

**ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA
KOČEVJE**

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT

GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

GRČARICE

2025 - 2034

OSNUTEK

Štev.: 06-16/25

VSEBINA:

1	Splošni opis gozdnogospodarske enote.....	14
1.1	Opis naravnih razmer.....	14
1.1.1	Lega.....	14
1.1.2	Relief	16
1.1.3	Podnebne značilnosti	16
1.1.4	Hidrološke razmere	16
1.1.5	Matična podlaga in tla	16
1.1.6	Krajinski tipi, gozdnatost	17
1.1.7	Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote	19
1.1.8	Živalski svet	20
1.2	Površina in lastništvo gozdov	24
1.3	Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa.....	24
1.4	Družbeno gospodarske razmere	26
1.5	Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom	26
1.5.1	Lovstvo	26
1.5.2	Kmetijstvo	28
1.5.3	Poselitev	28
1.5.4	Infrastruktura.....	28
1.5.5	Druge aktivnosti v prostoru.....	28
1.6	Požarno ogroženi gozdovi	29
1.7	Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote.....	29
1.8	Organiziranost javne gozdarske službe	29
2	Prikaz funkcij gozdov	30
2.1	Ekološke funkcije	31
2.2	Socialne funkcije.....	33
2.3	Proizvodne funkcije.....	36
3	Opis stanja gozdov	37
3.1	Gospodarske kategorije gozdov.....	37
3.2	Lesna zaloga	38
3.3	Prirastek	40
3.4	Razvojne faze oz. zgradbe sestojev.....	40
3.5	Tipi sestojev.....	42
3.6	Ohranjenost gozdov.....	42
3.7	Kakovost drevja	42
3.8	Poškodovanost drevja.....	43
3.9	Objedenost gozdnega mladja	43
3.10	Odmrlo drevje	45

4	Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi	46
4.1	Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti.....	46
4.2	Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju	47
4.2.1	Posek.....	47
4.2.2	Gojitvena in varstvena dela	52
4.2.3	Gradnja gozdnih prometnic	52
4.2.4	Opravljenjena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov	54
4.2.5	Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2015-2024	55
4.2.6	Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2015-2024	55
5	Oris zakonitosti razvoja gozdov.....	57
5.1	Razvoj gozdnih fondov.....	57
5.1.1	Površina.....	57
5.1.2	Lesna zaloga , prirastek in možni posek.....	57
5.2	Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti	59
5.2.1	Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	59
5.2.2	Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov.....	60
6	Cilji, usmeritve in ukrepi	62
6.1	Splošni cilji.....	62
6.2	Usmeritve	63
6.2.1	Splošne usmeritve.....	63
6.2.2	Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov	64
6.2.3	Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali	82
6.2.4	Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom	82
6.2.5	Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi	83
6.2.6	Usmeritve za delo s semenskimi objekti.....	83
6.2.7	Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic	83
6.2.8	Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor	88
6.2.9	Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih	91
6.3	Ukrepi	92
6.3.1	Možni posek.....	92
6.3.2	Potrebna gojitvena in varstvena dela	93
6.3.3	Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali	93
6.3.4	Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov.....	94
6.3.5	Graditev gozdnih prometnic	94
7	Usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij	96
8	Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi gozdnogospodarske enote.....	97
9	Rastiščnogojitveni razredi	98

9.1	Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov	98
9.2	Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih	98
9.2.1	Rastiščnogojitveni razred: Jelova bukovja na globokih tleh - 01111	99
9.2.2	Rastiščnogojitveni razred: Jelova bukovja na plitvih tleh - 01121	107
9.2.3	Rastiščnogojitveni razred: Podgorska jelova bukovja - zasmrečena - 01185.....	115
9.2.4	Rastiščnogojitveni razred: Gozdni rezervati - 09000.....	123
10	Literatura	127
11	Načrt so izdelali	129
12	Priloge	130
12.1	Preglednice v prilogah	130
12.1.1	Podrobne naravovarstvene smernice	130
12.1.2	Podrobne kulturnovarstvene usmeritve	154
12.1.3	OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote	156
12.1.4	OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda....	159
12.1.5	OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah	170
12.2	Seznam tarif po odsekih	175
12.3	Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih	178
12.4	Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje	178
12.5	Ločene priloge	180
13	Kartni in prostorski del načrta	182
13.1	Kartni del	182
13.1.1	Pregledna karta.....	182
13.1.2	Karta tipov drevesne sestave gozdov	182
13.1.3	Karta rastišč	182
13.1.4	Karta kategorij gozdov	182
13.1.5	Karta rastiščnogojitvenih razredov	183
13.1.6	Karta habitatov, biotopov in ogroženosti vrst	183
13.1.7	Karta funkcij gozdov	183
13.1.8	Karta ukrepov.....	184
13.1.9	Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del.....	184
13.1.10	Karta območij gozdov za poenostavljeno izbiro drevja za posek	184
13.1.11	Karta cestnega omrežja ter površin potencialno najugodnejših načinov spravila	184
13.1.12	Karta požarne ogroženosti gozdov	185
13.2	Prostorski del	185
13.2.1	Stanje in razvoj gozdnih površin.....	185
13.2.2	Večfunkcionalna območja	186
13.2.3	Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi.....	186
13.2.4	Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov	187

13.2.5 Gozdovi za sanacijo in stanje gozdov po standardih kakovosti okolja in merilih občutljivosti, ranljivosti ali obremenjenosti okolja.....	187
13.2.6 Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali in za ohranitev biotske raznovrstnosti	188
13.2.7 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah	188
13.2.8 Območja gozdov, kjer obstajajo omejitve pri krčitvah gozdov	189
13.2.9 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru	190

KAZALO PREGLEDNIC:

LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

D-KG: Gozdni fondi po lastniških kategorijah gozdov (v m3)

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih	14
Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija).....	17
Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	17
Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v gozdnogospodarski enoti po skupinah rastišč	19
Preglednica 5/D-SH: Stanje habitatov divjadi	21
Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah	24
Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov).....	24
Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave (vir: indeks gozdnih posestnikov)	24
Preglednica 9/D-C: Odprtost gozdov s cestami	24
Preglednica 10/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	25
Preglednica 11: Odprtost gozdov z vlakami po gostotnih razredih	25
Preglednica 12/D-LD: Pregled lovišč.....	26
Preglednica 13: Izločitve divjadi in rjavega medveda v LPN Kočevsko (revir Jelenov žleb).....	28
Preglednica 14/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami	31
Preglednica 15/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha)	37
Preglednica 16/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih	37
Preglednica 17/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih.....	38
Preglednica 18/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah	39
Preglednica 19/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	39
Preglednica 20/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih	40
Preglednica 21/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah	40
Preglednica 22/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev	41
Preglednica 23/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst	41

Preglednica 24/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	41
Preglednica 25/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	42
Preglednica 26/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov	42
Preglednica 27/K: Kakovost drevja	43
Preglednica 28/PSD: Poškodovanost drevja	43
Preglednica 29/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno	43
Preglednica 30/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah	44
Preglednica 31/OD: Odmrlo drevje	45
Preglednica 32/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju	47
Preglednica 33: Ocena poseka na SVP in primerjava z evidenco	47
Preglednica 34: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP	47
Preglednica 35/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	48
Preglednica 36/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	49
Preglednica 37/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	49
Preglednica 38/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	50
Preglednica 39/PDR: Posek po debelinskih razredih	51
Preglednica 40/OGDL/OGD : Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupno	52
Preglednica 41: Novogradnja in rekonstrukcija gozdnih vlak v metrih v obdobju 2015-2024	53
Preglednica 42: Opravljena dela za funkcije	55
Preglednica 43/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2015 do 2024 po namenu	55
Preglednica 44/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025	57
Preglednica 45/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025	57
Preglednica 46/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)	58
Preglednica 47/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge za vse gozdove GGE	58
Preglednica 48/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem	59
Preglednica 49/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	92
Preglednica 50/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah	93
Preglednica 51/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti	94
Preglednica 52/EP1: Prikaz prihodka od lesa	97
Preglednica 53/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti	97
Preglednica 54/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR	98
Preglednica 55/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	99
Preglednica 56/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR	100
Preglednica 57/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	100
Preglednica 58/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	100
Preglednica 59/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	101
Preglednica 60/K: Kakovost drevja	101

Preglednica 61/D-PGR: Realizacija poseka v RGR.....	102
Preglednica 62/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR.....	102
Preglednica 63/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025	103
Preglednica 64/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024	103
Preglednica 65/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	103
Preglednica 66/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	106
Preglednica 67/MPVP: Možni posek po vrstah poseka	106
Preglednica 68/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	106
Preglednica 69/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	107
Preglednica 70/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR	108
Preglednica 71/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	108
Preglednica 72/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst.....	108
Preglednica 73/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	109
Preglednica 74/K: Kakovost drevja	109
Preglednica 75/D-PGR: Realizacija poseka v RGR.....	110
Preglednica 76/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR.....	110
Preglednica 77/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025	110
Preglednica 78/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024	111
Preglednica 79/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	111
Preglednica 80/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	114
Preglednica 81/MPVP: Možni posek po vrstah poseka	114
Preglednica 82/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	114
Preglednica 83/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	115
Preglednica 84/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR	115
Preglednica 85/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	116
Preglednica 86/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst.....	116
Preglednica 87/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	117
Preglednica 88/K: Kakovost drevja	117
Preglednica 89/D-PGR: Realizacija poseka v RGR.....	118
Preglednica 90/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR.....	118
Preglednica 91/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025	118
Preglednica 92/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025.....	119
Preglednica 93/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	119
Preglednica 94/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	122
Preglednica 95/MPVP: Možni posek po vrstah poseka	122
Preglednica 96/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	122
Preglednica 97/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	123

Preglednica 98/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR	123
Preglednica 99/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	124
Preglednica 100/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst.....	124
Preglednica 101/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	124
Preglednica 102/K: Kakovost drevja.....	125
Preglednica 103/OGD: Opravljena dela za funkcije.....	125
Preglednica 104/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025	125
Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025.....	126
Preglednica 105: Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev	130
Preglednica 106: Pregled jam in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev	131
Preglednica 107: Pregled območij pričakovanih naravnih vrednot.....	136
Preglednica 108: Pregled ekološko pomembnih območij in pripadajočih varstvenih usmeritev ...	136
Preglednica 109: Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE	137
Preglednica 110: Podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE	138
Preglednica 111: Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE	140
Preglednica 112: Pregled varovanih objektov in območij kulturne dediščine ter podrobne usmeritve	154

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

1. Jelova bukovja na globokih tleh - 01111
2. Jelova bukovja na plitvih tleh - 01121
3. Podgorska jelova bukovja - zasmrečena - 01185
4. Gozdni rezervati - 09000

PREGLEDNICE V PRILOGAH

Obrazec E1: LP, GF1, RF1, ZNS, LZ1, LZ1/VNG, PR1, PR1/VNG, EVP, EVGD

Obrazec E2: LP, LZ1, PR1, OHR, OD, RF1, D-POM, K, PSD, D-PGR, PDV, PDR, EVP, EVGD

Obrazec E3: KG, RF2, DV, LZ2, EVP, EVGD

Obrazec E4:

GRAFIKONI

Grafikon 1: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja	51
Grafikon 2: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	60
Grafikon 5: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	104
Grafikon 8: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	112
Grafikon 11: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	120

KARTE

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote.....	15
Karta 2: Krajinski tipi	18
Karta 3: Pregledna karta lovišč	27

POVZETEK

Površina gozdov v GGE Grčarice je 5.319,99 ha, od tega je večina (67,8 %) v državni lasti.

Površina gozdov po lastniških kategorijah - LP

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.712,54	3.607,42	0,03	5.319,99
Delež (%)	32,2	67,8	0,0	100,0

V enoti je večina gozdov večnamenskih 5.279,71 ha – 99,2 %, gozdov s posebnim namenom - gozdnih rezervatov je 40,28 ha - 0,8 %. Povprečna lesna zaloga je 376,7 m³/ha. Povprečni letni prirastek je 9,62 m³/ha/leto. Možni posek znaša za vse gozdove skupaj 262.800 m³ iglavcev, 197.200 m³ listavcev oziroma 460.000 m³ skupaj. Intenziteta je 23,0 % na lesno zalogo ter 89,9 % na prirastek.

Intenziteta možnega poseka v večnamenskih gozdovih (brez gozdov s posebnim namenom) je malo višja – 23,2 % na lesno zalogo in 90,7 % na prirastek.

Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in lastniških kategorijah gozdov - D-KG

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	5.279,71	212,7	163,3	376,0	5,74	3,87	9,60	23,4	22,9	23,2	90,7
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	40,28	338,6	124,6	463,2	8,37	3,24	11,61				
Varovalni gozdovi	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	5.319,99	213,7	163,0	376,7	5,76	3,86	9,62	23,1	22,7	23,0	89,9
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	1.708,54	243,1	161,2	404,3	6,40	3,72	10,11	21,9	21,5	21,7	86,8
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	4,00	211,3	137,5	348,8	6,28	3,41	9,70				
Varovalni gozdovi	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	1.712,54	243,1	161,1	404,2	6,40	3,72	10,11	21,8	21,5	21,7	86,6
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	3.571,14	198,2	164,3	362,5	5,42	3,94	9,36	24,3	23,5	23,9	92,7
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	36,28	352,6	123,2	475,9	8,60	3,22	11,82				
Varovalni gozdovi	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	3.607,42	199,7	163,9	363,6	5,46	3,93	9,39	23,9	23,3	23,6	91,5
Gozdovi lokalnih skupnosti											
Večnamenski gozdovi	0,03	0,0	33,3	33,3	0,00	3,33	3,33	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	0,03	0,0	33,3	33,3	0,00	3,33	3,33	0,0	0,0	0,0	0,0

UVOD

Z gozdnogospodarskim načrtom (GGN) gozdnogospodarske enote (GGE) Grčarice (2025-2034) so določeni pogoji za usklajeno rabo gozdov ter poseganje v gozdove in gozdni prostor, najvišja možna stopnja njihovega izkoriščanja ter potreben obseg vlaganj kot tudi potrebni ukrepi za ohranitev ugodnega stanja posebnih varstvenih območij. Pomembnejše pravne podlage in navodila, ki so se uporabila pri izdelavi območnega načrta, so:

- Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/2007),
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 - ZON, 67/02, 110/02 - ZGO-1, 115/06 - ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 - ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE),
- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 - odl. US, 17/08, 46/14 - ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 - popr., 44/22, 158/22 in 28/25),
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20),
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 8/10 - ZSKZ-B, 46/14, 21/18 - ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – Zdeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10),
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE, 23/24 in 21/25 – ZOPVOOV),
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 - popr., 39/13 - odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18),
- Uredba o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/2003, 36/2009, 33/2013);
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/2004, 33/2013, 99/2013, 47/2018);
- Program upravljanja območij Natura 2000 (2023-2028) (sprejet na 74. redni seji Vlade s sklepom št. 35600-4/2023/5, dne 4.10.2023);
- Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGE Grčarice (2025-2034), ZRSVN OE Ljubljana, Ljubljana, december 2024,
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 - ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE),
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdrI-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US, 78/23 – ZUNPEOVE in 52/24 – odl. US),
- Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov (GGN) 2020. MOPE, Direkcija RS za vode.

Gozdnogospodarski načrt GGE Grčarice 2025-2034 je osmi načrt enote. Načrt obsega opis stanja gozdov (tudi v smislu večnamenske vloge gozdov), oceno preteklega gospodarjenja z gozdovi glede trajnosti vseh njihovih funkcij, načrtovane cilje, usmeritve in ukrepe za prihodnje desetletje ter ekonomsko presojo gospodarjenja z gozdovi.

Za izdelavo načrta so nam bili v pomoč stari načrti in karte, evidence poseka in gojitvenih del, ortofoto posnetki, terenski podatki meritev na stalnih vzorčnih ploskvah in opisi sestojev ter izkušnje revirnih gozdarjev. Pri določanju ciljev in usmeritev smo se naslonili tudi na območni GGN 2021-2030.

Zahvala vsem sodelavcem načrtovalcem, soavtorjem načrta in krajevni enoti, ki je in bo pomagala pri nastajanju in uporabi načrta.

Okrajšave, ki se uporabljajo v gozdnogospodarskem načrtu:

- ARSO - Agencija Republike Slovenije za okolje,
- BF - Biotehniška fakulteta,
- DG - državni gozdovi, ZG - zasebni gozdovi,
- DOF - digitalni ortofoto načrt,
- DRSV - Direkcija Republike Slovenije za vode,
- EGC - evidenca gozdnih cest,
- EPO - ekološko pomembna območja,
- FSC - Forest stewardship council,
- GC - gozdna cesta,
- GG - gozdno gospodarstvo,
- GGE - gozdnogospodarska enota,
- GGN - gozdnogospodarski načrt,
- GGO - gozdnogospodarsko območje,
- GHT - gozdni habitatni tip,
- GRT – gozdni rastiščni tip,
- GURS - Geodetska uprava Republike Slovenije,
- GZS - Geološki zavod Slovenije,
- KE - krajevna enota,
- LUN - lovsko upravljavski načrt,
- LUO - lovsko upravljavsko območje,
- LZ - lesna zaloga,
- MK - Ministrstvo za kulturo,
- MKGP - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- OE - območna enota,
- ON - območni gozdnogospodarski načrt,
- OPN - občinski prostorski načrt,
- PE - popisna enota,
- PEFC - Programme for the Endorsement of Forest Certification,
- PR - prirastek,
- PRP - program razvoja podeželja,
- PUN 2000 - Program upravljanja - NATURA 2000,
- RGR - rastiščnogojitveni razred,
- SiDG - družba Slovenski državni gozdovi d.o.o.,
- SURS - Statistični urad Republike Slovenije,
- SVP - stalne vzorčne ploskve,
- ZKN - zemljiškokatastrski načrt,
- ZGS - Zavod za gozdove Slovenije,
- ZVKD - Zavod za varstvo kulturne dediščine
- ZRSVN - zavod Republike Slovenije za varstvo narave.

1 Splošni opis gozdnogospodarske enote

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

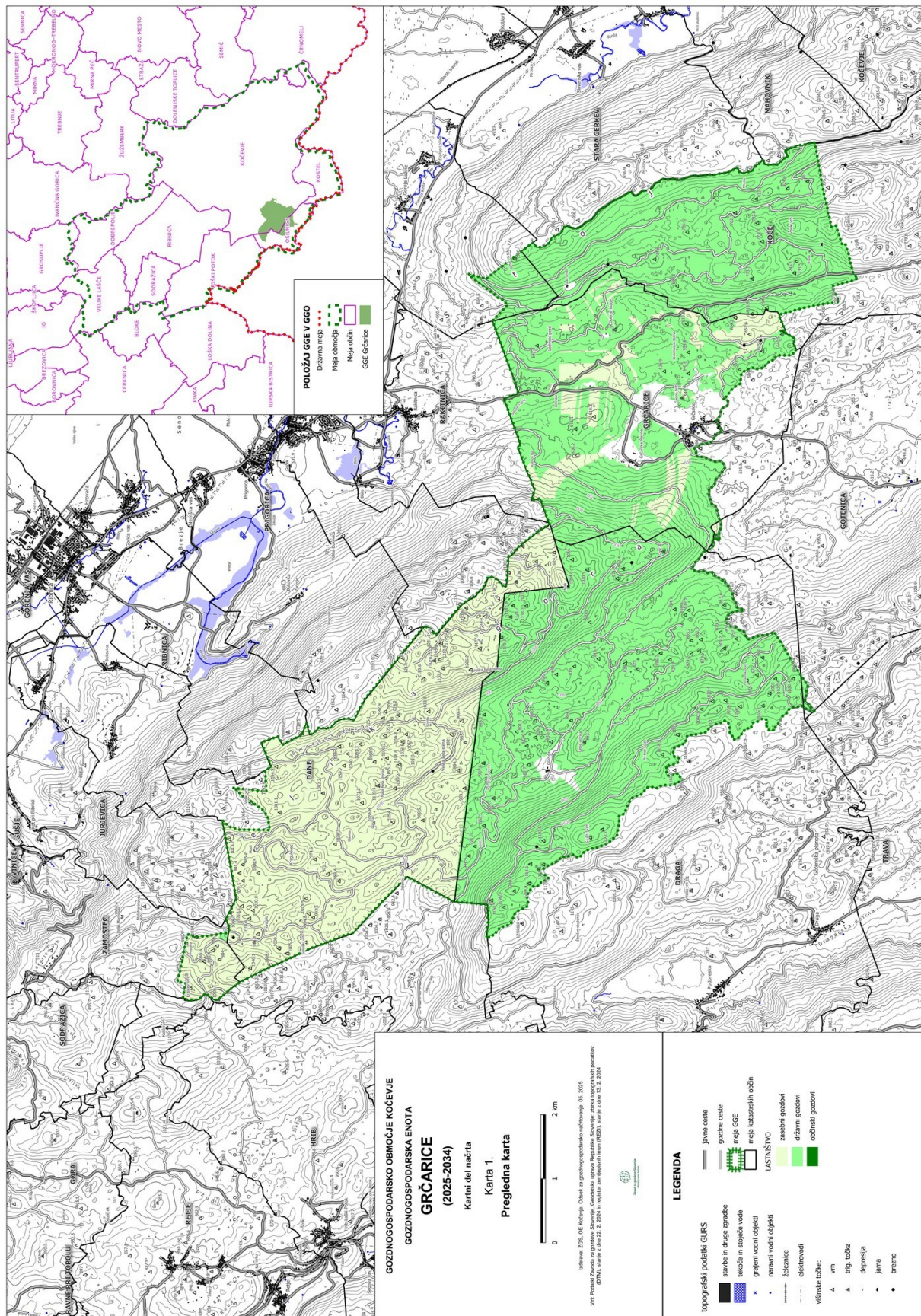
Gozdnogospodarska enota Grčarice leži v osrednjem delu Gozdnogospodarskega območja Kočevje. Razprostira se južno od Ribnice in zahodno od Kočevja.

Večina GGE Grčarice leži v občini Ribnica in Loški potok, delno v občini Kočevje in Sodražica ter v 6 katastrskih občinah.

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra K.O.	Katastrska občina	Pov. K.O. v GGE	Pov. gozda K.O. v GGE	Opomba
KOČEVJE				907,44	
	1574	KOBLARJI		68,12	
	1582	KOČE		839,32	
LOŠKI POTOK				1.813,72	
	1584	DRAGA		1.813,72	
RIBNICA				2.519,89	
	1628	DANE		1.414,05	
	1631	GRČARICE		1.105,84	
SODRAŽICA				78,94	
	1622	ZAMOSTEC		78,94	
		Skupaj		5.319,99	

Opomba: Če gozdnogospodarska enota ne zajema cele k.o., se pod opombo vpiše tisti del k.o. (gozd in negozd skupaj), ki leži v gozdnogospodarski enoti.

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote

Detaljna karta v merilu 1 : 50.000 je prikazana v kartnem delu gozdnogospodarskega načrta (Karta št.1: Pregledna karta)

1.1.2 Relief

Gozdnogospodarsko enoto omejujejo grebeni Stojne in Velike gore na vzhodni strani ter greben Goteniške gore na zahodni strani, ki pogojujejo pester makrorelief s številnimi vmesnimi večjimi in manjšimi dolinami. Grebeni in doline ležijo v značilni dinarski smeri. Ves predel ima značilnosti visokega krasa in je brez površinskih tekočih voda. Povsod so prisotne značilne kraške oblike: vrtače, žlebovi, glavice, brezna in jame. Pretežni del gozdnogospodarske enote leži med 600 in 1.100 m nadmorske višine, z najnižjo točko pri 508 m in najvišjo točko pri 1.254 m (Turn).

1.1.3 Podnebne značilnosti

Podnebne razmere so zaradi lokalnih učinkov grebenov Velike in Goteniške gore bistveno hladnejše kot v povprečju Slovenije, celo precej hladnejše in z več padavinami kot v ostalih delih dinarskega pogorja, kljub relativni bližini morja. Ozke, zaprte doline med visokimi grebeni so mrazišča z izrazito nizkimi temperaturami. Te razmere, poleg drugih razlogov, pogojujejo nekoliko večji naravni delež smreke kot drugod na kočevsko-ribniškem območju. Pogoji za uspevanje gozda so za vse avtohtone vrste dobri, predvsem zaradi ugodne razporeditve padavin v vegetacijski dobi, nevarne so le pozne pomladanske slane (junij).

1.1.4 Hidrološke razmere

Kljub zadostni količini padavin zaradi kraškega značaja terena površinskih tekočih ali stoječih voda praktično ni. Tako so vsi sicer redki izviri, zajetja in kaluže izjemno pomembni.

1.1.5 Matična podlaga in tla

Matična podlaga: Pretežni del enote ima apnenčasto matično podlago iz temnosivih, sivih in svetlih apnencev, ponekod je podlaga dolomitna. Značilni in dobro izraženi so tudi prehodi – dolomitizirani apnenci. Na več krajih se v majhnih količinah pojavljajo roženci (amorfn kremen), kar je bilo posebno pomembno v času obratovanja glažute (Kispruh).

Tla: Razvoj različnih talnih tipov pogojuje pestrost reliefa, matične podlage, klimatskih dejavnikov, živih organizmov in časa. Največji del površine pokrivajo apnenci in dolomiti, ki imajo malo netopnega ostanka. Na tej podlagi so se razvila rjava pokarbonatna tla različnih globin. Na ravninah, položnejših legah in še posebno v žepih so tla globoka in dobro preskrbljena z vodo in hranili.

Na dolomitih, ki so težje topni in bolj mehanično preperevajo, je površje bolj zaobljeno in gladko (brez vidnih skal) in z enakomernejšo globino tal. Značilno je, da vsebujejo predvsem dolomitizirani apnenci precej roženca (kremen), ki se pri raztapljanju in preperevanju primeša tlem kot droben skelet in povzroča rahlo zakisanost tal.

Tla so na najbolj skalovitih apnančastih in strmih dolomitnih legah slabše razvita, zelo plitva in manj ugodna za rast drevja. Tu najdemo sprsteninaste, prhninaste skeletne rendzine. Veliko je tudi izpranih tal na apnencu.

Talne enote se mestoma pojavljajo v zelo malopovršinskih kombinacijah. V pedološkem elaboratu iz leta 1964/65 je opisanih 21 enot. Zaradi boljše preglednosti jih lahko združimo v štiri razrede: rendzine, pokarbonatna, rjava in izprana tla.

1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

Gozdnogospodarska enota Grčarice je skoraj povsem poraščena z gozdom. Edini naselji sta Grčarice in Grčarske Ravne. V Glažuti je bil leta 1972 zgrajen velik dom za gozdne delavce, ki pa je že več let izprazen. Nekdanji hlev je skoraj porušen, od leta 2003 je obnovljena kapelica na travniku in zasajen drevored ob cesti, kapelici je bil v letu 2005 dodan zvon. V Jelenovem Žlebu je lovska hiša. V letu 1995 je bila tu obnovljena Rudeževa kapelica. V preteklosti je bilo zaradi nastanitve gozdnih delavcev zgrajenih več gozdnih koč.

Gozdnatost enote se z vključitvijo manjših zaraščenih površin in opuščenih daljnovodov ter podrobno uskladitvijo gozdnega roba s karto rabe prostora ni bistveno spremenila in je 97,08 %. V gozdnem prostoru je zaraščajočih 2,15 ha površin, v negozdnem prostoru pa 13,59 ha, kar je skupaj 0,29 % GGE.

Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)

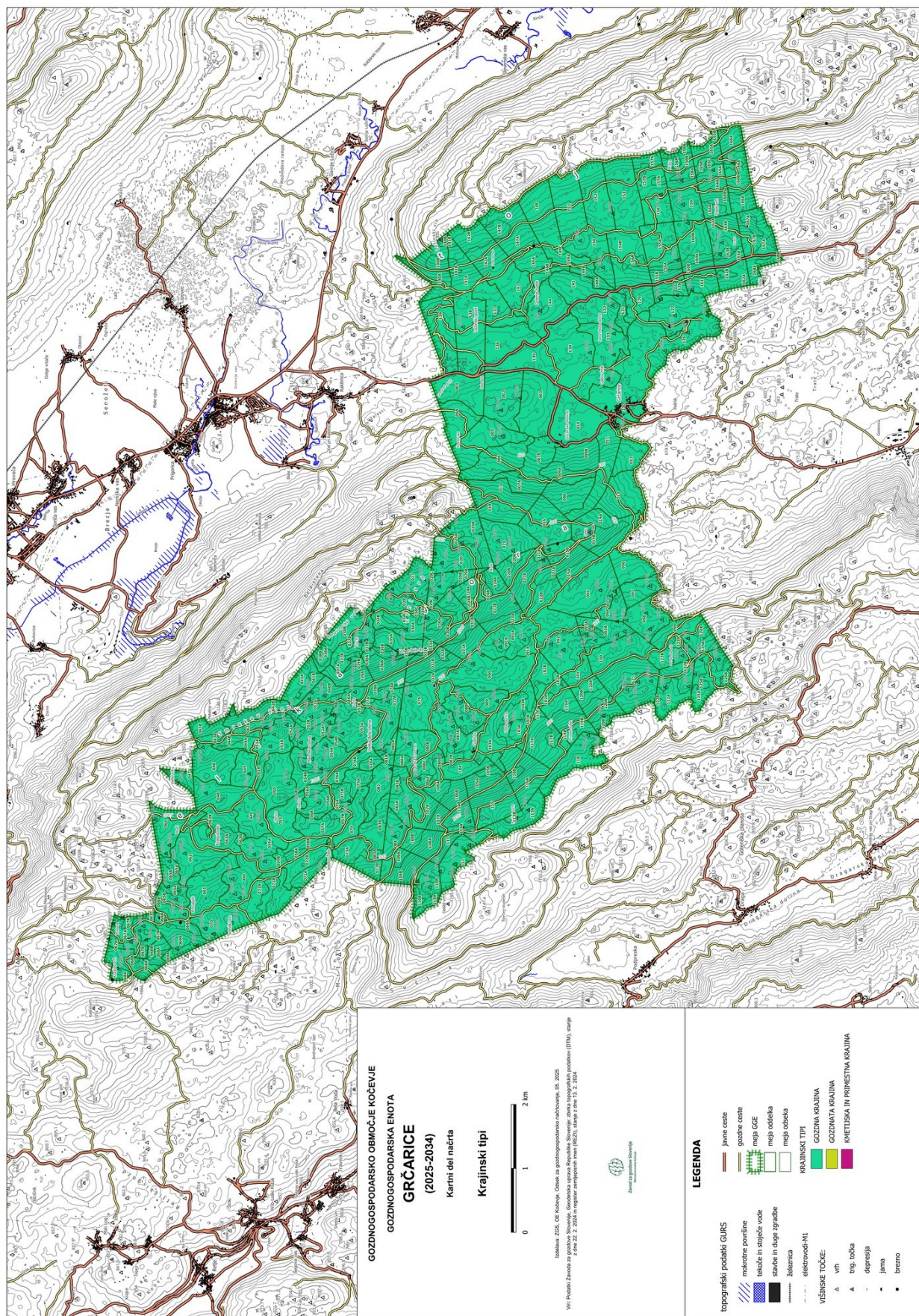
Tip krajine	Površina gozda (ha)	Celotna površina (ha)	Gozdnatost (%)	Delež gozda (%)
gozdna krajina	5319,99	5480,13	97,08	100,00
Skupaj	5319,99	5480,13	97,08	100,00

Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	5480,13	100,00
Gozd	5319,99	97,08
Gozdni prostor	5359,70	97,80
- daljnovodi	3,19	0,06
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	24,86	0,45
- zaraščajoče površine	2,15	0,04
- infrastrukturni objekti	7,36	0,13
- drugo (objekti, gozdne koče..)	2,15	0,04
Negozdni prostor	120,43	2,20
- zaraščajoče površine	13,59	0,25
- ostale površine v negozdnem prostoru	106,84	1,95

Opomba: Površine so ugotovljene z digitalizacijo kartnih prikazov

Karta 2: Krajinski tipi

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

Gozdnogospodarska enota je reliefno razgibana a rastiščno dokaj homogena. V njej najdemo klimaksne združbe, kot tudi sukcesivne stadije - zasmrečene gozdove. Visoki kras z izrednim bogastvom reliefnih oblik, talnih razmer ter z lokalno mikroklimatsko pestrostjo pogojuje mozaično menjavanje in prepletanje gozdnih rastišč. Temu ustrezna je različna ravnost gozdnih sestojev.

Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v gozdnogospodarski enoti po skupinah rastišč

Šifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
06	Rastišča jelke in bukve	5.045,28	94,8
64101	Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	992,31	18,7
64102	Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	1.351,50	25,4
64103	Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	8,42	0,2
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	106,25	2,0
64105	Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	359,12	6,8
64106	Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom	25,89	0,5
64107	Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	621,22	11,7
64108	Dinarsko jelovo bukovje z buniko	1019,71	19,2
64110	Dinarsko jelovo bukovje s šašem	22,32	0,4
64114	Dinarsko jelovo bukovje tipično	487,19	9,2
64115	Dinarsko jelovo bukovje z lepenom	51,35	1,0
07	Rastišča jelke in smreke	228,65	4,3
66110	Dinarsko jelovje na skalovju	228,65	4,3
08	Termofilna rastišča bukovij in bukovja na rendzinah	12,89	0,2
59110	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	12,89	0,2
13	Rastišča bukve v subalpskem pasu	33,17	0,6
60110	Pobočno velikojesenovje	33,17	0,6
	Skupaj:	5.319,99	100,0

Karta rastišč v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 3).

Opis najpomembnejših skupin gozdnih rastišč

Dinarsko jelovo bukovje - *Abieti - Fagetum dinaricum*:

GRT dinarskih jelovo – bukovih gozdov v enoti Grčarice močno prevladuje, saj zavzema skoraj 95 % površine. Pokriva ves sredogorski in visokogorski pas, v ugodnih reliefnih razmerah sega tudi v doline.

Osnovni graditeljici združbe sta bukev in jelka, odvisno od subasociacije se jima pridružujejo gorski javor, gorski brest in smreka. Smreka ima lahko v nekaterih subasociacijah, kjer so zaradi primesi kremena tla kislejša, po naravi tudi do 30 % delež. Gorski javor in gorski brest lahko glede na rastiščne razmere dosežeta delež do 10 %. Na dolomitnih, vlažnejših tleh je več velikega jesena, redkeje so primešani lipa, lipovec, trepetlika, jerebika in tisa.

Grmovni sloj je razmeroma slabo razvit, namesto njega se na več mestih pojavlja dobor razvit drevesni pomladek. Vrsto pester zeliščni sloj ima pokrovnost 50 – 60 %. Prevladujejo bazofilno - neutrofilni elementi, ilirsko – dinarske vrste. Manj je tremofilnih – kserofilnih vrst, razmeroma bogato so zastopane acidofilne rastline, ki kažejo po naravi ali zaradi načina gospodarjenja rahlo zakisana tla. Mahovni sloj je omejen na skale, sestavljajo ga mezofilne ali rahlo termofilne bazofilne vrste.

Osnovni GRT dinarskega bukovo – jelovega gozda je v skladu s spremenljivimi reliefnimi, edafskimi in mikroklimatskimi razmerami razčlenjen v več subasociacij: *Dinarsko jelovo bukovje s torilnico*, *Dinarsko jelovo bukovje z bilnico*, *Dinarsko jelovo bukovje s tevjem*, *Dinarsko jelovo bukovje z golščem*, *Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom*, *Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom*, *Dinarsko jelovo bukovje z javorjem*, *Dinarsko jelovo bukovje z buniko*, *Dinarsko jelovo bukovje s šašem*, *Dinarsko jelovo bukovje tipično*, *Dinarsko jelovo bukovje z lepenom*.

Dinarsko jelovje na skalovju - Neckero – Abietetum:

Dinarsko jelovje na skalovju je GRT, prilagojen najbolj skalovitim pobočjem, vrhovom, grebenom in glavicam, ki so zgrajeni iz apnenca v obliki grmad, stopnic ali teras. Pojavlja se v srednjih in zlasti višjih legah, v GGE Grčarice največ jugozahodno od Črnega vrha.

Drevesni sloj sestavljata predvsem jelka in smreka, bukev in drugi listavci se na tako ekstremnih tleh težko uveljavijo, tvorijo slabši podstojni sloj in potrebujejo več nege. Grmovni sloj je slabo razvit, na bolj presvetljenih mestih se pojavlja kranjska krhlika. Neenakomerno razporejen in slabše razvit je tudi zeliščni sloj, v katerem prevladujejo mezofilni elemneti z bazofilnim poudarkom, z redkimi acidofilnimi ali termofilnimi elementi. Najbolj bujen in vrstno bogat je mahovni sloj, ki dosega pokrovnost do 50 %, prevladuje zavešček (*Neckera crispa*).

Zaradi tanke plasti surovega humusa na skalnih blokih in občutljivih humusno karbonatnih tleh v skalnih žepih je potrebna skrb za stalno pokrovnost.

Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje - Ostryo – Fagetum:

Termofilni bukovi gozdovi se pojavljajo fragmentarno, največji kompleksi so nad Grčaricami. Geološko podlago tvori dolomit ali dolomitiziran apnenec, ki ga pokriva rjava rendzina s prehodom v rjava pokarbonatna tla. Na splošno gre za sušnejša rastišča z manjšo rastnostjo.

Osnovno zgradbo tvori pretežno konkurenčno močna bukev, ki se ji pridružita še črni gaber in mali jesen, posamično so primešani še jelka, gorski javor, brek, gorski brest, mokovec, lipovec. Smreka je po naravi redka, ponekod je obilno primešana zaradi človekovega vpliva. Grmovni sloj je običajno precej obilen, obsega večje število predvsem mezofilnih in termofilnih vrst. Dobro je razvit tudi zeliščni sloj s prevladujočimi termokserofilnimi vrstami. Mahovni sloj je skromen.

1.1.8 Živalski svet

Kratek opis prisotnosti glavnih vrst divjadi in drugih pomembnejših (še posebej ogroženih in redkih) živalskih vrst v GGE ter značilnosti njihovih habitatov.

Življensko okolje

GGE Grčarice obsega naravno ohranjene gozdove na območju Velike gore, Goteniške gore in Stojne. Enota je z visoko gozdnatostjo, nizko gostoto poselitve ter vzdrževanimi kmetijskimi površinami priljubljen življenjski prostor divjadi in zavarovanih vrst. Zaradi ohranjenosti biotopov ima enota vrstno pester živalski svet. Območje GGE je poznano po letnih staniščih jelenjadi. V enoti so prisotne vse tri velike zveri, pri čemer so na območju enote pomembni prehodi volkov med Goteniškim hribovjem in Kočevskim Rogom. Poti vodijo od Goteniške gore proti Stojni in masivu Roga.

Velika gozdnatost in ekstenzivne kmetijske površine nudijo ugodne prehranske in bivalne pogoje jelenjadi kakor tudi ostalim živalskim vrstam. V ohranjenih bukovih gozdovih se nahajajo vse za te biotope značilne živalske vrste. Na območju GGE je veliko jam in brezen, ki so pomemben življenjski prostor številnih redkih in ogroženih živalskih vrst.

Prisotne zavarovane živalske vrste:

Sesalci:

- rjavi medved, volk, ris, divja mačka, velika podlasica, mala podlasica, dihur, bober, veverica, podlessek, drevesni polh, krt, jež, več vrst netopirjev in rovk.
- Ptice:
- ujede (kragulj, kanja, navadni skobec, sršenar, škrljančar, navadna postovka, mali orel, orel kačar, planinski orel, orel belorepec);

- sove (velika uharica, mala uharica, kozača, lesna sova, veliki skovik, mali skovik, koconogi čuk);
- gozdne kure (gozdni jereb, divji petelin);
- žolne, detli (mali detel, veliki detel, srednji detel, balkanski detel, belohrbti detel, siva žolna, zelena žolna, črna žolna, vijeglavka);
- golobi in grlice (golob grivar, golob duplar, skalni golob, divja grlica, turška grlica);
- ptice pevke (lešnikar, kavka, krokar, ...);
- ostale ptice (kukavica, podhujka, ...).
- Žuželke:
- več vrst kačjih pastirjev ter čmrcljev in čebel, gozdna mravlja, orjaški krešič, vrste kozličkov kovač in strojar, rogač.
- Dvoživke:
- nižinski urh, navadna krastača, zelena rega, zelena žaba, sekulja, močeril, navadni pupek.
- Plazilci:
- slepec, martinček, zelenec, navadni gož, belouška, smokulja, modras.

Poleg navedenih lahko z gotovostjo sklepamo na prisotnost vseh vrst živali, značilnih za prisotne gozdne združbe, od nevretenčarjev do dvoživk, plazilcev in ptičev.

Prisotne nezavarovane živalske vrste (lovne vrste divjadi) so: jelen, srna, gams, divji prašič, poljski zajec, jazbec, lisica, šakal, kuna belica, kuna zlatica, navadni polh, šoja, sraka, siva vrana.

Populacije opisanih lovnih vrst divjadi so stabilne in prisotne na območju cele enote. Prisotnost šakala je opažena v letu 2016.

Na obravnavanem območju so prisotne vrste, ki so omenjene v dveh natura območjih: SI3000263 Kočevsko (volk, medved, ris, človeška ribica, drobnovratnik, bukov kozliček, alpski kozliček, vejicati netopir, veliki navadni netopir, širokouhi netopir, ozki vretenec, drobni svitek) in SI5000013 Kočevsko (kozača, koconogi čuk, mali skovik, belohrbti detel, mali muhar).

Preglednica 5/D-SH: Stanje habitatov divjadi

Vrsta	Zahteve do habitata	Stabilnost populacije	Ekspertna ocena o stanju habitata	Nujni ukrepi
srna	ohranjen gozdni rob, jase, preseke, grmišča	stabilna	zaradi velike gozdnosti habitat manj primeren za srno	ohranjanje negozdnih površin
navadni jelen	vzdrževana pasišča, dovolj gozda v obnovi	stabilna	Ustrezno stanje pasišč in mlajših razvojnih faz gozda	ohranitev deleža mladovij
divji prašič	površine v zaraščanju, plodnosne vrste	stabilna	primeren ohranjen, nevznemirjen gozd	uravnavanje številčnosti
gams	strmi, skaloviti, težje prehodni predeli z melišči in pasišči	stabilna	ustrezen habitat na območju skalnih osamelcev	mirne cone
rjavi medved	primerni brlogi, plodnosne vrste, jagodičje, pasišča	stabilna	primerno ohranjen habitat	mirne cone, krmišča
volk	ustrezne populacije plenskih vrst parkljaste divjadi	stabilna	primerno ohranjen habitat	skrb za plenske vrste
ris	ustrezne populacije plenskih vrst parkljaste divjadi	stabilna	dostopna hrana na minimumu, močna medvrstna konkurenca z ostalimi velikimi zvermi	skrb za plenske vrste,

Vrsta	Zahteve do habitata	Stabilnost populacije	Ekspertna ocena o stanju habitata	Nujni ukrepi
lisica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
jazbec	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
zlati šakal	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	osvaja prostor	manj primeren zaradi prisotnosti volka	uravnavanje številčnosti
kuna belica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	zmanjševanje številčnosti
kuna zlatica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti, ohranjanje dreves z dupli
gozdni jereb	grmičasti razvojni stadiji gozda, gozdne poseke s plodonosnimi zelišči, jase	ogrožena	pomanjkanje plodonosnih zelišč, grmišč in drevesnih vrst	redukcija plenilcev, pomoč plodonosnim vrstam
divji petelin	razgrajeni sestoji z gozdnimi posekami in plodonosnimi zelišči	ogrožena	pomanjkanje plodonosnih zelišč, mravljišč	redukcija plenilcev, vzdrževanje gozdnih jas in zeliščnega sloja
navadni polh	ohranjen gozd naravne drevesne sestave	stabilna	ustrezen habitat	ohranjanje dreves z dupli

Populacijski trendi

V OE Kočevje spremljamo populacijske trende in načrtujemo posege za vse živalske vrste, ki so opredeljene kot divjad, od zavarovanih vrst pa spremljamo populacijske trende za vse tri predstavnike velikih zveri - medveda, volka in risa ter za predstavnika gozdnih kur - divjega petelina in gozdnega jereba. Ugotovljeni populacijski trendi:

- **srnjad** - Trend gibanja populacije srnjadi v območju kaže na znižanje številčnosti v primerjavi s preteklim obdobjem. Upadanje številčnosti je povezano z povečevanjem števila plenilcev (volk, ris, šakal,...). Upad številčnosti srnjadi je bolj izrazit v gozdnatih območjih Kočevskega Roga, Goteniške gore, Velike gore in Stojne. V načrtovalski enoti Osrednja Kočevska, kjer se nahaja GGE Grčarice je številčnost srnjadi zelo nizka. Cilj je ohranitev vitalne populacije srnjadi, saj je od nje odvisen obstoj populacije risa.
- **jelenjad** - V preteklem desetletnem obdobju se je v območju z redukcijskim odstrelom zniževala številčnost jelenjadi. Ocenjuje se do 50 % znižanje številčnosti v preteklih 25 letih. Po posameznih delih območja, ki smo jih izločili kot načrtovalske enote, je z upadanjem številčnosti prišlo do velikih razlik v gostoti populacije. Na območju GGE Grčarice je številčnost jelenjadi z okoljem usklajena in stabilna. Na območju pomlajenih gozdov so težave z ustrezno vrstno sestavo pomladka, zato je potrebno ohraniti številčnosti jelenjadi na nivoju, ki bo omogočal naravno obnovo gozda in obstoj populacije volka in risa.
- **gams** – V GGE Grčarice se nahaja na območju ostenj manjša skupina gamsov, ki je povezana z obkolpsko populacijo gamsov.
- **divji prašič** - Populacija divjega prašiča v območju je stabilna. Značilna zanjo so nihanja povezana z obrodod bukv, hrasta, cera in kostanja. Na gostitev v prostoru znatno vplivajo ukrepi krmljenja. Stalna prisotnost divjih prašičev je nezaželena na boljših staniščih jereba in rastiščih divjega petelina. Na območju GGE Grčarice je številčnost divjih prašičev majhna.
- **lisica** - Populacija lisice je imela od leta 1996 do leta 2002 izrazit trend rasti, kar je posledica uspešnega cepljenja proti steklini. Sledila je kulminacija številčnosti in pojav garij, ki so povzročile skokovito zmanjšanje številčnosti. Lisica je prisotna na celotnem območju, njena populacija je usklajena z okoljem. Sicer je v uravnovešenem naravnem okolju lisica pomemben regulator malih glodavcev in kot takšna pomemben ekološki dejavnik, ki ima ob višji številčnosti znaten vpliv na poljsko divjad in gozdne kure.

- jazbec - Številčnost jazbeca periodično niha in je v zadnjem obdobju v porastu. Vrsta je vitalna, brez zaznavnih bolezni. Na lokalni razpored in številčnost te vrste v okolju ima poleg naravnih dejavnikov znaten vpliv tudi krmljenje z močnimi krmili. Zaradi negativnega vpliva na talne gnezdilce se priporoča aktivno uravnavanje populacije s povečanim odstrelom.
- zlati šakal - Vrsta ima trend širitve. Na območju Kočevsko–Belokranjskega LUO se pojavljajo posamezni osebki v manj gozdnatih, nižinskih predelih. V nižinskem predelu Bele Krajine in Grosuplja, kjer ni volkov, so opažena tudi legla. Na območju GGE Grčarice se občasno pojavljajo posamezni dispergerji.
- kuna belica, kuna zlatica - Obe vrsti kun sta prisotni na celém območju. Nihanje odvzema nakazuje periodično nihanje številčnosti obeh vrst. Obe vrsti imata stabilen trend razvoja. Kuna belica je pogostejša vrsta od kune zlatice. Obe vrsti sta vsejedi. Raziskava narejena v okviru projekta Life Kočevsko, je ugotovila kuno kot glavnega plenilca gnezd gozdnih kur. Zaradi negativnega vpliva na talne gnezdilce se priporoča v conah divjega petelina in gozdnega jereba intenzivnejši lov kune belice in kune zlatice.
- poljski zajec - Prisoten je sicer tako v gozdnem kot kmetijskem prostoru na vsem območju, vendar je njegova številčnost dokaj nizka. Vzroki za skromno stanje so velika številčnost naravnih plenilcev, ukrepi v kmetijstvu (zmanjšanje ornih površin, opuščanje malo površinske pridelave kultur, ...) in promet. Poljski zajec zaenkrat še ni ogrožena vrsta.
- šoja, sraka, siva vrana - Številčnost srake, šoje in sive vrane je usklajena z razmerami v okolju. Šoja je prebivalec gozda, sraka in siva vrana pa sta značilni predstavnici polja. Vse tri vrste so v območju prisotne, gnezdiijo in imajo primeren prirastek. Pogostnost vrst in nizke izgube kažejo na dobro zdravstveno stanje vseh treh vrst. K temu veliko pripomore ekstenzivno kmetijstvo. Ugotovljeni trend kaže z okoljem usklajeno številčnost srake in šoje in rast številčnosti populacije sive vrane.
- navadni polh - Populacija navadnega polha je vitalna, njena številčnost je odvisna od obroda gozdnega drevja (bukev, hrast, gaber), zato od leta do leta močno niha. Navadni polh je v letih gozdnega obroda zaradi svoje številčnosti pomemben plen malih zveri (kune, divja mačka), sov in risa.
- medved - Populacija je vitalna in številčna. Vrsta nima naravnega sovražnika, zato se z odvzemom prirastka poiskuje uravnavati številčnost vrste. Visoka številčnost povzroča konflikte v urbanem okolju. Pogosto prihaja do pojavljanja medveda v naseljih, kjer si išče hrano v sadovnjakih, čebelnjakih, med drobnico in na posevkih kmetijskih kultur. Ob visoki številčnosti je pomemben prehranski konkurent številnim živalskim vrstam v gozdnem prostoru in postaja omejujoč dejavnik za kmetovanje. Območje GGE Grčarice je eno gostejše poseljenih z rjavim medvedom (ohranjeni gozdovi, številni brlogi, redka poselitev).
- volk - Populacija je vitalna in je v zadnjem desetletnem obdobju v porastu. Letno se evidentirajo 3 - 4 legla in stalna prisotnost 25 - 35 volkov. Poglavitni plen volku sta jelenjad in srnjad, ob zmanjševanju naravnega plena so bolj pogosti tudi napadi volkov na drobnico, konje in govedo. Območje GGE Grčarice predstavlja osrednji del območja tropa Gotenica, ki je najbolj stabilen trop na območju Kočevske.
- ris - Populacija je stabilna. V času od 1. julija 2017 do 31. marca 2024 je potekal projekt LIFE Lynx. Projekt naj bi izboljšal genetsko stanja risa in preprečil njegovo izumrtje v dinarski in jugovzhodni alpski regiji. V okviru projekta se je preselilo iz Slovaške in Romunije v Slovenijo in na Hrvaško 18 risov. Že v prvem letu je bilo potrjeno parjenje med priseljenim risom in domačo samico, nadaljna ugotovljena legla pa kažejo na uspešno doselitev.
- divji petelin - Opazen je izrazit padec številčnosti in izguba še zadnjih aktivnih rastišč. V okviru projekta Life Kočevsko (2015 - 2019) so se izvedli ukrepi za izboljšanje življenjskih pogojev za divjega petelina (zagotovitev dodatne prehrane s postavitvijo prehranjevalnih ograj in mulčanjem ob gozdnih prometnicah, zapora slepih gozdnih cest). Letno so opaženi posamezni osebki.
- gozdni jereb - Populacija je še prisotna, vendar je njena številčnost redka in lokalno omejena. V okviru projekta Life Kočevsko se je izvedlo ukrepe za izboljšanje življenjskih pogojev za gozdnega

jereba (zagotovitev dodatne prehrane s postavitvijo prehranjevalnih ograj in sadnjo plodonosnega drevja, zapora slepih gozdnih cest).

1.2 Površina in lastništvo gozdov

V GGE Grčarice prevladujejo državni gozdovi - 67,8 % površine, zasebnih gozdov je 32,2 %.

Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.712,54	3.607,42	0,03	5.319,99
Delež (%)	32,2	67,8	0,0	100,0

Gozdnogospodarska enota Grčarice ima dokaj ugodno posestno strukturo v zasebnih gozdovih, saj kljub temu, da ima največ lastnikov posest veliko do 1 ha, to v deležu površin predstavlja skupno le 2,0 % zasebnih gozdov. 81,3 % vseh zasebnih gozdov predstavlja posest, večja od 100 ha.

Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	61,7	61,7	2,0	2,0
1 do 5 ha	28,7	90,4	8,9	10,9
5 do 10 ha	4,8	95,2	3,7	14,6
10 do 30 ha	2,4	97,6	4,1	18,7
30 do 100 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
nad 100 ha	2,4	100,0	81,3	100,0
Skupaj	100,0		100,0	

Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave (vir: indeks gozdnih posestnikov)

Velikost gozdne posesti	Delež (%) Leto-10	Delež (%) Leto	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	56,8	61,7	103	103
1 do 5 ha	14,8	28,7	48	151
5 do 10 ha	12,3	4,8	8	159
10 do 30 ha	6,2	2,4	4	163
30 do 100 ha	6,2	0,0	0	163
nad 100 ha	3,7	2,4	4	167

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

Gozdna cesta je namenjena predvsem gospodarjenju z gozdom in mora omogočati prevoz lesa tudi z daljšimi prevoznimi kompozicijami. Odprta je tudi za javni promet, čeprav je nekategorizirana v skladu s predpisi, ki urejajo javne ceste. Vodena je v evidenci gozdnih cest.

Preglednica 9/D-C: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta cest	Produktivne km	Spojne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	115,656	1,000	116,656	21,91
Javne ceste	3,25	2,5	5,750	0,62
Skupaj	118,906	3,500	122,406	22,52

*Opomba: Pri izračunu gostote cestnega omrežja se upošteva samo produktivne ceste. Mejne ceste so upoštevane polovično.

Na razporeditev gozdnih cest vpliva predvsem naklon in oblika kraškega terena. Enota je odprta z gozdnimi cestami v skladu s predvideno optimalno gostoto gozdnih cest, razporeditev gozdnih cest v enoti se prilagaja razgibanemu kraškemu reliefu.

Skupaj 5.279,71 ha gozdov, v katerih lahko gospodarimo, odpira 118,906 km produktivnih cest, kar predstavlja gostoto cest 22,52 m/ha. Enota je zelo dobro odprta z gozdnimi cestami, ki sledijo strmim pobočjem dinarskih grebenov in se priključujejo na našo najstarejšo gozdno cesto Grčarice-Jelenov žleb.

Pomen javnih cest, ki odpirajo gozdove, je neznatn, saj gozdove odpira le osrednja javna cesta Grčarice-Kočevska Reka, na katero se navezujejo gozdne ceste. Javne ceste predstavljajo 3 % produktivnih cest. Enota se z gozdnim cestnim omrežjem navezuje na sosednje GGE Gotenica, GGE Stojna in GGE Draga.

Glede na preteklo ureditveno obdobje se je gostota produktivnega cestnega omrežja v enoti nekoliko zmanjšala. Dolžine gozdnih cest so se zaradi novega zajemanja podatkov na podlago LIDAR v aplikaciji Evidenca gozdnih cest spremenile. Ceste imajo sedaj realno (grafično določeno) dolžino.

Povprečna razdalja med cestami je 444 m.

Spravilna razdalja določena v tehnološkem delu gozdnogojitvenih načrtov je 289 m. Pogojuje jo oblika terena, saj gre za kraški, vrtačast, razgiban teren in vpliv etatov po odsekih.

Glede na namen in rabo gozdne ceste razvrščamo v kategorije G1, G2 in G3. Ceste G1 imajo poudarjen javni značaj in so zato v znatni meri namenjene tudi javnemu prometu. So redno vzdrževane. V enoti je 5 takšnih gozdnih cest, kar predstavlja 14 % gozdnih cest. Ceste G2 so glavne gozdne ceste, ki odpirajo velike gozdne komplekse in so namenjene prvenstveno gozdni proizvodnji. V GGE Grčarice je 15 tovrstnih GC, kar predstavlja 54 % gozdnih cest. Skušamo jim zagotoviti redno vzdrževanje. Ceste G3 so stranske gozdne ceste. Namenjene so izključno gozdni proizvodnji in odpirajo manjše površine gozdov. Vzdržuje se jih dokaj redno. V GGE Grčarice je 33 tovrstnih GC, kar predstavlja 31 % gozdnih cest.

Spravilne razmere v gozdnogospodarski enoti so ugodne, saj omogočajo na pretežnem delu enote spravilo s traktorji. Spravilne razmere so slabše na zelo strmih pobočjih, kjer pa je gospodarjenje tako omejeno zaradi poudarjene varovalne funkcije gozdov.

Gozdna vlaka je grajena ali pripravljena gozdna prometnica namenjena spravilu lesa s pravilnimi sredstvi. Gostotni razred pojasnjuje odprtost z gozdnimi vlakami. Pokazatelj odprtosti je tudi pravilna razdalja.

Karta cestnega omrežja ter površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 11).

Preglednica 10/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Spravilno sredstvo	Površina		Spravilna razdalja (m) – v %					
	ha	%	do 200	200-400	400-600	600-800	800-1200	nad 1200
Traktor	873,74	17	5	9	3	0	0	0
Mali zgibnik	3.492,78	66	13	43	10	0	0	0
Zgibnik	913,19	17	5	12	0	0	0	0
Skupaj	5279,71	100	23	64	13	0	0	0

Preglednica 11: Odprtost gozdov z vlakami po gostotnih razredih

Gostotni razred m/ha	Površina ha	Dolžina vlak m	Delež površine %	Gostota m/ha	Razdalja v metrih	
					med vlakami	spravilo
50 – 100	587,99	52.305	11	89	112	287
100 – 150	3.175,62	410.487	60	129	77	287
150 – 200	1.191,20	205.341	23	172	58	281
nad 200	324,9	69.521	6	214	47	347
Skupaj	5279,71	737.654	100	140	72	289

Dolžine gozdnih vlak so se zaradi novega zajemanja podatkov na podlago LIDAR v aplikaciji Evidenca gozdnih vlak spremenile, dopolnile pa so se tudi ob izdelavi načrta. V gozdnogospodarski enoti ni zaprtih večnamenskih gozdov, 11 % je delno odprtih in 89% primerno odprtih z gozdnimi vlakami. 40,28 ha gozdov ni večnamenskih in je neodprtih; gre za GPN - gozdne rezervate Glažuta, Bela stena in Črni vrh. Povprečna gostota gozdnih vlak je 140 m/ha in je zelo dobra. Povprečna razdalja med vlakami je 72 m.

1.4 Družbeno gospodarske razmere

Družbeno gospodarske razmere na območju GGE Grčarice so dokaj neugodne. V naseljih Grčarice in Grčarske Ravne ni večjih možnosti zaposlitve, zato se večina delovno aktivnega prebivalstva na delo vozi v druge kraje: Ribnico, Kočevje in Ljubljano.

Najpomembnejša gospodarska dejavnost na tem izredno gozdanetm prostoru je gozdarstvo. V podjetjih SiDG d.o.o. in Snežnik d.o.o. Kočevska Reka je zaposlenih kar nekaj prebivalcev iz Grčaric.

Na gozdarstvo vezanih predelovalnih obratov, kot so lesna skladišča ali žage, je veliko manj kot v preteklosti, predelava lesa je vezana na večja skladišča lesa v Kočevju in Ribnici.

V preteklosti je bilo veliko zanimanja za ureditev nekdanjega nastanitvenega objekta za gozdne delavce v Glažuti, predvsem za turistične namene. Ideje še niso povsem zamrle, kljub temu, da je objekt že več let neuporaben in vidno propada.

1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

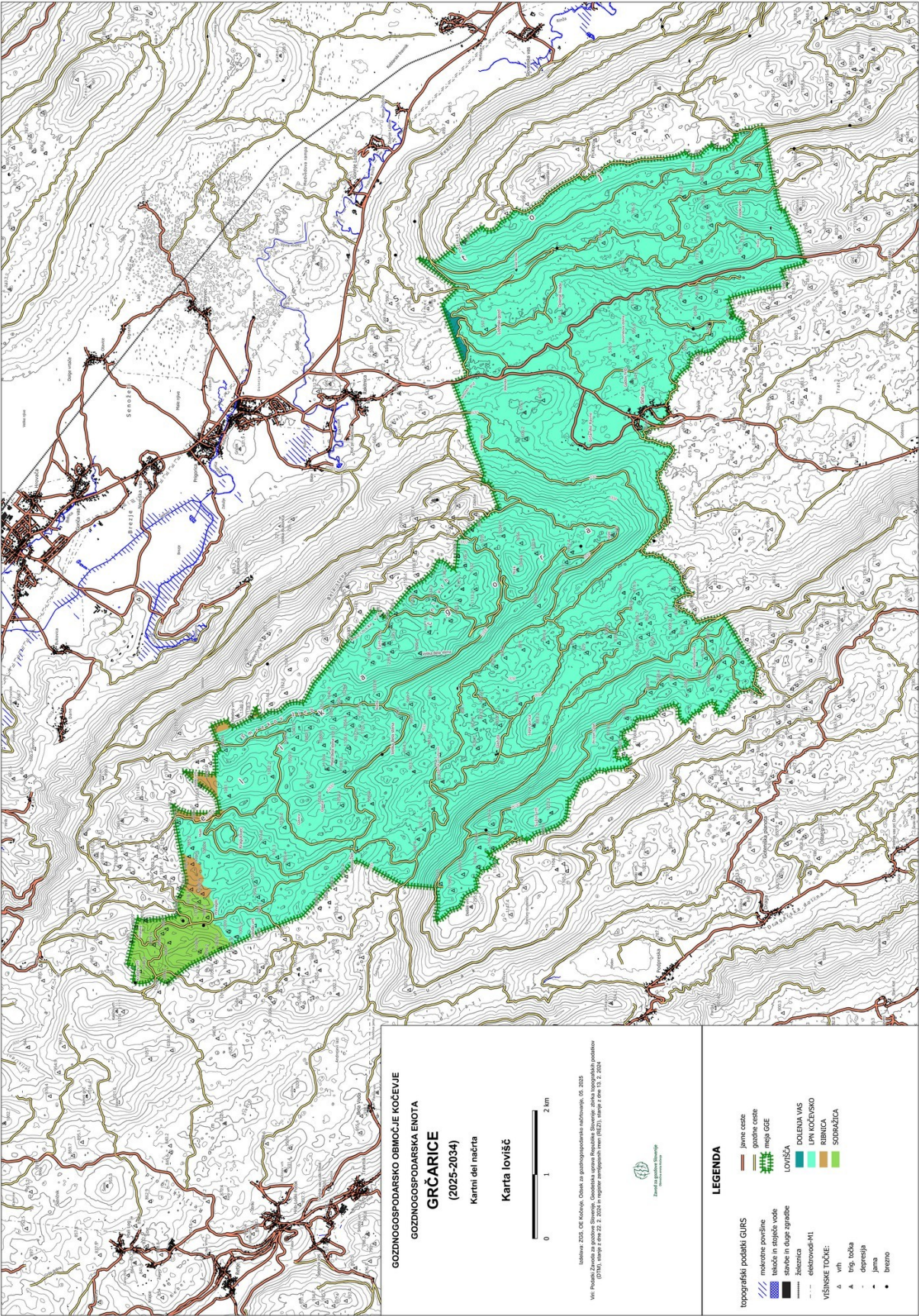
1.5.1 Lovstvo

Z divjadjo v GGE Grčarice pretežno upravlja lovišče s posebnim namenom - LPN Kočevsko, ki deluje v sestavi Zavoda za gozdove Slovenije, z manjšim delom pa LD Sodražica in LD Ribnica. Lovišča in LPN se organizacijsko nahajajo v Kočevsko - Belokranjskem lovsko upravljavskem območju, kjer se izvaja enotna lovsko politika in upravlja s populacijami po skupnih 10 letnih in 2 letnih lovsko upravljavskih načrtih ter letnih načrtih lovišč/LPN.

Preglednica 12/D-LD: Pregled lovišč

Šifra	Ime lovišča	Pov. gozda lovišča v GGE (ha)	Opomba
0309	SODRAŽICA	124,30	
0311	RIBNICA	35,55	
0331	LPN KOČEVSKO	5.160,14	
	Skupaj	5.319,99	

LPN Kočevsko izvaja ukrepe za izboljšanje življenjskih pogojev za divjad, kot so vzdrževanje travnikov in pašnikov s košnjo, vzdrževanje grmišč, sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja, izdelava in vzdrževanje kaluž, zimsko in privabljalo krmljenje, mirne cone, ... in seveda odstrel.

Karta 3: Pregledna karta lovišč

Preglednica 13: Izločitve divjadi in rjavega medveda v LPN Kočevsko (revir Jelenov žleb)

	Odstrel in izgube / 100 ha									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
srnjad	0,09	0,11	0,14	0,15	0,09	0,09	0,14	0,11	0,08	0,11
jelenjad	0,45	0,58	1,25	1,26	0,78	0,88	0,95	0,80	0,75	0,89
divji prašič		0,02	0,17		0,11	0,14	0,22	0,05	0,20	0,11
medved	0,02			0,02		0,02	0,02	0,02	0,02	0,05
jazbec		0,02	0,03		0,02	0,02			0,06	
kuna								0,03		
lisica	0,12	0,03	0,09	0,05	0,08	0,09	0,06	0,06	0,12	0,06
šoja							0,02	0,02		
siva vrana							0,02			

Jelenjad se je v preteklem desetletju v območju zniževala z izvajanjem redukcijskega odstrela. V letu 2016 se je pristopilo z intenzivnejšim odvzemom k hitrejšemu zmanjšanju številčnosti. Ukrep sledi povečani obnovi gozdov in je spremljan s kazalniki v okolju in populaciji jelenjadi. Podatki o izločitvah divjadi kažejo na stabilno populacijo jelenjadi katere številčnost je na območju LPN Kočevsko (revir Grčarice) nekajkrat nižja kot v osrednjem delu LPN Kočevsko.

Srnjad kaže na upadanje številčnosti. Njen odvzem je bil v preteklem desetletnem obdobju predvsem zaradi velikega vpliva velikih zveri v LPN Kočevsko (revir Grčarice) minimalen.

Opazno je letno nihanje številčnosti **divjega prašiča**, katerega številčnost je v GGE Grčarice nizka. Številčnost lisice in jazbega je stabilna.

Nihanja v odvzemu rjavega medveda so posledica letnih zamud pri izdaji dovoljenj za odstrel. Ocenjuje se, da se je število medvedov v preteklem desetletju povečalo. Narašča tudi številčnost volka in risa.

1.5.2 Kmetijstvo

Visok delež gozdnatosti gozdnogospodarske enote Grčarice je razlog, da obdelovalnih kmetijskih površin skoraj ni. Kmetijske površine, predvsem pašnike za drobnico in govedo ter travnike je mogoče najti le v okolici vasi Grčarice in Grčarske Ravne, pa tudi okoli Glažute.

1.5.3 Poselitev

Edini naselji s stalnimi prebivalci na območju gozdnogospodarske enote sta Grčarice (154 prebivalcev) in Grčarske Ravne (9 prebivalcev).

1.5.4 Infrastruktura

Značilna velika gozdnatost in poudarjenost lesno proizvodne funkcije daje območju prednost pri »pridelavi« lesa. Les kot cenena in voluminozna težka surovina ne prenese daljših transportov, a žal lokalne predelave ni.

Cestno je enota dobro odprta. Asfaltirani sta le dve javni cesti: Ribnica - Grčarice in odcep proti Kočevski Reki, ostalo so gozdne makadamske ceste.

1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru

Razen gozdarstva, lovstva in nekaj kmetijstva drugih aktivnosti v enoti ni. Turizem predstavljajo le redki pohodniki po planinskih poteh.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Ocena požarne ogroženosti naravnega okolja – gozda je izdelana na podlagi natančne analize stanja ob upoštevanju Pravilnika o metodologiji za ugotavljanje ocene požarne ogroženosti (Uradni list RS, št. 70/96, 5/97 – popr., 31/04 in 180/20) oziroma Pravilnika o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr.).

Vsak oddelek posamezne GGE se uvrsti v eno od štirih stopenj požarne ogroženosti, in sicer: zelo velika, velika, srednja in majhna požarna ogroženost.

Poleg zakonsko predpisane izdelave ocene požarne ogroženosti naravnega okolja, ki jo mora izdelati Zavod za gozdove Slovenije ter Načrta varstva gozdov pred požarom, ki se za vsako posamezno krajevno enoto (ali za funkcionalno zaokroženo enoto) praviloma izdela vsakih 10 let (v njem so navedeni preventivni in kurativni ukrepi z načrtom sanacijskih ukrepov), vsaka krajevna enota izdela še letni program varstva gozdov pred požarom, ki se izdela v sklopu programa varstva gozdov.

Za izboljšanje požarne varnosti so pomembni preventivni ukrepi (opozarjanje, izobraževanje, občasno organiziranje opazovalne službe, prepoved osnovanja nasadov iglavcev v požarno najbolj ogroženih predelih, ...), evidentiranje in analiziranje vzrokov gozdnih požarov ter takojšnje in letno poročanje za večje požare, izdelava sanacijskih načrtov in drugih ukrepov, ki so navedeni v območnem načrtu – usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi.

V GGE je 15,8 % gozdov srednje požarno ogroženih, ostali gozdovi (84,2 %) pa so malo požarno ogroženi.

Pregledna karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 12).

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

Celotna površina gozdnogospodarske enote Grčarice je pokrita z oddelki, ki vključujejo tudi vse negozdne površine. Enota je razdeljena na 168 oddelkov in 266 odsekov.

Povprečna velikost oddelka znaša 32,62 ha, povprečna velikost odseka 20,60 ha.

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

Gospodarjenje z gozdovi usmerja Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) kot javna gozdarska služba. ZGS je organiziran teritorialno. Na področju Gozdnogospodarskega območja Kočevje deluje ZGS OE Kočevje, ki je razdeljen na Krajevne enote. Na področju GGE Grčarice deluje KE Ribnica. Enota je razdeljena na tri revirje: Strmec, Grčarice in Jelenov Žleb, za vsakega skrbi po en revirni gozdar.

V skladu s strokovnimi usmeritvami, ki jih izdeluje Zavod za gozdove, z gozdovi gospodarijo lastniki gozdov. Lastniki gozdov v GGE Grčarice so država, zasebni lastniki ter druge pravne osebe - občine. V državnih gozdovih gospodari državno podjetje SiDG d.o.o., v ostalih pa lastniki sami, ali za to usposobljeni izvajalci.

2 Prikaz funkcij gozdov

Gozdnogospodarska enota Grčarice leži na razgibanem kraškem terenu, obrobjena z grebeni Stojne in Velike gore na eni ter Goteniške gore na drugi strani. Osrednji nižinski del se od naseljenih vasi Grčarice in Grčarske Ravne, ki sta obkroženi s kmetijskimi površinami in zasmrečenimi gozdovi, postopno vzpenja proti gozdnim področjem okrog Glažute in Jelenovega Žleba, kjer prevladujejo mogočni in dobro ohranjeni jelovo-bukovi gozdovi.

V gozdnem prostoru GGE je večnamenska vloga gozdov prikazana skozi številne funkcije, ki so prisotne površinsko ali linijsko, v prostoru pa so lahko locirane tudi le kot točkovni objekti. Funkcije imajo več stopenj poudarjenosti, mnogokrat nastopajo skupaj, tako da seštevek površin s poudarjenimi funkcijami nekajkrat presega površino vseh gozdov v gozdnogospodarski enoti. Z načrtovanim gospodarjenjem z gozdovi v enoti pomembno vplivamo na njihov obstoj in trajnost.

Osnova prikazanim funkcijam gozdov je Območni GGN za GGO Kočevje izdelan za obdobje 2021-2030, pretekli GGN GGE Grčarice 2015-2024, terenski opisi oddelkov, gozdnogojitveni načrti, naravovarstvene smernice, kulturnovarstvene smernice in usmeritve za vode.

Na območju GGE Grčarice so z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20) zavarovani gozdni rezervati z blažjim varstvenim režimom (Glažuta št. 0620 – 29,45 ha, Bela Stena št. 0621 – 5,56 ha, Črni vrh št. 0642 – 5,27 ha).

Celotna GGE Grčarice je v območju Natura 2000 (Kočevsko - SI3000263 POO in Kočevsko - SI5000013 POV). Celotna enota je tudi del ekološko pomembnih območij - EPO (Kočevsko – 31100 in Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri - 80000).

Z gozdovi se gospodari tako, da se sočasno ohranja in pospešuje vse funkcije gozdov. Vse funkcije, ki jih gozdovi opravljajo, so označene na opisnih listih opisov oddelkov/odsekov. Funkcije, ki se pojavljajo ploskovno, so navedene kot »Funkcije v odseku« v prilogi načrta »Opis gozda« (tabela E4). V prilogi načrta »Opis gozda« so ključne usmeritve za zagotavljanje funkcij gozda zapisane kot »Usmeritve za zagotavljanje funkcij gozdov«. Tu navajamo tudi pripadajoče Natura 2000 območje, EPO, upravljalvske cone ter ekocelice na ravni odseka.

Gozdovi imajo po Zakonu o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99–ZON, 67/02, 110/02–ZGO-1, 115/06–ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13–ZDavNepr, 17/14, 22/14–odl. US, 24/15, 9/16–ZGGLRS, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE) ter skladno s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20) opredeljenih več funkcij:

- ekološke: funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka funkcija, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, klimatska funkcija;
- socialne: zaščitna funkcija, higiensko-zdravstvena funkcija, obrambna funkcija, rekreacijska funkcija, turistična funkcija, poučna funkcija, raziskovalna funkcija, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine in estetska funkcija;
- proizvodne: lesnoproizvodna funkcija, funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin in lovogospodarska funkcija.

Celotna površina GGE meri 5.480,13 ha. Gozdni prostor, ki predstavlja gozd in nanj funkcionalno vezana druga negozdna zemljišča (gozdne jase, zaraščajoče površine, infrastrukturni objekti v gozdnem prostoru), na katerem so določene funkcije gozda, obsega 5.359,70 ha. Gozd obsega 5.319,99 ha.

Karta funkcij gozdov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 7).

Preglednica 14/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha
F. varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	702,42	13,1	13,1	250,34	4,7	4,7	4.406,94	82,2	82,2	5.359,70
Hidrološka funkcija	1.414,69	26,4	26,4	3.945,01	73,6	73,6	0,00	0,0	0,0	5.359,70
F. ohranjanja biotske raznovrstnosti	462,44	8,6	8,6	4.897,26	91,4	91,4	0,00	0,0	0,0	5.359,70
Klimatska funkcija	0,00	0,0	0,0	421,98	7,9	7,9	4.937,72	92,1	92,1	5.359,70
Zaščitna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0				0,00
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	5.359,70	100,0	100,0	5.359,70
Turistična funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	5.359,70	100,0	100,0	5.359,70
Rekreacijska funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	5.359,70	100,0	100,0	5.359,70
Obrambna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0				0,00
Poučna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	5.359,70	100,0	100,0	5.359,70
Raziskovalna funkcija	40,28	100,0	0,8							40,28
Estetska funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0				0,00
F. varovanja naravnih vrednot	40,28	86,1	0,8	6,51	13,9	0,1				46,79
Varovanje kulturne dediščine	15,58	40,6	0,3	22,76	59,4	0,4				38,34
Lesnoproizvodna funkcija	5.188,25	100,0	96,8	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	5.188,25
Lovnogospodarska funkcija	242,91	4,7	4,5	4.885,05	95,3	91,1				5.127,96
Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	18,29	0,4	0,3	4.444,63	99,6	82,9				4.462,92

Po površini je s 1. stopnjo poudarjenosti (izjemna poudarjenost funkcij) v gozdnem prostoru največ lesnoproizvodne funkcije (96,8 % gozdnega prostora), sledijo hidrološka funkcija (26,4 %), funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (13,1 %), funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (8,6 %), lovogospodarska funkcija (4,5 %), raziskovalna funkcija (0,8 %), funkcija varovanja naravnih vrednot (0,8 %), funkcija varovanja kulturne dediščine (0,3 %) in funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (0,3 %).

Na 2. stopnji je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti poudarjena na 91,4 % gozdnega prostora (enota je v celoti v območjih EPO in Natura 2000), lovogospodarska funkcija na 91,1 %, funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin na 82,9 %, hidrološka funkcija pa na 73,6 % površine gozdnega prostora (karbonatni kraški svet). Klimatska funkcija je z 2. stopnjo poudarjena na 7,9 % gozdnega prostora, funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev na 4,7 %, v manjšem deležu je na 2. stopnji poudarjena tudi funkcija varovanja kulturne dediščine in funkcija varovanja naravnih vrednot.

Lesnoproizvodna funkcija ni poudarjena v ekocelicah, gozdnih rezervatih ter na površinah v gozdnem prostoru, ki niso gozd (gozdne jase, daljnovodi, javne ceste, ...).

V GGE linijsko na 1. stopnji ni poudarjenih funkcij.

V enoti je registriranih več točkovnih objektov s posebej poudarjenimi funkcijami (kraške jame, brezna, izviri, studenci, vodna zajetja, kaluže, izjemna in habitatna drevesa, gozdne/lovske koče, znamenja, lovski objekti, čebelnjaki, razgledišča...).

2.1 Ekološke funkcije

Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev

Funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev opravljajo gozdovi, ki varujejo rastišča in njihovo okolico pred posledicami vseh vrst erozijskih procesov; zlasti zagotavljajo (ohranjajo) odpornost tal na erozijske pojave, ki jih povzročajo mraz, sneg, voda in veter; preprečujejo razvoj (pojavljanje) zemeljskih in snežnih plazov, podorov in usadov; preprečujejo poglobljanje pobočnih jarkov; preprečujejo premeščanje naplavin; zadržujejo drobni plovni material; ohranjajo rodovitnost gozdnih tal. Poudarjeno varovalno funkcijo imajo zlasti gozdovi na gornji gozdni meji, na erozijskih, plazljivih ali plazovitih območjih, določenih v skladu s predpisi o vodah, na zelo strmih pobočjih, sušnih legah, plitvih skalovitih ali kamnitih tleh.

1. stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije imajo gozdovi na kompaktni matični podlagi z naklonom nad 35°, gozdovi s skalovitostjo nad 70 % površine, ter jelovja v skalovju. Območja izjemno poudarjene varovalne funkcije predstavljajo 13,1 % površine gozdnega prostora.

2. stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije imajo gozdovi na kompaktni matični podlagi z naklonom 25 do 35°, gozdovi s skalovitostjo 50 do 70 %, območja srednje poplavne ogroženosti, jesenovja z javorjem, termofilni bukovi gozdovi ter bukovi gozdovi na hladnih legah. Z 2. stopnjo je funkcija poudarjena na 4,7 % površine gozdnega prostora.

S **3. stopnjo** je varovalna funkcija poudarjena na preostalem gozdnem prostoru.

Hidrološka funkcija

Gozdovi pomembno prispevajo k zagotavljanju hidrološke funkcije, saj zagotavljajo mehansko in biološko čiščenje vode, ki odteče ali pronica z gozdnih površin. Prav tako vplivajo na uravnavanje vodnega režima z zadrževanjem hitrega odtekanja padavinske vode (dežja) s površja (po pobočju in v globino), počasnejšim taljenjem snega, ohranjanjem vode v gozdnih tleh in rastlinah in zakasnenim pronicanjem vode iz gozdnih tal v sušnih obdobjih. Poudarjeno hidrološko funkcijo imajo zlasti gozdovi v poplavnih, vodovarstvenih in potencialnih vodovarstvenih območjih, določenih v skladu s predpisi o vodah.

S **1. stopnjo** je hidrološka funkcija poudarjena na območjih 1. ali 2. varstvene cone po občinskem odloku. Funkcija je točkovno izjemno poudarjena na ožjih območjih jam in brezen, nekaterih izvirov in zajetij pitne vode.

2. stopnjo poudarjenosti imajo, zaradi karbonatne matične podlage, vsi gozdovi v GGE. Točkovno je funkcija z **2. stopnjo** poudarjena ob manjših izvirih.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti je poudarjena v gozdovih, ki zagotavljajo življenjski prostor rastlinskim in živalskim združbam, katerih življenjski cikel je pomembno povezan z gozdom. Tako ohranjajo biotsko raznovrstnost in zagotavljajo naravno ravnovesje. Poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti imajo zlasti gozdovi s habitatmi redkih ali ogroženih rastlinskih ali živalskih vrst, s habitatmi pomembnimi za obstoj in ohranitev populacij divjadi, s habitatmi in habitatnimi tipi, ki se po predpisih o ohranjanju narave ohranjajo v ugodnem stanju ter gozdovi, ki imajo status posebnega varstvenega območja, potencialnega posebnega ohranitvenega območja ali ekološko pomembnega območja. Poudarjeno funkcijo imajo tudi mirne cone, pasišča in zimovališča prostoživečih živalskih vrst, grmišča in predeli okoli kaluž in drugih vodnih virov namenjenih prostoživečim živalim.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti je s 1. stopnjo poudarjena na 8,6 % površine gozdnega prostora.

S **1. stopnjo** je funkcija ploskovno poudarjena na naslednjih površinah: GPN – gozdni rezervati Glažuta odd/ods 89, Bela stena odd/ods 33B in 35B in Črni vrh odd/ods 29A, ekocelice brez ukrepov, gozdne jase, površine v zaraščanju znotraj gozdnega prostora, zimovališča.

Točkovno je funkcija s **1. stopnjo** poudarjena ob medvedjih brlogih in jazbinah (niso prikazani), kalužah, kotanjah, mlakah in habitatnih drevesih.

Z **2. stopnjo** je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti zaradi vključenosti v območja Natura 2000 in EPO poudarjena na celotnem območju GGE. Prav tako je funkcija z 2. stopnjo poudarjena na območjih upravljaljskih con (UC A – območje triprstega in belohrbtega detla, UC B – območje gozdnega jereba, UC C – območje divjega petelina, UC G – javorovi gozdovi) ter na območjih naravnih vrednot lokalnega pomena (2829 Mala Bela stena, 2824 Velika Bela stena).

Natura 2000 - posebna varstvena območja v GGE so Kočevsko (SI3000263) in Kočevsko (SI5000013). To so ekološko pomembna območja za ohranjanje biotske raznovrstnosti na ravni Evropske unije.

Območje pričakovanih naravnih vrednot - Karbonatne kamnine; območje GGE Grčarice je zgrajeno iz karbonatnih kamnin zato obstaja velika možnost najdb novih jam in brezen.

Ekološko pomembna območja - Celotno območje GGE prekrivata EPO Kočevsko – 31100 in Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri – 80000, točkovno EPO predstavlja Vodna jama v Jelendolu - 30137.

Z **2. stopnjo** je funkcija točkovno poudarjena ob jamah, brezni, spodmolih.

Klimatska funkcija

Poudarjeno klimatsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo naselja, rekreacijske in turistične objekte ter kmetijske površine pred škodljivimi učinki vetra in mraza ter gozdovi na območjih stalnih ali pogostih močnih vetrov, ki lahko povzročajo vetrolome ali deformirano rast gozdnega drevja.

Klimatska funkcija je v GGE ploskovno poudarjena z **2. stopnjo** na površini 0,76 ha na območjih vetrov od 3 do 4 m/s. Na **3. stopnji** je zaradi splošnega blagodejnega vpliva na podnebje ploskovno poudarjena na vsej preostali gozdni površini.

2.2 Socialne funkcije

Zaščitna funkcija

Opravljajo jo gozdovi, ki ščitijo prometnice, naselja in druge objekte pred naravnimi pojavi, kot so padanje kamenja in peska, snežni zameti, bočni vetrovi in zdrsi zemljišča ter zagotavljajo varnost bivanja in prometa. Poudarjeno zaščitno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi na strmih pobočjih nad cesto ali železnico ter pod njo.

Zaščitna funkcija v GGE ni določena.

Higiensko-zdravstvena funkcija

Opravljajo jo gozdovi, ki izboljšujejo kakovost in ohranjajo zdravo življenjsko okolje ter blažijo škodljive vplive emisij z absorpcijo sestavin onesnaženega ozračja, intenzivnejšo termiko in turbulenco ter izolacijo pred hrupom. Poudarjeno higijensko-zdravstveno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi v neposredni bližini večjih naselij, bolnic in zdravilišč ter gozdovi, ki se nahajajo v pasu med naselji oziroma bivalnimi objekti ter večjimi viri hrupa, smradu, sevanja in onesnaževanja, kot so npr. avtocesta, železnica, termoelektrarne, kamnolomi in peskokopi, večje farme, smetišča, sežigalnice in predelovalnice odpadkov, dirkališča ipd.

Ploskovno je higijensko-zdravstvena funkcija v GGE poudarjena s **3. stopnjo** na celotni površini gozdnega prostora.

Obrambna funkcija

Opravljajo jo gozdovi, ki varujejo zemljišča in objekte, pomembne za javno varnost, obrambo, zunanje zadeve ter obveščevalno in varnostno dejavnost državnih organov Republike Slovenije. Poudarjeno obrambno funkcijo imajo zlasti gozdovi, ki se uporabljajo kot poligoni za urjenje policijskih ali vojaških enot ter gozdovi, ki varujejo črpališča pitne vode, policijske, vojaške ipd. objekte.

Obrambna funkcija v GGE ni določena.

Rekreacijska funkcija

Rekreacijsko funkcijo imajo gozdovi, ki omogočajo aktivnosti, ki telesno ali duševno sproščajo in krepijo, vključno z nabiranjem gozdnih plodov za lastne potrebe. Poudarjeno rekreacijsko funkcijo imajo gozdovi z ustreznimi naravnimi danostmi, dostopnostjo in dosegljivostjo ter rekreacijsko infrastrukturo (poti, objekti).

Z **2. stopnjo** je rekreacijska funkcija linijsko poudarjena v gozdnem prostoru ob več planinskih ter turnokolesarskih poteh in odsekih (Pešpot kurirjev in vezistov, Ribniška planinska pot, Slovenska turnokolesarska pot, odsek planinske poti Glažuta-Korita, Velika kočevska planinska pot).

S **3. stopnjo** je rekreacijska funkcija ploskovno poudarjena na celotnem gozdnem prostoru.

Turistična funkcija

Turistično funkcijo opravljajo gozdovi, ki zadovoljujejo potrebe obiskovalcev, ki zaradi oddiha ali razvedrila povezanega z gozdom, začasno spremenijo svoj kraj bivanja. Poudarjeno turistično funkcijo opravljajo gozdovi v okolici turističnih krajev, v katerih se nahajajo turistični objekti, turistične točke in znamenitosti, ki se pojavljajo kot motiv v turistično propagandne namene ali po katerih se odvija turistično vodenje.

Turistična funkcija je z **2. stopnjo** točkovno poudarjena ob razgledišču in gozdni koči, linijsko pa ob planinskih ter turnokolesarskih poteh in odsekih (razgledišče z vrha Turn, gozdna koča v odseku 16026, Pešpot kurirjev in vezistov, Ribniška planinska pot, Slovenska turnokolesarska pot, odsek planinske poti Glažuta-Korita, Velika kočevska planinska pot).

S **3. stopnjo** je turistična funkcija ploskovno poudarjena na celotnem gozdnem prostoru.

Poučna funkcija

Poudarjeno poučno funkcijo opravljajo gozdovi, kjer poteka ozaveščanje in posredovanje znanj o gozdu ter gospodarjenju z njim laični ali strokovni javnosti. Poudarjeno poučno funkcijo opravljajo gozdovi, po katerih so speljane oziroma v katerih se nahajajo gozdne, naravoslovne ipd. poti, muzeji na prostem (gozdne učilnice), učni in demonstracijski objekti za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja ipd.

S **3. stopnjo** je poučna funkcija ploskovno poudarjena na celotnem gozdnem prostoru.

Raziskovalna funkcija

Raziskovalno funkcijo imajo gozdovi, ki so vključeni v dolgoročneje raziskave za namen študija zgradbe in zakonitosti razvoja gozdov, gozdovi na raziskovalnih ploskvah ter gozdovi v pasu ene drevesne višine okrog raziskovalnih objektov in razglašeni gozdni rezervati.

Raziskovalna funkcija je s **1. stopnjo** ploskovno poudarjena na območju gozdnih rezervatov GPN Glažuta (29,45 ha), GPN Bela stena (5,56 ha) in GPN Črni vrh (5,27 ha).

Funkcija varovanja naravnih vrednot

Se pojavlja v gozdovih, ki varujejo redke, dragocene, znamenite ali druge vredne naravne pojave. Poudarjeno funkcijo varstva naravnih vrednot opravljajo gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih o ohranjanju narave status naravne vrednote, območja pričakovanih naravnih vrednot ter zavarovana območja.

S **1. stopnjo** je funkcija varovanja naravnih vrednot v GGE ploskovno poudarjena v gozdovih s posebnim namenom – v gozdnem rezervatu Glažuta (ods. 89), gozdnem rezervatu Bela stena (ods. 33 B in 35 B) in gozdnem rezervatu Črni vrh (ods. 29 A).

S **1. stopnjo** je funkcija varovanja naravnih vrednot v GGE točkovno poudarjena v okolici izjemnih dreves ter naslednjih naravnih vrednot:

- NVLP 7839 Velb – naravni most na Travnih gori.

Z 2. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na območju naslednjih naravnih vrednot: NVLP 2829 Mala Bela stena in NVLP 2824 Velika Bela stena (v delu, ki ne spada v gozdni rezervat).

Z 2. stopnjo je funkcija točkovno poudarjena ob:

- jamah in brezni (seznam v poglavju Priloge),
- medvedjih brlogih (jih ne prikazujemo).

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Funkcijo varovanja kulturne dediščine opravljajo gozdovi, ki varujejo in ohranjajo območja ali objekte, ki so rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru.

Na prvi stopnji so poudarjeni gozdovi na območjih in v neposredni okolici objektov kulturne dediščine iz registra kulturne dediščine, kjer se ne sme izkoriščati gozdnih dobrin, ali so upravljani izključno za varstveni namen (predvsem nekateri objekti arheoloških najdišč).

Funkcija varovanja kulturne dediščine je s **1. stopnjo** ploskovno poudarjena na območju:

- Glažuta - Arheološko najdišče (EID 1-20865), arheološko najdišče, ods. 87 A, 87 B, 88, 103 A in 104.

Na **1. stopnji** je funkcija točkovno poudarjena ob kulturni vrednoti:

- Mlaka pri Kočevski Reki - Arheološko najdišče Grčmanova jama (EID 1-29694), arheološko najdišče, ods. 167 B.

Z 2. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na območju:

- Mlaka pri Kočevski Reki - Posestvo Strmec (EID 1-18826), dediščina, stavbna dediščina, ods. 137, 142 A, 143, 146 A in 147 A.

Na **2. stopnji** je funkcija točkovno poudarjena ob naslednjih kulturnih vrednotah:

- Glažuta - Kapela Srca Jezusovega (EID1-14882), dediščina, stavbna dediščina, ods. 87 A,
- Jelenov Žleb - Kapelica sv. Antona Puščavnika (EID 1-23065), dediščina, stavbna dediščina, ods. 73 A,
- Jelenov Žleb - Spomenik bitki v Jelenovem žlebu (EID 1-09505), dediščina, memorialna dediščina, ods. 76 B,
- Jelenov Žleb - Spominske plošče padlim v bitki pri Jelenovem Žlebu (EID 1-22554), dediščina, memorialna dediščina, ods. 54 A,
- Jelenov Žleb - Grob Josipa Žagarja-Juga (EID 1-22470), dediščina, memorialna dediščina, ods. 54 A,
- Jelenov Žleb - Spomenik bitki Pri štirni (EID 1-13965), dediščina, memorialna dediščina, ods. 25 A,
- Spomenik, kapelica ods. 67 B,
- Spomenik ods. 130.

Posamezne objekte kulturne dediščine v GGE Grčarice, ki so evidentirani v Registru nepremične kulturne dediščine Ministrstva za kulturo RS in niso del gozdnega prostora, gozdnogospodarski načrt ne obravnava.

Estetska funkcija

Opravljajo jo gozdovi, ki omogočajo doživljanje skladnosti likovnih in funkcionalnih prvin v krajini. Poudarjeno estetsko funkcijo imajo predvsem z estetskega vidika edinstveni/posebni gozdovi v izjemnih krajinah in območjih nacionalne prepoznavnosti po predpisih, ki urejajo prostor ter območjih kulturne krajine po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, v območjih krajinske pestrosti po

predpisih, ki urejajo ohranjanje narave ter gozdovi, namenjeni zakrivanju degradacijskih procesov ali drugih vizualno motečih elementov v krajini.

Točkovno je estetska funkcija s **1. stopnjo** poudarjena na razgledišču na vrhu Turna, z **2. stopnjo** pa ob spominskih obeležjih, kapelicah, znamenjih ali gozdnih kočah.

Linijsko je estetska funkcija s **2. stopnjo** poudarjena v gozdovih vzdolž planinskih in turnokolesarskih poti: Velike kočevske planinske poti, Ribniške planinske poti in Slovenske turnokolesarske poti.

2.3 Proizvodne funkcije

Lesnoproizvodna funkcija

Funkcija gozda pomeni proizvodnjo nadzemne lesne mase, ki jo je možno gospodarsko izkoriščati. Poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo opravljajo tudi gozdovi z nadpovprečno rastnostjo na rastiščih z nadpovprečno proizvodno zmogljivostjo.

S **1. stopnjo** je lesnoproizvodna funkcija v GGE Grčarice poudarjena skoraj v celotnem gozdnem prostoru (96,8 %), saj je GGE večinsko poraščena z gozdovi, kjer je možno dolgoročno sekati letno več kot 5 m³ bruto lesne mase na hektar.

Lesnoproizvodne funkcije ne določamo v gozdnih rezervatih, ekocelicah brez ukrepanja ter na površinah, ki niso gozd.

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Funkcija gozda pomeni izkoriščanje nelesnih materialnih koristi iz gozda, z izjemo divjadi in rekreativne rabe gozdov, ki se lahko pojavijo na trgu. Poudarjeno funkcijo pridobivanja drugih gozdnih dobrin opravljajo zlasti gozdovi, ki se gojijo zaradi plodov, gozdni semenski objekti, gozdovi, kjer se intenzivno odvija stelarjenje, čebelja paša, pridobivanje smole in drevesnih sokov, pridobivanje okrasnega drevja, izkoriščanje sečnih ostankov ipd., če so ti proizvodi predmet prodaje ali nadaljnje dodelave in niso namenjeni le lastni uporabi.

S **1. stopnjo** je funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin ploskovno poudarjena v semenskem sestoju jelke (odsek 69 B), točkovno pa ob stojiščih čebeljakov (ods. 10, 79, 103 A, 144).

Z **2. stopnjo** je funkcija ploskovno poudarjena zaradi območij gozdne čebelje paše na večini gozdnega prostora (82,9 %).

Lovnogospodarska funkcija

Poudarjeno lovnogospodarsko funkcijo imajo gozdovi, ki omogočajo gospodarjenje s populacijami prostoživečih živalskih vrst, ki jih je po predpisih o lovu in divjadi dovoljeno loviti. Poudarjeno lovnogospodarsko funkcijo imajo zlasti gozdovi z visoko gostoto populacij velikih rastlinojedov oziroma gozdovi, v katerih prehranska kapaciteta okolja omogoča višjo številčnost divjadi.

Lovno gospodarska funkcija v GGE Grčarice je poudarjena na površinah, ki se v enoti vzdržujejo za potrebe prehranskih in bivalnih pogojev za divjad ter na ožjih lokacijah pomembnejših lovnogospodarskih objektov (večja krmišča, lovske steze).

Pri gospodarjenju za lovno gospodarsko funkcijo se upoštevajo veljavni lovsko upravljavski načrti.

S **1. stopnjo** je funkcija ploskovno poudarjena na območju rukališč (odd. 1, 57 A, 58 B, 72 A, 72 B, 73 A, 74, 133, 134, 135, 147 A, 148, 151, 152, 153, 157 A), točkovno pa ob zimskih krmiščih (Grčarske ravne v odd. 1 in Grčarske gredice v odd. 144).

Z **2. stopnjo** je funkcija ploskovno poudarjena na območju lovišča s posebnim namenom LPN Kočevsko (4885,05 ha).

Karta funkcij gozdov je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 7).

3 Opis stanja gozdov

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

V GGE Grčarice prevladujejo večnamenski gozdovi – 99,2 %. Gozdovi posebnega namena – gozdni rezervati Glažuta, Velika Bela stena in Črni vrh, kjer posegi niso dovoljeni, predstavljajo 40,28 ha GGE.

Preglednica 15/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha)

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Večnamenski gozdovi	1.708,54	3.571,14	0,03	5.279,71
GPN, ukrepi niso dovoljeni	4,00	36,28	0,00	40,28
Skupaj	1.712,54	3.607,42	0,03	5.319,99

Karta kategorij gozdov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 4).

Gozdno rastišni tipi (naprej GRT) po posameznih odsekih, ki so nadalje uvrščeni v ustrezen RGR, so bili določeni na osnovi fitocenološkega elaborata. Znotraj posameznega RGR običajno prevladuje GRT, po katerem je RGR dobil ime. Prevladujejo jelova bukovja na globokih tleh (51,4 %) in plitvih tleh (32,8 %), sledijo zasmrečena podgorska jelova bukovja (15,0 %).

Preglednica 16/KGR: Gozdni rastišni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
01111-Jelova bukovja na globokih tleh	59110-Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	11,05	0,4
	60110-Pobočno velikojesenovje	26,98	1,0
	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	787,13	28,8
	64102-Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	513,82	18,8
	64103-Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	2,28	0,1
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	56,59	2,1
	64105-Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	132,18	4,8
	64106-Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom	11,04	0,4
	64107-Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	464,31	17,0
	64108-Dinarsko jelovo bukovje z buniko	348,75	12,7
	64114-Dinarsko jelovo bukovje tipično	300,41	11,0
	64115-Dinarsko jelovo bukovje z lepenom	30,45	1,1
	66110-Dinarsko jelovje na skalovju	51,86	1,9
Skupaj RGR		2.736,85	100,0
01121-Jelova bukovja na plitvih tleh	60110-Pobočno velikojesenovje	5,79	0,3
	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	148,41	8,5
	64102-Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	818,19	46,9
	64103-Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	6,14	0,4
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	47,41	2,7
	64105-Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	210,57	12,1
	64106-Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom	14,85	0,9
	64107-Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	110,83	6,3
	64108-Dinarsko jelovo bukovje z buniko	72,33	4,1
	64114-Dinarsko jelovo bukovje tipično	122,79	7,0
	64115-Dinarsko jelovo bukovje z lepenom	19,58	1,1
	66110-Dinarsko jelovje na skalovju	168,53	9,7
Skupaj RGR		1.745,42	100,0
01185-Podgorska jelova bukovja - zasmrečena	59110-Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	1,84	0,2
	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	51,17	6,4
	64105-Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	15,35	1,9
	64107-Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	39,58	5,0
	64108-Dinarsko jelovo bukovje z buniko	598,63	75,1

	64110-Dinarsko jelovo bukovje s šašem	22,32	2,8
	64114-Dinarsko jelovo bukovje tipično	63,55	8,0
	66110-Dinarsko jelovje na skalovju	5,00	0,6
Skupaj RGR		797,44	100,0
VEČNAMENSKI GOZDOVI		5.279,71	100,0
09000-Gozdni rezervati	60110-Pobočno velikojesenovje	0,40	1,0
	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	5,60	13,9
	64102-Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	19,49	48,4
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	2,25	5,6
	64105-Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	1,02	2,5
	64107-Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	6,50	16,1
	64114-Dinarsko jelovo bukovje tipično	0,44	1,1
	64115-Dinarsko jelovo bukovje z lepenom	1,32	3,3
	66110-Dinarsko jelovje na skalovju	3,26	8,1
Skupaj RGR		40,28	100,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI		40,28	100,0
Skupaj vsi gozdovi		5.319,99	100,0

3.2 Lesna zaloga

Lesna zaloga je ugotovljena na podlagi dendrometrijskih meritev na stalnih vzorčnih ploskvah, ki so potekale v vegetacijski sezoni leta 2024.

Za ugotavljanje lesne zaloge in nekaterih drugih parametrov smo v GGE Grčarice izvedli meritve na 857 stalnih vzorčnih ploskvah (SVP) z gostoto mreže 250 x 250 metrov. V gozdnem rezervatu je mreža SVP gostejša - 125 x 125 metrov. V gozdnih rezervatih smo izvedli meritve na 25 SVP. Meritve na SVP smo izvedli v vseh rastiščnogojitvenih razredih. Na skupno 882 stalnih vzorčnih ploskvah (SVP) je bilo izmerjenih 16.522 dreves. Standardna napaka ocene lesne zaloge je ob 5 % tveganju +/- 3,4 %. V gozdovih, kjer so bile izvedene meritve na SVP, je lesna zaloga 376,7 m³/ha +/- 12,68 m³/ha.

Povprečna lesna zaloga celotne enote je 376,7 m³/ha, iglavci prevladujejo z 56,7 % v lesni zalogi, listavcev je 43,3 %. V drevesni sestavi je največ bukve (38,2 % od LZ), jelke (33,3 %), smreke (23,3 %), plemenitih listavcev (5,2 %), v zanemarljivem deležu so prisotni tudi drugi trdi listavci, hrast in macesen.

Debelinska struktura kaže staranje sestojev predvsem pri iglavcih - jelki in smreki, ugodnejša je pri listavcih.

Preglednica 17/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	3,5	9,6	13,5	18,1	55,3	87,9	23,3
Jelka	2,5	7,6	12,5	18,6	58,8	125,6	33,3
Bor	0,0	0,0	25,2	25,2	49,6	0,0	0,0
Macesen	2,9	7,6	11,3	17,5	60,7	0,1	0,0
Ostali igl.	17,1	35,6	19,1	9,1	19,1	0,0	0,0
Bukev	8,5	13,3	20,9	25,8	31,5	143,3	38,2
Hrast	13,4	20,4	26,1	25,4	14,7	0,1	0,0
Pl. lst.	9,1	13,9	21,1	25,9	30,0	19,6	5,2
Dr. tr. lst.	12,0	19,2	23,7	26,3	18,8	0,1	0,0
Meh. lst.	13,3	23,3	20,0	26,2	17,2	0,0	0,0
Iglavci	2,9	8,4	12,9	18,4	57,4	213,7	56,7
Listavci	8,6	13,4	21,0	25,8	31,2	163,0	43,3
Skupaj	5,4	10,6	16,4	21,6	46,0	376,7	100,0

Smreka - 23,3 % (pred 10 leti 29,7 %) je na višjih nadmorskih višinah, v mraziščih in na rahlo zakisanih tleh jelki in bukvi posamič naravno primešana. Kot jelka je sposobna relativno dolgo vztrajati v senci, kar omogoča prebiralno gospodarjenje. Zaradi enakomerne in goste strukture branik daje zelo kvaliteten les, uporaben celo za glasbila. Bolj problematična je smreka, ki je bila v večjih

kompleksih nasajena v neposredni okolici žage v Jelenovem Žlebu, okoli Glažute in Grčaric do gradu Strmec. Kvaliteta lesa je zelo različna, od zelo dobre do zelo slabe, še posebno pa so sestoji v nižjih legah (Grčarice in Strmec), na meji proti GGE Stojna, ogroženi zaradi stalne nevarnosti prenamnožitve podlubnikov.

Jelka je po deležu v lesni zalogi zastopana s 33,3 % (pred 10 leti 33,0 %). Kot graditeljica jelovo-bukovih sestojev je prisotna posamično in v skupinah, čistih jelovih sestojev ni. Vitalnost jelke je v primerjavi z ostalimi gozdnogospodarskimi enotami boljša, v okolici Jelenovega Žleba tudi zelo dobra, slabša pa na jugozahodnih in sušnih legah. Opazno je uspešnejše pomlajevanje, kot v preteklih obdobjih, razen v revirju Strmec.

Ostali iglavci: prisotni so posamični bori, tise in macesni. Tisa se pojavlja predvsem na območju Jelenovega Žleba in Glažute, kot manjše drevo do 10 m višine in 30 cm prsnega premera. Macesen ni prisoten naravno, nasajen je bil v nasadih okoli Glažute.

Bukve je 38,2 % (pred 10 leti 32,6 %). Je osnovna graditeljica jelovo-bukovih sestojev, skoraj nikjer v GGE Grčarice se ne pojavlja v čistih sestojih. Na več mestih je kvaliteta zaradi rdečega srca slabša. V sestojih, kjer tvori polnilni sloj, je večkrat zaradi premajhne gostote slaba zasnova za bodoči sestoj. Naravno pomlajevanje je dobro in uspešno, razen v nižinskih smrekovih gozdovih.

Pleminiti listavci so zastopani s 5,2 % deležem v lesni zalogi (pred 10 leti 4,5 %). Zaradi nadaljnega sušenja bresta, ki je že skoraj povsem izginil iz sestojev in redkosti velikega jesena, ta delež predstavlja predvsem gorski javor. Pojavlja se posamič, razen v hladnejših in vlažnejših dolinah tudi skupinsko. Dobro se čisti vej in tvori ravna debla z lepo strukturo lesa, mestoma tudi kot zelo cenjen javor rebraš. Kljub dobremu nasemenjevanju in hitri dinamiki rasti v mladosti, zaradi priljubljenosti pri prehrani divjadi težko uspe prerasti v letvenjak.

Od ostalih listavcev so v GGE Grčarice prisotni še lipa, brek, maklen, češnja, jerebika, mokovec, beli gaber, mali jesen, hrast in trepetlika. Predvsem plodonostne vrste so pomemben del sestojev in jih je potrebno ohranjati.

Lesna zaloga gozdov v državni lasti je v primerjavi z zasebnimi gozdovi znatno nižja predvsem zaradi močnega vpliva ujm na zasmrečene gozdove, ki so predvsem v državni lasti.

Preglednica 18/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m3	1.136.766	416.259	720.507	0
	m3/ha	213,7	243,1	199,7	0,0
Listavci	m3	867.090	275.914	591.175	1
	m3/ha	163,0	161,1	163,9	33,3
Skupaj	m3	2.003.856	692.173	1.311.682	1
	m3/ha	376,7	404,2	363,6	33,3

Preglednica 19/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina	Lesna zaloga (v m ³ /ha)	Število vzorčnih ploskev	+/-E (%)
STALNE VZORČNE PLOSKVE					
1	1111	2.736,85	410,8	435	4,4
2	1121	1.745,42	388,3	291	5,0
3	1185	797,44	229,7	131	13,7
4	9000	40,28	463,2	25	13,8

3.3 Prirastek

Prirastek smo ugotovili na podlagi razlik v volumnih dreves med prejšnjo in zadnjo meritvijo na SVP. Povprečni letni prirastek je 5,75 m³/ha za iglavce, 3,87 m³/ha za listavce in skupaj 9,62 m³/ha.

Preglednica 20/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,46	0,93	1,08	1,12	2,16	5,75	59,9
Listavci	0,82	0,82	0,89	0,80	0,54	3,87	40,1
Skupaj:	1,28	1,75	1,97	1,92	2,70	9,62	100,0

Podobno kot pri lesnih zalogah je tudi prirastek višji v zasebnih gozdovih. Skupni prirastek državnih gozdov znižujejo predvsem zasmrečeni gozdovi, ki imajo zaradi številnih žarišč lubadarjev tudi nižjo lesno zalogo.

Preglednica 21/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozdovi	Državni gozdovi.	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	30.637	10.953	19.684	0
	m ³ /ha	5,76	6,39	5,46	0,00
Listavci	m ³	20.538	6.364	14.173	0
	m ³ /ha	3,86	3,72	3,93	3,33
Skupaj	m³	51.175	17.317	33.857	0
	m ³ /ha	9,62	10,11	9,39	3,33

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Površine razvojnih faz oziroma zgradbe sestojev smo ugotovili na osnovi digitalnega izrisa sestojev z aplikacijo Gismartix pri opisih sestojev. Vzporedno smo za posamezno razvojno fazo ocenjevali tudi delež podmladka znotraj posamezne razvojne faze in zasnove podmladka.

Opise sestojev smo opravili v letu 2024. Pripomočki pri izločanju sestojev so bili gozdnogojitveni načrti oddelkov, prejšnja sestojna karta in digitalni orto foto posnetki v merilu 1 : 5.000, na katere smo izrisali sestoje in druge površine v gozdnem in negozdnem prostoru. Število izločenih sestojev v GGE je 699, povprečna površina sestoja je 7,61 ha. Dejansko je kartiranih 1353 površin - sestojev s povprečno površino 3,93 ha.

V GGE prevladujejo raznomerni sestoji (49,5 %), sledijo debeljaki (23,9 %) in sestoji v obnovi (11,3 %). Največji delež podmladka je v sestojih v obnovi (48,6 %), sledijo raznomerni sestoji in debeljaki. Prevladujejo dobre sestojne zasnove podmladka. Najvišja povprečna lesna zaloga je v debeljakih (468,9 m³/ha).

Preglednica 22/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						Lesna zaloga	Število SVP	± E	Srednji premer
			Površina		Zasnova							
	ha	%	ha	%	1	2	3	4				
Mladovje	169,02	3,2								37	36,2	19
Drogovnjak	124,96	2,3	1,11	0,9	0,0	3,6	36,0	60,4	334,0	21	15,9	21
Debeljak	1.269,86	23,9	140,77	11,1	9,5	73,5	15,6	1,4	468,9	209	6,4	29
Sestoj v obnovi	599,35	11,3	291,26	48,6	2,2	54,2	29,2	14,4	195,6	102	13,9	26
RAZNOMERNO (ps-šp)	522,20	9,8	108,72	20,8	15,0	79,6	5,4	0,0	429,9	95	7,1	26
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.634,60	49,5	618,61	23,5	6,6	80,6	12,5	0,3	386,5	418	4,2	27
Skupaj	5.319,99	100,0	1.160,47	21,8					376,7	882	3,4	27

Opomba: Podatki v zadnjih treh kolonah preglednice izvirajo iz meritev na stalnih vzorčnih ploskvah

Za čim popolnejši prikaz površinskega stanja razvojnih faz in primerjave z modeli smo poleg razvojne faze v sestoji določili še delež površine, ki jo znotraj sestoja predstavlja mladovje, ki ga je bilo sicer nemogoče izločiti kot samostojni sestoj. V raznomernih in pionirskih gozdovih smo ocenjevali tudi deleže posameznih razvojnih faz. Tako se ja za raven RGR in enote dobilo podatek o tem, kolikšen je dejanski delež posamezne razvojne faze znotraj raznomernih in pionirskih gozdov.

V pomladku izrazito prevladuje bukev (74,37 %), skoraj petino pomladka predstavlja smreka (19,43 %), ostalih vrst je v pomladku manj.

Preglednica 23/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	225,43	37,49	0,00	0,00	0,00	869,95	0,00	27,05	0,29	0,26	1.160,47
%	19,43	3,23	0,00	0,00	0,00	74,97	0,00	2,33	0,02	0,02	100,00

Preglednica o zasnovi, negovanosti in sklepu sestojev prikazuje, da so zasnove mladovij in drogovnjakov večinoma dobre. Negovanost je boljša v raznomernih sestojih, drogovnjakih in debeljakih ter slabša v sestojih v obnovi in v mladovjih. V mladovjih prevladuje normalen do tesen sklep, drogovnjaki in debeljaki pa so večinoma normalnega sklepa.

Preglednica 24/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	169,02	6,7	54,1	23,4	15,8	29,8	49,6	20,6	0,0	26,1	32,1	18,1	23,7
Drogovnjak	124,96	2,4	63,7	33,9	0,0	65,7	27,8	6,5	0,0	17,7	67,7	8,7	5,9
Debeljak	1.269,86					75,1	22,0	2,9	0,0	1,3	71,4	23,2	4,1
Sestoj v obnovi	599,35					32,2	54,2	13,6	0,0				
Dvoslojni sestoj	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (ps-šp)	522,20					69,0	17,0	14,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.634,60					60,2	37,6	2,2	0,0				
Skupaj	5.319,99												

3.5 Tipi sestojev

V GGE glede na zastopanost drevesne sestave prevladujejo drugi gozdovi iglavcev in listavcev, ki poraščajo nižinski in predgorski pas, sledijo gozdovi bukve in jelke, zaradi večje primesi smreke so na tretjem mestu drugi pretežno iglasti gozdovi.

Preglednica 25/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Bukovi gozdovi	479,35	9,0
Drugi pretežno listnati gozdovi	261,81	4,9
Gozdovi bukve in jelke	1.552,66	29,2
Gozdovi bukve in smreke	207,09	3,9
Jelovi gozdovi	7,36	0,1
Smrekovi gozdovi	193,07	3,6
Drugi pretežno iglasti gozdovi	637,50	12,0
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	1.981,15	37,3
Skupaj	5.319,99	100,0

Pregledna karta drevesne sestave gozdov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 2).

3.6 Ohranjenost gozdov

Večina gozdov GGE Grčarice je glede na drevesno sestavo ohranjenih. Spremenjeni ali celo izmenjani so le zasmrečeni sestoji.

Preglednica 26/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	4.019,36	76,2	725,86	13,7	391,61	7,4	142,88	2,7	5.279,71	99,2
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	40,28	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	40,28	0,8
Skupaj vsi gozdovi	4.059,64	76,3	725,86	13,6	391,61	7,4	142,88	2,7	5.319,99	100,0

3.7 Kakovost drevja

Kakovost drevja smo ocenjevali pri meritvah na stalnih vzorčnih ploskvah na drevju s prsnim premerom nad 30 cm. Kakovost drevja je pri iglavcih večinoma dobra do prav dobra, pri listavcih pa dobra do zadovoljiva. Listavci so na splošno slabše kakovosti (več zadovoljive kakovosti in manj prav dobre in dobre kakovosti od iglavcev).

Preglednica 27/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	1.273	6,5	39,1	37,6	15,9	0,9
Jelka	1.645	2,3	31,9	47,1	17,9	0,8
Macesen	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	2.276	5,5	21,8	34,8	27,6	10,3
Hrast	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Pl. lst.	389	10,5	27,2	33,0	22,6	6,7
Dr. tr. lst.	7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	2.919	4,1	35,0	43,0	17,1	0,8
Skupaj listavci	2.673	6,2	22,6	34,4	26,8	10,0
Skupaj	5.592	5,2	29,0	38,9	21,7	5,2

3.8 Poškodovanost drevja

Poškodovanost drevja smo prav tako ocenjevali pri meritvah na stalnih vzorčnih ploskvah na stoječem drevju. Poškodovanih je 12,4 % dreves. Prevladujejo poškodbe debla in korenčnika, ki so nastale večinoma zaradi gozdarske dejavnosti – sečnje in spravila lesa. 0,8 % vseh dreves ima poškodovane veje. Najpogostejši razlog za poškodovanost vej so žled, sneg in veter. Osutost dreves je zelo majhna. V večini primerov gre za osutost jelke. V splošnem poškodovanost dreves ni problematična, vendar je smiselno opozorilo pri sečnji in spravilu, da se delež poškodovanosti debla in korenčnika zmanjša.

Preglednica 28/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in korenčnik	11,5
Veje	0,8
Osutost	0,1
Skupaj	12,4

3.9 Objedenost gozdnega mladja

Usklajevanje odnosa gozd - divjad je vezano na širša območja z analiziranjem trendov poškodovanosti gozdnega mladja v sestojih, kjer se načrtuje obnovo gozda.

GGE Grčarice se nahaja na območju popisne enote Goteniško hribovje. V popisni enoti je bilo v letu 2024 popisanih 51 vzorčnih ploskev, v GGE Grčarice pa 13 popisnih ploskev. Stopnja poškodovanosti popisanih ploskev v GGE Grčarice je s 25,3 % nižja od poškodovanosti v popisni enoti, vendar zaradi premajhnega vzorca v načrtu navajamo podatke poškodovanosti mladja gozdnega drevja za popisno enoto Goteniško pogorje. V zaključku poglavja podajamo še kratko analizo vpliva rastlinojede divjadi za celotno območje.

Preglednica 29/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno

Razred mladja	Število/ha	Objedenost (%)	Tekoča letna poškodovanost (%)
do 15 cm	40.004		
1. 15-30 cm	15.863	43,5	19,2
2. 30-60 cm	13.387	30,0	15,6
3. 60-100 cm	9.761	29,9	18,9
4. 100-150 cm	6.223	34,7	19,4
Skupaj 1-4	45.234	35,4	18,1

Preglednica 30/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah

Drevesna vrsta	Delež drevesne vrste v mladju (v %)					Objedenost %	Tekoča letna poškod. %
	15- 30 cm	30-60 cm	60-100cm	100-150 cm	skupaj		
Bukev	30	64	85	93	61	28	16
Plemeniti lis.	46	14	3	2	21	64	25
Drugi trdi lis.	8	6	2	2	5	64	40
Mehki l.	-	1	-	-	-	57	25
Smreka	8	12	9	3	9	1	1
Jelka	7	2	1	-	3	38	18
Skupaj	100	100	100	100	100	35,4	18,1

Pri popisu 2024 je bila v III. Kočevsko–Belokranjskem LUO ugotovljena 29,4 % skupna poškodovanost mladja gozdnega drevja, v popisni enoti Goteniško hribovje 35,4 % (v GGE Grčarice 25,3 %). Tekoča letna poškodovanost v LUO je bila 12,6 %, v popisni enoti Goteniško pogorje 18,1 % (v GGE Grčarice 6,8 %). Skupna objedenost mladja gozdnega drevja v popisni enoti Goteniško hribovje se je glede na predhodni popis iz leta 2020 povečala iz 29,2 % na 35,4 %. Zmanjšala se je poškodovanost smreke, plemenitih listavcev in hrasta, povečala pa poškodovanost vseh ostalih drevesnih vrst. Skupno število mladja na popisnih ploskvah se je zmanjšalo za 2,5 %. V mladju se je povečal delež jelke, smreke, plemenitih listavcev in ostalih trdih listavcev ter zmanjšal delež bukke in mehkih listavcev.

Popisna enota Goteniško hribovje se ujema z osrednjim populacijskim območjem jelenjadi na Kočevskem. V navedeni popisni enoti se ugotavljajo problemi pri naravni obnovi gozda. Ključne drevesne vrste, ki so zastopane v enoti so bukev, smreka, jelka in plemeniti listavci. Glede na podatke iz stalnih vzorčnih ploskev je bukev v mladju najpogostejše zastopana drevesna vrsta in z njenim pomlajevanjem ni težav. Podobno je stanje s smreko. Pri plemenitih listavcih je oteženo preraščanje mladovja v višje višinske razrede. Težave pri obnovi se pojavljajo tudi pri jelki, katere delež v mladju znaša le 3%, nekajkrat več je jelke v vrsti, v lesni zalogi (temeljica) pa je jelke do 20 krat več kot v mladju. Ocena uspešnosti pomlajevanja se okvirno ujema z v popisu ugotovljeno stopnjo poškodovanosti gozdnega mladja. Do neusklajenosti prihaja zaradi nezadovoljivega pomlajevanja jelke in javorja na območju dinarskih jelovo bukovih gozdov.

Pri tolmačenju rezultatov popisa objedenosti se je potrebno zavedati, da so posamezne drevesne vrste v prehrani parkljaste divjadi različno priljubljene. Tako je npr. delež objedenosti plemenitih listavcev lahko zelo visok že pri nizkih gostotah, nasprotno pa je delež objedenosti smreke praviloma visok pri visokih gostotah divjadi. Raziskave kažejo, da se odvisnost med številčnostjo divjadi in objedenostjo mladja najbolj odraža pri objedenosti bukke. Bukve je med divjadjo srednje priljubljena, prostorsko je zastopana praktično na vseh rastiščih in je graditeljica večine sestojev, zato je primerna za ugotavljanje vpliva rastlinojede divjadi na gozdno mladje.

Tekoča letna poškodovanost z 18,1 % poškodovanih osebkov polovico nižja od skupne poškodovanosti. Najvišja je pri drugih trdih listavcih, slede mehki in plemeniti listavci. Tekočih letnih poškodb je manj pri jelki, bukvi in smreki. Pri primerjavi podatkov poškodovanosti tekočega leta in podatkov skupne poškodovanosti se ugotavlja največje izboljšanje stanja pri mehkih listavcih in plemenitih listavcih.

V mladju je največ 61 % bukke, 21 % mladja plemenitih listavcev, 5 % mladja trdih listavcev, 9 % mladja smreke ter 3 % mladja jelke. Uspešno preraščanje mladja v višje višinske razrede se ugotavlja predvsem pri bukvi, smreki in deloma plemenitih in trdih listavcih. Preraščanje pri ostalih vrstah je manj uspešno. Posledica tega je, da se v višjih višinskih razredih nahaja pretežno bukovno mladje.

Mladje drevesnih vrst parkljasti divjadi predstavlja pomemben vir prehranske baze. Posledično je zato zelo pomemben delež mladovij in sestojev v obnovi. Za zagotavljanje trajnostnega

gospodarjenja z gozdovi želimo, da se razvoj gozdov čim bolj usmerja v izenačitev dejanskega stanja z modelnim stanjem razvojnih faz ter v ta namen poveča delež mlajših razvojnih faz in s tem prehranska baza.

S povečanjem deleža mladovij razbremenimo ostale površine in poskrbimo za večjo usklajenost med živalsko in rastlinsko komponento. V osnovanju novih pomladitvenih jeder, ki so v tesni povezavi z intenzivnostjo sečenj oziroma gospodarjenjem z gozdovi, vidimo glavni ukrep, s katerim izboljšamo življenjsko okolje divjadi. Glede na preteklo intenziteto gospodarjenja z gozdovi, predvsem pa glede na intenziteto sečenj v zadnjem obdobju in načrtovanem poseku za naslednje desetletno obdobje ocenjujemo, da se bo delež mladja uskladil z modelnim deležem. Na povečanje deleža gozdnega mladja so v preteklem desetletju znatno vplivali žledolom v februarju 2014, vetrolom v decembru 2017 in kalamitete lubadarja, ki so ujmam sledile.

3.10 Odmrlo drevje

V večnamenskih gozdovih GGE je delež odmrlega drevja razmeroma nizek in predstavlja 11,1 dreves/ha oziroma 9,6 m³/ha, kar predstavlja 2,5 % lesne zaloge. Razporeditev odmrlega drevja je neugodna, saj je odmrlega tanjšega drevja razmeroma veliko, manjka pa odmrlo drevje večjih dimenzij.

Preglednica 31/OD: Odmrlo drevje

Razširjeni deb. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 - 29 cm	št./ha	2,38	0,66	3,04	2,33	2,96	5,29	4,71	3,62	8,33
	m ³ /ha	0,88	0,24	1,12	0,86	1,09	1,95	1,74	1,33	3,07
30 - 49 cm	št./ha	1,04	0,17	1,21	0,42	0,26	0,68	1,46	0,43	1,89
	m ³ /ha	1,79	0,34	2,13	0,72	0,53	1,25	2,51	0,87	3,38
50 in več cm	št./ha	0,44	0,12	0,56	0,26	0,05	0,31	0,70	0,17	0,87
	m ³ /ha	1,50	0,51	2,01	0,89	0,22	1,11	2,39	0,73	3,12
Skupaj	št./ha	3,86	0,95	4,81	3,01	3,27	6,28	6,87	4,22	11,09
	m³/ha	4,17	1,09	5,26	2,47	1,84	4,31	6,64	2,93	9,57

4 Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi

4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti

Skrajšano in z dopolnitvami povzeto po prejšnjem GGN GGE Grčarice:

Gospodarjenje do konca druge svetovne vojne

Za gozdove bivše veleposesti Auersperg (okolica Glažute, del Strmca) je bil prvi poskus splošnega urejanja gozdov izveden v letu 1886 po načelih avstrijske kameralne prakse. Pred tem se je vse od leta 1830 dokaj intenzivno posegalo v gozdove v okolici Glažute, ko so zaradi pridobivanja pepelike in delovanja steklarne v obdobju od leta 1840 do 1853 posekali med 350 in 400 ha gozdov. Kasneje so na mestu steklarne postavili veliko parno žago, ki je delovala vse do leta 1941.

Leta 1892 je bil dokončan gozdnogospodarski načrt dr. Hufnagla, ki je v teh gozdovih prvič uvedel prebiralno gospodarjenje. V tem prvem gozdnogospodarskem načrtu so bile kot smernice za oddelka 38a in 39a na strani 121 zapisane za tisti čas izjemne besede: »... naj se ohranita kot pragozd, zato je tu vsakršna raba prepovedana.« Žal se ta opomba v povojnem obdobju ni upoštevala, tako da je bil pragozd posekan. Kljub agrarni reformi leta 1931 so gozdovi Glažute in Strmca ostali del veleposesti, zato so se vse sečnje izvajale po revizijah prvotnega Hufnaglovega načrta. Nedosledna je bila le sečnja drobnega drevja.

V nekaterih delih gozdne veleposesti Rudež, ki zajema gozdove v območju Jelenovega Žleba, so se do leta 1894 izvajali goloseki, ki so jih zasadili s smreko. V Jelenovem Žlebu je od začetka stoletja do leta 1933 delovala parna žaga. Potrebe so silile lastnika, da se je v delih, kjer ni bilo golosekov, sekalo vse drevje nad 40 cm premera, zato je bila sečnja zelo intenzivna.

Z gozdnogospodarskim načrtom nadgozdarja Gödererja za obdobje 1931-1940 je bila izvedena kontrolna metoda, izmerjeno vse drevje nad 20 cm prsnega premera, izdelane lokalne deblovnice in v načrtu gospodarjenja upoštevana načela Hufnaglove metode prebiranja.

Gozdovi v okolici vasi Grčarice in Grčarske Ravne so bili v pretežni meri last Kočevskih Nemcev, ki so jih ob izselitvi leta 1942 prepustili italijanski družbi »Emona«. Do zemljiške odveze l. 1848 so služili kmečkemu gospodarstvu in gospodinjstvu, tudi za izdelovanje suhe robe. Močnejše so bili posekani po zemljiški odvezi, ko so kmetje za posest morali grofu Auerspergu plačati odškodnino. Veliko je bilo tudi krčitev zaradi širjenja pašnikov. Obraten proces se je z zaraščanjem in ponekod sadnjo smreke začel po opuščanju površin zaradi izseljevanja. Kulture smreke so v grmiščih nastajale tudi po drugi svetovni vojni.

Gospodarjenje v obdobju po drugi svetovni vojni

Takoj po vojni je sledilo obdobje planskih sečenj, ko se je v predelu Glažute in Strmca zaradi relativno dobre odprtosti z gozdnimi prometnicami ogromno sekalo.

Po drugi svetovni vojni so bili gozdovi veleposesti Rudež nacionalizirani in gospodarjeni enako kot gozdovi bivše posesti Auersperg. V prvem povojnem načrtu za obdobje 1955-1964 so se gozdovi sicer obravnavali ločeno od ostalih predelov, vendar dokaj šablonsko. Leta 1991 so bili z denacionalizacijo gozdovi vrnjeni bivšemu lastniku.

Prvi povojni gozdnogospodarski načrt, ki je bil prvič enoten za vse gozdove gozdnogospodarske enote Grčarice, je bil izdelan za obdobje 1955-1964. Še vedno je sledil principom Hufnaglove metode prebiranja.

S kasnejšimi revizijami za obdobja 1963-1972, 1975-1984, 1985-1994, 1995-2004 se je šablonsko prebiranje opustilo in prešlo na gospodarjenje, ki ga je omogočala sestojna sestava in struktura ob upoštevanju danosti rastišča. Uveljavilo se je načelo sproščene gojitvene tehnike z razmeram prilagojenim ukrepanjem in postavljanjem ciljev, ki so omogočali trajnost donosov.

Sprememba lastniške strukture z denacionalizacijo leta 1991 je prinesla več razdrobljene male zasebne posesti v okolici naselij Grčarice in Grčarske Ravne ter veliko gozdno posest Rudež.

Načrtovanje gospodarjenja z gozdovi se ni spremenilo, večji problem predstavlja le manjši interes manjših lastnikov za delo v gozdu.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

4.2.1 Posek

Ocena poseka za gozdove enote na stalnih vzorčnih ploskvah je $516.968 \text{ m}^3 \pm 51.112 \text{ m}^3$. Razlika med evidenčno knjigo (467.206 m^3) in ocenjenim posekom na SVP (516.968 m^3) znaša minus 49.762 m^3 . Razlika je znotraj dopustne napake vzorčne metode.

Preglednica 32/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju

2015 - 2024	Načrtovani posek	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Realizacija poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
	m ³	m ³	%	točkovno m ³	interval $\pm$ m ³	%
Iglavci	269.000	375.783	139,7	428.529	47.712	159,3
Listavci	141.000	91.423	64,8	88.444	15.269	62,7
Skupaj	410.000	467.206	114,0	516.968	51.112	126,1

V preteklem ureditvenem obdobju je bilo po evidencah v vseh gozdovih enote posekanega 467.206 m^3 lesa, kar predstavlja 114,0 % realizacijo načrtovanega poseka. Posek iglavcev je znašal 375.783 m^3 (139,7 % načrtovanega poseka iglavcev). Vzrok so obsežne sanacijske sečnje po vetrolomu leta 2017 ter obsežnih gradacijah podlubnikov. Realiziran posek listavcev je znašal 91.423 m^3 , kar predstavlja le 64,8 % načrtovanega poseka listavcev, kot kompenzacija sanacije iglavcev.

Preglednica 33: Ocena poseka na SVP in primerjava z evidenco

Stratum		Površina(ha)	Evidenca (m ³ /ha/leto)	Ocena poseka na SVP				
				Število SVP	Povprečni letni posek (m ³ /ha/leto)	Standardni odklon	Interval zaupanja ($\pm$ m ³ /ha/leto)	Relativni odklon zaupanja (e%)
GGE	Iglavci	5.279,60	7,12	849	8,117	13,435	0,904	11,1
	Listavci	5.279,60	1,73	849	1,675	4,299	0,289	17,3
	Skupaj	5.279,60	8,85	849	9,792	14,393	0,968	9,9
Državni gozdovi		3.567,02	8,45	594	9,496	14,954	1,203	12,7
Ostali gozdovi		1.712,58	9,67	255	10,482	12,995	1,595	15,2

*Opomba: V izračun niso zajeti gozdovi s posebnim namenom kjer ukrepi niso dovoljeni

Preglednica 34: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP

Posek	Ostali gozdovi			Državni gozdovi			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	93.659	45.877	139.536	175.341	95.123	270.464	269.000	141.000	410.000
Izveden - m ³	129.861	35.771	165.632	245.921	55.652	301.574	375.783	91.423	467.206
Izveden SVP - m ³	143.701	35.808	179.509	285.322	53.388	338.710	428.529	88.444	516.968
Realizacija - evid	138,7	78,0	118,7	140,3	58,5	111,5	139,7	64,8	114,0
Realizacija - SVP	153,4	78,1	128,6	162,7	56,1	125,2	159,3	62,7	126,1
Povp. drevo - m ³	2,62	1,28	2,14	2,11	1,25	1,87	2,26	1,26	1,96

Realizacija poseka predpreteklega ureditvenega obdobja (2005-2014) je pri iglavcih 115,3 %, pri listavcih pa 100,1 %. V primerjavi s predpreteklim desetletjem (2005-2014) je realizacija načrtovanega poseka pri iglavcih v obdobju zadnjih deset let znatno večja (139,7 %), realizacija načrtovanega poseka listavcev pa manjša (64,8 %). Ponovno lahko povzamemo, da je bilo razmerje realizacije poseka iglavcev in listavcev pred letom 2014 zelo enakomerno, kar so ujme v naslednjem ureditvenem obdobju korenito spremenile.

Preglednica 35/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje od 2015 do 2024 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m3	m3	%	%
01111-Jelova bukovja na globokih tleh	Iglavci	168.000	194.844	116,0	47,5
	Listavci	77.000	49.597	64,4	12,1
	Skupaj	245.000	244.440	99,8	59,6
01121-Jelova bukovja na plitvih tleh	Iglavci	63.000	78.671	124,9	19,2
	Listavci	50.000	34.477	69,0	8,4
	Skupaj	113.000	113.148	100,1	27,6
01185-Podgorska jelova bukovja - zasmrečena	Iglavci	38.000	102.268	269,1	24,9
	Listavci	14.000	7.340	52,4	1,8
	Skupaj	52.000	109.608	210,8	26,7
09000-Gozdni rezervati	Iglavci	0	0	0,0	0,0
	Listavci	0	0	0,0	0,0
	Skupaj	0	0	0,0	0,0
skupaj	Iglavci	269.000	375.783	139,7	91,7
	Listavci	141.000	91.423	64,8	22,3
	Skupaj	410.000	467.206	114,0	114,0

Ureditveno obdobje od 2005 do 2014 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m3	m3	%	%
00111-Abieti-fagetum d. omphalodetosum - skupinsko raznodob	Iglavci	67.592	67.554	99,9	15,5
	Listavci	37.408	44.018	117,7	10,1
	Skupaj	105.000	111.573	106,3	25,6
00122-Abieti-fagetum d. festucetosum - prebiralni	Iglavci	37.986	42.294	111,3	9,7
	Listavci	36.214	36.104	99,7	8,3
	Skupaj	74.200	78.399	105,7	18,0
00123-Abieti-fagetum d. festucetosum - zabukovljeni	Iglavci	6.502	7.383	113,5	1,7
	Listavci	11.198	10.958	97,9	2,5
	Skupaj	17.700	18.341	103,6	4,2
00161-Abieti-fagetum d. typicum - skupinsko raznodob	Iglavci	24.600	29.284	119,0	6,7
	Listavci	16.500	12.947	78,5	3,0
	Skupaj	41.100	42.232	102,8	9,7
00162-Abieti-fagetum d. typicum - prebiralni	Iglavci	30.395	30.942	101,8	7,1
	Listavci	18.305	20.917	114,3	4,8
	Skupaj	48.700	51.859	106,5	11,9
00165-Abieti-fagetum d. typicum - zasmrečeni	Iglavci	42.608	52.842	124,0	12,1
	Listavci	4.492	2.616	58,2	0,6
	Skupaj	47.100	55.458	117,7	12,7
00171-Abieti-fagetum d. aceretosum - skupinsko raznodob	Iglavci	23.098	21.768	94,2	5,0
	Listavci	10.702	12.844	120,0	3,0
	Skupaj	33.800	34.612	102,4	8,0
00185-Abieti-fagetum d. clematidetosum - zasmrečeni	Iglavci	59.409	84.714	142,6	19,5
	Listavci	7.991	2.617	32,8	0,6
	Skupaj	67.400	87.332	129,6	20,1
09000-Gozdni rezervati	Iglavci	0	0	0,0	0,0
	Listavci	0	0	0,0	0,0
	Skupaj	0	0	0,0	0,0

skupaj	Iglavci	292.190	336.781	115,3	77,4
	Listavci	142.810	143.023	100,1	32,9
	Skupaj	435.000	479.804	110,3	110,3

Pri realizaciji poseka po lastniških kategorijah je razvidno, da je realizacija poseka presežena tako v zasebnih kot v državnih gozdovih, v obeh kategorijah je realizacija poseka presežena pri iglavcih in ni dosežena pri listavcih.

Preglednica 36/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m3	93.560	45.858	139.418	175.341	95.123	270.464	99	19	118	269.000	141.000	410.000
Izveden - m3	129.777	35.771	165.548	245.921	55.642	301.564	85	0	85	375.783	91.423	467.206
Realizacija - %	138,7	78,0	118,7	140,3	58,5	111,5	85,4	0,0	71,6	139,7	64,8	114,0
Povp. drevo - m3	2,62	1,28	2,14	2,11	1,25	1,87	0,94	0,00	0,94	2,26	1,26	1,96

Sanitarni posek in posek oslabelega drevja predstavljata kar 66,9 % celotnega poseka na ravni GGE, negovalni posek 32,5 %.

Preglednica 37/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka									Posek skupaj	%	%	
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabele. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve				Nedov. posek
Redčen.	Pomlad.	Prebir.												
Iglavci	m3	14.314	18.814	7.459	0	0	7.875	79.746	593	0	0	129.777	28,2	134,3
	%	11,1	14,6	5,8	0,0	0,0	6,1	61,9	0,5	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m3	5.648	16.916	2.372	0	0	2.996	7.549	243	0	8	35.771	14,7	74,5
	%	15,8	47,4	6,6	0,0	0,0	8,4	21,1	0,7	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m3	19.962	35.730	9.831	0	0	10.871	87.295	836	0	8	165.548	23,5	114,4
	%	12,1	21,7	6,0	0,0	0,0	6,6	53,1	0,5	0,0	0,0	100,0		

Državni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m3	23.614	8.019	11.555	0	0	8.038	187.685	1.167	2	71	245.921	29,1	140,3
	%	9,8	3,3	4,8	0,0	0,0	3,3	78,3	0,5	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m3	15.969	13.918	10.657	0	0	3.125	10.593	622	5	2	55.652	10,7	52,0
	%	29,1	25,4	19,4	0,0	0,0	5,7	19,3	1,1	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m3	39.583	21.937	22.212	0	0	11.163	198.278	1.789	7	73	301.574	22,0	106,6
	%	13,4	7,4	7,5	0,0	0,0	3,8	67,3	0,6	0,0	0,0	100,0		

Gozdovi lokalnih skupnost

		Vrste poseka									Posek skupaj	% od LZ	% od P	
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve				Nedov. posek
Redčen.	Pomlad.	Prebir.												
Iglavci	m3	0	0	0	0	0	15	70	0	0	0	85	4,6	22,4
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17,6	82,4	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Skupaj	m3	0	0	0	0	0	15	70	0	0	0	85	3,3	16,0
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17,6	82,4	0,0	0,0	0,0	100,0		

Skupaj GGE

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
Redčen.	Pomlad.	Prebir.												
Iglavci	m3	37.928	26.832	19.014	0	0	15.928	267.501	1.760	2	71	375.783	28,8	138,0
	%	10,3	7,3	5,2	0,0	0,0	4,3	72,4	0,5	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m3	21.617	30.834	13.029	0	0	6.121	18.142	865	5	10	91.423	11,9	58,9
	%	23,9	33,9	14,4	0,0	0,0	6,8	20,0	1,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m3	59.545	57.666	32.043	0	0	22.049	285.643	2.625	7	81	467.206	22,5	109,1
	%	13,0	12,5	7,0	0,0	0,0	4,8	62,1	0,6	0,0	0,0	100,0		

V poseku prevladuje smreka (48,1 % celotnega poseka), sledi jelka z 32,3 % in bukev z 18,6 %. V skupnem poseku je 80,4 % iglavcev.

Preglednica 38/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

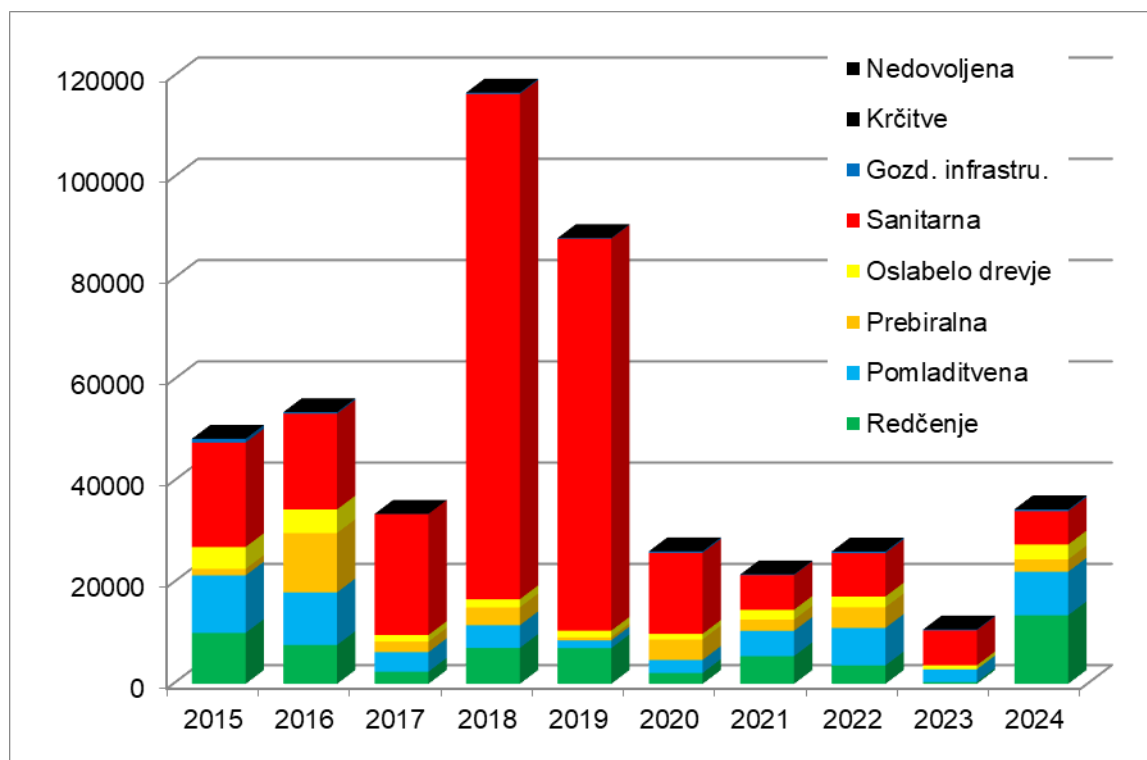
Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	48,1	37,1	11,0
Jelka	32,3	22,3	7,4
Bor	0,0	6,0	0,0
Macesen	0,0	0,2	0,0
Ostali igl.	0,0	26,2	0,0
Bukev	18,6	13,0	4,3
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	1,0	4,9	0,2
Dr. tr. Ist.	0,0	5,6	0,0
Meh. Ist.	0,0	7,8	0,0
Skupaj iglavci	80,4	29,3	18,4
Skupaj listavci	19,6	12,0	4,5
Skupaj	100,0	22,9	22,9

Pri iglavcih je prevladoval posek debelejšega drevja, ki je bolj ogroženo iz strani vseh treh vzrokov sanitarnega poseka (žled, veter, podlubniki), pri listavcih je posek zajel debelejša drevja, tudi ob zaključevanju pomladitvenih posekov.

Preglednica 39/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	12,8	15,6	24,6	28,6	33,5	29,3	70,7
Listavci	6,3	7,8	7,6	9,9	20,7	12,0	17,2
Skupaj	8,4	11,7	16,2	20,5	30,4	22,9	87,9

Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja je razdeljen po vrstah poseka, ki prikazujejo močno prevlado sanitarnih sečenj po žledolomu leta 2014 in vetrolomih v letih 2017 in 2018. Tako sanitarne sečnje in posek oslabelega drevja skupno zajemajo 67 % vsega poseka v desetletju, redčenje in pomladitvene sečnje skupno 26 %. Nedovoljenega poseka je bilo po uradnih evidencah 0,02 %. Ker je razlika med evidenčno knjigo poseka in izmere na SVP relativno blizu prekoračitve še dopustne napake, lahko sklepamo, da je bilo nedovoljenega poseka več. Povprečno je bilo v GGE posekanih 45.967 m³ lesa letno.

Grafikon 1: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Gojitvena dela za obnovo in nego gozdov so bila v povprečju realizirana dobro, varstvena dela so bila izvedena po potrebi.

Preglednica 40/OGDL/OGD : Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupno

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	58,27	70,41	120,8	162,06	52,45	32,4
Priprava tal	ha	3,00	2,34	78,0	22,00	38,33	174,2
Sadnja	ha	3,00	5,14	171,3	21,85	28,74	131,5
Obžetev	ha	4,00	20,30	507,5	60,50	85,78	141,8
Nega mladja	ha	4,22	6,82	161,6	10,49	24,55	234,0
Nega gošče	ha	38,90	30,79	79,2	104,00	66,35	63,8
Nega letvenjaka	ha	10,96	11,40	104,0	31,60	54,30	171,8
Nega ml. drogovnjaka	ha	7,60	8,55	112,5	29,52	23,84	80,8
Nega prebiralnega gozda	ha	84,73	84,10	99,3	184,01	77,75	42,3
Zaščita s premazom	ha	8,40	24,25	288,7	78,60	112,31	142,9
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	30,00	270,00	900,0	0,00	130,00	0,0
Zaščita z ograjo	m	400,00	150,00	37,5	3.600,00	2.520,00	70,0
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	300,00	410,00	136,7	1.200,00	3.806,00	317,2
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	20,82	0,0	0,00	202,88	0,0

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	0,00	0,00	0,0	220,33	122,86	55,8
Priprava tal	ha	0,00	0,00	0,0	25,00	40,67	162,7
Sadnja	ha	0,00	0,00	0,0	24,85	33,88	136,3
Obžetev	ha	0,00	0,00	0,0	64,50	106,08	164,5
Nega mladja	ha	0,00	0,00	0,0	14,71	31,37	213,3
Nega gošče	ha	0,00	0,00	0,0	142,90	97,14	68,0
Nega letvenjaka	ha	0,00	0,00	0,0	42,56	65,70	154,4
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,00	0,00	0,0	37,12	32,39	87,3
Nega prebiralnega gozda	ha	0,00	0,00	0,0	268,74	161,85	60,2
Zaščita s premazom	ha	0,00	0,00	0,0	87,00	136,56	157,0
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	0,00	0,0	30,00	400,00	1.333,3
Zaščita z ograjo	m	0,00	0,00	0,0	4.000,00	2.670,00	66,8
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	0,00	0,00	0,0	1.500,00	4.216,00	281,1
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	223,70	0,0

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

Gozdne ceste: V obravnavanem obdobju je bila načrtovana gradnja gozdnih cest v območjih, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami: »Grčarske Ravne«, »Kopišča-Glavica«, »Pod breznom«, »Lepa gorica-Medvedova cesta« in »Medvedova cesta«.

Z realizacijo zadanega programa odpiranja gozdov z gozdnimi cestami v skupni dolžini 5,400 km, ki bi odprli 380 ha doslej slabše dostopnih gozdov, bi se gostota produktivnih cest povečala na 23,70 m/ha. Zaradi ekonomske krize in naravnih ujm ni bila zgrajena nobena gozdna cesta.

Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest zagotavlja gozdnogospodarski enoti po podatku za leto 2024 okoli 80.000 € na leto, kar omogoča letna vzdrževalna dela na okoli 80 – 90 % skupne dolžine gozdnih cest letno. Redno se vzdržujejo glavne gozdne ceste in tiste, s poudarjenim javnim

značajem. Na najbolj obremenjenih gozdnih cestah se vzdrževalna dela izvajajo vsako leto, na manj obremenjenih vsako drugo, tretje leto. Ker ležijo gozdne ceste na strmem reliefu, je pri vzdrževanju poudarek na urejanju odvodnjavanja – redno čiščenje koritnic in cevni propustov, popravilo prečnih jarkov in naravnih iztokov. Znatna sredstva za zagotavljanje prevoznosti in odpravo poškodb na gozdnih cestah namenja tudi upravljavec državnih gozdov, družba Slovenski državni gozdovi.

Gozdne vlake: Odpiranje gozdov z gozdnimi vlakami je sledilo načrtovanemu. V GGE Grčarice je predvidena optimalna gostota gozdnih vlak v večnamenskih gozdovih 140 m/ha. Načrtovana je bila gradnja 5 km novih gozdnih vlak v večnamenskih oddelkih enote, ki so bili pomanjkljivo odprti, zgrajenih je bilo 2,656 km gozdnih vlak.

V GGE Grčarice so poleg gozdnih rezervatov Glažuta, Bela stena in Črni vrh, posamezna manjša območja (ekocelice), kjer gradnja gozdnih vlak zaradi zelo skalovitega in strmega reliefa ni primerna. Smotno je, da ti predeli ostanejo trajno brez vlak.

Rekonstrukcijam obstoječih gozdnih vlak, s katerimi se odpravi posamezne neustrezne elemente vlak, je bilo namenjeno dovolj pozornosti. Načrtovanih je bilo 35 km rekonstrukcij obstoječih gozdnih vlak v večnamenskih gozdovih enote, izvedenih je bilo 14,530 km rekonstrukcij.

Preglednica 41: Novogradnja in rekonstrukcija gozdnih vlak v metrih v obdobju 2015-2024

Leto	Oddelek	Novogradnja v metrih	Rekonstrukcija v metrih
2015	16109	0	300
	16115	590	150
skupaj		590	450
2016	16016	0	1.350
	16098	107	1.240
	16099	200	570
	16109	0	1.050
	16110	0	290
	16112	0	150
skupaj		307	4.650
2017	16002	0	40
	16007	0	1.650
	16013	130	200
	16014	0	2.180
	16017	0	500
	16018	0	700
	16102	0	1.740
skupaj		130	7.010
2018	16011	0	400
	16029	0	660

	16032	455	0
	16113	0	500
skupaj		455	1.560
2019	16007	101	0
	16022	50	0
	16034	35	0
	16115	0	80
skupaj		186	80
2020			
skupaj		0	0
2021	16030	405	680
	16114	135	100
skupaj		540	780
2022	16095	236	0
skupaj		236	0
2023	16125	212	0
skupaj		212	0
2024			
skupaj		0	0
Skupaj 2015-2024		2.656	14.530

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

Dela namenjena krepitvi ekoloških funkcij so bila opravljena dobro, saj so bile upoštevane vse omejitve gospodarjenja na področjih s poudarjeno varovalno in hidrološko funkcijo. Vzdrževanje travinj – košenj je dejansko izvedenih več, a so v velikem deležu financirane preko kmetijskih subvencij. V zadnjem desetletju ni bilo novo postavljenih gnezdnic. Večinoma izvedena so bila tudi dela puščanje stoječe biomase v gozdu in naravni razvoj biotopov. Realizirana so bila tudi vzdrževanja vodnih površin.

Preglednica 42: Opravljena dela za funkcije

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks
Vzdrževanje travinj	ha	3,00	3,47	115,7
Vzdrževanje vodnih površin	kos	12,00	13,00	108,3
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m3	5.640,00	4.813,00	85,3
Naravni razvoj biotopov	m3	9.848,85	7.765,20	78,8
Ohranjanje biotopov - nega	ha	7,00	3,30	47,1
Ohranjanje biotopov - sečnja	m3	500,00	10,00	2,0
Postavitev gnezdnice	kos	20,00	0,00	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	3,00	6,60	220,0
Ostala varstvena dela	dni	0,00	83,28	0,0
Sadnja plodonosnega drevja	kos	0,00	370,00	0,0
Vzdrževanje stez	dni	0,00	19,25	0,0

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2015-2024

V GGE v preteklem ureditvenem obdobju ni bilo izvedenih krčitev gozda.

Preglednica 43/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2015 do 2024 po namenu

Namen krčitev						Skupaj
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2015-2024

Ocena doseganja ekonomskih ciljev

V preteklem ureditvenem obdobju je bila realizacija z načrtom načrtovanega poseka presežena za 14 %. Z načrtom načrtovan posek je bil po količini močno presežen pri iglavcih (za 39,7 %), pri listavcih pa je bila realizacija poseka samo 64,8 %. Zaradi večjega poseka od načrtovanega, na račun poseka iglavcev je bil cilj doseganje čim višjega dohodka od gospodarjenja z gozdovi dosežen. Izpolnjeni so bili tudi cilji zaposlitev, ohranjanje delovnih mest ter proizvodnja lesa in oskrba z lesom lesnopredelovalne lokalne industrije, čeprav so se v letih najobsežnejših sanitarnih sečenj iglavcev pojavljale težave pri dobavi lesa listavcev.

Ocena doseganja ekoloških ciljev

Malopovršinska zgradba velikega deleža sestojev, ohranjeni gozdni ekosistemi, oblikovanje mirnih con, oblikovanje upravljaljskih con za Natura 2000 vrste, prisotnost zavarovanih vrst zveri, zmanjšanje številčnosti jelenjadi, uspešnejša naravna obnova gozda, žal predvsem z bukvijo, omejitev sadnje smreke, sadnja rastiščem primernih drevesnih vrst (hrast), povečanje deleža debelega drevja, izločene ekocelice, ohranjanje rezervatov, pester in vzdrževan gozdni rob, ohranjanje in vzdrževanje vodnih virov, upoštevanje ekoloških funkcij pri gradnji gozdne infrastrukture so le nekateri kazalci, ki kažejo, da je bilo usmerjanje razvoja gozda v preteklem desetletju v skladu z zapisanimi usmeritvami za krepitev ekoloških ciljev. Doseganje ekoloških ciljev bi bilo še boljše, če ne bi bilo naravnih ujm, ki so predvsem v nižinskem delu GGE okrog Grčaric vzrokovale prezgodnjemu poseku drevja ter povzročile znižanje lesnih zalog, poškodovale drevje in povzročile razgradnjo nekaterih sestojev.

Velik obseg nenačrtovanih sanacijskih sečenj in neizvedba negovalnih sečenj sta močno vplivala tudi na nedoseganje ciljne zgradbe gozdnih sestojev. Premalo odraslih sestojev primernih za obnovo se je uvedlo v načrtovano obnovo, ujme pa so povzročile prezgodnji posek in razgradnjo sestojev, kar ima za posledico biološko in mehansko nestabilnost gozdnih sestojev in povečuje tveganja pri gospodarjenju z gozdovi.

Ocena zagotavljanja socialnih ciljev

S stabilnim gozdom poraščena strma pobočja, kjer gozdovi opravljajo varovalno vlogo, usmerjane turistične in rekreacijske aktivnosti v gozdnem prostoru, zdrav in vitalen gozd, ohranjene naravne vrednote, upoštevanje območij in objektov kulturne dediščine, raznovrsten in razgiban gozdni rob, ohranjanje in pospeševanje plodonosnih drevesnih in grmovnih vrst, ohranjanje in pospeševanje izjemnih dreves, aktivno sodelovanje pri sanaciji divjih odlagališč so kazalniki, ki kažejo na visoko stopnjo doseganja socialnih ciljev.

Ocena doseganja gozdnogojitvenih in drugih ciljev

- Ciljna lesna zaloga ($385 \text{ m}^3/\text{ha}$) ni bila dosežena. Zaradi naravnih ujm se je lesna zaloga v preteklem desetletju znižala za 2 % in znaša $376,7 \text{ m}^3/\text{ha}$.
- Zgradba gozda: Še naprej se povečuje delež skupinsko – gnezdasto raznomernih sestojev z jedri in skupinami predvsem bukovega mladja. To se dogaja večinoma na račun debeljakov, ki so jih nenačrtovano prizadele ujme in na račun prebiralnih gozdov, ki zaradi slabšega pomlajevanja ključne drevesne vrste – jelke počasi izginjajo.
- Rastiščem ustrezna drevesna sestava: naravne ujme so povzročile, da se je delež iglavcev zmanjšal bolj kot je bilo načrtovano predvsem na račun zmanjšanja deleža smreke, kar gre še bolj v smeri naravne drevesne sestave.
- Bolj kot je bilo načrtovano se je povečal delež mladovij in sestojev v obnovi, zmanjšal pa delež debeljakov.
- Negovanost sestojev: načrtovana gojitvena dela so bila večinoma dobro realizirana tako v zasebnih kot v državnih gozdovih.
- Odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami; GGE je zelo dobro odprta z gozdnimi prometnicami. Optimalna gostota produktivnih cest je $24,0 \text{ m/ha}$ (trenutno $22,5 \text{ m/ha}$), optimalna gostota gozdnih vlak pa 140 m/ha in je že dosežena.

5 Oris zakonitosti razvoja gozdov

5.1 Razvoj gozdnih fondov

5.1.1 Površina

Skupna površina gozdov v enoti se je v zadnjem desetletju zaradi vključitve nekaterih površin v gozd, zarisa novega gozdnega roba ter uskladitve z rabo nekoliko povečala in znaša 5.319,99 ha. Vseh zaraščajočih površin je 15,74 ha - 0,29 % površine GGE Grčarice.

5.1.2 Lesna zaloga , prirastek in možni posek

Za primerjavo so verodostojni podatki zadnjih štirih desetletij, ko se lesna zaloga (in v zadnjih treh desetletjih tudi prirastek) ugotavlja na stalnih vzorčnih ploskvah. V zadnjem desetletju se je lesna zaloga zmanjšala predvsem na račun obsežnih sanitarnih sečenj iglavcev, medtem, ko se je prirastek kljub temu nekoliko povečal tako pri iglavcih kot pri listavcih. Možni posek je nekoliko nižji kot je bil realiziran v preteklem obdobju.

Preglednica 44/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1955	5.177,33	200,0	103,0	323,0	5,2	2,1	7,3			
1963	5.291,29	232,0	92,0	324,0	5,0	1,5	6,5			
1975	5.286,61	253,0	109,0	362,0	5,0	1,9	6,9			
1985	5.284,09	275,0	139,0	414,0	5,2	3,5	8,7			
1995	5.327,35	235,7	134,0	369,8	4,98	3,16	8,14	3,96	2,18	6,14
2005	5.322,09	267,5	146,5	414,0	5,67	3,34	9,01	6,33	2,69	9,02
2015	5.314,61	241,4	142,8	384,2	5,03	2,89	7,92	7,07	1,72	8,79
2025	5.319,99	213,7	163,0	376,7	5,76	3,86	9,62	4,94	3,71	8,65

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava se počasi spreminja. Delež smreke se je predvsem zaradi gradacij lubadarjev v zadnjem desetletju precej znižal. Povečal se je delež bukke in nekoliko tudi plemenitih listavcev, medtem, ko delež jelke ostaja skoraj nespremenjen.

Preglednica 45/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1955	21,3	47,0				27,2		2,5		2,0
1963	24,3	47,3				23,6		4,3		0,5
1975	25,6	44,1				25,3		4,5	0,2	0,3
1985	26,5	39,3				28,6		5,3	0,1	0,2
1995	30,6	33,1				30,0	0,1	6,0	0,1	0,1
2005	33,0	31,6				30,8		4,5	0,1	
2015	29,7	33,0				32,6		4,5	0,1	
2025	23,3	33,3				38,2		5,2	0,0	

Primerjava debelinske strukture lesne zaloge in prirastka s preteklim obdobjem kaže, na večjo vrst tako iglavcev kot listavcev v prvi debelinski razred. Delež debelega drevja pri iglavcih se je zmanjšal, medtem, ko je narasel delež debelega drevja pri listavcih. Razlog za to je predvsem nizka realizacija poseka pri listavcih in povečanje prirastka.

Preglednica 46/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	120,0	84,4	87,0	81,9	90,8	88,5	209,1	129,2	122,7	101,8	102,4	114,5	97,6
Listavci	130,0	103,8	109,5	113,5	119,5	114,1	174,5	124,2	121,9	123,1	142,1	133,6	139,7
Skupaj	120,0	94,0	98,2	95,7	97,7	98,0	185,5	126,8	122,4	109,7	108,4	121,5	112,1

Pri pripravi kontrolnega izračuna smo upoštevali vse gozdove GGE. Uporabili smo podatke s SVP, in sicer o prirastku, vrsti in odmrli masi. Podatek o poseku je povzet po evidencah.

Kontrolni izračun kaže na »primanjkljaj« ugotovljene lesne zaloge na SVP v primerjavi s pričakovano lesno zalogo pri iglavcih (- 1,1 %) in »presežek« pri listavcih (4,6 %), skupno je presežek 1,3 %.

Preglednica 47/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge za vse gozdove GGE

	Iglavci (m3)	Listavci (m3)	Skupaj (m3)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	1.283.028	759.004	2.042.032
Vrast*	6.916	20.535	27.451
Prirastek (letni*10)	267.432	153.745	421.177
Sečnje po evidenci	375.783	91.423	467.206
Odmrlo drevje**	33.144	12.662	45.806
Pričakovana zaloga	1.148.449	829.199	1.977.648
Ugotovljena zaloga	1.136.766	867.090	2.003.856
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	98,9	104,6	101,3

*vrast: igl 1,30 m³/ha; lst 3,86 m³/ha; skupaj 5,16 m³/ha

** odmrlo drevje v zadnjem desetletju: igl 6,23 m³/ha; lst 2,38 m³/ha; skupaj 8,61 m³/ha

5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

Uravnoteženo razmerje razvojnih faz je dolgoročno bistvenega pomena za načrtno in trajnostno gospodarjenje z gozdom. Ugotovljeno stanje na ravni GGE primerjamo z modelom, ki je ponderirano povprečje modelov RGR. Primerjava površinskih deležev osnovnih razvojnih faz gozda je razumljivejša od analize debelinskih struktur, zato smo že pri opisovanju sestojev ocenjevali deleže mladovja, drogovnjaka, debeljaka in sestoj v obnovi pri raznomernih sestojih ter delež pomladka (mladja, gošče in celo letvenjaka), ki je zaradi malopovršinskosti prepleten z drugo razvojno fazo in ima dobre možnosti za preraščanje (glej korigiran delež).

Na sestojni karti je vrisanih mladovij 3,2 %, korigirano – 15,0 %; drogovnjakov 2,3 – 12,3 %; debeljakov 23,9 do 47,5 %; sestojev v obnovi 11,3 do 25,3 %; posamično-šopasto raznomernih oziroma prebiralnih sestojev je 9,8 %, skupinsko-gnezdasto raznomernih sestojev pa 49,5 %.

Debeljaki torej prevladujejo in jih je v primerjavi z modelnim stanjem še vedno nekoliko preveč. V primerjavi z modelom je več tudi mladovij in predvsem sestojev v obnovi, močno pa še vedno primanjkuje drogovnjakov. Ugodno je pomlajevanje bukve in smreke, še vedno je otežena obnova jelke zaradi objedanja preštevilčne srnjadi in jelenjadi, razen v gozdovih okrog Jelenovega žleba.

Preglednica 48/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

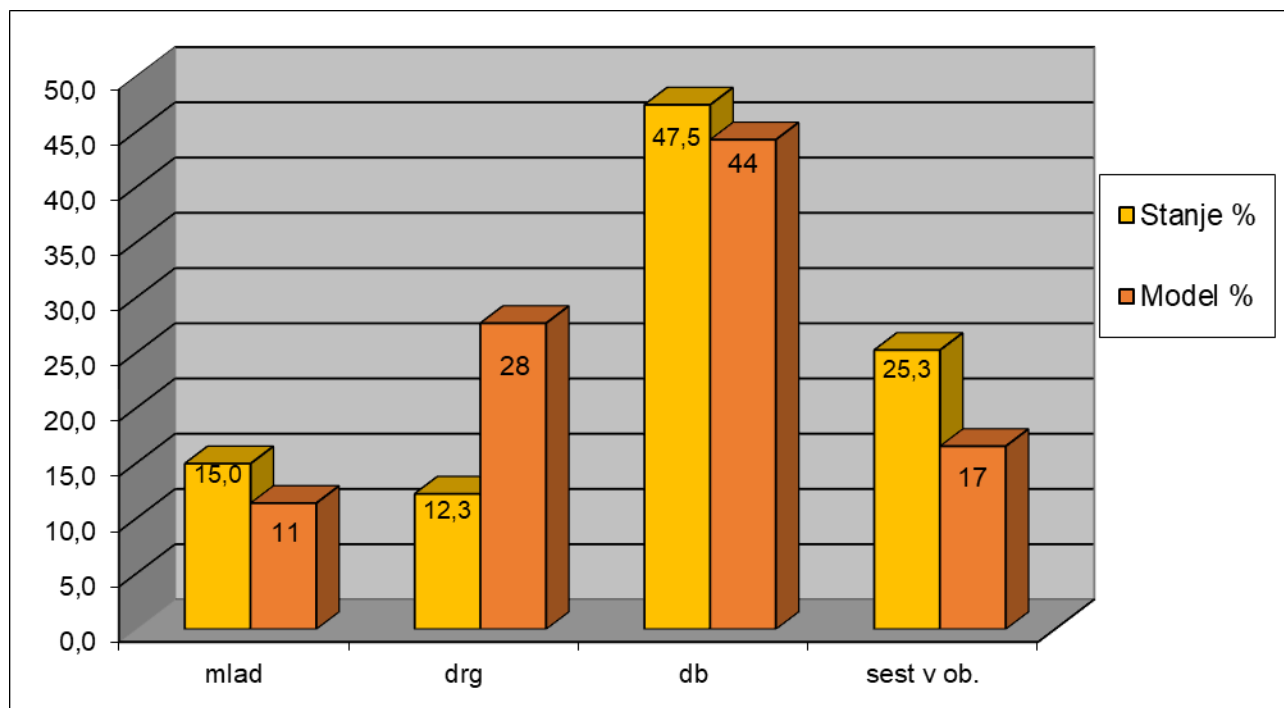
Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	%
Mladovje	169,02	3,2	15,0	16	11	607,18	3,6
Drogovnjak	124,96	2,3	12,3	39	28	1.473,75	-15,4
Debeljak	1.269,86	23,9	47,5	62	44	2.357,85	3,2
Sestoj v obnovi	599,35	11,3	25,3	23	17	881,21	8,7
RAZNOMERNO (ps-šp)	522,20	9,8					
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.634,60	49,5					
Skupaj	5.319,99	100,0	100,0	141	100,0	5.319,99	

Kljub popravljenim deležem razvojnih faz primerjava z modelom kaže problem pomanjkanja drogovnjakov.

Debelinska struktura gozdov je kljub načrtovanim in v večje debeline usmerjenim sečnjam ostala skoraj nespremenjena, torej neugodna. V prvem debelinskem razredu je 5,4 % lesne zaloge, v drugem debelinskem razredu je 10,6 %, v tretjem debelinskem razredu je 16,4 %, v četrtem debelinskem razredu je 21,6 % v petem debelinskem razredu pa je kar 46,0 % lesne zaloge. Neugodna debelinska struktura je poleg večinoma problematične obnove jelke glavni problem enote. Z vrastjo številnih bukovih mladovij nad meritveni prag se bo debelinska struktura sicer popravila, a moramo tudi sečnje bolj usmeriti v debelo drevje.

Poseben problem enote so nižinski zasmrečeni gozdovi, ki so po gradacijah lubadarja in zato velikih posekih pravzaprav v velikopovršinskih obnovah, ki pa nimajo ustreznega pomladka, saj ni dovolj semenjakov listavcev (bukve), obstoječe mladovje pa je slabše kvalitete. V tej prehodni fazi, s kar nekaj jasastimi sestoji in več grmišči, bodo dobrodošla biotopska popestritev sicer strnjenih ostalih gozdov enote.

Drevesna sestava, razen v zasmrečenih sestojih, je sicer ugodna in blizu naravnemu stanju, a se že nakazuje bistveno večji delež bukve. Dolgoročno bodo jelovo-bukovi gozdovi predvsem bukov.

Grafikon 2: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Že stoletje uveljavljeno sonaravno in mnogonamensko delo z gozdom ter prisotnost redkih in zaščitene rastlinskih in živalskih vrst ter relativno dobra ohranjenost habitatov s prevladujočo oznako ugodno se zdi dolgoročno usklajeno in trajno vsaj v gozdovih z relativno dobro naravno drevesno sestavo ter uravnoteženimi razvojnimi fazami. Načrtno upoštevanje ekoloških in socialnih funkcij zahteva tudi Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20) v skladu s katero so v GGE Grčarice zavarovani gozdni rezervati: Glažuta s površino 29,45 ha, Bela stena s površino 5,56 ha in Črni vrh s površino 5,27 ha. Celotna GGE Grčarice spada v območja Natura 2000, EPO – ekološko pomembna območja, s prisotnostjo kvalifikacijskih vrst in ugodno ocenjenim stanjem habitatov.

V enoti se pojavljajo upravljalvske cone detlov (triprsti, belohrbti), gozdnega jereba, divjega petelina in javorovih gozdov, ki zahtevajo svojevrstno ukrepanje oziroma neukrepanje ter časovno in prostorsko prilagojeno gospodarjenje.

Velika gozdnatost, trajna poraščenost strmih predelov, lesna zaloga z debelim drevjem in ekocelice, ki so prepuščene naravnemu razvoju, ugodno vplivajo na ekološke funkcije.

Trenutno je v večini gozdov enote porušeno razmerje razvojnih faz - prevladujejo debeljaki, premalo je drogovnjakov preveč pa sestojev v obnovi in deloma mladovij. Nujne so sečnje debelega drevja, neugodna debelinska struktura je problem enote.

Problem, ki je še vedno prisoten je zasmrečenost nekaterih sestojev. Nizke nadmorske višine, neprimernost rastišča, daljša obdobja brez padavin, visoke temperature ter zrelost teh sestojev so razlogi za povečano nevarnost oslabitve vitalnosti smreke ter prenamnožitve podlubnikov. Povečana skrb in takojšnje ukrepanje v teh gozdovih je zato nujno potrebno.

Zaradi dolgoživosti dreves ne opažamo sprememb drevesne sestave, a zaradi mestoma skoraj onemogočene obnove ključnih drevesnih vrst (predvsem jelka v jelovo bukovih gozdovih), ki so še vedno objedane in ne vraščajo v bodoče sestoje, vemo, da se ta proces dogaja.

Gozdov s poudarjenimi socialnimi funkcijami je malo, razen ob planinskih poteh.

Proizvodne funkcije so v gozdnem prostoru najbolj izražene, saj fizično odstranitev dreves opazimo vsi. Lovnogospodarska funkcija ohranja tradicijo in celovitost širšega območja Kočevske, kar je s stališča upravljanja s prostorom dolgoročno nujno potrebno.

Primerna drevesna sestava, uravnoteženo razmerje razvojnih faz, aktivno izvajanje načrtovanih del v gozdu ob upoštevanju vseh funkcij gozda ter uresničevanje zadanega odstrela rastlinojede in parkljaste divjadi so predpogoj zdravih in trajnostno naravnanih gozdov.

6 Cilji, usmeritve in ukrepi

6.1 Splošni cilji

Splošni cilji vključujejo zlasti temeljne učinke (funkcije gozda), ki so lahko, upoštevajoč specifične naravne, gozdnogospodarske in posestne razmere ter glede na potrebe po zagotavljanju funkcij gozdov, uresničeni z gospodarjenjem z gozdovi v GGE. Osnova za določitev ciljev so zahteve lastnikov in javnosti do gozdov, valorizirane funkcije gozdov, družbeno-ekonomske razmere v enoti, cilji območnega gozdnogospodarskega načrta in cilji iz Nacionalnega gozdnega programa [1]. Cilji so po vrsti rangirani glede na njihov pomen v GGE.

Proizvodnja lesa; v državnih gozdovih se pod ta cilj šteje zaposlitve v gozdno-lesnem sektorju, les za prodajo, oskrba z lesom lesnopredelovalne industrije in malih predelovalcev (suha roba), v gozdovih z drobno gozdno posestjo pa predvsem les za domače potrebe (dohodek in dopolnilni dohodek iz gozda), kot tudi gozd kot rezerva (socialna varnost).

Ohranjanje voda; ohranjanje dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter ohranjanje in uravnavanje vodnih količin, še posebej na vodovarstvenih območjih.

Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst; varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij kot tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti na genski, vrstni in ekosistemski ravni ter ohranjanje posebnih varstvenih območij (Natura 2000) in ekološko pomembnih območij.

Varovalna in zaščitna vloga gozda ter varovanje pred naravnimi nesrečami; varovanje tal in gozdnih sestojev ter varovanje pred naravnimi nesrečami (npr. erozijski procesi, poplave).

Lov in dohodek od lova; upravljanje s populacijami divjadi, rekreativni lov.

Čiščenje zraka in regulacija klime; ohranjanje zdravega življenjskega okolja, blaženje škodljivih vplivov emisij in blaženje klimatskih ekstremov v krajini ter ohranjanje gozdnih kompleksov in gozdnih otokov v primestni in kmetijski krajini.

Zagotavljanje ponorov ogljika; zagotavljanje ponorov ogljika, saj je Slovenija podpisnica različnih evropskih dokumentov, na podlagi katerih se pričakuje, da gozdovi zagotavljajo določen delež ponorov ogljika.

Pridobivanje drugih gozdnih proizvodov; izkoriščanje nelesnih materialnih koristi iz gozda npr. med, gobe, zdravilna zelišča, gozdni sadeži (jagodičevje), plodovi, semena, oglarjenje.

Rekreacija in turizem; omogočanje različnih, predvsem okolju prijaznih rekreativnih aktivnosti v gozdnem prostoru, usmerjanje rekreacijskih in turističnih aktivnosti in razvoj trajnostnega turizma.

Vzgoja in izobraževanje ter raziskovanje gozdov; zagotavljanje možnosti za igro, učenje, doživljanje narave in opazovanje (gozdne učne in tematske poti, izobraževalne točke) ter načrtno zbiranje podatkov in raziskovanje gozdov (raziskovalne ploskve, gozdni rezervati, mreža stalnih vzorčnih ploskev).

Ohranjanje kulturne dediščine; pod ta cilj štejemo ohranjanje objektov, gozdov ali njihovih delov, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, kot tudi tiste, ki še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni, ter ohranjanje tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. steljniki, gaji, logi).

Estetski videz krajine; oblikovanje gozdnih robov, ohranjanje gozdnih kulis, ohranjanje gozdnih jas, ohranjanje zanimivih dreves, oblikovanje zanimive strukture gozdov in ohranjanje prepoznavnih krajinskih oblik.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Sanacija poškodovanih gozdov s kombinacijo naravne in umetne obnove predvsem v nižinskem delu revirja Strmec okrog Grčaric. Prednost pri obnovi огоlelih površin ima naravna obnova. V primeru neuspele naravne obnove naj se površina zasadi z listavci, izjemoma lahko tudi s smreko kot predkulturo. Kolektivna zaščita z ograjo naj se izvaja le izjemoma. Na območjih poškodovanih gozdov osnovati mešane sestoje z drevesnimi vrstami, prilagojenimi rastiščnim razmeram in podnebnim spremembam. Pri drugi generaciji smreke na isti površini je treba pri osnovanju sestoja poskrbeti vsaj za 50 % delež listavcev.

Varstvo gozdov pred podlubniki ima prednost na območju zasmrečenih sestojev v nižinskem delu enote. Potrebna je stalna kontrola sestojev, posebej na bolj izpostavljenih - sušnih rastiščih in sprotna sanacija napadenih dreves z izvedbo vseh potrebnih zatiralnih ukrepov. Pri zatiranju podlubnikov naj se daje prednost mletju ali sežiganju sečnih ostankov pred kemičnim tretiranjem.

Pospešena obnova gozdnih sestojev v katerih se povečujejo tveganja zaradi podnebnih sprememb in potencialnih ujm (skrajšanje proizvodnih dob v odraslih smrekovih sestojih) ter sestojev z najbolj neugodno debelinsko strukturo - (pre)velikim deležem debelega drevja (jelovo-bukovi in jelovi gozdovi) in sestojev, kjer je že kulminiral vrednostni prirastek. Prednost mora imeti naravna obnova, umetna obnova je dopustna le izjemoma (hrast v nižini, jelka in plemeniti listavci v območju jelovo bukovih gozdov).

Rastiščnim in sestojnim razmeram prilagojena zgradba sestojev: Jelovo-bukovi gozdovi naj imajo skupinsko raznomerno zgradbo, na določenih delih je lahko tudi večje površinska. V območju pretežno bukovih in smrekovih gozdov naj bo zgradba gozda malopovršinsko do velikopovršinsko enomerna.

Usklajenost rastlinojede divjadi (jelenjadi) z okoljem: Zlasti na območju LPN se mora številčnost jelenjadi in srnjadi zmanjšati na mero, da bo zagotovljeno ustrezno pomlajevanje in preraščanje vseh po naravi prisotnih drevesnih vrst, še posebej jelke, javorja in ostalih plemenitih listavcev v območju jelovo bukovih gozdov.

Negovanost sestojev: Povečati delež negovanih sestojev, predvsem v mlajših razvojnih fazah. S pravočasnimi ukrepi nege je treba zlasti v predelih pogostejšega pojava žledu in mokrega snega povečati stojnost dreves in povečati delež odpornejših vrst. V raznomernih sestojih s posamezno šopasto zgradbo, v presvetljenih debeljakah in v prebiralnih sestojih se naj izkoristi avtonomnega odraslega gozda.

Biotska pestrost in območja Natura 2000: V vseh gozdovih naj se pospešuje biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre drevesne sestave in zgradbe gozdov ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotskih dejavnikov. Ohranjati je treba redke ekosisteme, zavarovane in manjšinske habitatne tipe ter zavarovane rastlinske in živalske vrste. Zlasti v območju con živalskih vrst, ki potrebujejo večji delež odmrle biomase (detli, brazdar, ...), je treba povečati delež odmrle biomase, povečati je treba količino odmrlih dreves v C razširjenem debelinskem razredu.

Zagotavljanje varovalne in hidrološke vloge gozdov: Na strmih in močno skalovitih predelih ter na vodovarstvenih območjih je treba ohranjati stalno pokrovnost tal, raznomerno zgradbo gozda, ohranjati gozdnatost, zagotoviti naravno obnovo gozda ter rastišču primerno sestavo drevesnih vrst.

Ustrezna raba gozdnega prostora: V gozdni krajini je treba ohranjati kompleksnost gozdov, posegi v gozdni prostor niso zaželeni. Vzdrževati je treba obstoječe negozdne površine (košnja gozdnih jas) z namenom ohranjanja ekološke pestrosti in zagotavljanja ostalih funkcij gozda.

Tehnologija dela: Selektivna izbira in uporaba sodobnih tehnologij pridobivanja lesa, prilagojenih rastiščnim in sestojnim razmeram, ki povzročajo čim manj motenj v okolju. Večina sečnje se opravi na klasičen način z uporabo motorne žage. Strojna sečnja le na predelih, ki so terensko in sestojno primerni. Večina spravila lesa iz gozda naj se izvede z vlačanjem oziroma izvozom lesa.

Prilagajanje na podnebne spremembe: Pri negi in vnosu s sadnjo naj se izbirajo in pospešujejo drevesne vrste različnih tudi južnejših provenienc in genotipov, drevesne vrste prilagojene na različne rastiščne razmere (graden, plemeniti listavci) ter drevesne vrste, ki prenašajo višje temperature (cer, poljski prest). Ohranjajo naj se minoritetne in sadne drevesne vrste (brek, skorš, mali jesen, češnja, divja hruška).

Varstvo gozdov pred požari: Z vzgojo in opozorilnimi tablami na vseh večjih vstopih v gozd, pazljivim delom pri ravnanju z odprtim ognjem in dobro organizirano gasilsko službo, se bo zmanjšala verjetnost večjih gozdnih požarov na minimum. V primeru požara je treba ravnati po požarnem načrtu.

Izobraževanje lastnikov gozdov: njihovo povezovanje v društva in druge večje interesne skupine, ki je usmerjeno v izboljšanje gospodarjenja v zasebnih gozdovih. Lastnike gozdov je treba izobraževati in usposablјati tako na področju gojitvenih in varstvenih del kakor tudi sečnje in spravila lesa. Lastnike je treba seznaniti s pravili varnega dela v gozdu, s sodobnimi tehnologijami in sodobno opremo za delo v gozdu.

Sodelovanje z javnostjo in ostalimi uporabniki v prostoru: Osveščanje in izobraževanje javnosti o pomenu in vlogi gozda v družbi (okrogle mize, radijske oddaje, zloženke, ...). Usmerjanje turističnih in rekreativnih aktivnosti v gozdnem prostoru. Sodelovanje s policijo v smislu usklajevanja njihove aktivnosti v prostoru z izvajanjem gozdarskih del.

V GGE ni območij, na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna.

6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

A. Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev

Splošne usmeritve:

V varovalnih gozdovih, določenih z Uredbo, je pri gospodarjenju treba upoštevati režim gospodarjenja varovalnih gozdov, kot jih določa Uredba [2];

Posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se lahko izvedejo le na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda Ministrstvo.

Gozdnogojitveni ukrepi

Gospodariti z daljšimi proizvodnimi in pomladitvenimi dobami.

Pospeševati šopasto rast dreves v vseh razvojnih fazah, hkrati se ohranja in pospešuje mreža stabilnih dreves, ne glede na kvaliteto lesa.

Jakost gozdnogojitvenega ukrepanja (sečnja in gojitvena dela) v gozdovih s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo določiti glede na karakteristike terena in stanja sestojev.

Zagotavljati stalno in trajno pokrovnost tal z naravno gozdno vegetacijo v obliki stabilnih, vertikalno in horizontalno primerno strukturiranih gozdnih sestojev.

Pospeševati rastišču in naravni nevarnosti primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda.

Zagotavljati pravočasno obnovo ter z ureditvijo odnosov gozd - divjad zagotoviti naravno pomlajevanje in ustrezno, rastišču primerno, vrstno pestrost.

Temeljiti na minimalni negi, kjer je ta nujno potrebna za izboljšanje ali ohranitev zagotavljanja varovalne in zaščitne funkcije gozdov.

Za preprečitev degradacije tal je treba pri vseh ukrepih skrbeti za zaščito in ohranitev tal, predvsem na območjih plitvih in občutljivih tal. Pravočasno odstranjevanje nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki ne zagotavljajo ohranjanja varovalne in zaščitne funkcije gozda oziroma lahko povzročijo erozijske procese.

Z izvajanjem doslednega nadzora nad stanjem hudourniških strug in ustreznim gospodarjenjem z gozdom v širšem zalednem območju posameznega hudournika (nižje lesne zaloge in redno odstranjevanje težkega, nestabilnega ter odmrlega drevja) skrbeti za čim manjši vnos lesenega plavja v vodotok.

Pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati tudi druge funkcije gozdov, pri čemer pa posegi, ki bi okrnili varovalno ali zaščitno funkcijo gozdov niso dovoljeni.

Povečana tveganja zaradi podnebnih sprememb je v gorskih gozdovih z močno poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo treba reševati z ohranitvijo in oblikovanjem rastišču prilagojenih mešanih sestojev.

Izvajanje ukrepov mora spremljati preverjanje uspešnosti ukrepov in stalen proces učenja na podlagi zbranih izkušenj z namenom izboljšanja učinkovitosti gospodarjenja s temi gozdovi in izboljšanja informacij o strukturi gozda, ki zagotavlja maksimalni varovalni učinek.

Usmeritve na ogroženih območjih

Po zakonu o vodah naj se pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor ter načrtovanju in umeščanju gozdnih prometnic na ogroženih območjih, kot so erozijska, plazljiva, plazovita in poplavna območja, upoštevajo veljavni predpisi s področja upravljanja z vodami in usmeritve Direkcije RS za vode.

Poplavna območja

Za poplavna območja se določijo vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča. Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom Zakona o vodah prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda.

Poplavna območja morajo biti prikazana v GGN, načrtovani posegi pa usklajeni z omejitvami iz predhodne točke ter pogoji in omejitvami iz Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20). Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, posege pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Poplavna območja so prikazana na karti 7 prostorskega dela, bolj podrobno pa na Atlasu voda.

Erozijska območja

Za erozijsko območje se določijo zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozije vode. Na erozijskem območju je v skladu s 87. členom ZV-1 [3] prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov;
- ogoljevanje površin;
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
- zasipavanje izvirov;
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih;
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer;
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov;
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom;
- odzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge;
- vlačenje lesa (spravilo lesa po tleh);

Erozijska območja so prikazana na Karti 7 prostorskega dela, bolj podrobno pa na Atlasu voda.

Plazljiva območja

Za plazljivo območje se v skladu z 88. členom ZV-1 [3] določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev. Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano:

- zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč;
- poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode;
- izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča;
- krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Plazljiva območja so prikazana na Karti 7 prostorskega dela, bolj podrobno pa na Atlasu voda.

Na območjih, kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ipd.) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti načrtovani na način, da se upoštevajo smernice s področja upravljanja z vodami.

Za plazovito območje se v skladu z 89. členom ZV-1 določijo zemljišča, kjer zaradi klimatskih in topografskih razlogov redno prihaja do pojava snežnih plazov ali pa obstoja velika verjetnost, da se pojavijo. Na tem območju je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.

Usmeritve na vodnih in priobalnih zemljiščih

- Odstranitev poškodovane in odvečne zarasti v gozdnem prostoru je potrebno izvesti selektivno. Odstraniti je potrebno suho, propadajočo in poškodovano zarast iz vodnega in priobalnega zemljišča;
- Skladno s 33. členom Zakona o divjadi in lovstvu je v času gnezdenja ptic med 1. marcem in 1. avgustom, prepovedano sekati zarast ob vodnih bregovih in čistiti odvodne kanale;
- Propadlo in odstranjeno zarast je potrebno v dostopnih predelih v celoti odstraniti z območja na naravi neškodljiv način; v primeru vodotokov je material prepovedano odlagati v strugo, na brežino, v priobalni pas vodotoka ter na poplavno območje.

Usmeritve na ogroženih območjih

Odlaganje ali skladiščenje lesa na poplavnih območjih ni dovoljeno.

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi na območjih skalnih podorov (padajoče kamenje in skale):

- oblikovati strukturirane sestoje s široko porazdelitvijo drevja različnih dimenzij in mozaikom različnih razvojnih faz;
- odstranjevanje drevja z debelimi koreninami na območjih proženja skalnih podorov (pečine), kjer drevesa s koreninami delujejo kot klini in lahko povzroči podore;
- puščanje visokih panjev in prečno ležečih debel.

Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah v merilu 1:50.000 je prikazana v prostorskem delu načrta

B. Hidrološka funkcija

V vseh gozdovih s poudarjeno hidrološko funkcijo na prvi in drugi stopnji moramo režim gospodarjenja prilagoditi funkciji in stopnji poudarjenosti funkcije. Na teh površinah je potrebno spoštovati predpisane varstvene režime in vsak poseg v prostor skrbno proučiti.

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1) [3] in so obširno predstavljene v Usmeritvah s področja upravljanja z vodami za pripravo GGN [4], ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV).

Splošne usmeritve

Rabo in druge posege v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča je treba programirati, načrtovati in izvajati v skladu s 5. členom Zakona o vodah - ZV-1 [3] tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.

Usmeritve na vodnih in priobalnih zemljiščih

Površinske vode se po pomenu, ki ga imajo za upravljanje voda, razvrstijo v 1. in 2. red. Vode 1. reda so navedene v Prilogi, ki je sestavni del ZV-1, preostale vode pa so vode 2. reda.

V 11. členu ZV-1 je določeno, da je zemljišče, na katerem je celinska voda trajno ali občasno prisotna in se zato oblikujejo posebne hidrološke, geomorfološke in biološke razmere, ki določajo vodni in obvodni ekosistem, vodno zemljišče celinskih voda (v nadaljevanju: vodno zemljišče). Vodno zemljišče tekočih voda obsega osnovno strugo tekočih voda, vključno z bregom, do izrazite geomorfološke spremembe. Vodno zemljišče stoječih voda obsega dno stoječih voda, vključno z bregom, do najvišjega zabeleženega vodostaja. Za vodno zemljišče se štejejo tudi opuščene struge in prodišča, ki jih voda občasno še poplavlja, močvirja in zemljišča, ki ga je poplavela voda zaradi posega v prostor. Podrobnejši način določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda določa Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča celinskih voda (Uradni list RS, št. 58/18).

V 14. členu ZV-1 je določeno, da je zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče, priobalno zemljišče celinskih voda (v nadaljevanju: priobalno zemljišče). Zunanja meja priobalnih zemljišč sega na vodah 1. reda 15 metrov od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda pa 5 metrov od meje vodnega zemljišča. Četrti odstavek 14. člena ZV-1 določa zunanjo mejo priobalnega zemljišča na vodah 1. reda zunaj območij naselja, ki sega najmanj 40 m od meje vodnega zemljišča. Priobalna zemljišča so tudi vsa zemljišča med visokovodnimi nasipi. Peti odstavek 14. člena ZV-1 določa zunanjo mejo priobalnih zemljišč na vodah iz 35. točke Priloge ZV-1 (ostale celinske vode, ki tvorijo ali prečkajo državno mejo), ki sega pet metrov od meje vodnega zemljišča.

Na vodnem in priobalnem zemljišču ter na območju presihajočih jezer ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, ki jih določa 37. člen ZV-1:

- ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda,
- gradnjo objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem,
- gradnjo objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije,
- zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami v naravnih kopališčih,
- gradnjo objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje posebne rabe vode nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode),
- ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave,
- gradnjo objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 ali drugih zakonih,
- gradnjo objektov javne infrastrukture, komunalne infrastrukture in komunalnih priključkov na javno infrastrukturo ter z gradnjo objektov javne infrastrukture neposredno povezane ureditve, ki se načrtujejo na podlagi predpisov s področja umeščanja prostorskih ureditev državnega pomena v prostor, če izpolnjujejo pogoje iz tretjega odstavka tega člena,

- gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Pri načrtovanju GGN je potrebno upoštevati določbe 84. člena ZV-1, da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:

- ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč,
- zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda,
- ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja,
- onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Pri načrtovanju GGN je potrebno upoštevati določbe 68. člena ZV-1, po katerih je na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedano:

- odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki,
- odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi,
- odlaganje odpadkov.

Usmeritve za preprečitev poslabšanja stanja površinskih in podzemnih voda

Zaradi ohranitve ali doseganja dobrega stanja voda ali njihovega dobrega ekološkega potenciala so kot osnovne enote za zanesljivo ugotavljanje stanja in doseganje okoljskih ciljev določena vodna telesa površinskih voda in vodna telesa podzemnih voda (Pravilnik o določitvi in razvrstitvi vodnih teles površinskih voda (Uradni list RS, št. 63/05, 26/06, 32/11 in 8/18). Vodotoki ali njihovi deli, ki ne ustrezajo merilom za določitev samostojnih vodnih teles površinskih voda, so priključeni k vodnim telesom vodotokov, v katera se stekajo.

Usmeritve na varstvenih območjih

Vodovarstvena območja se določijo z namenom, da se zavaruje vodno telo, ki se uporablja za odvzem ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo, pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali njeno količino (74. člen ZV-1). Za vsa območja, ki se nahajajo na vodovarstvenem območju zajetij pitne vode, je treba pri načrtovanju dosledno upoštevati Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16) ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. 60. člena Zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81 in 29/86 ter Uradni list RS, št. 15/91 in 52/00).

Posege v prostor je treba načrtovati in izvajati na način, da ne pride do poslabšanja kakovosti kopalne vode.

Usmeritve na referenčnih odsekih

Pri pripravi GGN je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke iz Uredbe o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16 in 107/23). Referenčni odseki so odseki vodotokov in obale jezer, na katerih so referenčna mesta, ki so mesta z le zelo majhnimi spremembami elementov kakovosti ekološkega stanja površinskih voda zaradi človekove dejavnosti ter ustrezajo opredelitvam za zelo dobro ekološko stanje. Skladno s 5. členom te uredbe so:

- na referenčnih odsekih: prepovedani posegi, ki lahko povzročijo spremembe morfoloških značilnosti;

- na vodotokih gorvodno od referenčnih odsekov (z njihovo prispevno površino) in na vodotokih dolvodno od referenčnih odsekov oziroma od jezera, na katerem so določeni referenčni odseki, do dolvodne meje ribjega tipa, v katerega je razvrščen referenčni odsek oziroma vodotok na iztoku iz jezera: dovoljeni le posegi, ki ne povzročijo škodljivega vpliva na referenčne odseke in se v postopku odločanja o izdaji vodnega soglasja ugotovi, da se zaradi sprememb morfoloških značilnosti, povezanih s temi posegi, stanje površinske vode na referenčnem odseku ne bo poslabšalo ter so izpolnjeni drugi pogoji za izdajo vodnega soglasja.

Usmeritve za preprečitev negativnega vpliva na izvajanje rabe vode

Ukrepi se v gozdovih izvajajo na način, da se prepreči negativen vpliv na izvajanje veljavnih vodnih pravic (po 119. členu ZV-1) in evidentirane posebne rabe vode (po 108. členu ZV-1) ter prisotnost drugih vodnih virov. Prav tako posegi ne smejo omejevati splošne rabe vode (po 105. členu ZV-1).

Usmeritve za preprečitev onesnaženja površinskih in podzemnih voda

Odpadna olja je v splošnem prepovedano puščati v zabojnikih za zbiranje komunalnih odpadkov, jih odmetavati ali zlivati na tla oziroma v površinske in podzemne vode. Treba jih je oddati na za to določenih mestih (zbirni centri).

Prepovedano je gnojenje ali uporaba sredstev za varstvo rastlin na priobalnih zemljiščih v tlorisni širini 15 metrov od meje brega voda 1. reda in pet metrov od meje brega voda 2. reda na podlagi 65. člena ZV-1.

Vzpostavlja in ohranja naj se pas obvodne vegetacije (drevja in grmičevja), ki lahko omili ali prepreči vnos pesticidov in drugih onesnaževal v vodotok.

Pranje, vzdrževanje oz. popravilo gozdne mehanizacije naj se v gozdu ne izvaja. Parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi morajo biti ali tlakovane ali pa imeti pod vozili postavljene lovilne posode ali pivnike, da se prepreči iztekanje nevarnih tekočin v tla. V primeru izlitja nafte in naftnih derivatov na pretakalni ploščadi ali v gozdu je treba onesnaženje omejiti, razlito nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulat) pobrati v ustrezne posode. Mesta za skladiščenje goriva in olja naj bodo stran od vodotokov in stoječih voda, zunaj priobalnih zemljišč in območij poplav. Pripravljen naj bo podroben načrt v primeru razlitja.

Usmeritve na vodovarstvenih območjih

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16). Posegi so sprejemljivi, če iz analize tveganja izhaja, da nov poseg ne bo povzročil poslabšanja stanja voda (ob upoštevanju zaščitnih ukrepov iz analize tveganja).

V bližnji okolici zajetij naj se ne pogozduje na taki razdalji, na kateri bi lahko prišlo do prodora korenin v zajetja ali do prodora organskih snovi ali mikrobiološkega onesnaženja v zajetje.

Oskrba strojev in vzdrževanje takih strojev in naprav, ki uporabljajo nevarne snovi, vključno z gorivi in mazivi, mora potekati izven najožjega vodovarstvenega območja (VVO I).

Karta P7: Varstvena območja po predpisih o vodah v merilu 1:50.000 je prikazana v prostorskem delu načrta

C. Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Splošne usmeritve za celotno biodiverziteto

V vseh gozdovih se pospešuje oziroma vzpostavlja biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre ekosistemske zgradbe gozdov. Vse dejavnosti v gozdu in gozdnem prostoru se morajo izvajati na način, da se zagotavljajo ustrezni pogoji za ohranitev čim večje pestrosti habitatov in ustrezni življenjski pogoji za razvoj rastlinskih in živalskih vrst, zlasti redkih in ogroženih.

Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGE, torej tudi vrst, ki se nahajajo izven varovanih območij narave, se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.

Krajinski vidik

- Ohranja in vzdržuje se razgibano strukturo in vrstno raznolikost habitatov z ohranjanjem in vzdrževanjem gozdnih robov, gozdnih jas in košenic, vodnih in drugih mokrotnih ekosistemov v gozdu in gozdnem prostoru (mlak, luž, kaluž, izvirov, studencev), grmišč in drugih negozdnih ekosistemov (melišč, skalovij ipd.) v gozdu in gozdnem prostoru.
- Ohranja se gozdne površine, ki pomembno vplivajo na krajinsko in biotsko pestrost, ki členijo krajino in predstavljajo vezni člen med posameznimi območji. Ohranja se gozdno vegetacijo in gozdne koridorje ob stoječih vodah in vodotokih ter posamezna drevesa, skupine gozdnega drevja, gozdne otoke in omejke v kmetijski in urbani krajini. Naravnemu razvoju se prepusti dele gozda, ki so pomembni življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst oziroma se v njih ustrezno prilagojeno gospodari. Ohranja in oblikuje se biokoridorje.
- Skrbi se za neokrnjen, razgiban gozdni rob, s stopničasto strukturo in pestro zgradbo drevesnih in grmovnih vrst.

Drevesna sestava in zgradba sestojev

- Ohranja ali vzpostavlja se naravna oziroma naravi čim bolj podobna drevesna sestava gozdnih življenjskih združb;
 - pospešuje se razvoj čim večje genetske pestrosti tako med vrstami kot tudi znotraj posameznih drevesnih, grmovnih in drugih rastlinskih vrst, še posebej redkih, zaščitene in ogroženih;
 - ohranja in pospešuje se redke (minoritetne) drevesne in grmovne vrste ter vse plodnosne drevesne in grmovne vrste.
- Ohranja se grmovno in zeliščno vegetacijo, ki ne ovira naravnega pomlajevanja in razvoja gozdnega mladja.
- V večnamenskih gozdovih se vzpostavi in ohranja zadostni delež sestojev z odraslim drevjem (npr. najmanj 40 % delež sestojev z odraslim drevjem (debeljaki, sestoji v obnovi, raznomerni in prebiralni sestoji)).
- Zagotavlja se zadostne količine odmrle biomase s čim večjo vrstno in debelinsko pestrostjo. Zagotovi se čim bolj enakomerno prostorsko razporeditev odmrle biomase in zadosten delež odmrle mase tudi v najdebelejših debelinskih razredih.
- Drevesa z dupli in poldupli, votla, odmrta in odmirajoča drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami in drevesa z gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik ter varietet, se načrtno pušča v gozdu in ohranja kot habitatno drevje.
- V sestojih se izbira posamezna drevesa ali majhne skupine drevja, ki se jih pušča do pozne starosti oziroma do starosti dveh proizvodnih dob.

Pomlajevanje in obnova

- Zagotavljati obnovo gozdov v sestojih, v katerih je naravna obnova otežena, mladje pa slabih zasnov, neustrezne vrstne sestave in genetske pestrosti z umetno obnovo s sadnjo rastiščem primernih drevesnih vrst in ustreznih provenienc.
- Ob studencih, izvirih, kalužah in podzemnih jamah se vzpostavi in ohranja naravna vegetacija s tesnejšim sklepom, ob pomladitvah pa se z daljšimi pomladitvenimi obdobji zagotavlja stalno zastrtost tal teh objektov in njihove bližnje okolice.

Sečnja, spravilo in gozdna tehnika

- Posegi, dejavnosti ter druga ravnanja v gozdu in gozdnem prostoru se izvajajo v času in na način, ki najmanj ogroža gozdne ekosisteme. Prilagaja se zahtevam živalskih in rastlinskih vrst,

predvsem zahtevam redkih in ogroženih vrst. Z namenom varovanja prostoživečih živali in zagotavljanja potreb le-teh po miru se lahko na gozdnih cestah ali njihovih odsekih, ki potekajo preko oziroma v ožjem območju gnezdišč, zimovališč, ipd., zlasti v primerih povečanega obsega rabe le-teh s strani obiskovalcev in drugih uporabnikov gozda, določi poseben režim prometa oziroma uporabe posamezne gozdne ceste z opozorilnimi tablam, znaki oziroma na drugačen ustrezen način.

- Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.
- Zbiranje in vlačenje gozdnih lesnih sortimentov ter gradnja gozdnih prometnic se ne izvaja preko rastišč redkih in ogroženih rastlinskih vrst in preko pomembnejših habitatov živalskih vrst (kaluž, brlogov itd.).

Za gozdove, ki so vključeni v območja Nature 2000 ali EPO, so predpisane posebne usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja posameznih vrst, ki jih je treba pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati - Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Grčarice 2025-2034. [5]

Splošne usmeritve za ekološko pomembna območja [5]

Ekološko pomembna območja in pripadajoče varstvene usmeritve, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v prilogah v poglavju 12.1.1 Podrobne naravovarstvene smernice.

Varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja so določena za območje rabe naravnih dobrin ter za izvajanje posegov in dejavnosti z namenom, da se ohranja ali dosega ugodno stanje tistih habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno.

Na ekološko pomembnih območjih se v primeru obstoja alternativnih možnosti prostorske ureditve ne načrtujejo, če se zaradi njihove izvedbe lahko bistveno poslabša ugodno stanje habitatnih tipov ali vrst, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno, v drugih primerih pa se načrtujejo tako, da je njihov neugoden vpliv čim manjši. Za EPO veljajo naslednje splošne usmeritve:

- Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.
- Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Splošne usmeritve za območja Natura 2000 [5]

Posebna varstvena območja, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v prilogah v poglavju 12.1.1 Podrobne naravovarstvene smernice.

Na Natura območjih se posege in dejavnosti načrtujejo tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotičnih in biotičnih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovпада z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve za območja Natura 2000 [5]

Na podlagi splošnih varstvenih usmeritev so določene podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve, ki so se upoštevale pri izdelavi gozdnogospodarskega načrta.

Podrobnejše varstvene usmeritve ter cilji in ukrepi, pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE, podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE so navedene v tabelarni obliki v prilogi v poglavju 12.1.1 Podrobne naravovarstvene smernice.

Konkretne usmeritve s pripadajočimi upravljavskimi conami [5]

Usmeritve za območja NATURA 2000 SI3000263 Kočevsko in SI5000013 Kočevsko

- Ohranja naj se rastišču primernejša sestava drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju rastišču primerne sestave gozdnih združb.*
- Ohranja naj se najmanj 30 % delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C).
- Obnova gozdov naj se ne izvaja s sadnjo tujerodnih in rastišču neprimernih vrst.
- Spodbuja naj se naravno pomlajevanje, s sadnjo naj se kvečjemu vzpostavlja naravno sestavo gozdnih združb.
- Zagotavlja naj se pomlajevanje ključnih drevesnih vrst (jelke).
- Ohranjajo in vzdržujejo naj se travnate površine (lazi, jase) znotraj gozdnega prostora.* Preko njih naj se ne gradi novih gozdnih prometnic.
- Ohranja naj se vrstno pester in strukturiran gozdni rob.

Medved, volk, ris:

- Z gozdom in krajino naj se upravlja v skladu s strategijami in akcijskimi načrti, ki obravnavajo velike zveri.
- V okolici aktivnih medvedjih brlogov, v radiju najmanj 200 m, naj se ne ukrepa v času od 15. 12. do 30. 4.. Vzpostavijo naj se mirne cone.*
- V razdalji najmanj 300 m od kraja, kjer so poleženi mladiči volka, se v obdobju 1. 4. do 31. 5. dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.*
- V razdalji najmanj 100 m od kraja, kjer so poleženi mladiči risa, se v obdobju 1. 6. do 31. 8. dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.*

Netopirji, hribski urh, veliki pupek:

- Ohranja naj se 1 do 2 habitatni drevesi (dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa) / ha, debelejši od 30 cm.
- V gozdu in gozdnem robu naj se vzdržuje majhne vodne in močvirne biotope kot so mlake, luže in kaluže. V radiju vsaj 50 metrov od njih naj se ne postavlja solnic.* Obstoječe solnice naj se odstrani (Ukrep: 612 – vzdrževanje vodnih virov v gozdu).
- Pri sečnji naj se drevesa usmerjeno podira stran od vodnih teles.
- Ohranja naj se vodne kotanje ob vlakih.

- Pri spravilu lesa naj se v vodna telesa ne posega, vanje naj se ne odlaga sečnih ostankov.

Napotki za upravljanje oz. vzdrževanje vodnih virov:

- Veliki pupek: Večji vodni habitat naj bo vsaj del dneva osončen, različno globok (najgloblji del je lahko globok več kot 1 m), brez prisotnosti rib, vsebuje naj veliko vodnega rastlinja, brežine naj bodo položne, voda prisotna preko celega leta, ohranja se nepropustna plast dna.
- Hribski urh: Mlaka, luža, kaluža naj bo vsaj del dneva osončena, do 30 cm globoka, zaželeno so vodne rastline, voda je lahko začasno prisotna.

Alpski kozliček:

- Posekan bukov les na območjih povečane aktivnosti alpskega kozlička, se v času od 15. 6. do 15. 8. transportira iz gozda najkasneje v 14 dneh po poseku. Iz drugih območij se posekan les iz gozda transportira čim prej.

Bukov kozliček:

- Posekan les listavcev in jelke na območjih povečane aktivnosti bukovega kozlička se v času od 15.5. do 15.7. transportira iz gozda najkasneje v 14 dneh po poseku. Iz drugih območij se posekan les iz gozda transportira čim prej.

Jame:

- Ob vhodih v jame ter v neposredni okolici jamskih vhodov (ena drevesna višina, 30 metrov) naj se ohranja stalna zastrtost gozdov. Krčitev gozda naj se ne izvaja.
- Na površini nad znanimi jamskimi prostori naj se ne gradijo gozdne prometnice. Če je to potrebno, naj se jih načrtuje v sodelovanju z ZRSVN.
- Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj.
- V kolikor se ugotovi povečan obisk jame oziroma nabiranje jamskih živali, naj se o tem obvesti ZRSVN.

Habitatni tip (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion)):

- Zaradi preštevilčne divjadi je oteženo pomlajevanje ključne drevesne vrste - jelke. Z gozdnogospodarskimi in lovsko upravljaljskimi ukrepi naj se zagotovi izboljšanje pomlajevanja jelke.

Časovne omejitve izvajanja del za določene vrste ptic:

Spodaj navajamo časovne omejitve izvajanja gozdnogospodarskih del za določene ptičje vrste, ki veljajo znotraj območja določena z radijem (v metrih) okrog gnezda – mirna cona. V primeru poznavanja lokacije gnezd, naj se območja vnese v gozdnogojitveni načrt, omejitve iz usmeritve pa se upoštevajo v načrtovalni oziroma gojitveni enoti, kjer je gnezdo locirano. Časovno omejitev se zapiše v odločbe o odobritvi poseka izbranih dreves. Status mirnih con je smiselno upoštevati najmanj 3 leta od beleženja zadnje aktivne gnezditve vrste, optimalno pa 7 let.

Sršenar:

- V polmeru najmanj 300 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd sršenarja naj se od 1. 5. do 31. 8. s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter gradnja prometnic) zagotavlja mir. V okolici gnezda naj se osnuje ekocelica brez ukrepanja površine vsaj 1ha.

Kozača:

300 metrov (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd kozače naj se od 1. 2. do 30. 6. s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter gradnja prometnic) zagotavlja mir.*

Sokol selec:

- 300 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd sokola selca naj se od 1. marca do 30. junija s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter gradnja prometnic) zagotavlja mir.*
V okolici gnezda naj se osnuje ekocelica brez ukrepanja površine 1 ha.

Druge sove:

V polmeru najmanj 100 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd ostalih sov naj se od 1. 3. do 31. 5. s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter gradnja prometnic) zagotavlja mir.*

Ekocelice brez ukrepov:

Vse izločene ekocelice se upošteva kot posebne negovalne enote brez ukrepov v gozdnogojitvenih načrtih (glej seznam in opise oddelkov/odsekov). V zasebnih gozdovih so le predlog lastniku, v državnih gozdovih se jih lahko upošteva še več.

Drevesa izrednih dimenzij ali posebnih oblik:

V neposredni okolici vseh dreves posebnih oblik in dimenzij je z gozdnogojitvenim načrtom možno izločiti ekocelice v radiju sestoje višine, kjer se ukrepa v smislu ohranjanja zavarovanih dreves. Sama drevesa izjemnih dimenzij se pusti v gozdu tudi ko odmrejo. Predvidena je posebna oznaka in merilna pika za natančno meritev obsega dreves. Vej, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu. Življenjske razmere na rastišču se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debela ali rastišča oziroma površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov. Podlago se na rastišču utrjuje le tako, da se omogoči zadostno zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom. Na rastišče se praviloma ne postavlja objektov ali naprav. Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritruje ali postavlja tujih teles, kot so plakati, obvestila, svetilke, nosilci žičnih vodov, table, omarice, antene in podobno. Naravno vrednoto se lahko opremi za obisk, ogled in predstavitev javnosti z označevalnimi in pojasnjevalnimi tablami, klopmi ipd., vendar le na način, da se s posegom in ogledovanjem ne poškoduje drevesa in ne spremeni življenjskih razmer na rastišču.

* - povzeto po *Pravilniku o varstvu gozdov (Uradni list RS št. 92/2000, 56/2006, 114/2009)*.

Usmeritve vezane na posamezne upravljavske cone: [5]

Upravljavska cona A - območje triprstega in belohrbtega detla Površina v GGE: 2.824 ha

VRSTE: triprsti detel (*Picoides tridactylus*), belohrbti detel (*Dendrocopos leucotos*), mali muhar (*Ficedula parva*), brazdar (*Rhysodes sulcatus*).

OPIS CONE: Cona A obsega najbolj ohranjene jelovo bukove gozdove, vključujoč gozdne rezervate. Vrste ogrožajo: odpiranje zaprtih gozdov in povečevanje intenzitete gospodarjenja v predelih, kjer so pravilne razmere zahtevnejše ali kjer se že dolgo ni izvajalo sečnje in spravila ter odstranjevanje odmrlega in propadajočega drevja, ki predstavlja prehranjevalni in gnezditveni habitat ptic. Dolgoročni cilj v coni je povečati površine brez gospodarjenja ter vzpostavitev nadstandardnega deleža mrtvega lesa.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranja naj se najmanj 50% delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C).
- Znotraj cone naj se ohranjajo dolge proizvodne dobe (daljše od 120 let).
- Ohranja naj se status ekocelic brez ukrepanja.
- Povečuje naj se delež mrtve lesne mase iglavcev in listavcev predvsem v B in C razširjenem debelinskem razredu. Dolgoročni cilj v enoti (dve do tri ureditvena obdobja) naj bo vsaj 5 % lesne zaloge stoječega odmrlega drevja, vsaj 50 % nad 30 cm premera. V ta namen naj se

izloča vsaj 5-7 odmrlih in odmirajočih stoječih dreves/ha s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm. Vsa drevesa, ki se jih v gozdu pusti kot odmrlo biomaso, naj se ustrezno označi in evidentira, da se pri poseku ne odstranijo.

- Velikopovršinskih sečenj naj se ne izvaja.
- Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov - naravni razvoj,
- načrtno puščanje stoječe biomase v gozdu.

Upravljavska cona B - območje gozdnega jereba Površina v GGE: 968 ha

VRSTE: gozdni jereb (*Bonasa bonasia*).

OPIS CONE: Zanimive so površine prizadete po vetrolomu in lubadarju ter dobro strukturirani sestoji z višjim deležem iglavcev, skupinami lesk, brez ali jelš in ostalimi plodonosnimi vrstami (jerebika, mokovec, glog) primernimi za prehrano jerebov. Glavni razlogi za upad populacije gozdnega jereba so: pomanjkanje gostega grmovnega sloja (do 2 m višine) iglavcev, listavcev ali visokih steblik; pomanjkanje zeliščnega sloja (borovnica, malinove) na katerega ima z objedanjem velik vpliv parkljasta divjad; manjša dolžina gozdnega roba in primerljivo manjši delež površin v zaraščanju.

Znotraj cone želimo v delih ohranjati in vzpostaviti primeren habitat, ki vrsti omogoča hkrati kritje in ugodne prehranske razmere.

KONKRETNE USMERITVE:

- Z gozdnogospodarskimi ukrepi naj se izboljšuje prehranski habitat vrste. Kjer sestojne razmere dopuščajo, naj se zagotavlja vrzelast gozd s pestro zeliščno in grmovno vegetacijo s prisotnostjo plodonosnih drevesnih vrst. Primerne so zlasti površine prizadete po vetrolomu in lubadarju. Znotraj takšnih površin naj se:
 - o ohranja raznomerna struktura gozdov (sestoje z vrzelastim ali pretrganim sklepom krošenj, s šopi in skupinami odraslih dreves);
 - o pri obnovi gozda ohranjajo in sproščajo skupine lesk, brez, jelš in drugih plodonosnih vrst kot so jerebika, mokovec, češmin, glog na skupni površini vsaj 0,5 – 1 ha; kjer teh plodonosnih rastlin ni, naj se jih vnaša s sadnjo;
 - o vzdržuje skupine različno starih iglavcev, predvsem v fazi drogovnjaka;
 - o ne postavlja žičnatih ograj oziroma naj se te ustrezno označi z namenom, da postanejo dobro vidne;
- Stanišče zaokroženo na odsek se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov – nega,
- vzdrževanje zaščitne ograje.

Upravljavska cona C – območje divjega petelina Površina v GGE: 334 ha

VRSTE: divji petelin (*Tetrao urogallus*).

OPIS CONE: Cona predstavlja ključni habitat za divjega petelina na Kočevskem z nekdanjimi aktivnimi rastišči. Ogroža ga zmanjševanje primerne prehranjevalnega habitata (zmanjševanje presvetljenosti odraslih debeljakov in pomlajevanje gozdov predvsem z bukvijo, pomanjkanje vrzeli in odprtih površin), motnje s strani človeka (gospodarjenje z gozdovi v času razmnoževalnih aktivnosti in v času prezimovanja, vožnja z motorji in štirikolesniki v gozdnem prostoru...) ter pritisk s strani glavnih plenilcev (neprimerna lovska praksa).

V coni želimo izboljšati življenjsko okolje in prehranjevalni habitat, zmanjšati negativni vpliv divjadi ter zagotoviti mir v času rastitve in prezimovanja.

KONKRETNE USMERITVE:

- Z gozdnogospodarskimi ukrepi naj se izboljšuje (prehranski in razmnoževalni) habitat divjega petelina:
 - o Goji naj se svetle sestoje s talno vegetacijo (višine 30-50 cm). V letvenjaki, drogovenjaki in mlajših debeljaki naj se izvajajo močnejša redčenja (intenziteta 25 – 40 %). Znotraj teh naj se vzpostavljajo oziroma vzdržujejo preletni koridorji (vlake in linijske vrzeli širine najmanj 3 m) ter pospešuje iglavce in javorje.
 - o Z nego sestoj naj se jagodičevja in borovničevja ohranja in povečuje.
 - o Na manjših površinah (0,5 do 1 ha) je zaželen posek na golo ter nato postopna obnova. Na te poseke naj se sečne ostanke ne zлага oziroma se priporoča njihov požig.
 - o Obstoječe jase naj se ohranja in vzdržuje. Na njih naj se ne gnoji z umetnimi gnojili. Skupen delež presvetlitev (jase, poseke, vrzeli, prehranjevalne ograje) naj bo med 10 in 20 % površine.
 - o Žičnatih ograj naj se ne postavlja oziroma naj se te ustrezno označi z namenom, da postanejo dobro vidne. Zaželen je vzpostavitev dobro vidnih prehranjevalnih ograj velikosti od 0,5 do 1 ha, katerih vloga je omejevanje dostopa jelenjadi do zeliščne in grmovne plasti. Znotraj njih naj se gojijo in sadijo plodonosne vrste namenjene prehrani petelina (jerebika, mokovec, češmin, glog, borovnica, malina).
- V času parjenja, to je od 1. marca do 30. junija naj se znotraj cone ne izvaja sečnje (vključno s sanitarno) in spravila lesa ter gradnje gozdnih prometnic.
- Vsakršna opažanja (znakov prisotnosti) vrste v času razmnoževalnih aktivnosti naj se skrbno beleži.
- Pri izvajanju lovskih dejavnosti naj se upoštevajo potrebe divjega petelina;
 - o novih krmišč za divjad naj se ne postavlja.
- Novih gozdnih cest naj se ne gradi.
- Upravljalvsko cono naj se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov – sečnja (oddelek 110, 113, 118),
- ohranjanje biotopov - nega,
- vzdrževanje zaščitne ograje.

Upravljalvska cona G – javorovi gozdovi Površina v GGE: 35 ha

HABITATNI TIP: (9180*) Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih.

OPIS CONE: Cona vsebuje sestoje gozdnih združb Tilio-Aceretum, Ulmo-Aceretum in Aceri-Fraxinetum. Cona je slabše prepoznana oziroma kartirana. Pojavlja se v manjših območjih znotraj jelovo-bukovih gozdov. Habitatni tip je ogrožen zaradi spreminjanja drevesne sestave (zabukovljeni in zasmrečeni sestoji), sečnje semenjakov plemenitih listavcev ter preštevilkne rastlinojede divjadi, ki otežuje pomlajevanje ključnih vrst (javor, brest, lipa).

Znotraj Natura 2000 območja SI3000263 Kočevsko želimo poiskati primerne sestoje znotraj katerih želimo izboljšati njihovo strukturo ter zagotoviti naravno pomlajevanje ključnih vrst.

KONKRETNE USMERITVE:

- Znotraj sestojev naj gradnja in priprava novih gozdnih prometnic poteka v sodelovanju z ZRSVN.
- Ohranjajo oziroma izboljšajo naj se specifične lastnosti, strukture in procesi habitatnega tipa (9180*) Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih:

- ohranja naj se semenjake vrst plemenitih listavcev;
 - z izvedbo ustreznih negovalnih, gojitvenih in varstvenih ukrepov naj se zagotovi pomlajevanje ključnih drevesnih vrst; pospešuje naj se javor, brest in lipi;
 - kjer je zaradi prekomerne rastlinojede divjadi onemogočena naravna obnova sestojev, naj se mladje zaščiti z zaščitnimi ograjami;
 - posamezni sestoji v ugodnem stanju naj se prepustijo naravnemu razvoju.
- Krčitev gozda naj se ne izvaja.

Prikaz območij gozdov, na katere se nanašajo konkretne usmeritve, je v merilu 1:25.000 prikazan v kartnem delu načrta (Karta št. 6).

D. Klimatska in higiensko-zdravstvena funkcija

Ohranjanje in krepitev biološko pestrih, zdravih in stabilnih gozdov. Ukrepi naj bodo malopovršinski; za klimatsko funkcijo je pomembno ohranjati vertikalno in horizontalno razslojenost. Krčitve gozdov praviloma niso dovoljene.

E. Rekreatijska funkcija in turistična funkcija

Gozdove s poudarjeno rekreatijsko in turistično funkcijo je treba vzdrževati v takšnem stanju, da bodo privlačni za obiskovalce. Izogibati se je potrebno velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm. Na razglediščih izvajati vedutno sečnjo. Ob poteh ohranjati zanimiva drevesa (habitatna drevesa, izjemna drevesa) in skupine dreves ter z gospodarjenjem oblikovati pester, strukturiran gozd. V primeru izvajanja gozdarskih del v gozdu je treba pravočasno in na primeren način obvestiti obiskovalce, in poti, za čas izvajanja del, zapreti ali omejiti dostop na poteh. Čas izvajanja del naj bo prilagojen obisku gozda. Zlasti ob bolj obiskanih poteh je potrebno z ustreznimi ukrepi (posek nevarnih dreves, pravočasni sanitarni posek, ...) zagotoviti varnost obiskovalcev. Dosledno izvajati gozdni red na in ob gozdnih prometnicah ter ostalih poteh. Aktivno usmerjati turistično in rekreatijsko rabo na za to primerna območja ter na obstoječe, ustrezno označene poti. V gozdovih s poudarjeno varovalno funkcijo je potrebno prilagoditi potek planinskih poti tako, da se ne bi zaradi obiskovalcev povečala erozija in poti na strmih predelih ustrezno zaščititi. Obveščanje javnosti o stanju gozdov, večjih posegih in urejanju rekreatijske infrastrukture, redna vzdrževalna dela infrastrukture (poti, klopi, informacijske table) in povečan strokovni nadzor nad prepovedanim odlaganjem odpadkov ali drugimi motnjami, ki jih povzročajo obiskovalci. Sodelovanje javne gozdarske službe (ZGS) s turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi ter taborniki, skavti in lokalnimi skupnostmi. Spremljanje turističnega obiska in ocena vpliva na naravo. V primeru negativnega vpliva na naravo, z različnimi ukrepi poskrbeti za razpršitev obiska.

F. Poučna funkcija

Gozdne rezervate je dovoljeno opremiti z informativnimi tablami in vzdrževati že postavljene table. Gozdne učne poti in ostale lokacije opremljene z informativnimi tablami: upoštevati usmeritve, ki so pisane pri estetski funkciji.

G. Raziskovalna funkcija

Pri ukrepanju na raziskovalnih objektih je potrebno sodelovati z nosilci raziskav. Za raziskovalno delo v GPN so potrebna z uredbo predvidena soglasja.

H. Funkcija varovanja naravnih vrednot

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj (40. člen ZON).

Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti (5. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote.

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto, se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Za potrebe priprave načrtov rabe naravnih dobrin se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč:

- za podzemno geomorfološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto površje nad podzemno jamo ter, če je naravna vrednota vodna podzemna jama, porečje voda, ki tečejo v podzemno jamo,
- za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, v katerem lahko vplivi posegov in dejavnosti človeka ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke in geološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične, zoološke in ekosistemske naravne vrednote je to zlasti kvaliteta habitatov rastlin in živali,
- naravno vrednoto se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti naravne vrednote. Naravno vrednoto ali njen del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se uredi tako, da se onemogoči ogrožanje naravne vrednote. Na naravni vrednoti, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali njenega dela fizično onemogoči.

Podrobnejše varstvene usmeritve [5]

Podrobnejše varstvene usmeritve po zvrsteh naravnih vrednot izhajajo iz Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19 ter sklep št. 35600-46/2017 z dne 16. 2. 2018, sklep št. 35600-10/2021-5 z dne 21. 1. 2021 in 53/23).

Površinske geomorfološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se, v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote

Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

- Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča.
- Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.

- Ne slabša se kvalitete vod, ki tečejo v jamo. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Posege in gradnje na vodotokih se izvajajo tako, da se ohranja čim bolj naraven vodni režim.

Konkretna varstvena usmeritve

Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev ter Pregled jam in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev je prikazan v prilogah v poglavju 12.1.1 Konkretna varstvena usmeritve za naravne vrednote.

V primeru kraških jam velja posebno priporočilo, in sicer: V letu 2006 je bil sprejet Pravilnik o sporočanju podatkov o podzemnih jamah (Uradni list RS, št. 120/06), katerega namen je zbiranje in izpopolnjevanje podatkov o jamah. V 8. členu omenjenega Pravilnika je opredeljen obseg sporočanja popolnejšega podatka za že znano jamo, vključno z natančnejšo določitvijo lege vhoda v že znano jamo. V kolikor razpolagate s takšnimi podatki jih sporočite Inštitutu za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU.

Območja pričakovanih naravnih vrednot

Namen opredelitve območij pričakovanih naravnih vrednot je spremljanje posegov v naravo, zlasti zemeljskih del, pri katerih obstaja velika verjetnost odkritja novih naravnih vrednot, predvsem geoloških in podzemeljskih geomorfoloških. Namen spremljanja zemeljskih del je odkrivanje, zagotavljanje dokumentiranja, vrednotenje in ohranjanje na novo odkritih naravnih vrednot.

Celotno območje GGE Grčarice gradijo karbonatne kamnine, zato tu obstaja možnost odkritja podzemnih geomorfoloških naravnih vrednot (jam in brezen). Za celotno območje zato velja, da je v primeru odkritja jam med izvajanjem del potrebno upoštevati Zakon o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg). V skladu z 22. členom tega zakona in 74. členom ZON (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNSPP in 18/23 – ZDU-10) mora fizična ali pravna oseba, ki izvaja poseg ali dejavnost, med katero je prišlo do najdbe jame, začasno ustaviti dela, najdbo zaščititi in o najdbi nemudoma obvestiti organizacijo, pristojno za ohranjanje narave. Hkrati mora jamo zaščititi.

I. Funkcija varovanja kulturne dediščine

Poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine imajo zlasti gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici ter ostanki ohranjenih tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. steljniki, panjeveci, gaji, logi). Usmeritve za funkcijo varovanja kulturne dediščine izhajajo iz Splošnih kulturnovarstvenih usmeritev.

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhuete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;

- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakah se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni.

Varstvene usmeritve za kulturne spomenike:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen;
- v vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranjajo se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen;
- v vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranjajo se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovale arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst;

Prepovedano je predvsem:

- odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline;
- gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine;
- postavljati ali graditi trajne aličasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.

Izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštete nedopustne posege:

- če ni možno najti drugih rešitev ali
- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oziroma izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja se naj izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS);
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami;
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravo ter odvoz drevnine iz gozda. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je treba strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakah se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je treba izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je treba nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin oziroma se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

Območje stavbne dediščine, varuje se:

- gabariti, gradivo, oblikovanost;
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah);
- celovitost dediščine v prostoru.

Območje memorialne dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta;
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.

Območje druge dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave;
- osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja;
- vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Podrobne kulturnovarstvene usmeritve:

Podrobne kulturnovarstvene usmeritve so podane v prilogah načrta v poglavju 12.1.2 Podrobne kulturnovarstvene usmeritve.

Usmeritve za posege v kulturno dediščino

ZVKD-1 [6] predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1) [6];
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitve arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1) [6];

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je treba pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije [6].

J. Estetska funkcija

Ohranjati strukture gozdnega drevja, s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine, pospeševati in ohranjati estetsko zanimive drevesne in grmovne vrste (češnja, jerebika, mokovec ...). Ob poteh puščati in ustrezno označiti habitatna in izjemna drevesa. Ohranjati sestojni značaj gozda in zeleno kuliso ob pešpotih in kulturnih spomenikih. Z namenom ohranjanja in izboljšanja razgledov na objekte kulturne in naravne dediščine in na območjih razglednih točk se izvaja vedutna sečnja.

K. Lesnoproizvodna funkcija

Ukrepi morajo biti naravnani v gojenje gozda, ki bo zagotavljalo doseganje proizvodnih in ekonomskih ciljev lastnikov gozdov ob upoštevanju ostalih funkcij gozdov. Posebno pozornost je potrebno nameniti konfliktnim območjem (poudarjenost proizvodne funkcije na 1. stopnji ter ekoloških in socialnih funkcij na 2. stopnji – glej usmeritve za funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in funkcijo varovanja naravnih vrednot).

L. Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Čebelja paša: Na območjih gozdov, ki so primerni z vidika čebelje paše je treba ohranjati in pospeševati (tudi s sadnjo) medonosne drevesne vrste, predvsem: lipo, javor, jelko, ohranjati pester in stopničast grmovni sloj (glog, čremsa, leska, vrbe, ...) ter ohranjati in vzdrževati vodne vire in vodne površine.

Plodovi in zelišča: Zlasti plodonosne vrste naj imajo velike in sproščene krošnje. Pri nabiranju plodov in zelišč je potrebno nadzorovati in opozarjati nabiralce na zakonske omejitve.

M. Lovnogospodarska funkcija

V predelih s poudarjeno funkcijo naj bo ravnanje z gozdom usmerjeno v oblikovanje gozda, ki bo zagotavljal doseganje lovnogospodarskih ciljev. Upoštevati je potrebno zlasti obdobja neizvajanja sečnje ter prilagojenega gospodarjenja z gozdovi (zimovališča, rukališča, gozdne jase z lovskimi objekti).

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Usklajenost rastlinojede divjadi z okoljem: ohranitev vseh avtohtonih vrst, ki bo številčno, po spolu in starostni strukturi usklajena z okoljem. Številčna jelenjad na območju načrtovalske enote osrednja Kočevska, kamor spada tudi GGE Grčarice otežuje naravno obnovo gozdov ter ogroža trajnost donosov gozdov in drugih vlog gozda. Zaradi navedenega se načrtuje nadaljnje zmanjševanje številčnosti populacije navadnega jelena. Preprečevalo se bo vnos neavtohtonih vrst (muflona in damjaka) v prosto naravo in ohranjalo stabilne populacije velikih zveri (volk, ris, medved), ki so naravni selektorji rastlinojede parkljaste divjadi.

Merilo ustrezne številčnosti populacij rastlinojede divjadi so podatki o objedenosti gozdnega mladja na stalnih vzorčnih ploskvah. Stopnja objedenosti ter vsakoletna analiza odvzema so temeljni kriteriji pri planiranju količine in strukture in razporeda letnega odvzema divjadi po loviščih in lovskih revirjih LPN Kočevsko. Številčnost rastlinojede parkljaste divjadi mora biti usklajena z razmerami v okolju, ki bodo zagotovljale ustrezno naravno obnovo gozdov.

6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom**Gozdovi s posebnim namenom**

Za gozd s posebnim namenom so z Uredbo [2] določeni gozdni rezervati Glažuta (29,45 ha), Bela stena (5,56 ha) in Črni vrh (5,27 ha).

V gozdnih rezervatih se lahko ukrepa samo v skladu z Uredbo [2]. GR so prepuščeni samodejnim naravnim procesom z namenom spremljanja in raziskovanja razvoja gozdov. V gozdnih rezervatih veljajo splošne usmeritve za razglašene gozdne rezervate, ki jih določa Uredba [2], ločeno na režim, ki je lahko strožji ali blažji. Opravljanje posameznih raziskovalnih ali izobraževalnih nalog je dovoljeno z odobritvijo ministrstva, po podanem mnenju ZGS in ZRSVN.

Podrobne usmeritve za gozdne rezervate:

Vzpostaviti sistem stalnega spremljanja stanja in razvoja gozdnih rezervatov ter obstoječih in morebitnih novih raziskovalnih ploskev. Temu mora slediti ureditev javno dostopne zbirke in evidence zunanjih raziskav, ki se izvajajo ali so se izvedle v gozdnih rezervatih. S proaktivnim programom sodelovanja z znanstveno-raziskovalnimi institucijami naj se določi tematike raziskovalnih del in intenzivira raziskovalno dejavnost.

Povečati obseg raziskovalnih dejavnosti v rezervatih ali nadaljevati z začetimi raziskavami.

Meje gozdnih rezervatov na terenu morajo biti vidno označene z dvojno polno črto modre barve na robnih drevesih v smeri gozdnega rezervata. V naslednjem ureditvenem obdobju je treba označbe meja obnoviti, na določenih, bolj obiskanih predelih, tudi zgostiti. Ob bolj obiskanih rezervatih, skozi katere so speljane uradno določene pešpoti, je predvidena obnovitev informativnih in usmerjevalnih tabel ter interpretativnih učil. Pri vsakem rezervatu (ob vstopnih točkah, javnih poteh) so predvidene označevalne table z osnovnimi informacijami, ki vsebujejo ime gozdnega rezervata, režim upravljanja...

Pri načrtovanju širše ureditve pešpoti je treba upoštevati celovitost tovrstne ureditve na celotnem območju OE Kočevje (ali širše).

Na območju gozdnih rezervatov je treba spremljati število in gibanje obiskovalcev ter njihove vplive in obisk usmerjati izključno na urejene poti, ki morajo biti zato ustrezno opremljene in vzdrževane.

Ob pojavu prekomerne namnožitve podlubnikov je treba ob pešpoteh postaviti obvestila o razlogih ne ukrepanja v gozdnih rezervatih.

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Za izboljšanje varstva gozdov pred požari je potrebno dosledno izvajanje vseh preventivnih in kurativnih ukrepov. Nevarnost gozdnih požarov obstaja predvsem na površinah, ki ležijo na sušnih termofilnih območjih, površinah okoli vasi, vikendov ter ob javnih cestah.

Na požarno najbolj ogroženih območjih je usmeritev k oblikovanju malopovršinskih mešanih gozdov, še zlasti ob meji s travniškimi površinami. V neposredni okolici in v teh sestojih je uporaba odprtega ognja prepovedana. Dovoljena je le zaradi zatiranja podlubnikov.

Na vhodih v gozd je potrebno postaviti opozorilne table ter opozarjati lastnike in obiskovalce gozdov. Podrobnejše usmeritve za ukrepanje v primeru požarov morajo biti zapisane v protipožarnem načrtu za GGE in v letnem načrtu za varstvo gozdov.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

Semenski sestoji morajo imeti le zdrave in nepoškodovane osebke izbrane drevesne vrste z odličnimi fenotipskimi in genotipskimi lastnostmi. Ne smejo biti dvovrhati z debelimi vejami in z znaki bolezni ali poškodb. Krošnje izbrane drevesne vrste morajo biti čim bolj sproščene. Semenski sestoj je treba pregledati najmanj enkrat letno. Nabiranje semena in puljenk mora nadzorovati ZGS. Izdelavo gojitvenega načrta in izvedbo označitve dreves za posek v semenskih sestojih se mora izvajati v sodelovanju z zaposlenim, ki je odgovoren za gojenje in varstvo gozdov na OE. Odobritev izrednega izbora dreves za posek za nabiranje semena v semenskem sestoju ali neposredni okolici je ravno tako v pristojnosti odgovornega za gojenje in varstvo gozdov na OE. Meje semenskih sestojev morajo biti označene z zvezno črto rumene barve. V gozdnogospodarski enoti Grčarice je izločen semenski sestoj jelke (*Abies alba*) v odseku 69 B.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Splošne usmeritve, ki jih je potrebno upoštevati pri uporabi mehanizacije v gozdu: Obvezna je uporaba biološko razgradljivih maziv v odprtih mazalnih sistemih verižnih žag za posek in izdelavo

dreves na območjih s prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije, uporaba strojev oz. naprav, razen odprtih mazalnih sistemov verižnih žag, ki ne puščajo sledi olj in drugih maziv in imajo ustrezno opremo za preprečitev oziroma sanacijo morebitnega razlivanja olj ter tehnična brezhibnost vozil pri vseh gozdarskih delih. Pranje, vzdrževanje oz. popravilo gozdne mehanizacije naj se v gozdu ne izvaja. Parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi morajo biti ali tlakovane ali pa imeti pod vozili postavljene lovilne posode ali pivnike, da se prepreči iztekanje nevarnih tekočin v tla. V primeru izlivanja nafte in naftnih derivatov na pretakalni ploščadi ali v gozdu, je treba onesnaženje omejiti, razlito nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulat) pobrati v ustrezne posode. Mesta za skladiščenje goriva in olja naj bodo stran od vodotokov in drugih vodnih teles, pripravljen naj bo podroben načrt v primeru razlivanja. V obdobju večjih in dolgotrajnejših padavin je primerna zapora gozdnih cest v dogovoru z lastniki, občinami in ZGS.

Sečnja in spravilo lesa s traktorjem: Sečnja z motorno žago in vlačenje lesa s traktorjem tudi v bodoče še ostaja prevladujoča tehnologija, saj je preverjena, tehnično in ergonomsko docela razvita in učinkovita v različnih terenskih, sestojnih in lastniških razmerah. Pretežni del gozdnih terenov je že odprt z gozdnimi vlakami, ki so bile narejene prav za traktorsko spravilo. Gozdarski traktor s pogonom na obeh oseh, nameščenim vitlom in ostalo sodobno opremo za delo, je gozdu relativno prijazno spravilno sredstvo. Pomembna je selektivna izbira traktorjev glede na pogoje dela. Težki gozdarski zgibni traktorji so primerni na zahtevnih terenih, pri spravilu zelo debelega drevja. Drugje je potrebno omejevati njihovo uporabo in dajati prednost lažjim gozdarskim traktorjem. Obvezno je določiti primeren čas spravila, ki ga narekujejo gojitveni dejavniki (npr. mladje manj poškodujemo s sečnjo v zimskem času), ekološki dejavniki (npr. v bližini gnezdišč in brlogov se ne izvaja gozdnih del v pomladnih mesecih), transportni dejavniki (npr. po vlakah slabše nosilnosti in na erodibilnem zemljišču je treba spravljati les, ko so suhe ali zmrznjene). Pomembno je izbrati pravilno metodo dela (sortimentna, poldebela, ...) in omejiti dolžine gozdnih lesnih sortimentov. Pri zbiranju lesa je zelo primerna uporaba daljinskega vodenja vitla, kjer traktorist lahko spremlja lesno breme in ga usmerja na poti do traktorja. Ne sme se dopustiti, da se traktor giblje izven označenih gozdnih prometnic (cest, vlak). Prepovedani sta drevesna in debelna metoda, saj povzročata prevelike poškodbe na drevju v sestojih, predvsem pa ob vlakah.

Izvoz lesa z gozdarsko prikolico: Zadnja leta se pri spravilu lesa uveljavljajo traktorske gozdarske prikolice, opremljene z nakladalno napravo, kar predstavlja najsodobnejši način spravila. Vožnja namesto vlačjenja lesa iz gozda je trend v razvoju sodobnih tehnologij pridobivanja lesa, ki prinaša mnogotere prednosti, zato je z uvajanjem sodobnih gozdarskih prikolic pri spravilu lesa potrebno nadaljevati. Gozdarske prikolice so zelo primeren način spravila – izvoza lesa, predvsem na lažjih terenih (do 15% naklona vlak). Vožnja lesa zelo malo poškoduje drevje ob vlaki, zahteva pa dovolj široke nosilne vlake in spravilo v suhem obdobju. Uporaba gozdarskih prikolic je zelo primerna tudi na daljših spravilnih razdaljah. Hkrati lahko izvajajo dva opravila - spravilo in prevoz lesa do porabnika.

Strojna sečnja: Strojna sečnja, po izkušnjah iz tujine in tudi pri nas, prinaša večje učinke, humanizacijo dela in manjše poškodbe v sestojih. Vendar ta tehnologija ob ne dovolj skrbno načrtovani uporabi lahko predstavlja nevarnost za gozdni biotop. Strojna sečnja je smiselna le ob podrobnem in usklajenem tehnološkem in izvedbenem načrtovanju. Možnost izvajanja del s strojno sečnjo opredeljujejo sestojne in rastiščne razmere ter poudarjenost funkcij. Uporaba strojne sečnje je zaenkrat še vprašljiva v sestojih s slabo stojno stabilnostjo, v prebiralnem in malopovršinsko raznodobno grajenem gozdu, v sestojih, kjer je izrazita šopasta grupacija dreves, v pomlajencih, kjer obstaja nevarnost poškodb mladovja in v mladih sestojih (letvenjakih) listavcev. Manj učinkovita je tudi na strmih kraških in erodibilnih jarkastih terenih ter predelih, kjer so tla močvirna ali razmočena. V vseh primerih poudarjene varovalne, hidrološke in biotopske funkcije je potrebno pazljivo presoditi možnost njene uporabe. Oba gozdarska stroja (forwarder in harvester) se morata, v primeru uporabe tehnologije strojne sečnje, gibati po obstoječih gozdnih vlakah in označenih sečnih poteh. Sečne poti morajo biti načrtovane in izvedene tako, da omogočajo uporabo strojne sečnje tudi ob periodičnih ponovitvah. Na sečne poti je treba polagati veje, da se poveča nosilnost tal. Vlake, ki so služile kot sečne poti, je treba po končanih delih očistiti. Poškodbe na glavnih vlakah je potrebno po končanem izvozu lesa sanirati tako, da je vlaka primerna tudi za spravilo s traktorji kolesniki. Da bi se izognili konfliktom med stroko in ostalo javnostjo pri uporabi strojne sečnje, je potrebno osveščati in informirati javnosti o izvajanju del, predvsem na območjih naselij, turističnih točk in kulturno zgodovinskih znamenitosti.

Glede na dane sestojne in terenske razmere v GGE Grčarice je precej sestojev v nižinskem in planotastem delu GGE primernih za kombinirano strojno sečnjo v večnamenskih gozdovih enote. Uporaba strojne sečnje je na površini celotne površine večnamenskih gozdov bi bila smiselna v času naravnih ujm, ko je potrebno iz gozda na hitro spraviti večje količine lesa.

Za prevoz lesa iz gozda so najprimernejši specialno opremljeni gozdarski kamioni s polprikolico ali prikolico. Za manjše količine lesa je primeren tudi izvoz lesa z gozdarsko prikolico. Čas in režim prevoza je potrebno prilagoditi stanju in nosilnosti cest. Na razmočenih cestah je nujno ustaviti prevoze zaradi zmanjšanja poškodb.

Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic:

Gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic je potrebno prilagoditi terenskim razmeram. Pri umeščanju in načrtovanju tras gozdnih prometnic je potrebno preveriti območja pomembna z vidika varstva narave, območja nepremične kulturne dediščine, ter varstvena (vodovarstvena območja) in ogrožena območja (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna) po Zakonu o vodah. Pri tem je potrebno upoštevati tudi smernice Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave (v nadaljevanju ZRSVN), Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju ZVKDS) in Direkcije Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV) zapisane v usmeritvah območnega gozdnogospodarskega načrta.

Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja/mnenja o sprejemljivosti gradnje z vidika upravljanja z vodami in pravice graditi v skladu z ZV-1

Pri gradnji gozdnih prometnic je potrebno upoštevati 150. člen naveden v poglavju 6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor.

Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje/mnenje po ZV-1, je treba upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic, kot jih definira Pravilnik o gozdnih prometnicah (Ur. l. RS, št. 4/09) - gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih gozdnih cest, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del, se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim in varstvenim območjem skladno z ZV-1 in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč

Usmeritve na vodnih in priobalnih zemljiščih

Gradnji prometnic na vodnih in priobalnih zemljiščih se je potrebno izogniti. V kolikor ne obstajajo druge možnosti, se lahko prometnica izjemoma izvede na način, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino. Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase in iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba

izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih prevoznih klančin.

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno-pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Gradbenem zakonu (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP, 133/23 in 85/24 – ZAID-A).

Usmeritve za preprečitev poslabšanja stanja površinskih in podzemnih voda

Odvajanje padavinske vode mora biti usklajeno z ZV-1 in predpisi sp področja varstva okolja (Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, 64/14, 98/15, 44/22 – ZVO-2, 75/22 in 157/22).

Nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih je v skladu z 87. členom ZV-1 prepovedano.

Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda z območij gozdnih prometnic je treba načrtovati z razpršenim ponikanjem, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijskih in plazljivih območjih je potrebno načrtovati in izvesti tako, da ne bo povzročalo sproščanja gibanja hribin ali kako drugače ogrožalo stabilnost zemljišča oz. potenciralo erozijske procese.

Neposredno odvajanje odpadnih voda v podzemne vode je prepovedano v skladu s 64. členom ZV-1. Odpadna voda se lahko odvaja posredno v podzemno vodo le na območjih, kjer ni vodotokov in če za območje ne veljajo prepovedi iz 12. člena Uredbe o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, 64/14, 98/15, 44/22 – ZVO-2, 75/22 in 157/22).

Vso padavinsko odpadno vodo, ki bi nastala pri gozdarski dejavnosti, je treba ohraniti neonesnaženo in jo uporabiti za odvajanje v isti vodonosnik v isti količini, ki v naravnem stanju z infiltracijo obnavlja podzemno vodo v vodonosniku, po možnosti z razpršenim ponikanjem skozi biološka aktivna tla.

Pri načrtovanju objektov odvodnjavanja padavinskih odpadnih vod z gozdnih prometnic, zaledja gozdnih prometnic in mostu v vodotoke je treba upoštevati erozijsko delovanje voda in jih načrtovati na način, da ob nastopu visokih voda ne bo prišlo do negativnega vpliva na poplavno varnost območja.

Usmeritve na ogroženih območjih

Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora skladno z 11. členom Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20) upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 te uredbe, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov. Na območju poplavne in z njo povezane erozijske nevarnosti, kjer še ni elementov ogroženosti, je treba skupaj z načrtovanjem prostora in ob upoštevanju pogojev in omejitev iz omenjene uredbe načrtovati in zagotoviti tudi poprejšnjo izvedbo ustreznih omilitvenih ukrepov za doseganje sprejemljivega razreda ogroženosti na območju in izven njega.

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je treba izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov. Ta usmeritev se do potrditve podlag (erozijska, plazljiva območja) izvaja selektivno glede na dejansko zaostrenost terenskih razmer.

Gradnja prometnic naj poteka na pobočjih z manjšimi nakloni, upoštevajoč čim manjše razgaljanje tal, vkope in dolžino prometnice. Uporaba težke mehanizacije je na erodibilnih tleh omejena ali prepovedana. Izogibati se je treba poškodbam zgornjega ustroja gozdnih cest (npr. vlačenje lesa, vožnja z goseničarji).

Usmeritve na referenčnih odsekih

Gozdne prometnice, ki lahko povzročijo spremembe morfoloških značilnosti, niso dovoljene na referenčnih odsekih skladno s 5. členom Uredbe o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16 in 107/23), na vodotokih gorvodno in dolvodno od referenčnih odsekov pa so dovoljene le, če se v postopku odločanja o izdaji vodnega soglasja ugotovi, da se zaradi sprememb morfoloških značilnosti, povezanih s temi posegi, stanje površinske vode na referenčnem odseku ne bo poslabšalo.

Prečkanje gozdnih prometnic z vodotoki na referenčnih odsekih ni dovoljeno.

Gozdne ceste: Kot osnova za bodoče odpiranje gozdov z gozdnimi cestami nam služi računalniško ovrednotena Rastrska analiza odprtosti gozdov z gozdnimi cestami (Krč, Beguš, 2011), ki je bila izdelana na osnovi 300 metrskega območja, ki je položen okoli linij obstoječih gozdnih cest in javnih cest, ki omogočajo gozdno proizvodnjo. V območnem gozdnogospodarskem načrtu za obdobje 2021-2030 v GGE Grčarice ni območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami. V primeru načrtovanja gradnje gozdne ceste je potrebno pri izdelavi elaboratov ničelnic upoštevati okoljske omejitve, predvsem ekocelice (prostorska omejitve) in zimovališča (časovna omejitve) ter v navedenih predelih predhodno izvesti dodatno presojo.

Prioriteta gradenj se določi glede na doseženo odprtost z gozdnimi cestami v širšem območju zaprtih gozdov, na osnovi pravilne razdalje, bonitete rastišča in stanja sestojev v zaprtih območjih. Poleg tega je nujno upoštevati še druge razloge za odpiranje gozdov, predvsem potrebo ostalih uporabnikov prostora. V predelih z zelo poudarjenimi ekološkimi funkcijami je potrebno načrtovati nižjo gostoto gozdnih cest.

Pri načrtovanju odpiranja gozdov z gozdnimi cestami je v Elaboratu ničelnic potrebno navesti vse pomembnejše ekološke dejavnike in opredeliti potrebne omejitve, da s posegom na njih ne nastanejo negativne spremembe. Gradnja in tudi vzdrževanje gozdnih prometnic naj poteka v času in na način, ki je za živali najmanj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližine mest, kjer polegajo mladiče zavarovane živalske vrste. Izsekan pas gozda naj bo čim ožji zaradi spremembe svetlobnih in vlažnostnih razmer v gozdu. Prometnica ne sme prizadeti vodnih ekosistemov. Gozdne ceste naj se ne trasirajo na velikih strminah in na vodnih ekosistemih. Trase cest naj se izognejo naravnim in kulturnim vrednotam. Trasa naj čim bolj izkoristi obstoječe poti in kolovoze, da se zmanjšajo rane v okolju. Ob upoštevanju reliefnih značilnosti in vrste kamenine je potrebno določiti traso z optimalnimi tehničnimi elementi. Umestitev trase v prostor ne sme podleči parcialnemu interesu investitorja, ampak je potrebno ob upoštevanju vseh dejavnikov določiti najugodnejše poteke tras. Elaborat ničelnic ni le obvezna podlaga ampak mora biti tudi dragocen pripomoček projektantu pri izdelavi načrta gozdne ceste.

Gozdne prometnice naj se ne gradijo na območjih ekocelic. Graditev gozdnih cest je treba opraviti skladno z določili Pravilnika o gozdnih prometnicah, Gradbenega zakona in Uredbe o razvrščanju objektov glede na zahtevnost.

Praviloma naj se izvaja tekoče letno vzdrževanje gozdnih cest, mestoma periodično vzdrževanje. Zimsko vzdrževanje naj si organizirajo večji lastniki sami. Povečati je potrebno obseg gozdarsko investicijskih del (rekonstrukcij) in ga usmeriti na gozdne ceste, ki odpirajo velike komplekse gozdov ali pa imajo poudarjen javni značaj. Obnovo vozišča je najbolj racionalno zagotoviti z recikliranjem vozišča, kjer se vrhnja plast ceste zdrobi in zmelje ter tako zagotovi kvaliteten zgornji ustroj vozišča.

Gozdne vlake: Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami so oddelki z gostoto vlak nižjo od 75 m/ha in letnim etatom višjim kot 4 m³/ha letno. Posamezne vlake se lahko načrtujejo tudi izven teh območij, če gre za dograditev omrežja vlak v gozdovih, ki so intenzivno gospodarjeni in imajo daljšo pravilno razdaljo.

V GGE Grčarice so trije gozdni rezervati, Glažuta, Bela stena in Črni vrh (40,28 ha), kjer gospodarjenje ni dovoljeno. Poleg ekocelic in ekstremno strmih pobočjih ni drugih posebej izločenih območij, kjer je gospodarjenje sicer predvideno, a gozdnih vlak zaradi izjemne občutljivosti ekosistema ni umestno graditi. Gozdnih vlak se ne sme graditi le na manjših območjih - v strugah vodotokov, na mokriščih, na rastiščih redkih in ogroženih vrst, v neposredni bližini brlogov, brezen in jam. Povsod drugod se gozdne vlake lahko načrtuje v optimalni meri, ob upoštevanju pogojev soglasodajalcev.

Pri opredelitvi vlak v Elaboratu vlak je potrebno upoštevati podobne ekološke omejitve kot pri cestah. Za gozdne vlake, ki jih načrtujemo na terenih z naklonom, ki je večji kot 50 %, na labilnih in pogojno stabilnih zemljiščih, v neposredni bližini območij, pomembnih za ohranitev prosto živečih živali, z izteki na kmetijska zemljišča pod naklonom, večjim od 25 %, se mora v tehnološkem delu gozdnogojitvenega načrta izdelati posebno presojo o njihovem negativnem vplivu na gozdni ekosistem oziroma na kmetijska zemljišča. Odvodnjavanje vlak na erodibilnih tleh mora biti urejeno s prečnimi jarki.

Dosledno je treba upoštevati največjo dovoljeno gostoto gozdnih vlak in tehnične elemente vlak določene v Pravilniku o gozdnih prometnicah.

Tehnologija strojne sečnje zahteva sicer veliko gostoto sečnih poti, a ne potrebuje veliko vlak. Pri načrtovanju strojne sečnje je potrebno opredeliti le osnovni sistem vlak kot izvoznih poti.

Množično uvajanje sodobnih traktorskih gozdarskih prikolic pri spravilu lesa, ki se ga predvideva v bodoče, zahteva načrtovanje izvoznih vlak, z dobrimi tehničnimi lastnostmi. Pomembna je širina in maksimalni naklon, pa tudi nosilnost vlak. Zato je na mehkejših terenih dopustno načrtovati delno utrditev vozne površine vlake z naravnim materialom. Nikakor pa ni dopustno, da bi vlake namenjene izvozu lesa s traktorskimi gozdarskimi prikolicami, uporabljali tudi za kamionski prevoz.

Obstoječe vlake je potrebno redno vzdrževati, da se prepreči njihovo propadanje in omogoči varno spravilo lesa. Ob prevzemu sečišč je potrebno paziti ali so izvedeni tudi potrebni vzdrževalni ukrepi in sanirane poškodbe na vlakah (poravnava vozne površine vlake, odstranjevanje plazin, sanacija usadov, vzpostavitev prečnih jarkov, razbijanje posameznih skal...).

Skladišča za les: V primerih, ko se po gozdni vlaki, ali več gozdnih vlakah na gozdno cesto, na eno mesto privleče večje količine lesa, je potrebno ob gozdni cesti urediti primerno veliko skladišče za les. Skladišča je potrebno urediti tudi povsod tam, kjer se gozdna vlaka priključi na javno cesto. Skladišča morajo biti urejena izven cestnega telesa oz. varovalnega pasu javne ceste. Slednja morajo biti dovolj velika, da omogočajo skladiščenje in nakladanje lesa. Podrobneje se potrebe po gradnji opredeli v gozdnogojitvenem načrtu.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Pri izdaji dovoljenj za posege v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati veljavne predpise. Pred izdajo dovoljenja za poseg v prostor je treba preveriti vse možnosti in se odločiti za najprimernejšo varianto, ki bo sprejemljiva tako iz gospodarskega kot tudi iz ekološkega in socialnega vidika. Pri izdaji dovoljenj je nujno sodelovanje med območno in krajevno enoto ZGS.

Pri presoji posegov v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati zlasti naslednje:

- V gozdnih rezervatih in varovalnih gozdovih se lahko ukrepa le v skladu z veljavno Uredbo [2]. V varovalnih gozdovih se posegi dopuščajo izjemoma, kadar ni nobene druge rešitve in je poseg nujen. V tem primeru je treba pridobiti dovoljenje pristojnega Ministrstva in po potrebi izvesti ustrezne omilitvene ukrepe.
- V večnamenskih gozdovih, ki imajo na ravni prve stopnje poudarjeno ekološko ali socialno funkcijo, se posegi dovolijo le v izjemnih primerih - ko so nujni in zanje ni druge možnosti, v gozdovih s poudarjenimi socialnimi funkcijami pa v primerih, ko gre za objekt, ki dopolnjuje načrtovano, poudarjeni socialni funkciji skladno rabo gozda in gozdnega prostora.
- Vsak poseg v gozd in gozdni prostor mora biti izveden v minimalnem potrebnem obsegu tako, da se zagotovi čim manjšo krčitev gozda in čim manjši poseg v gozdna tla ter da se razmere za

gospodarjenje z okoliškimi gozdovi ne poslabšajo. Kadar to ni mogoče je treba izvesti omilitvene ukrepe, da se ponovno vzpostavi prvotno ali izboljšano stanje (npr. gradnja nadomestne gozdne prometnice).

- Na gozdnih zemljiščih, ki so po prostorskem aktu namenjeni gozdni rabi, je dovoljeno graditi le enostavne in nezahtevne objekte za potrebe gozdarske dejavnosti, za namen športa, rekreacije, raziskav in izobraževanja ter objekte javnega pomena, v skladu z določili prostorskih aktov.
- Čebelnjake je dopustno postavljati samo na zemljiščih, ki so s pašnim redom določena za stalne čebelnjake in na stojiščih za začasen dovoz čebel na pašo. Iz mnenja čebelarke svetovalne službe mora biti razvidno, da je postavitve čebelnjaka skladna s predpisi, ki urejajo čebelarstvo.
- Le v izjemnih primerih se lahko izda dovoljenje za infrastrukturni objekt, z izjemo gozdne ceste, ki bi potekal skozi osrednji predel velikih gozdnih kompleksov v gozdni krajini pa tudi skozi osrednje predele večjih gozdnih kompleksov v gozdnati krajini.
- V primestni in kmetijski krajini z zelo malo gozdov (pod 25 %) je treba biti pri izdaji dovoljenj za posege v prostor zelo previden, še posebno v primeru nameravanih posegov v večje gozdne površine in predvidenih popolnih odstranitve gozdnih površin katerekoli velikosti. V primeru neobhodnih posegov v gozdove si je v takih krajinah treba prizadevati za osnivanje nadomestnih gozdnih površin. Navedeno je treba še posebej dosledno upoštevati v obravnavanih krajinah z manj kot 10 % gozda.
- Širjenje naselij, industrijskih con in infrastrukturnih objektov naj se načrtuje tako, da se ne prekine selitvene poti divjadi in velikih zveri. Kjer so selitvene poti prekinjene zaradi preteklih posegov, si je treba prizadevati za njihovo ponovno vzpostavitev (npr. izgradnja zelenih prehodov).
- Pri posegih v prostor je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16).
- Na vodovarstvenem območju je potrebno pri posegih v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplivali na vodni režim ali stanje voda pridobiti vodno soglasje, kot to določa zakon o vodah.

Usmeritve na ogroženih območjih

Usmeritve za posege na poplavna, plazljiva in erozijska območja so zapisane v poglavju 6.2.2., A. Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev.

Usmeritve na varstvenih območjih

Posege v prostor je treba načrtovati in izvajati na način, da ne pride do poslabšanja kakovosti kopalne vode.

Usmeritve na referenčnih odsekih

Usmeritve so zapisane v poglavju 6.2.2., B. Hidrološka funkcija.

Usmeritve za preprečitev negativnega vpliva na izvajanje rabe vode

Usmeritve so zapisane v poglavju 6.2.2., B. Hidrološka funkcija.

Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja/mnenja o sprejemljivosti gradnje z vidika upravljanja z vodami in pravice graditi v skladu z ZV-1

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ.

Vodno soglasje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču;
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1;
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice;
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih;
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda;

- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik;
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Usmeritve za preprečitev onesnaženja površinskih in podzemnih voda

Posegi morajo biti v izhodišču načrtovani tako, da ne zmanjšujejo naravnih zadrževalnih sposobnosti krovnih plasti, v prvi vrsti njihove debeline in prepustnosti. S tem se ne povečuje ali pospešuje prenos onesnaževal v globino in tudi ne povzroča poslabševanja kakovosti podzemne vode (3. člen Uredbe o stanju podzemnih voda (Uradni list RS, št. 25/09, 68/12, 66/16 in 44/22 – ZVO-2)).

Usmeritve na vodovarstvenih območjih

Usmeritve so zapisane v poglavju 6.2.2., B. Hidrološka funkcija.

Usmeritve za preprečitev negativnega vpliva na izvajanje rabe vode

Pri načrtovanju posegov je treba preprečiti negativni vpliv na izvajanje obstoječe posebne rabe vode (že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1, in evidentirana posebna raba vode skladno z določili 108. člena ZV-1) ter prisotnost drugih vodnih virov, na območju GGN. Prav tako posegi ne smejo omejevati splošne rabe vode, za kar morata skladno s 105. členom ZV-1 biti izpolnjena dva pogoja:

- zagotovljen mora biti prost dostop do vodnega ali morskega dobra za osebne potrebe in športne aktivnosti (kopanje, drsanje, potapljanje ipd.),
- omogočeno mora biti gašenje požarov ter druge naloge zaščite in reševanja.

Okvirna merila za presojo ostalih dejavnosti v gozdnem prostoru

- Karta F v območnem gozdnogospodarskem načrtu »Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma« določa območja gozdnega prostora, v katerih sta načeloma mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakah in drugih poteh, pri čemer pa je le osnovna orientacijska strokovna podlaga za presojo oziroma odločanje; dopustnost tovrstne rabe je sicer treba presoditi za vsako posamezno lokacijo posebej. Karta F je prikazana v Prostorskem delu območnega gozdnogospodarskega načrta.
- V gozdovih s posebnim namenom, kjer gozdnogospodarski ukrepi niso dovoljeni, je dovoljeno izvajati samo raziskave in v omejenem obsegu poučne dejavnosti; izjema je hoja po obstoječih planinskih in drugih poteh.
- V varovalnih gozdovih se praviloma dovolijo le mehkejšje oblike rekreacije (sprehod, planinstvo, opazovanje, poučne dejavnosti).
- V osrednjih delih velikih kompleksov gozdov v gozdni in gozdnati krajini se v predelih s poudarjeno biotopsko funkcijo na ravni prve stopnje dovolijo le raziskave in v omejenem obsegu poučne dejavnosti. Tudi sprehajalne in druge rekreacijske poti naj se takim območjem po možnosti izognejo.
- Rekreativne dejavnosti, ki jim je gozd bolj ali manj le prijetna kulisa, z vidika optimalne rabe prostora ni primerno dopuščati v območjih gozdnih in gozdnatih krajin, ki so zaradi svoje ohranjenosti pomembna vrednota za okolje.
- Oblike rekreacije, ki povzročajo hrup ali druge negativne vplive na gozd, se praviloma dovolijo le v tistih predelih primestne, kmetijske ali gozdnate krajine, ki so primestni blizu ali so zaradi infrastrukturnih objektov oziroma drugih razlogov v naravnem pogledu že razvrednotene.
- Za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk se v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine in lastniki gozdov izvaja vedutne sečnje.
- Prednostno ohranjati gozd v varovanih območjih naravnih vrednot in kulturne dediščine.

Merila in usmeritve za krčitve gozdov v kmetijske namene

Površine, kjer krčenje gozda ni dovoljeno: gozdni rezervati, varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, kjer je gozd objekt razglasitve.

Površine, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno:

- območja gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij,
- prepovedano je krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije,
- na plazljivem območju ni dovoljeno krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč,
- za krčitve na plazljivem območju, zaradi nenatančnosti merila (1 : 250.000), v katerem je izdelana opozorilna karta verjetnosti pojavljanja plazov, pri upoštevanju usmeritev iz Zakona o vodah, je potrebna v praksi dodatna presoja,
- krčenje gozdov na območju gozdnih učnih poti (50 m vplivno območje),
- sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine (200 m vplivno območje),
- ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave,
- gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave,
- manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna.

Območja gozdov, kjer obstajajo omejitve pri krčitvah gozdov v merilu 1:25.000 je prikazana v prostorskem delu načrta.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih

Med druga gozdna zemljišča spadajo površine pod daljnovodi. Vzdrževanje površin pod daljnovodi se izvaja na podlagi medsebojnega sporazuma med ZGS in Elektro Ljubljana. V skladu s sporazumom si mora Elektro Ljubljana pred vzdrževanjem površin pod daljnovodi pridobiti soglasje ZGS. ZGS v soglasju določi pogoje, pod katerimi se lahko izvedejo dela.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Za GGE je za obdobje 2025-2034 načrtovan najvišji možni posek 460.000 m³, 262.800 m³ iglavcev in 197.200 m³ listavcev, intenziteta, upošteva vse gozdove, je 23,0 % na lesno zalogo ter 89,9 % na prirastek.

Možni posek je načrtovan za vse gozdove prilagojeno funkcijam gozdov. Brez načrtovanega poseka so gozdni rezervati in ekocelice prepuščene naravnemu razvoju.

V GGE ni območij, na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna.

Preglednica 49/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	25.253	59.229	140.219	0	0	38.099	262.800	23,1	85,8
	%	9,6	22,5	53,4	0,0	0,0	14,5	100,0		
Listavci	m3	15.085	71.436	98.259	0	0	12.419	197.200	22,7	96,0
	%	7,6	36,2	49,8	0,0	0,0	6,3	100,0		
Skupaj	m3	40.338	130.665	238.479	0	0	50.518	460.000	23,0	89,9
	%	8,8	28,4	51,8	0,0	0,0	11,0	100,0		

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	8.724	20.462	48.442	0	0	13.162	90.791	21,8	82,9
	%	9,6	22,5	53,4	0	0	14,5	100,0		
Listavci	m3	4.533	21.464	29.524	0	0	3.732	59.252	21,5	93,1
	%	7,6	36,2	49,8	0	0	6,3	100,0		
Skupaj	m3	13.257	41.926	77.966	0	0	16.894	150.043	21,7	86,6
	%	8,8	27,9	52,0	0	0	11,3	100,0		

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	16.529	38.767	91.777	0	0	24.937	172.009	23,9	87,4
	%	9,6	22,5	53,4	0	0	14,5	100,0		
Listavci	m3	10.553	49.972	68.736	0	0	8.688	137.948	23,3	97,3
	%	7,6	36,2	49,8	0	0	6,3	100,0		
Skupaj	m3	27.081	88.739	160.513	0	0	33.624	309.957	23,6	91,5
	%	8,7	28,6	51,8	0	0	10,8	100,0		

Občinski gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Listavci	m3	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Skupaj	m3	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		

Karta ukrepov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 8).

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Gojitvena dela se osredotočajo na pomladitvene procese – vse od priprave sestojev na obnovo s posekom predrastkov in grmovnic do nege mladja, gošč, letvenjakov in mlajših drogovnjakov. Na novonastalih ogolelih površinah je predviden manjši obseg sadnje z zaščito in nego. Načrtovano je tudi vzdrževanje obstoječih zaščitnih ograj. Mestoma je zaradi zasmrečenosti in možne prenamnožitve podlubnikov poudarjeno tudi varstvo pred žuželkami. Pod ostalo varstvo spada obeleževanje s količki.

Preglednica 50/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	104,60	273,95	0,00	378,55
Priprava tal	ha	0,00	7,35	0,00	7,35
Sadnja	ha	0,00	7,35	0,00	7,35
Obžetev	ha	13,70	98,30	0,00	112,00
Nega mladja	ha	7,20	60,71	0,00	67,91
Nega gošče	ha	56,55	158,00	0,00	214,55
Nega letvenjaka	ha	57,79	176,28	0,00	234,07
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,13	19,93	0,00	22,06
Nega prebiralnega gozda	ha	63,45	81,40	0,00	144,85
Varstvo pred žuželkami	dni	35,00	190,00	0,00	225,00
Zaščita s premazom	ha	10,40	137,40	0,00	147,80
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	50,00	50,00	0,00	100,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	800,00	5.300,00	0,00	6.100,00
Ostala varstvena dela	dni	0,00	4,00	0,00	4,00

Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 9).

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Gozdne jase se redno letno vzdržuje s košnjo in čiščenjem. Za izboljševanje prehranskih in bivalnih pogojev se vzdržuje tudi grmišča. Gozdni rob naj bo vrstno pester in razgiban, prehod v strnjen gozd naj bo postopen. Pospešuje se plodonosne drevesne in grmovne vrste. Posebno pozornost se namenja vzdrževanju obstoječih lovskih objektov (lovske preže, solnice, krmišča, ...) in sodelovanju revirnih gozdarjev pri izbiri lokacij teh objektov. Po potrebi je predvideno krmljenje v skladu z lovsko

upravljavskim načrtom. Posegi v vodna telesa, ki bi poslabšali razmere, niso dovoljeni. V bližini vodnih zajetij in izvirov je priporočljivo urediti korita ali luže za lažji dostop divjadi do vode. Kale in kaluže se ohranja ter jih po končani sečnji očisti morebitnih sečnih ostankov. Na območju sezonskega zadrževanja živali se dela v gozdu časovno prilagodi. Na območju zimovališč jelenjadi naj se dela ne izvajajo od 1. decembra do 30. aprila, v bližini medvedjih brlogov od 1. novembra do 1. junija, v bližini mrhovišč od 1. marca do 1. decembra, na območju rukališč od 15. avgusta do 15. oktobra.

Na zimovališčih se ohranja grmišča ali neredčene mlajše smrekove nasade, ki so primerni za skrivališča in poganje mladičev. V bližini medvedjih brlogov se ne ukrepa, razen z namenom izboljšanja bivanjskih razmer (presvetlitev vhoda, puščanje lesne mase z namenom izboljšanja prehranskih razmer...), pri čemer je priporočeno puščanje lesne mase na mestu poseka. Da bi se izognili nadaljnjim konfliktom med človekom in zvermi (predvsem medvedom) je potrebno zaustaviti zaraščanje košenic ob vaseh in zaselkih oziroma se zaraščene košenice izkrči.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

V upravljavski coni A (območje triprstega in belohrbtega detla) so predvidene ekocelice brez ukrepanja (naravni razvoj biotopov) in puščanje stoječe biomase v gozdu. V upravljavski coni B (območje gozdnega jereba) je predvidena nega za ohranjanje biotopa ter vzdrževanje zaščitne ograje. V upravljavski coni C (območje divjega petelina) je predvidena nega in sečnja za ohranjanje biotopov (preletni koridorji) ter vzdrževanje zaščitne (prehranjevalne) ograje. Za gozdni živelj, ki ni del upravljavskih con, je predvideno vzdrževanje travinj, vodnih površin, postavitve gnezdnice ter naravni razvoj biotopov.

Preglednica 51/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti

Vrsta dela	Funkcija	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Vzdrževanje travinj	F. ohr. biotske razn.	ha	6,00	0,00	0,00	6,00
Vzdrževanje vodnih površin	F. ohr. biotske razn.	kos	5,00	6,00	0,00	11,00
Puščanje stoječe biomase v gozdu	F. ohr. biotske razn.	m ³	3.030,00	2.150,00	0,00	5.180,00
Naravni razvoj biotopov	F. ohr. biotske razn.	ha	20,20	71,30	0,00	91,50
Ohranjanje biotopov - nega	F. ohr. biotske razn.	ha	0,00	7,40	0,00	7,40
Ohranjanje biotopov - sečnja	F. ohr. biotske razn.	m ³	0,00	90,00	0,00	90,00
Postavitev gnezdnice	F. ohr. biotske razn.	kos	6,00	9,00	0,00	15,00

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Gozdne ceste

Načrtovana optimalna gostota produktivnega cestnega omrežja v GGE Grčarice je 24,00 m/ha. Takšno gostoto je predvidel pretekli gozdnogospodarski načrt. Obstoječe omrežje gozdnih cest z gostoto produktivnega cestnega omrežja 22,68 m/ha se v prihodnje ne načrtuje več povečevati. V primeru izraženega interesa po gradnji novih gozdnih cest, se potencialne investitorje usmeri v območja, ki so bila za gradnjo gozdnih cest predvidena v prejšnjem gozdnogospodarskem načrtu in sicer:

- »Grčarske Ravne«, obsega 100 ha gozdov v oddelkih 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.
- »Kopišča-Glavica«, obsega 80 ha gozdov v oddelkih 50, 54, 55, 56.
- »Pod breznom«, obsega 120 ha gozdov v oddelkih 74, 75, 76, 77, 79, 80 in 82, 83 in 85.
- »Lepa gorica-Medvedova cesta«, obsega 35 ha gozdov, v oddelkih 93 in 100.
- »Medvedova cesta« obsega 45 ha gozdov v oddelkih 94, 95, 96, 97 in 98.

Pri načrtovanju novih gozdnih cest je potrebno upoštevati omejitve varstvenih (vodovarstvena območja) in ogroženih območij (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna) po Zakonu o vodah in poudarjenosti funkcij gozdov.

Gozdne vlake

Ob upoštevanju terenskih razmer znaša optimalna gostota gozdnih vlak v GGE Grčarice 140 m/ha, ki je že dosežena. V prihajajočem desetletnem ureditvenem obdobju ne načrtujemo gradnje novih gozdnih vlak. Izjemoma se lahko posamične vlake načrtujejo v večnamenskih oddelkih, ki bi se izkazali za pomanjkljivo odprte ali imajo vlake neustrezne elemente gozdnih vlak, oz. bo potrebno izvesti prevezavo obstoječih gozdnih vlak ob javnih cestah, zaradi dograditve skladišč.

Skladno z novo gradbeno zakonodajo rekonstrukcij pripravljenih gozdnih vlak ne načrtujemo več.

Večja skladišča v gozdovih se nahajajo v odd. 16002, 16007, 16037, 16060, 16063, 16072, 16085, 16090, 10102, 16103 in 16130 (nad 100 m³). V naslednjem ureditvenem obdobju se ne načrtuje gradnja novih večjih skladišč.

Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1 : 25 000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 11)

7 Usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij

V GGE Grčarice se posamično drevje ali manjše skupine dreves (površine do 5 arov) izjemoma pojavljajo kot ostanki gozda v kmetijski krajini le v okolici vasi Grčarice. Imajo estetsko in ekološko vrednost.

Posebej so pomembna markantna drevesa na razglediščih, ob gozdnih kočah in koši ob naseljih ali travnikih. Kljub temu, da taka drevesa niso v gozdu, lahko poizkusimo prepričati lastnika o njihovi drugačni vrednosti in mu z odkazilom v gozdu nadomestiti potreben les. Podobno velja za koše v gozdu ali drevesa z znamenji.

Osnovna usmeritev za delo s posamičnim drevjem ali skupinami drevja naj bo previdnost in malopovršinskost ukrepov s ciljem povečanja in ohranjanja vrstne pestrosti ter naravne sestave. Ukrepi naj se izvajajo izven vegetacijske dobe. Tako zmanjšamo velikost poškodb na obstoječem drevju in hkrati najmanj motimo mir in bioritem prisotnih živalskih vrst.

V naseljih je namen nege dreves ohranitev, izboljšanje vitalnosti ter obenem varnost prebivalcev. Ob tem je potrebno upoštevati:

- nega drevja naj bo opravljena pravočasno, redno in strokovno,
- posegi na drevju naj bodo čim manjši,
- upoštevati je potrebno primernost oblike krošnje, ki je značilna za posamezno drevesno vrsto,
- odstranitev najdebelejših vej naj se vrši le izjemoma (prometna varnost), "obglavljanje" drevja pa je nedopustno, saj je neestetsko in škodljivo iz vidika zdravstvenega stanja drevesa.

8 Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi gozdnogospodarske enote

Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi je prikazana skupno za celo GGE.

Prihodek - prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega poseka, ki temelji na dejanski strukturi lesne zaloge in drevesne sestave gozdov. Predpostavljamo, da bo ob realizaciji celotne količine načrtovanega možnega poseka debelinska struktura posekanega drevja podobna debelinski strukturi drevja v gozdu. Pri izračunu smo uporabili povprečne cene gozdnih sortimentov na kamionski cesti (Vir: ZGS – april 2025).

Stroški - stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in manipulacije na kamionski cesti, stroški gojitvenih in varstvenih del ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak.

Izhodiščni parametri za izračun normativov za sečnjo in spravilo so izračunani za posamezen rastiščnogojitveni razred in sektor lastništva. Ti (povprečni) parametri so: gozdna združba, pravilno sredstvo, pravilna razdalja, nagib, skalovitost in povprečni tarifi (ločeno na iglavce in listavce). Pri izračunu so upoštevane neto količine gozdnih lesnih sortimentov, pri čemer sta bila uporabljena povprečna faktorja za preračun iz bruto v neto, in sicer za iglavce 0,85 ter za listavce 0,88. Stroški gojitvenih in varstvenih del so izračunani na podlagi načrtovanih del ter vrednosti dneve za zasebne gozdove (78,00 EUR) ter za državne gozdove (165,00 EUR). Stroški za vzdrževanje gozdnih cest so izračunani na podlagi povprečne cene vzdrževanja gozdnih cest v GGO, ki je rezultat najpogostejših del in porabljenega materiala po ceniku ter dejansko določene dolžine gozdnih cest.

Preglednica 52/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skupnosti	
	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³
Vrednost lesa na KC	10.345.129	80	21.408.151	80	0	80
Strošek poseka in spravila	2.429.166	19	5.026.902	19	0	19
Razlika	7.915.963	61	16.381.250	61	0	61

Preglednica 53/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti

	Skupaj EUR	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	31.753.280	80,0	100,0
Stroški sečnje in spravila	7.456.067	18,8	23,5
Stroški gojenja in varstva gozdov			
gojenje in varstvo gozdov	672.589	1,7	2,1
krepitev funkcij gozdov	5.816	0,0	0,0
Stroški skupaj	8.134.472	20,5	25,6
Dohodek	23.618.808	59,5	74,4
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	19.368	0,0	0,0
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	0	0,0	0,0
Skupaj predvidene spodbude	19.368	0,0	0,0
Stroški - spodbude	8.115.105	20,0	26,0
Dohodek - (stroški+spodbude)	23.638.175	60,0	74,0

*Stroški rednega vzdrževanja gozdnih cest v izračunu niso upoštevani. Stroški letnega popravila gozdnih cest v državnih gozdovih (vzpostavitev prevoznosti in odprava poškodb na GC) izračunani na podlagi podatkov posredovanih s strani SiDG znašajo 17.000 EUR, stroški letnega vzdrževanja gozdnih vlak v državnih gozdovih (priprava in vzdrževanje vlak) pa 11.200 EUR.

9 Rastiščnogojitveni razredi

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

Oblikovanje RGR omogoča lažje razumevanje razvoja in zastavljanje ciljev, usmeritev in ukrepov za različne gozdove. Gozdovi po RGR so obravnavani ne glede na lastništvo. Oblikovani so na osnovi rastiščnih dejavnikov, stanja sestojev, sorodnosti rastišč, podobnosti zastavljenih ciljev, usmeritev, ukrepov ter na podlagi poudarjenosti funkcij gozdov in namena. Upoštevana je tudi primerna (ne premajhna) velikost rastiščnogojitvenih razredov.

V RGR so uvrščeni celi oddelki ali odseki. Upoštevana je tudi tradicija območja pri oblikovanju in pri imenovanju rastiščnogojitvenih razredov. Poimenovanje je po novem območnem načrtu, s šifro je ohranjena oznaka starih razredov.

Preglednica 54/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))
9180*	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

Gozdnogojitveni cilji po RGR so določeni glede na stanje in razvojne značilnosti gozdnih sestojev, poudarjenosti funkcij gozdov in z upoštevanjem potencialne drevesne sestave in zgradbe gozda ter prirastoslovnih zakonitosti danih rastišč. Na tej osnovi so bili v enoti oblikovani štirje RGR.

Proizvodne in pomladitvene dobe so bile določene na osnovi razvojnih starosti in izračunanih prehodnih dob. Podlaga za določitev razvojnih starosti in izračun prehodnih dob so bili podatki o rasti dreves na stalnih vzorčnih ploskvah.

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1:25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5).

9.2.1 Rastiščnogojitveni razred: Jelova bukovja na globokih tleh - 01111

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Poleg lesnoproizvodne funkcije so izjemno poudarjene tudi funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (ekocelice, mirne cone, gozdne jase, kaluže, zimovališča,...), varovalna funkcija (naklon nad 35 st., kamnitost, skalovitost nad 70 %), hidrološka funkcija (jame, brezna, vodovarstvena cona), lovnogospodarska funkcija (rukališča), funkcija varovanja naravnih vrednot (izjemna drevesa), funkcija varovanja kulturne dediščine (arheološko najdišče Glažuta), estetska funkcija (razgledišče), ter funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (semenski sestoj jelke, stojišča čebelnjakov). V RGR se pojavljajo tudi upravljavske cone A, B, C in G.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 55/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
91K0	Ilirski bukovji gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))
9180*	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

V RGR 01111 so uvrščeni jelovo-bukovi gozdovi na manj ekstremnih jelovo-bukovih rastiščih enote. Površina je 2.736,85 ha - 51,4 % gozdov enote, prevladujejo državni gozdovi 1.793,53 ha, zasebnih je 943,32 ha.

Danes so to mestoma najmogočnejši sestoji enote s povprečno lesno zalogo 410,8 m³/ha, relativno vitalnimi debelimi jelkami in z odlično obnovo bukve, mestoma tudi jelke in smreke. V preteklosti pospeševano jelko so ohranjali tudi v zadnjih desetletjih, čeprav je bilo naravno pomlajevanje otežkočeno (mladovja je le 1,5 % - popravljeno 13,5 % površine), jelko pa iz obnove (razen v predelu Jelenovega žleba) večinoma izloča preštevilčna parkljasta divjad. Zato je mestoma dolgoročno ogroženo samodejno delovanje jelovo-bukovega gozda, kot posebej občutljivega gozdnega ekosistema. V ta RGR so vključeni tudi zasmrečeni sestoji v okolici Glažute in Jelenovega žleba.

a) Rastišče

Rastiščno prevladuje *Dinarsko jelovo bukovje s torilnico*, znaten je tudi delež predvsem manj ekstremnih jelovo-bukovih rastišč. Proizvodna sposobnost rastišča je 7,6 m³/ha. Za izračun modela po posameznih drevesnih vrstah smo uporabili naslednje SI: smreka 31, jelka 30, bukev 26, plemeniti listavci 26.

Preglednica 56/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
59110	<i>Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje</i>	5	11,05	0,4
60110	<i>Pobočno velikojesenovje</i>	7	26,98	1,0
64101	<i>Dinarsko jelovo bukovje s torilnico</i>	11	787,13	28,7
64102	<i>Dinarsko jelovo bukovje z bilnico</i>	11	513,82	18,8
64103	<i>Dinarsko jelovo bukovje s tevjem</i>	11	2,28	0,1
64104	<i>Dinarsko jelovo bukovje z golščem</i>	11	56,59	2,1
64105	<i>Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom</i>	11	132,18	4,8
64106	<i>Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom</i>	11	11,04	0,4
64107	<i>Dinarsko jelovo bukovje z javorjem</i>	11	464,31	17,0
64108	<i>Dinarsko jelovo bukovje z buniko</i>	11	348,75	12,7
64114	<i>Dinarsko jelovo bukovje tipično</i>	11	300,41	11,0
64115	<i>Dinarsko jelovo bukovje z lepenom</i>	11	30,45	1,1
66110	<i>Dinarsko jelovje na skalovju</i>	5	51,86	1,9
	Skupaj	10,80	2.736,85	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

V skupinsko raznodobnih, mestoma prebiralnih jelovo-bukovih sestojih prevladujejo debeljaki, malopovršinsko prepleteni s pomlajenci, skupinami drogovnjaka in mladovjem bukve. Jelka in plemeniti listavci so zaradi preštevilčne divjadi, razen v okolici Jelenovega žleba, skoraj onemogočeni pri obnovi, se pa v šopih in skupinah pogosteje uspešno pojavlja smreka.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 410,8 m³/ha, iglavcev je 62,1 %, listavcev 37,9 %. Pri iglavcih prevladuje debelo drevje (59,4 % LZ nad 50 cm debeline), listavci so tanjši, pa vendar je največji delež lesne zaloge v V. debelinskem razredu. Skupni prirastek je 10,6 m³/ha/leto, 6,76 m³/ha pri iglavcih, 3,84 m³/ha pri listavcih. Lesna zaloga je, v primerjavi z modelno lesno zalogo (ob enakem razmerju razvojnih faz), previsoka za 3,4 %, kar kaže na dobro izkoriščenost rastiščnega potenciala.

Preglednica 57/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m3/ha	%
	I	II	III	IV	V	m3/ha	%		
Iglavci	3,1	8,1	11,8	17,6	59,4	255,2	62,1	6,76	63,8
Listavci	9,8	13,0	21,0	25,5	30,7	155,6	37,9	3,84	36,2
Skupaj	5,7	10,0	15,3	20,6	48,4	410,8	100,0	10,60	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi prevladuje jelka, sledita bukev in smreka ter z manjšim deležem plemeniti listavci.

Preglednica 58/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m3/ha	103,0	152,0	0,0	0,3	0,0	135,7	0,0	19,8	0,0	0,0
	%	25,1	37,0	0,0	0,1	0,0	33,0	0,0	4,8	0,0	0,0
Naravno stanje	m3/ha	32,9	145,0	0,0	0,0	0,0	192,3	0,0	40,3	0,4	0,0
	%	8,0	35,3	0,0	0,0	0,0	46,8	0,0	9,8	0,1	0,0

Ohranjenost gozdov

Prevladujejo ohranjeni sestoji, čeprav je bila jelka v preteklosti pospeševana. Zaradi smrekovih nasadov je nekaj tudi spremenjenih, močno spremenjenih in celo izmenjanih sestojev.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Mladovja in drogovnjaki so po večini dobrih zasnov. Sestoji so v splošnem dobro do pomanjkljivo negovani z izjemo mladovij, kjer je veliko tudi nenegovanih sestojev. V mladovjih prevladuje tesen sklep, drogovnjaki in debeljaki pa imajo večinoma normalen sklep.

Preglednica 59/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	41,41	4,9	65,5	18,3	11,3	36,2	41,7	22,1	0,0	58,6	12,0	18,2	11,2
Drogovnjak	92,75	3,2	63,5	33,3	0,0	68,8	26,0	5,2	0,0	16,5	73,7	7,4	2,4
Debeljak	847,92					80,8	18,4	0,8	0,0	0,8	72,6	22,4	4,2
Sestoj v obnovi	191,68					44,0	47,8	8,2	0,0				
RAZNOMERNO (ps-šp)	124,59					80,7	14,3	5,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.438,50					66,2	32,7	1,1	0,0				
Skupaj	2.736,85												

Kakovost drevja

Kakovost drevja je v večini dobra do prav dobra. Iglavci so v povprečju kakovostnejši od listavcev.

Preglednica 60/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	724	9,3	42,7	35,2	12,2	0,6
Jelka	902	3,1	34,7	46,1	15,7	0,4
Macesen	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	1.015	7,0	25,4	35,2	24,4	8,0
Pl. Ist.	197	10,7	27,4	35,0	22,8	4,1
Dr. tr. Ist.	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	1.627	5,8	38,3	41,3	14,1	0,5
Skupaj listavci	1.214	7,6	25,7	35,1	24,1	7,5
Skupaj	2.841	6,6	32,9	38,6	18,4	3,5

Poškodovanost sestojev

Opažena je poškodovanost na 12,1 % dreves, največ na deblu in korenčniku (11,4 %).

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je 8 m³/ha, kar predstavlja 1,9 % od lesne zaloge.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V preteklem obdobju je bilo posekanih 240.326 m³ lesa, 192.515 m³ iglavcev in 47.810 m³ listavcev. Načrtovani posek je bil realiziran 99,4 %. Zaradi ujm, ki so prizadele predvsem iglavce je bila višja realizacija pri iglavcih (116,2 %) in nižja pri listavcih (62,8 %). Gojitvena in varstvena dela niso bila v celoti realizirana.

Preglednica 61/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	165.648	192.515	116,2	79,6
LISTAVCI	76.127	47.810	62,8	19,8
Skupaj	241.775	240.326	99,4	99,4

Preglednica 62/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	141,38	75,98	53,7
Priprava tal	ha	9,00	7,74	86,0
Sadnja	ha	9,50	3,54	37,3
Obžetev	ha	10,00	6,10	61,0
Nega mladja	ha	7,86	8,90	113,2
Nega gošče	ha	76,74	48,45	63,1
Nega letvenjaka	ha	27,32	29,40	107,6
Nega ml. drogovnjaka	ha	27,23	27,99	102,8
Nega prebiralnega gozda	ha	117,15	69,15	59,0
Zaščita s premazom	ha	20,00	9,05	45,3
Zaščita z ograjo	m	3.200,00	940,00	29,4
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	300,00	2.515,00	838,3
Vzdrževanje travinj	ha	1,80	3,47	192,8
Vzdrževanje vodnih površin	kos	10,00	12,00	120,0
Pušcanje stoječe biomase v gozdu	m ³	3.396,00	2.805,00	82,6
Naravni razvoj biotopov	m ³	1.246,20	883,00	70,9
Ohranjanje biotopov - nega	ha	5,00	2,80	56,0
Ohranjanje biotopov - sečnja	m ³	230,00	10,00	4,3
Postavitev gnezdnic	kos	10,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	40,40	0,0
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	30,00	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	0,00	4,60	0,0
Vzdrževanje stez	dni	0,00	4,00	0,0
Ostala varstvena dela	dni	0,00	33,25	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Lesna zaloga v RGR se je malenkost znižala (zaradi visoke realizacije sečnje iglavcev) in znaša 410,8 m³/ha, medtem ko se je letni prirastek zvišal in znaša 10,60 m³/ha/leto (6,76 m³/ha pri iglavcih in 3,84 m³/ha pri listavcih).

Preglednica 63/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2005	2.755,22	285,6	142,0	427,6	6,98	4,79	11,77	5,51	2,90	8,40
2015	2.745,22	278,4	135,1	413,5	6,14	3,03	9,17	7,01	1,74	8,75
2025	2.736,85	255,2	155,6	410,8	6,76	3,84	10,60	5,90	3,64	9,54

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

V drevesni sestavi prevladuje jelka (37,0 %), ki ohranja svoj delež, delež smreke pa se zmanjšuje in trenutno znaša 25,1 %. Povečuje se delež bukve (33,0 %) v manjši meri pa tudi delež plemenitih listavcev.

Preglednica 64/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	29,7	37,1	0,0	0,1	0,0	28,9	0,0	4,2	0,0	0,0
2015	29,7	37,6	0,0	0,1	0,0	28,4	0,0	4,2	0,0	0,0
2025	25,1	37,0	0,0	0,1	0,0	33,0	0,0	4,8	0,0	0,0

Razvojne faze in zgradbe sestojev

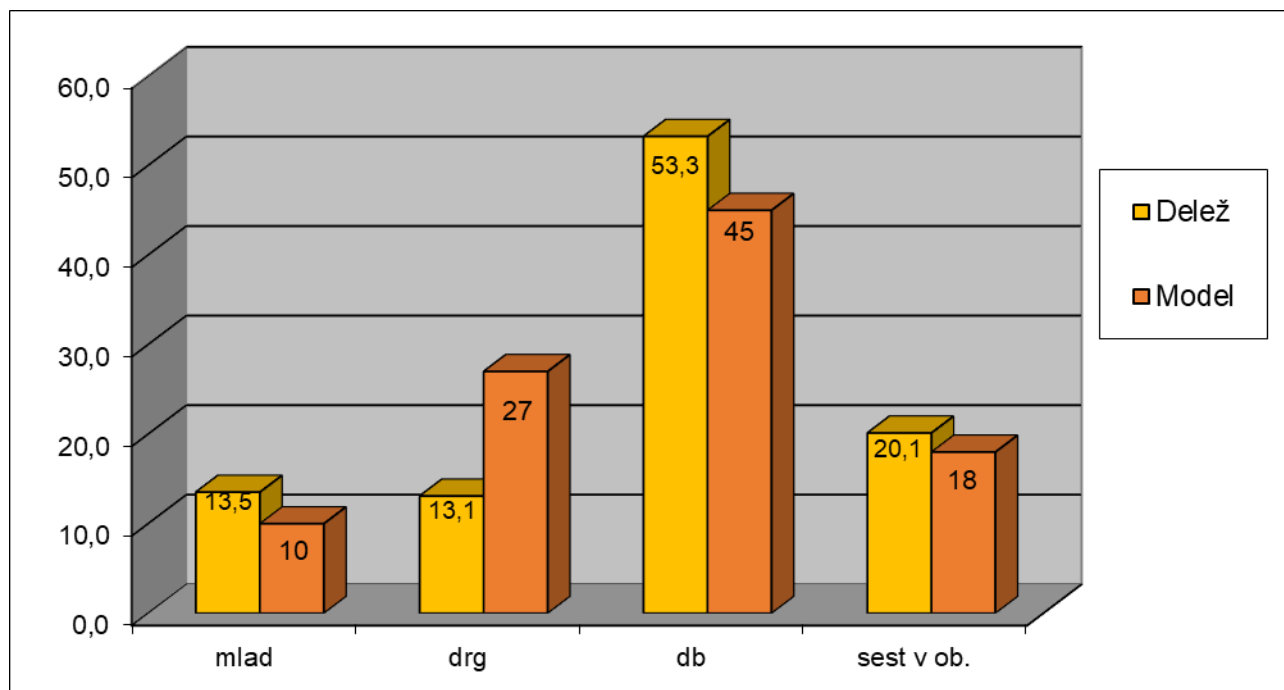
Pri kartiranju sestojev - razvojnih faz smo s % ocenjevali tudi delež mladovja – predvsem gošč, ki jih zaradi malopovršinske prepletenosti v debeljaki ni moč posebej vrisati, a imajo vse možnosti za uspešno preraščanje. Podobno so z deležem osnovnih razvojnih faz (mld, dg, db, pom) razdeljeni tudi raznomerni sestoji. Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz. Prevladujejo debeljaki in raznomerni sestoji.

Debeljakov je – 31,0 ali 53,3 % površin, sestojev v obnovi je 7,0 ali 20,1 %, mladovij 1,5 ali 13,5 % in drogovnjakov 3,4 ali 13,1 %. Gnezdsto do skupinsko raznomernih sestojev je bilo kartiranih 52,5 % površin.

Primerjava korigiranega deleža razvojnih faz z modelnim kaže na večje odstopanje pri drogovnjakih (za 13,9 % jih je premalo). Ostalih razvojnih faz je nekoliko preveč, vendar so odstopanja manjša.

Preglednica 65/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

	Stanje			Model			
Razvojna faza	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	Razlika
	ha	%	%	let	%	ha	%
Mladovje	41,41	1,5	13,5	14	10	273,69	3,5
Drogovnjak	92,75	3,4	13,1	38	27	738,95	-13,9
Debeljak	847,92	31,0	53,3	63	45	1.231,58	8,3
Sestoj v obnovi	191,68	7,0	20,1	25	18	492,63	2,1
RAZNOMERNO (ps-šp)	124,59	4,6					
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.438,50	52,5					
Skupaj	2.736,85	100,0	100,0	140,0	100,0	2.736,85	

Grafikon 3: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

	Zgradba	Proizvodna in	Končna	Drevesna	Kakovost	Ciljne dimenzije
		pomladitvena doba (leta)	LZ (m ³ /ha)	sestava (% končne LZ)		
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna, malopovršinsko enomerna	Proizvodna doba 140 let, pom. doba 20 do 30 let	600	sm (19) je (34) bu (40) pl. list. (7)	B B A/B A	60 cm 60-70 cm 55 cm 50-60 cm
Pomladitveni cilj				sm (15) je (15) bu (60) pl.list. (10)		

Cilj so skupinsko raznomerni in malopovršinsko enomerni sestoji s povprečno lesno zalogo 421 m³/ha. Ciljno obdobje je 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno gospodarjenje, mestoma tudi prebiralno gospodarjenje.

Poudarjena obnova s ciljem zmanjšati delež dreves v petem debelinskem razredu in povečanje deleža dreves v ostalih debelinskih razredih.

Obnova gozdov: Malopovršinska obnova na površinah od ene do dveh sestojnih višin, v sestojih z večjim deležem bukve je lahko tudi večjepovršinska (0,5 do 2 ha), ki naj se začne z zastorno sečnjo in pripravo sestoja za naravno obnovo. Prioritetna je naravna obnova. V obnovo se uvede debeljake z rahlim in pretrganim sklepom, v katerih se že pojavlja mladovje, debeljake s kulminacijo

vrednostnega prirastka in velikim deležem debelega drevja ter debeljake, ki dosegajo končno lesno zalogo. Prednost pri naravni obnovi imajo starejši smrekovi sestoji, v obnovo se jih uvaja pri starosti 90-100 let. Pri obnovi je pomembna ohranitvena strategija za jelko, pri čemer se ohranja najbolj vitalna jelova drevesa. Treba je puščati vse jelove čakalce in jih vključevati v bodoči sestoj. Na javorjevih rastiščih in v sestojih, kjer je cilj večji delež pl. list. naj se v obnovo uvaja sestoj na večjih površinah (pomladitvena jedra velika vsaj dve sestojni višini) in hitreje zaključi z obnovo (takoj, ko je površina pomlajena in mlajše pl. list. preseže 0,5 m višine). Sečnjo na pomlajenih površinah naj se izvaja v času od 15. septembra do 15. aprila.

Nega gozdov: Velik delež negovalnih del pri negi manjših skupin mladovij se lahko opravi s pomočjo samodejne nege. V večjih skupinah se z ukrepi nege pospešuje jelko, plemenite listavce in tudi smreko. Enkrat v desetletju naj se opravi uravnavanje zmesi, po potrebi rahljanje in posek predrastkov v goščah. Nego letvenjakov naj se izvaja po potrebi. V drogovnjakih je treba večkrat odstraniti starejša robna drevesa sosednjih sestojev, predvsem tista, ki zastirajo svetlobo. Ukrepi v debeljaki naj bodo šibki. Jakost redčenj, v kolikor so še potrebna, naj bo večja pri listavcih. Malopovršinsko skupinsko raznomerne in prebiralne sestoj se usmerja po načelih skupinsko raznomerne in prebiralnega gospodarjenja. V sestoji naj bodo posamič ali v skupinicah prisotna drevesa v vseh sestojnih položajih. Treba je zagotoviti stalno dovajanje svetlobe za nemoteno pomlajevanje ter sproščanje skupinic dreves in posameznih čakalcev.

Drevesna sestava gozdov: Ciljni drevesni vrsti sta jelka in bukev s posamično in skupinsko primesjo smreke ter plemenitih listavcev. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje ostale listavce, kot so topokrpi javor, mokovec, jerebika in druge termofilne vrste.

Usmeritve za varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Redno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov za varstvo pred smrekovimi in jelovimi podlubniki. Posek oslabelega drevja se izvaja zaradi sušenja jelke, jelovega in smrekovega lubadarja in sušenja bresta in mestoma velikega jesena. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka). V kolikor ni možno takojšnje spravilo in odvoz sortimentov po podlubnikih napadenih dreves, naj se ti obelijo, obeljeno lubje pa naj se izpostavi soncu ali sežge, če pa to ni možno naj se zmelje ali tretira s primernim insekticidom, ob upoštevanju predpisov. Posek javorjev napadenih z javorjevim rakom in izvedba ustreznih sanacijskih ukrepov.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Na območjih, kjer so bili sestoji poškodovani po naravnih ujmah, naj se izvede posek poškodovanih dreves, na ogolelih površinah izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo. V primeru skromnega grmovnega sloja, ki preprečuje razgaljenje tal, priprava sestoja za naravno obnovo ni potrebna.

Varstvo posebnih habitatov: Zlasti na območju con vrst (UC A – območje triprstega in belohrbtega detla), ki za svoj obstoj potrebujejo večji delež odmrle biomase, naj se na površini 3 do 5 % RGR osnuje ekocelice, najprimerneje na najbolj skalovitih in nedostopnih - neodprtih predelih, v okolici brlogov (medved, ris, jazbec), v okolici kraških jam in brezen ter v predelih skupin starega drevja. Tudi sanitarna sečnja naj se časovno prilagodi vrstam (npr. območje medvedjih brlogov - medvedka kot februarja, cona triprstega detla - detel gnezdi maja in junija). Praviloma naj se izvaja v drugi polovici leta. Delež odmrle biomase naj znaša do 5 % od lesne zaloge. Naravnemu propadu se lahko prepusti posamezna suha drevesa ali skupino suhih dreves, kjer so podlubniki že odleteli. Večji del odmrlih dreves naj bo debelejših od 5. debelinske stopnje, in sicer od teh najmanj ena četrtina stoječih sušic. Pušča naj se še živa drevesa (bukve), s premerom dupla večjim od 4 cm. Tam kjer ni dovolj odmrle biomase se pušča do naravnega razpada posamezne manj kvalitetne debele listavce, oddaljene vsaj eno drevesno višino od ceste.

Ukrepi

Preglednica 66/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	62,1	37,9	100,0
- ciljno %	62,6	37,4	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m3/ha)	255,2	155,6	410,8
- ciljna (m3/ha)	263,9	157,5	421,4
Prirastek (m3/ha)	6,76	3,84	10,60
Možni posek (m3/ha)	58,9	36,3	95,3
Možni posek (m3/ha/leto)	5,90	3,64	9,54
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	23,1	23,4	23,2
Intenziteta m. p. prirastek (%)	87,2	94,8	90,0
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 67/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka					Posek skupaj	% od LZ	% od P	
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo				Posek oslabelega drevja in sanitarni p.
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	19.792	39.418	82.299	0	0	19.891	161.400	23,1	87,2
	%	12,3	24,4	51,0	0	0,0	12,3	100,0		
Listavci	m3	10.443	35.764	47.238	0	0	6.155	99.600	23,4	94,7
	%	10,5	35,9	47,4	0	0,0	6,2	100,0		
Skupaj	m3	30.235	75.182	129.537	0	0	26.046	261.000	23,2	89,9
	%	11,6	28,8	49,6	0	0,0	10,0	100,0		

Preglednica 68/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	183,20	183,20
Priprava tal	ha	0,25	0,25
Sadnja	ha	0,25	0,25
Obžetev	ha	2,25	6,75
Nega mladja	ha	21,59	21,59
Nega gošče	ha	85,65	85,65
Nega letvenjaka	ha	94,46	94,46
Nega ml. Drogovnjaka	ha	17,86	17,86
Nega prebiralnega gozda	ha	69,80	69,80
Varstvo pred žuželkami	dni	83,00	83,00
Zaščita s premazom	ha	2,25	9,50
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	1.090,00	2.500,00
Vzdrževanje travinj	ha	0,60	6,00
Vzdrževanje vodnih površin	kos	10,00	10,00
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	2.380,00	2.380,00
Naravni razvoj biotopov	ha	13,03	13,03
Ohranjanje biotopov - nega	ha	1,70	1,70
Ohranjanje biotopov - sečnja	m ³	90,00	90,00
Postavitev gnezdnic	kos	10,00	10,00

9.2.2 Rastiščnogojitveni razred: Jelova bukovja na plitvih tleh - 01121

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Poleg lesnoproizvodne funkcije so izjemno poudarjene tudi funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (ekocelice, mirne cone, gozdne jase, zimovališča,...), varovalna funkcija (naklon nad 35 st., skalovitost nad 70 %), hidrološka funkcija (jame, brezna, vodovarstvena cona), lovnogospodarska funkcija (rukališča), funkcija varovanja naravnih vrednot (NVLP Velb, izjemna drevesa), funkcija varovanja kulturne dediščine (arheološki najdišči Glažuta in Grčmanova jama), ter funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (semenski sestoj jelke). V RGR se pojavljajo tudi upravljavske cone A, B, C in G.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 69/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
91K0	Ilirski bukov gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

Površina RGR je 1.745,42 ha - 32,8 % gozdov enote, prevladujejo državni gozdovi 1.124,37 ha, zasebnih je 621,05 ha.

Gozdnogospodarski razred združuje ekstremnejša - skalovitejša, strmejša jelovo-bukova rastišča, ki v okolici Črnega vrha mejijo na gorska bukova rastišča.

a) Rastišče

Rastiščno prevladuje Dinarsko jelovo bukovje z bilnico, med ekstremnimi združbami sta posebej zanimivi Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom in Dinarsko jelovje na skalovju.

Proizvodna sposobnost rastišča je 7,1 m³/ha. Za izračun modela po posameznih drevesnih vrstah smo uporabili naslednje SI: smreka 30, jelka 28, bukev 26 in plemeniti listavci 26.

Preglednica 70/D-GZ1: Gozdni rastišni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastišni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
60110	<i>Pobočno velikojesenovje</i>	7	5,79	0,3
64101	<i>Dinarsko jelovo bukovje s torilnico</i>	11	148,41	8,5
64102	<i>Dinarsko jelovo bukovje z bilnico</i>	11	818,19	46,9
64103	<i>Dinarsko jelovo bukovje s tevjem</i>	11	6,14	0,4
64104	<i>Dinarsko jelovo bukovje z golščem</i>	11	47,41	2,7
64105	<i>Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom</i>	11	210,57	12,1
64106	<i>Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom</i>	11	14,85	0,9
64107	<i>Dinarsko jelovo bukovje z javorjem</i>	11	110,83	6,3
64108	<i>Dinarsko jelovo bukovje z buniko</i>	11	72,33	4,1
64114	<i>Dinarsko jelovo bukovje tipično</i>	11	122,79	7,0
64115	<i>Dinarsko jelovo bukovje z lepenom</i>	11	19,58	1,1
66110	<i>Dinarsko jelovje na skalovju</i>	5	168,53	9,7
	Skupaj	10,40	1.745,42	100,0

b) Stanje sestojev**Zgradba gozda**

Skupinsko raznomerni, na ekstremnejših (skalovitejših in strmejših) rastiščih često malopovršinski ali prebiralni sestoji jelke in bukeve z mestoma obilnejšo primesjo smreke. V okolici Črnega vrha so tudi večjepovršinsko enomernejši bukovji debeljaki.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 388,3 m³/ha, iglavcev je 50,8 %, listavcev 49,2 %. Pri iglavcih prevladuje debelo drevje (54,0 % LZ nad 50 cm debeline), listavci so tanjši še vedno pa je več kot tretjina drevja debelejša od 50 cm. Skupni prirastek je 8,88 m³/ha/leto, 5,12 m³/ha pri iglavcih, 3,76 m³/ha pri listavcih. Lesna zaloga je, v primerjavi z modelno lesno zalogo (ob enakem razmerju razvojnih faz), prenizka za 4,9 %.

Preglednica 71/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m3/ha	%
	I	II	III	IV	V	m3/ha	%		
Iglavci	2,5	9,1	14,5	19,9	54,0	197,3	50,8	5,12	57,7
Listavci	6,8	11,0	19,6	25,8	36,8	191,0	49,2	3,76	42,3
Skupaj	4,6	10,0	17,0	22,8	45,6	388,3	100,0	8,88	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi prevladuje bukev, sledi jelka, smreka in plemeniti listavci.

Preglednica 72/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m3/ha	73,8	123,5	0,0	0,0	0,0	172,0	0,0	19,0	0,0	0,0
	%	19,0	31,8	0,0	0,0	0,0	44,3	0,0	4,9	0,0	0,0
Naravno stanje	m3/ha	50,5	157,3	0,0	0,0	0,0	153,4	0,0	26,8	0,4	0,0
	%	13,0	40,5	0,0	0,0	0,0	39,5	0,0	6,9	0,1	0,0

Ohranjenost gozdov

Večina 92,8 % sestojev je ohranjenih, zaradi smreke je nekaj sestojev spremenjenih.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Mladovja in drogovnjaki so večinoma dobrih zasnov. Večina mladovij je pomanjkljivo negovanih, medtem, ko so ostali sestoji večinsko negovani. V mladovjih, drogovnjakih in debeljakih prevladuje normalen sklep.

Preglednica 73/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	36,94	4,5	90,9	3,2	1,4	16,8	81,8	1,4	0,0	34,4	58,0	6,2	1,4
Drogovnjak	17,45	0,0	91,8	8,2	0,0	87,0	11,7	1,3	0,0	14,8	80,1	5,1	0,0
Debeljak	217,50					77,0	18,6	4,4	0,0	3,1	78,3	14,7	3,9
Sestoj v obnovi	95,09					56,0	42,1	1,9	0,0				
RAZNOMERNO (ps-šp)	372,39					69,8	17,6	12,6	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.006,05					57,1	39,8	3,1	0,0				
Skupaj	1.745,42												

Kakovost drevja

V RGR ima 4,2 % dreves odlično, 27,1 % dreves prav dobro, 39,5 % dreves dobro, 23,9 % zadovoljivo in 5,3 % slabo kakovost. Iglavci so v splošnem kakovostnejši od listavcev.

Preglednica 74/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	345	3,8	37,9	37,7	19,7	0,9
Jelka	593	1,2	27,3	48,6	21,4	1,5
Bukev	958	5,1	22,4	35,9	27,3	9,3
Pl. Ist.	132	12,1	31,8	31,1	20,5	4,5
Skupaj iglavci	938	2,1	31,2	44,6	20,8	1,3
Skupaj listavci	1.090	6,0	23,6	35,2	26,5	8,7
Skupaj	2.028	4,2	27,1	39,5	23,9	5,3

Poškodovanost sestojev

Opažena je poškodovanost na kar 14,3 % dreves, največ na deblu in korenčniku (13,5 %). Deloma so vzrok težji, skalovitejši tereni. 0,6 % dreves je imelo poškodovane veje, osutost vej je bila opažena le na 0,2 % dreves.

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je 12,5 m³/ha, kar predstavlja 3,2 % na lesno zalogo.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V RGR je bila realizacija skupnega načrtovanega poseka malenkost presežena, zaradi sušenja jelke in sanacije smrekovih podlubnikov je bila presežena pri iglavcih (123,9 %), realizacija sečnje listavcev je bila 71,3 %. Načrtovana gojitvena in varstvena dela niso bila v celoti realizirana.

Preglednica 75/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	65.352	80.999	123,9	69,7
LISTAVCI	50.873	36.263	71,3	31,2
Skupaj	116.225	117.262	100,9	100,9

Preglednica 76/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	36,89	32,18	87,2
Priprava tal	ha	5,00	0,00	0,0
Sadnja	ha	5,00	0,20	4,0
Obžetev	ha	6,00	0,10	1,7
Nega mladja	ha	1,30	2,62	201,5
Nega gošče	ha	40,07	27,79	69,4
Nega letvenjaka	ha	11,59	29,25	252,4
Nega ml. drogovnjaka	ha	5,51	2,70	49,0
Nega prebiralnega gozda	ha	150,29	92,40	61,5
Zaščita s premazom	ha	12,00	0,30	2,5
Zaščita z ograjo	m	400,00	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	1,20	0,00	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	kos	2,00	0,00	0,0
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m3	2.244,00	2.008,00	89,5
Naravni razvoj biotopov	m3	5.725,05	6.686,20	116,8
Ohranjanje biotopov - nega	ha	2,00	0,50	25,0
Ohranjanje biotopov - sečnja	m3	120,00	0,00	0,0
Postavitev gnezdnic	kos	10,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	12,58	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	0,00	2,00	0,0
Sadnja plodonosnega drevja	kos	0,00	100,00	0,0
Vzdrževanje stez	dni	0,00	4,00	0,0
Ostala varstvena dela	dni	0,00	3,50	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

V RGR 01121 so združeni nekdanji prebiralni, zabukovljeni in smiselno tudi ekstremnejši odseki drugih jelovo-bukovih rastišč. Lesna zaloga je v zadnjem desetletju nekoliko narasla in znaša 388,3 m³/ha. Precej se je povečal tudi prirastek in znaša 8,88 m³/ha/leto (pri iglavcih 5,12 m³/ha/leto, pri listavcih 3,76 m³/ha/leto). Možni posek je višji kot realiziran v prejšnjem desetletju in znaša 8,46 m³/ha/leto.

Preglednica 77/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m3/ha			m3/ha			m3/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2005	1.722,63	215,3	184,0	399,3	4,70	4,35	9,05	3,79	3,43	7,22
2015	1.737,14	198,7	175,4	374,1	4,01	2,84	6,85	4,66	2,09	6,75
2025	1.745,42	197,3	191,0	388,3	5,12	3,76	8,88	4,39	4,07	8,46

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Delež drevesnih vrst v lesni zalogi se v zadnjih desetletjih ne menja bistveno. Malenkost je več bukve, znižuje pa se delež smreke in jelke.

Preglednica 78/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	21,4	32,5	0,0	0,0	0,0	41,1	0,0	5,0	0,0	0,0
2015	21,0	32,1	0,0	0,0	0,0	42,3	0,0	4,6	0,0	0,0
2025	19,0	31,8	0,0	0,0	0,0	44,3	0,0	4,9	0,0	0,0

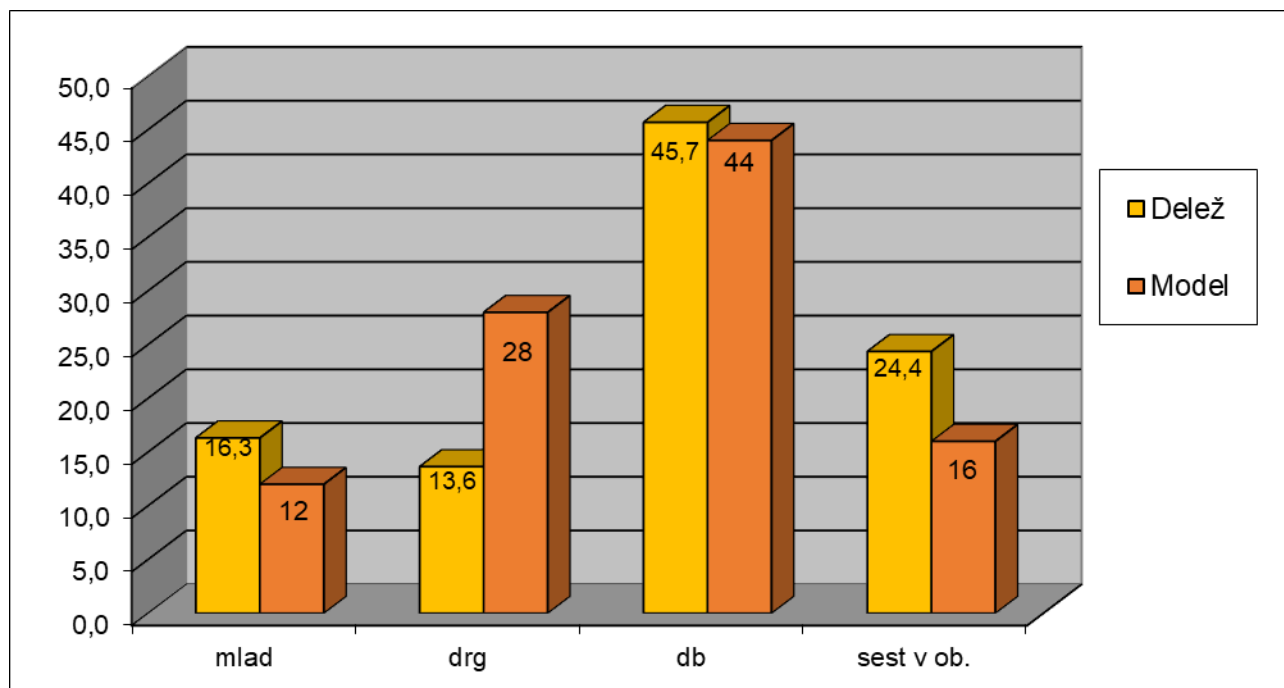
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Pri kartiranju sestojev - razvojnih faz smo s % ocenjevali tudi delež mladovja – predvsem gošč, ki jih zaradi malopovršinske prepletenosti v debeljakih ni moč posebej vrisati, a imajo vse možnosti za uspešno preraščanje. Podobno so z deležem osnovnih razvojnih faz (mld, dg, db, pom) razdeljeni tudi raznomerni sestoji. Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz, prevladujejo debeljaki in raznomerni sestoji.

Najvišji je delež debeljakov 12,5 oziroma 45,7 %, sestojev v obnovi je 5,4 oziroma 24,4 %, mladovij je 2,1 oziroma 16,3 % ter drogovnjakov je 1,0 % oziroma 13,6 %. Kar 57,7 % sestojev je bilo kartiranih kot skupinsko – gnezdasto raznomernih, 21,3 % pa kot prebiralnih sestojev. Iz primerjave korigiranih deležev razvojnih faz z modelnimi vidimo, da je največje odstopanje pri drogovnjakih, ki jih je za 14,4 % premalo, sestojev v obnovi je za 8,4 % preveč. Prav tako je malo preveč tudi mladovij (4,3 %) in debeljakov (1,7 %).

Preglednica 79/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	%
Mladovje	36,94	2,1	16,3	19	12	209,45	4,3
Drogovnjak	17,45	1,0	13,6	43	28	488,72	-14,4
Debeljak	217,50	12,5	45,7	68	44	767,98	1,7
Sestoj v obnovi	95,09	5,4	24,4	25	16	279,27	8,4
RAZNOMERNO (ps-šp)	372,39	21,3					
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.006,05	57,7					
Skupaj	1.745,42	100,0	100,0	155,0	100,0	1.745,42	

Grafikon 4: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna in prebiralna	Proizvodna doba 150 let, pom. doba 25 let	600	sm (15) je (35) bu (43) pl. list. (6) drugi list. (1)	A/B B A/B A Drva	60 cm 70 cm 55 cm 60 cm 40 cm
Pomladitveni cilj				sm (20) je (24) bu (55) pl. list. (10) drugi list. (1)		

Cilj so skupinsko raznomerni in prebiralni sestoji s povprečno lesno zalogo 392 m³/ha. Ciljno obdobje je 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Poudarjena varovalna vloga ter vzdrževanje malopovršinske skupinsko raznomerne in prebiralne zgradbe, s poudarkom na pomlajevanju, s ciljem zmanjšati delež dreves v petem debelinskem razredu in povečanje deleža dreves v ostalih debelinskih razredih.

Obnova gozdov: Uporablja naj se prebiralni koncept naravne obnove. Naravna obnova mora biti stalna in neprekinjena, odvija naj se pod rahlim zastorom odraslega drevja. Prednost imajo jelka, smreka in plemeniti listavci (gorski javor). Naravna obnova se izvaja posamič in v manjših skupinah (gnezdih). Skupine mladovij naj ne bodo nikakor večje od ene drevesne višine. S posekom drevja v

zgornjih socialnih položajih se sprošča skupine mladovij in posamezne čakalce. Pri obnovi je pomembna ohranitvena strategija za jelko, pri čemer se ohranja prebiralno in malopovršinsko raznomerno zgradbo in odrasla, najbolj vitalna jelova drevesa. Treba je puščati vse jelove čakalce iz spodnjega in srednjega socialnega položaja in jih vključevati v bodoči sestoj. V primeru prevladujočega deleža bukve se lahko obnova izvaja tudi na večjih površinah (ena do dve sestojni višini). Na pomlajenih površinah naj se sečnja izvaja izven vegetacije, v času od 15. septembra do 15. aprila.

Nega gozdov: Malopovršinski ukrepi. Glavno vodilo je pospeševanje prebiralne zgradbe. Na majhni površini naj bodo zastopana drevesa vseh dimenzij, ki zagotavljajo trajno proizvodnjo in ohranjanje rastiščnih potencialov. Sklep krošenj naj bo večplasten - stopničast. S prebiralno sečnjo naj se izvaja posredna nega, avtonega ali samouravnavanje tako, da bo prihajalo do socialnega vzpona oziroma preslojevanja dreves. Nega prebiralnega gozda naj se kot gojitveni ukrep izvaja v primeru skupin mladovij kot posek posameznih nekvalitetnih osebkov in uravnavanja zmesi. V kolikor sestoji dosega optimalno lesno zalogo ob prebiralni zgradbi in uravnoveženi debelinski strukturi (350-400 m³/ha), naj se intenziteta poseka giblje v višini prirastka. Višja intenziteta naj bo v sestojih z višjimi lesnimi zalogami in pri porušeni debelinski strukturi (zelo veliko debelega drevja), nižja pa v primeru nizkih lesnih zalog (pod optimalno) in primanjkljaju debelih dreves. Na najbolj strmih in skalovitih predelih ni namen gojitev zelo debelega drevja in sestojev z visokimi lesnimi zalogami. Tu naj bo še posebej poudarjena funkcija pomlajevanja, to je skrb za stalno pokritost tal z gozdom in stalna prisotnost mlajših razvojnih faz.

Drevesna sestava gozdov: Ciljni drevesni vrsti sta jelka in bukev s posamično in skupinsko primesjo smreke ter plemenitih listavcev. V tem RGR se pogosteje pojavlja tisa, ki jo je treba varovati. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje ostale listavce, kot so topokrpi javor, mokovec, jerebika in druge termofilne vrste.

Usmeritve za premene sestojev: Posredne premene se izvajajo predvsem na območjih, kjer je bilo drevje v preteklosti na večjih površinah močno posekano (razlog je lahko tudi veter, žled, lubadar) in imajo, zaradi pionirskih drevesnih vrst, danes malodonosni značaj. Tu naj se z ukrepi posredne premene pospešuje jelko, smreko, bukev in plemenite listavce.

Usmeritve za varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Redno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov za varstvo pred smrekovimi in jelovimi podlubniki. Posek oslabelega drevja se izvaja zaradi sušenja jelke, jelovega in smrekovega lubadarja in sušenja bresta. Zaščita sajene smreke in jelke s premazi, zaščita naravnega mladja z ograjami velikimi od 1 do 2 ha. Za ohranjanje - pomlajevanje tise pa tudi drugih vrst se lahko na primernih mestih postavi tudi manjše ograje, velikosti 12 x 12 m. Protipožarno varstvo: Prisojna južna in jugozahodna pobočja z večjim deležem iglavcev so potencialno požarno bolj ogroženi predeli. V kolikor se tovrstni sestoji nahajajo ob gozdni cesti se priporoča posek drevja do polovice sestojne višine na obe strani ceste. S tem se prepreči prehod morebitnega vršnega požara. Površine ob cesti naj se 2 do 3 x v desetletju mulčijo (v kolikor ni prevelika skalovitost). Preprečevalno zatiralni ukrepi: Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka). V kolikor ni možno takojšnje spravilo in odvoz sortimentov po podlubnikih napadenih dreves, naj se ti obelijo, obeljeno lubje pa naj se izpostavi soncu ali sežge, če pa to ni možno naj se lubje zmelje ali tretira s primernim insekticidom. Posek javorjev napadenih z javorjevim rakom in izvedba ustreznih sanacijskih ukrepov.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Posek poškodovanih dreves, na ogolelih površinah izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo. V primeru skromnega grmovnega sloja, ki preprečuje razgaljenje tal, priprava sestoja za naravno obnovo ni potrebna.

Varstvo posebnih habitatov: Zlasti na območju con vrst, ki za svoj obstoj potrebujejo večji delež odmrle biomase, naj se na površini do 10 % RGR osnuje ekocelice, najprimerneje na najbolj skalovitih in nedostopnih - neodprtih predelih, v okolici brlogov (medved, ris, jazbec), v okolici kraških jam in brezen ter v predelih skupin starega drevja. Sečnja in tudi sanitarna sečnja naj se časovno prilagodi vrstam (npr. območje medvedjih brlogov - medvedka koti februarja, cona triprstega detla - detel gnezdi maja in junija). Praviloma naj se izvaja v drugi polovici leta. Delež odmrle biomase naj znaša do 8 % od LZ. Naravnemu propadu se lahko prepusti posamezna suha drevesa ali skupino suhih dreves, kjer so podlubniki že odleteli. Večji del odmrlih dreves naj bo debelejših od 5. debelinske stopnje, in sicer od teh najmanj ena četrtina stoječih sušic. Pušča naj se še živa drevesa

(bukve), s premerom dupla večjim od 4 cm. Tam kjer ni dovolj odmrle biomase se pušča do naravnega razpada posamezne manj kvalitetne debele listavce oddaljene vsaj eno drevesno višino od ceste.

Ukrepi

Preglednica 80/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	50,8	49,2	100,0
- ciljno %	52,1	47,9	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m3/ha)	197,3	191,0	388,3
- ciljna (m3/ha)	205,0	188,0	392,0
Prirastek (m3/ha)	5,12	3,76	8,88
Možni posek (m3/ha)	43,9	40,6	84,6
Možni posek (m3/ha/leto)	4,39	4,07	8,46
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	22,3	21,3	21,8
Intenziteta m. p. prirastek (%)	85,8	108,2	95,3
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 81/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka					Posek skupaj	% od LZ	% od P	
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo				Posek oslabelega drevja in sanitarni p.
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	3.301	8.176	55.518	0	0	9.704	76.700	22,3	85,7
	%	4,3	10,7	72,4	0	0,0	12,7	100,0		
Listavci	m3	3.089	14.809	48.170	0	0	4.932	71.000	21,3	108,3
	%	4,4	20,9	67,8	0	0,0	6,9	100,0		
Skupaj	m3	6.390	22.985	103.688	0	0	14.637	147.700	21,8	95,3
	%	4,3	15,6	70,2	0	0,0	9,9	100,0		

Preglednica 82/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	88,20	88,20
Nega mladja	ha	1,60	1,60
Nega gošče	ha	66,25	66,25
Nega letvenjaka	ha	98,12	98,12
Nega ml. Drogovnjaka	ha	4,20	4,20
Nega prebiralnega gozda	ha	73,55	73,55
Varstvo pred žuželkami	dni	12,00	12,00
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	2.800,00	2.800,00
Naravni razvoj biotopov	ha	76,88	76,88
Postavitev gnezdnic	kos	3,00	3,00

9.2.3 Rastiščnogojitveni razred: Podgorska jelova bukovja - zasmrečena - 01185

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Poleg lesnoproizvodne funkcije so izjemno poudarjene tudi funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (ekocelice, gozdne jase, zimovališča, zaraščanja...), varovalna funkcija (jelovje v skalovju), hidrološka funkcija (jame, brezna, vodovarstvena cona), funkcija varovanja naravnih vrednot (Vodna jama v Jelendolu), lovogospodarska funkcija (rukališča, zimska krmišča), ter funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (stojišča čebelnjakov). V RGR se pojavljata tudi upravljavski coni A in B.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 83/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
91K0	Ilirski bukovski gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

Površina RGR je 797,44 ha - 15,0 % gozdov enote, prevladujejo državni gozdovi 653,24 ha, zasebnih je 144,17 ha in gozdov lokalnih skupnosti 0,03 ha.

Zasmrečeni nižinski jelovo–bukovski gozdovi so velikopovršinsko skupinsko raznomerni ali povsem enomerni smrekovi sestoji, ki so nastali s sadnjo v okolici Grčaric. Na srečo so brez večjih problemov prerasli v debeljake, ki pa so jih v zadnjih desetletjih na velikih površinah prizadeli podlubniki. Tako je velik delež teh gozdov pravzaprav v obnovi, a s precej pomanjkljivimi zasnovami.

a) Rastišče

Rastiščno zasmrečeni sestoji v okolici Grčaric niso bili kartirani, večinoma smo jih opredelili kot *Dinarsko jelovo bukovje z buniko*.

Proizvodna sposobnost rastišča je 7,7 m³/ha. Za izračun modela po posameznih drevesnih vrstah smo uporabili naslednje SI: smreka 33, jelka 30, bukev 27, plemeniti listavci 28, trdi listavci 24 in mehki listavci 26.

Preglednica 84/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
59110	<i>Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje</i>	5	1,84	0,2
64101	<i>Dinarsko jelovo bukovje s torilnico</i>	11	51,17	6,4
64105	<i>Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom</i>	11	15,35	1,9
64107	<i>Dinarsko jelovo bukovje z javorjem</i>	11	39,58	5,0
64108	<i>Dinarsko jelovo bukovje z buniko</i>	11	598,63	75,1
64110	<i>Dinarsko jelovo bukovje s šašem</i>	11	22,32	2,8
64114	<i>Dinarsko jelovo bukovje tipično</i>	11	63,55	8,0
66110	<i>Dinarsko jelovje na skalovju</i>	5	5,00	0,6
	Skupaj	11,00	797,44	100,0

b) Stanje sestojev**Zgradba gozda**

V RGR prevladujejo sestoji v obnovi nastali po velikih sanacijskih sečnjah zaradi čezmerne namnožitve smrekovih lubadarjev v prejšnjem desetletju. Še vedno je veliko tudi raznomernih sestojev in debeljakov.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je precej padla in znaša 229,7 m³/ha, iglavcev je 43,8 %, listavcev 56,2 %. Pri iglavcih prevladuje debelo drevje (52,0 % LZ nad 50 cm debeline), listavci so tanjši. Skupni prirastek je 7,76 m³/ha/leto, 3,57 m³/ha pri iglavcih, 4,19 m³/ha pri listavcih. Lesna zaloga je, v primerjavi z modelno lesno zalogo (ob enakem razmerju razvojnih faz), prenizka za 31,8 %.

Preglednica 85/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m3/ha	%
	I	II	III	IV	V	m3/ha	%		
Iglavci	3,0	8,9	15,6	20,5	52,0	100,6	43,8	3,57	46,1
Listavci	9,2	22,2	25,2	27,4	16,0	129,1	56,2	4,19	53,9
Skupaj	6,5	16,4	21,0	24,4	31,7	229,7	100,0	7,76	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi zaradi velikega izpada smreke prevladuje bukev. Sledita smreka in jelka. Naravnejši drevesni sestavi se bomo približevali le postopoma, skozi več desetletij.

Preglednica 86/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m3/ha	64,3	36,2	0,1	0,0	0,0	107,2	0,3	20,9	0,6	0,1
	%	28,0	15,8	0,0	0,0	0,0	46,8	0,1	9,1	0,2	0,0
Naravno stanje	m3/ha	12,9	72,6	0,0	0,0	0,0	121,1	0,0	23,2	0,0	0,0
	%	5,6	31,6	0,0	0,0	0,0	52,7	0,0	10,1	0,0	0,0

Ohranjenost gozdov

Zaradi zasmrečenosti je le 37,7 % sestojev z oznako ohranjeni, ostali so glede drevesne sestave močno spremenjeni oziroma spremenjeni, nekateri pa celo izmenjani.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Mladovja so večinoma dobrih do pomanjkljivih zasnov, velik delež je tudi slabih. Drogovnjaki so večinoma pomanjkljivih zasnov. Večina mladovij, drogovnjakov, sestojev v obnovi in raznomernih sestojev je pomanjkljivo negovanih, medtem ko je večina debeljakov negovanih. Mladovja in debeljaki so večinoma normalnega sklepa, drogovnjaki pa tesnega ali vrzelastega.

Preglednica 87/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	90,67	8,4	33,9	33,9	23,8	32,1	40,1	27,8	0,0	7,9	30,8	22,8	38,5
Drogovnjak	13,18	0,0	23,1	76,9	0,0	23,1	65,2	11,7	0,0	31,4	5,1	23,4	40,1
Debeljak	192,79					52,5	42,6	4,9	0,0	1,3	56,6	37,7	4,4
Sestoj v obnovi	312,58					17,8	61,9	20,3	0,0				
RAZNOMERNO (ps-šp)	1,23					0,0	0,0	100,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	186,99					32,6	64,3	3,1	0,0				
Skupaj	797,44												

Kakovost drevja

2,0 % dreves ima odlično kakovost, 16,9 % dreves prav dobro, 35,5 % dreves dobro, 30,5 % zadovoljivo in 15,1 % slabo kakovost.

Preglednica 88/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	150	0,7	25,3	46,6	24,7	2,7
Jelka	75	1,3	34,7	42,7	21,3	0,0
Bukev	254	2,4	7,9	27,6	38,5	23,6
Hrast	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	52	5,8	13,5	32,6	25,0	23,1
Dr. tr. Ist.	5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	225	0,9	28,4	45,3	23,6	1,8
Skupaj listavci	312	2,9	8,7	28,2	35,5	24,7
Skupaj	537	2,0	16,9	35,5	30,5	15,1

Poškodovanost sestojev

Opazena je poškodovanost na 9,8 % dreves, največ na deblu in koreničniku (7,8 %). Zaradi sprotnih sanitarnih sečenj zaradi smrekovih podlubnikov ni opaznejše osutosti.

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je 13,4 m³/ha, kar predstavlja 5,8 % na lesno zalogo.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V zasmrečenih sestojih je bil načrtovani posek iglavcev zaradi nujnih sanitarnih sečenj močno presežen, sečnja listavcev pa je bila na ta račun realizirana zgolj polovično. Načrtovana gojitvena in varstvena dela so bila zaradi obnove obsežnih ogolelih površin, ki so nastala po sanitarnih sečnjah iglavcev močno presežena.

Preglednica 89/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	38.000	102.268	269,1	196,7
LISTAVCI	14.000	7.340	52,4	14,1
Skupaj	52.000	109.608	210,8	210,8

Preglednica 90/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	42,06	14,70	35,0
Priprava tal	ha	11,00	32,93	299,4
Sadnja	ha	10,35	30,14	291,2
Obžetev	ha	48,50	99,88	205,9
Nega mladja	ha	5,55	19,85	357,7
Nega gošče	ha	26,09	20,90	80,1
Nega letvenjaka	ha	3,65	7,05	193,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	4,38	1,70	38,8
Nega prebiralnega gozda	ha	1,30	0,30	23,1
Zaščita s premazom	ha	55,00	127,21	231,3
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	30,00	370,00	1.233,3
Zaščita z ograjo	m	400,00	1.730,00	432,5
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	1.200,00	1.701,00	141,8
Vzdrževanje grmišč	ha	3,00	0,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	165,60	89,00	53,7
Ohranjanje biotopov - sečnja	m ³	150,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	170,72	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	kos	0,00	1,00	0,0
Sadnja plodonosnega drevja	kos	0,00	270,00	0,0
Ostala varstvena dela	dni	0,00	46,53	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

V RGR so združeni oddelki – odseki s prevladujočo smreko v okolici Grčaric. Površina se je zaradi zarisa novega gozdnega roba, uskladitve z rabo in vključitvijo nekaj opuščenih tras daljnovodov v gozd nekoliko povečala. Zaradi obsežnih sanitarnih sečenj se je precej zmanjšala lesna zaloga, medtem, ko je prirastek narasel. Načrtovani posek je za dobro polovico nižji kot je bil realiziran v zadnjem desetletju.

Preglednica 91/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2005	798,69	316,6	83,5	400,1	8,40	3,28	11,68	14,96	0,44	15,40
2015	791,97	201,4	100,2	301,6	3,34	2,57	5,92	12,91	0,93	13,84
2025	797,44	100,6	129,1	229,7	3,57	4,19	7,76	3,10	3,34	6,43

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Delež smreke se je v zadnjem desetletju skoraj prepolovil in znaša 28,0 % lesne zaloge. Trend padanja njenega deleža se bo verjetno nadaljeval tudi v prihodnje. Najvišji delež v LZ tako predstavlja bukev (46,8 %) povečala pa sta se tudi deleža jelke in plemenitih listavcev.

Preglednica 92/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	70,0	9,1	0,0	0,0	0,0	16,3	0,0	4,2	0,4	0,0
2015	53,3	13,5	0,0	0,0	0,0	26,7	0,1	5,8	0,5	0,1
2025	28,0	15,8	0,0	0,0	0,0	46,8	0,1	9,1	0,2	0,0

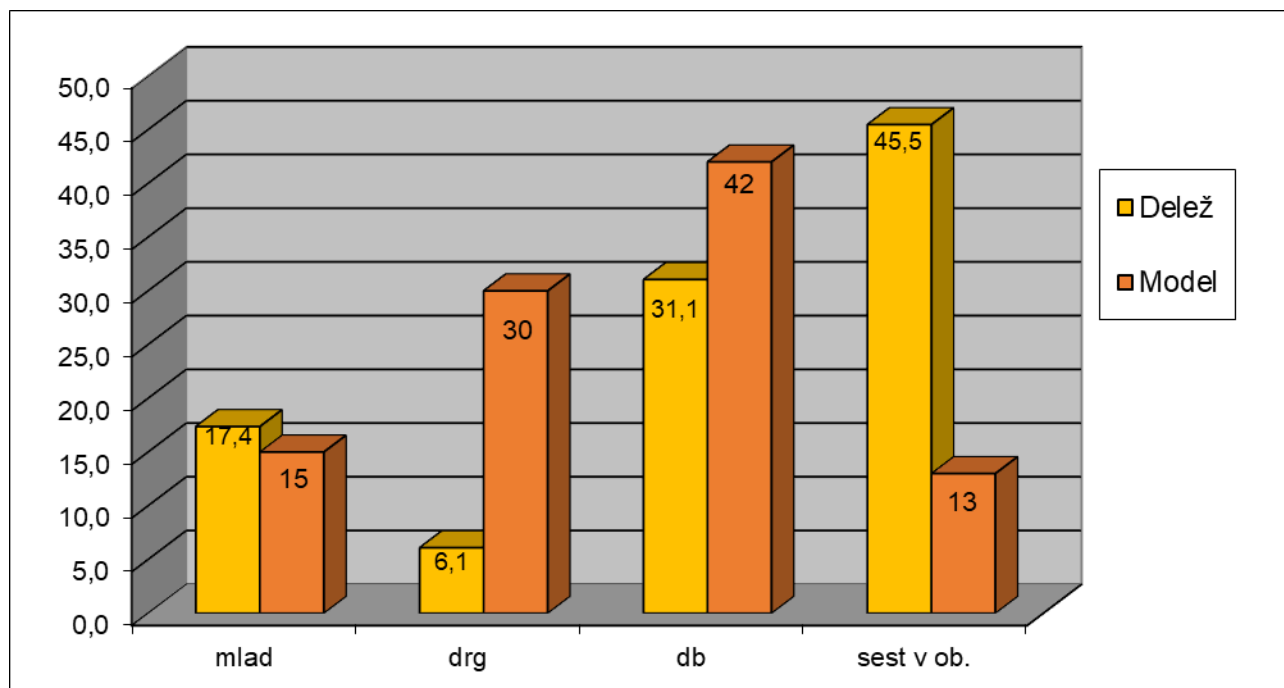
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Pri kartiranju sestojev - razvojnih faz smo s % ocenjevali tudi delež mladovja – predvsem gošč, ki jih zaradi malopovršinske prepletenosti v debeljakih ni moč posebej vrisati, a imajo vse možnosti za uspešno preraščanje. Podobno so z deležem osnovnih razvojnih faz (mld, dg, db, pom) razdeljeni tudi raznomerni sestoji. Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz, prevladujejo debeljaki in sestoji v obnovi.

Najvišji je delež sestojev v obnovi 39,1 oziroma 45,5 %, debeljakov je 24,2 oziroma 31,1 %, mladovij je 11,4 oziroma 17,4 % ter drogovnjakov 1,7 oziroma 6,1 %. 23,4 % sestojev je bilo kartiranih kot skupinsko – gnezdsto raznomernih. Iz primerjave korigiranih deležev razvojnih faz z modelnimi vidimo, da je največje odstopanje pri sestojih v obnovi, ki jih je za 32,5 % preveč, drogovnjakov je za 23,9 % premalo, prav tako je premalo tudi debeljakov (10,9 %). Za 2,4 % je preveč tudi mladovij.

Preglednica 93/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	%
Mladovje	90,67	11,4	17,4	18	15	119,62	2,4
Drogovnjak	13,18	1,7	6,1	36	30	239,23	-23,9
Debeljak	192,79	24,2	31,1	50	42	334,92	-10,9
Sestoj v obnovi	312,58	39,1	45,5	16	13	103,67	32,5
RAZNOMERNO (ps-šp)	1,23	0,2					
RAZNOMERNO (sk-gnz)	186,99	23,4					
Skupaj	797,44	100,0	100,0	120,0	100,0	797,44	

Grafikon 5: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

	Zgradba	Proizvodna in	Končna	Drevesna	Kakovost	Ciljne dimenzije
		pomladitvena doba (leta)	LZ (m ³ /ha)	sestava (% končne LZ)		
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 100 - 120 let, smreka 90 let pom. doba 15 let	600	sm (60)	B	50-60 cm
				je (6)	B	60-70 cm
				o.igl (2)	C	40-50 cm
				bu (19)	B/C	55 cm
				hr (4)	B	60-70 cm
				pl. list. (7)	A/B	50-60 cm
Pomladitveni cilj				drugi list. (2)	Drva	40 cm
				sm (30)		
				je (3)		
				bu (42)		
				graden (10)		
				pl.list. (10)		
				drugi list. (5)		

Cilj so malopovršinsko do velikopovršinsko enomerni sestoji s povprečno lesno zalogo 243 m³/ha. Ciljno obdobje je 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Ogolele površine, ki so nastale kot posledica varstveno - sanacijskih sečenj se obnovi s kombinacijo naravne in umetne obnove. V kolikor se pri naravni obnovi naravno mladje v 5 do 10 letih ne pojavi, se izvede umetna obnova z listavci (graden), izjemoma smreko, kot predkulturo (1000-2000 sadik/ha), lahko tudi jelko. Delež posajene smreke naj ne bo večji od 20 %. Pri naravni obnovi imajo prednost listavci, od teh še posebej gradeni, gorski javor ter lipa in lipovec, od iglavcev pa jelka. Pospešuje se tudi vse ostale listavce (manj beli gaber in maklen), še posebej plodonosne

vrste. Gostota sadnje listavcev naj bo praviloma 500 do 1000 sadik na ha. Sadike se označi s količki. V čistih smrekovih sestojih se upošteva krajšo proizvodno dobo. V obnovo pravočasno uvesti vse sečno zrele sestoje. Ko se pojavi dovolj kvalitetno mladovje naj se obnova zaključi ter izvede končne poseke. Dopustna je tudi sadnja gospodarsko zanimivih tujerodnih vrst izven območij Nature 2000 (npr. duglazija, črni oreh, rdeči hrast).

Nega gozdov: V mladju in gošči naj bo poudarek na poseku grmovnic in predrastkov in uravnavanju zmesi. Pospešuje se listavce, zlasti bukev, graden in plemenite listavce, od iglavcev jelko, zmanjšuje se delež smreke in neželenih tujerodnih drevesnih vrst. Posek grmovnic naj se izvede večkrat v 10 letih (po dve ponovitvi). V zasmrečenih sestojih na večjih površinah naj se ohranja listavce ne glede na kvaliteto. Kjer gre za večje površine mladovja (npr. po sanacijskih obnovah) in lastnik gozda ni zainteresiran za vmesne donose iz redčenj je priporočljiva situacijska nega letvenjaka oziroma tanjšega drogovnjaka. Jakost redčenj naj bo večja v mlajših drogovnjakih, nižja pa v starejših drogovnjakih in mlajših debeljakih. Močno poškodovane drogovnjake po divjadi (obgrizanje, lupljenje) je treba sanirati - posek vseh močno poškodovanih dreves, v primeru izredno močne poškodovanosti pa jih je treba uvesti v obnovo. V starejših debeljakih naj bodo ukrepi minimalni. Tu je treba ohranjati polnilni sloj ter izvajati stalno kontrolo zdravstvenega stanja.

Drevesna sestava gozdov: Ciljne drevesne vrste so bukev, hrast, plemeniti listavci, jelka in smreka. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in tudi pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Potrebna je postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi). Premena naj gre v smeri naravne obnove z listavci, zlasti bukvijo in vsemi plemenitimi listavci vključno s češnjo in lipo.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Obvezno se zaščiti posajene sadike listavcev, jelke in smreke. Izvaja naj se individualna zaščita sadik, spomladi s škropivi in jesenska s premazi ter kolektivna z ograjami velikosti do 2 ha. Varstvo pred požari je v zasmrečenih gozdovih močno poudarjeno. Priporočljiv je iznos sečnih ostankov iz gozda in drobljenje za biomaso. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Stalna kontrola zdravstvenega stanja smrekovih sestojev. Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka). Sproten posek vseh poškodovanih in slabše vitalnih dreves. Vsa zasedena debela s podlubniki je treba pred izletom izdelati, zalego pa, čim manj škodljivo za okolje, uničiti. Posek potencialno nevarnih smrek - posamične in skupine, katere so izpostavljene vetrolomu, snegolomu in drugim ujmam.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Pravočasen izvoz posekanega lesa. Popoln gozdni red, lahko tudi požig ali mletje sečnih ostankov.

Varstvo posebnih habitatov: Kot naravna zatočišča se izloča skupine dreves listavcev ali grmovja znotraj kompleksov smrekovih monokultur. Kjer ni votlih dreves in sušic je treba namestiti gnezdnice. Kot odmrlo biomaso se pušča predvsem odmrle listavce (trepetlika, vrbe, breza, bukev, hrast) in sušice smreke brez lubja (kjer ni več podlubnikov). Odmrle biomase naj bo 2 % LZ, če je ni, se prepusti listavce (npr. trepetliko) naravnemu propadu.

Ukrepi

Preglednica 94/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	43,8	56,2	100,0
- ciljno %	43,3	56,7	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m3/ha)	100,6	129,1	229,7
- ciljna (m3/ha)	105,0	138,0	243,0
Prirastek (m3/ha)	3,57	4,19	7,76
Možni posek (m3/ha)	30,9	33,3	64,3
Možni posek (m3/ha/leto)	3,10	3,34	6,43
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	30,8	25,8	28,0
Intenziteta m. p. prirastek (%)	86,8	79,6	82,9
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 95/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	2.160	11.635	2.402	0	0	8.503	24.700	30,8	86,6
	%	8,7	47,1	9,7	0	0,0	34,4	100,0		
Listavci	m3	1.553	20.863	2.852	0	0	1.332	26.600	25,8	79,7
	%	5,8	78,4	10,7	0	0,0	5,0	100,0		
Skupaj	m3	3.713	32.497	5.254	0	0	9.835	51.300	28,0	82,9
	%	7,2	63,3	10,2	0	0,0	19,2	100,0		

Preglednica 96/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	107,15	107,15
Priprava tal	ha	7,10	7,10
Sadnja	ha	7,10	7,10
Obžetev	ha	22,15	105,25
Nega mladja	ha	44,72	44,72
Nega gošče	ha	62,65	62,65
Nega letvenjaka	ha	41,49	41,49
Nega prebiralnega gozda	ha	1,50	1,50
Varstvo pred žuželkami	dni	130,00	130,00
Zaščita s premazom	ha	21,35	138,30
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	100,00	100,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	640,00	3.600,00
Vzdrževanje vodnih površin	kos	1,00	1,00
Naravni razvoj biotopov	ha	1,59	1,59
Ohranjanje biotopov - nega	ha	5,70	5,70
Postavitev gnezdnic	kos	2,00	2,00
Ostala varstvena dela	dni	4,00	4,00

9.2.4 Rastiščnogojitveni razred: Gozdni rezervati - 09000

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Izjemno so poudarjene naslednje funkcije: funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (gozdovi s posebnim namenom, mirne cone), varovalna funkcija (naklon nad 35 st., kamnitost, skalovitost nad 70 %), hidrološka funkcija (jame, brezna, vodovarstvena cona), raziskovalna (gozdovi s posebnim namenom) ter funkcija varovanja naravnih vrednot (gozdovi s posebnim namenom). V RGR se pojavljata tudi upravljavski coni A in C.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 97/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

Površina je 40,28 ha, državnih gozdov je 36,28 ha in zasebnih 4,00 ha. V RGR 9000 so z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/2007, 29/2009, 91/2010, 1/2013, 39/2015 in 191/2020) zavarovani gozdni rezervati z blažjim varstvenim režimom Glažuta (pov 29,45 ha, št. 0620), Bela stena (pov 5,56 ha, št. 0621) in Črni vrh (pov 5,27 ha, št. 0642).

a) Rastišče

V gozdnih rezervatih prevladujejo jelovo-bukova rastišča.

Preglednica 98/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
60110	<i>Pobočno velikojesenovje</i>	7	0,40	1,0
64101	<i>Dinarsko jelovo bukovje s torilnico</i>	11	5,60	13,9
64102	<i>Dinarsko jelovo bukovje z bilnico</i>	11	19,49	48,4
64104	<i>Dinarsko jelovo bukovje z golščem</i>	11	2,25	5,6
64105	<i>Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom</i>	11	1,02	2,5
64107	<i>Dinarsko jelovo bukovje z javorjem</i>	11	6,50	16,1
64114	<i>Dinarsko jelovo bukovje tipično</i>	11	0,44	1,1
64115	<i>Dinarsko jelovo bukovje z lepenom</i>	11	1,32	3,3
66110	<i>Dinarsko jelovje na skalovju</i>	5	3,26	8,1
	Skupaj	10,50	40,28	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

V rezervatih sicer prevladujejo raznomerni sestoji, v bistvu pa je največ debeljakov.

Lesna zaloga in prirastek

V tabelah je navedena povprečna lesna zaloga izmerjena na SVP na zgoščeni mreži (125 x 125 m).

Lesna zaloga je visoka in znaša 463,2 m³/ha. V lesni zalogi prevladuje debelo drevje iglavcev.

Letni prirastek je visok in znaša 11,61 m³/ha.

Preglednica 99/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m3/ha	%
	I	II	III	IV	V	m3/ha	%		
Iglavci	1,2	6,7	14,0	10,7	67,4	338,6	73,1	8,37	72,1
Listavci	11,6	16,4	21,1	18,4	32,5	124,6	26,9	3,24	27,9
Skupaj	4,0	9,3	15,9	12,8	58,0	463,2	100,0	11,61	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V drevesni sestavi z 42,7 % prevladuje jelka, sledi smreka (30,4 %) in bukev (24,6 %). Plemeniti listavci so primešani posamič.

Preglednica 100/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko	m ³ /ha	141,0	197,6	0,0	0,0	0,0	114,0	0,0	10,6	0,0	0,0
stanje	%	30,4	42,7	0,0	0,0	0,0	24,6	0,0	2,3	0,0	0,0

Ohranjenost gozdov

Gozdovi so v celoti ohranjeni.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Sestoji so v fazi debeljaka, večinoma nenegovani, normalnega sklepa.

Preglednica 101/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drogovnjak	1,58	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Debeljak	11,65					0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (ps-šp)	23,99					0,0	22,0	78,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	3,06					0,0	0,0	100,0	0,0				
Skupaj	40,28												

Kakovost drevja

Prevladuje drevje dobre kakovosti. Iglavci so v povprečju kakovostnejši od listavcev.

Preglednica 102/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	54	3,7	33,3	44,5	18,5	0,0
Jelka	75	2,7	30,7	53,3	13,3	0,0
Bukev	49	0,0	8,2	40,8	42,8	8,2
Pl. Ist.	8	12,5	37,5	12,5	37,5	0,0
Skupaj iglavci	129	3,1	31,8	49,6	15,5	0,0
Skupaj listavci	57	1,8	12,3	36,8	42,1	7,0
Skupaj	186	2,7	25,8	45,6	23,7	2,2

Poškodovanost sestojev

Zaznana je bila poškodovanost na 6,4 % dreves, največ poškodb je bilo na deblu in koreničniku (5,8 %).

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je 74,0 m³/ha, kar predstavlja 15,9 % na lesno zalogo.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Gozdni rezervati Glažuta, Bela stena in Črni vrh so kot gozd s posebnim namenom izločeni iz gospodarjenja (prepovedani kakršnikoli ukrepi), zato v evidencah ni zapisov o opravljenih sečnjah ali gojitvenih delih v preteklem desetletju.

Preglednica 103/OGD: Opravljena dela za funkcije

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Vzdrževanje stez	dni	0,00	11,25	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Površina gozdnih rezervatov ostaja enaka površini iz Uredbe. Lesna zaloga se je še nekoliko povečala in znaša 463,2 m³/ha. Narasel je tudi prirastek, ki znaša 11,61 m³/ha.

Preglednica 104/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2005 do 2025

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2005	45,55	287,7	103,7	391,4	5,87	2,48	8,35	0,69	1,52	2,21
2015	40,28	348,3	100,5	448,9	6,93	2,24	9,17	0,00	0,00	0,00
2025	40,28	338,6	124,6	463,2	8,37	3,24	11,61	0,00	0,00	0,00

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Zgradbe sestojev v gozdnih rezervatih se ne spreminjajo veliko vse do faze razgradnje - pričetka obnove na večjih površinah ali v primeru naravnih ujm, vetroloma, žledoloma ali požara.

Drevesna sestava kot tudi zgradba sestojev se spreminja minimalno, saj so sestoji v fazi debeljaka.

V gozdnih rezervatih predpostavljamo modelnega stanja ni potrebno (ni smiselno), prav tako ni primerjave dejanskega stanja z modelnim. Prav tako ni potrebna korekcija deleža razvojnih faz v debeljaku z malo pomladka.

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	31,7	41,8	0,0	0,0	0,0	24,7	0,0	1,8	0,0	0,0
2015	30,7	47,0	0,0	0,0	0,0	21,6	0,0	0,7	0,0	0,0
2025	30,4	42,7	0,0	0,0	0,0	24,6	0,0	2,3	0,0	0,0

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

Gozdove prepustiti samodejnim naravnim procesom.

Gozdnogojitvene usmeritve

V rezervate se ne posega in ne spreminja obstoječega stanja, poseganje v matično podlago, vode, tla, vegetacijo in živalski svet ni dovoljeno. V rezervatih niso dovoljena: gradbena dela, sečnja in spravilo lesa, lomljenje ali poškodovanje drevja in grmovja, nabiranje rastlin, živali, gliv in plodov, lov in ribolov ter vodenje domačih živali, onesnaževanje in povzročanje hrupa, kurjenje in bivakiranje. Dovoljeno se raziskovalno dejavnost. Obisk rezervatov je dovoljen le po označenih poteh. Meje gozdnih rezervatov morajo biti na terenu vidno označene z dvojno polno črto modre barve na robnih drevesih v smeri gozdnega rezervata. Bolj obiskane gozdne rezervate je treba opremiti z označevalnimi in informativnimi tablam.

Ukrepi

V gozdnih rezervatih Glažuta, Bela stena in Črni vrh so prepovedani vsi ukrepi z izjemo:

- redne inventure ZGS,
- vzdrževanja in obnavljanja mej,
- raziskovalne dejavnosti z dovoljenjem pristojnega ministrstva,
- iskanje zastreljene divjadi,
- vzdrževanje poti,
- postavitve predstavitev in opozorilnih tabel,
- posek nevarnih dreves ob prometnicah (posek se evidentira v sosednji oddelek).

10 Literatura

- [1] Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/2007).
- [2] Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. 2005. Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15, 191/20.
- [3] Zakon o vodah (ZV-1). 2002. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 - odl. US, 78/23 – ZUNPEOVE in 52/24 – odl. US.
- [4] Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. 2020. MOP, Direkcija RS za vode. https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/DRSV/Dokumenti/Navodila_Smernice/Usmeritve-za-pripravo-GGN-dopolnitev-februar-2020.pdf/.
- [5] Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGE Grčarice (2025-2034), ZRSVN OE Ljubljana, Ljubljana, december 2024.
- [6] Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1). 2008. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 - ZNOrg. in 78/23 – ZUNPEOVE.
- [7] Usmeritve za funkcije gozda. Interno gradivo. 2021. Ljubljana. Zavod za gozdove Slovenije.
- [8] Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zavita d.o.o.
- [9] Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda. 2018. Ur. l. RS, št. 58/18.
- [10] Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. 2004. Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16.
- [11] Pravilnik o gozdnih prometnicah. 2009. Ur. l. RS, št. 4/09.
- [12] Interna navodila za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. Zavod za gozdove Slovenije.
- [13] Območni gozdnogospodarski načrt za VI. GGO Kočevje, 2021-2030. ZGS OE Kočevje, 2021.
- [14] Habitatni tipi Slovenije HTS 2004, Republika Slovenija, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo - Agencija Republike Slovenije za okolje, 2004.
- [15] Bončina A., Robič D., 1998. Ocenjevanje spremenjenosti vrstne sestave rastlinskih skupnosti, BF, Odd. za gozdarstvo.
- [16] Krč J., Beguš J. 2011. Rastrska analiza odprtosti gozdov z gozdnimi cestami.
- [17] ZGS, 2025. Povprečne cene gozdnih sortimentov na kamionski cesti.
- [18] ZGS, 2014. Navodila za snemanje na stalnih vzorčnih ploskvah. Zavod za gozdove, Ljubljana.

- [19] ZGS, 2008. Priročnik za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. Zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana.
- [20] Gozdnogospodarski načrti GGE Grčarice.
- [21] Veselič, Ž. 2002. Optimalni modeli gozdov, Gozdarski vestnik, št. 10, str. 445-461.
- [22] Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18).
- [23] Geodetske karte. Geodetska uprava Republike Slovenije.
- [24] Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov, Kutnar, L., Veselič, Ž., Dakskobler, I., Robič, D., 2012. Gozdarski vestnik, 70, 4, s. 195-214.
- [25] Register kulturne dediščine na e-naslovu http://giskd2s.situla.org/evrd_2012/vloga.aspx ter podatki o pravnih režimih: <http://evrd.situla.org>.
- [26] Atlas gozdnih tal Slovenije. Mihej Urbančič, Primož Simončič, Tomaž Prus, Lado Kutnar, 2005. Zveza gozdarskih društev Slovenije, Gozdarski vestnik in Gozdarski inštitut Slovenije: 100 str.
- [27] Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20).
- [28] Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18, 82/20, 3/22 – Zdeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10).
- [29] Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22 in 18/23 – ZDU-10).
- [30] Gozdnogojitveni elaborat za območje Kmetijsko gozdarskega posestva Kočevje, Gospodarska enota Grčarice, Inštitut za biologijo SAZU, Ljubljana 1964/65.
- [31] Uredba o pogojih in omejitvah za poseganje v prostor ter za izvajanje dejavnosti na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja Ur. l. RS, št. 34/25.
- [32] Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 - odl. US, 17/08, 46/14 - ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 - popr., 44/22, 158/22 in 28/25).
- [33] Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 - ZON, 67/02, 110/02 - ZGO-1, 115/06 - ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 - ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 - ZGGLRS, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE).
- [34] Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16 in 107/23).
- [35] Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr.).
- [36] Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja. Uradni list RS, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11.
- [37] Usmeritve za gospodarjenje in načrtovanje ukrepov za varovalno in zaščitno funkcijo gozdov. 2021. Ljubljana. Zavod za gozdove Slovenije.

11 Načrt so izdelali

Terenska dela z zbiranjem podatkov (opisi sestojev, meritve na stalnih vzorčnih ploskvah) so bila opravljena v letu 2024.

Pri delu so sodelovali:

Opisi sestojev: Domen Češarek, mag. inž. gozd.
Benjamin Lipužič, mag. inž. gozd.
mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd.

Stalne vzorčne ploskve: Jure Gorše, dipl. inž. gozd.

Geodetska dela in priprava kart: Domen Češarek, mag. inž. gozd., Jernej Đenadić, dipl. inž. gozd.

Obdelava podatkov: Domen Češarek, mag. inž. gozd.

Tekstni del so sestavili: Domen Češarek, Benjamin Lipužič, Miran Bartol (poglavja v zvezi z lovstvom, lovnogospodarsko funkcijo in živalskim svetom), Bojan Kocjan (poglavja v zvezi z gozdnimi prometnicami).

Nosilec izdelave načrta

Domen Češarek, mag. inž. gozd.

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov
mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja ZGS OE Kočevje
Tina Kotnik, univ. dipl. inž. gozd.

direktor ZGS

Gregor Danev, univ. dipl. inž. gozd.

Kočevje, 15. 5. 2025

12 Priloge

12.1 Preglednice v prilogah

12.1.1 Podrobne naravovarstvene smernice

Preglednica 105: Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	STATUS	ZVRST	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE	Stopnja poudarjenosti*	
						NV	BR
2824	Velika Bela stena	Stena na Veliki gori	NVLP	GEOMOR F	- Gradnja nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti) se v območju naravne vrednote lahko izvaja le, če ni drugih prostorskih možnosti izven območja naravne vrednote. - V pasu vsaj 25 m od zgornjega roba stene in pasu 25 m od vznožja stene naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti).	2* * v delu, kjer je gozdni rezervat naj se določi 1. stopnja..	v delu, kjer je gozdni rezervat naj se določi 1. stopnja.
2829	Mala Bela stena	Stena na Veliki gori	NVLP	GEOMOR F	- Gradnja nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti) se v območju naravne vrednote lahko izvaja le, če ni drugih prostorskih možnosti izven območja naravne vrednote. - V pasu vsaj 25 m od zgornjega roba stene in pasu 25 m od vznožja stene naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti).	2	/
7839	Velb	Naravni most Velb na Travnici	NVLP	GEOMOR F	- Nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti) naj se v radiju vsaj 25 m od naravnega mostu ne gradi. - V neposredni bližini mostu oz. na njem naj se sečnja in spravilo izvajata na način, da se naravnega mostu ne poškoduje (usmerjena sečnja).	1	/

Opombe:

* - V stolpcih »Stopnja poudarjenosti« je naveden predlog poudarjenosti stopnje **funkcije varovanja naravnih vrednot in funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti**.

V skladu s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot so:

- z oznako **V** označene naravne vrednote, katerih površina je večja od 1 km² ali so linijsko daljše od 1 km (2. člen).

Preglednica 106: Pregled jam in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	STOPNJA POUDARJ ENOSTI*	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
40242	Ledena jama na Prevagilu	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	Upošteva naj se varstveni režim v jami naveden v 18. členu Zakona o varstvu podzemnih jam. Na vplivnem območju jame (na površju nad znanimi rovi jame) naj se upošteva naslednje usmeritve: - Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote. - Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča. - Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode. - Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti. - Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.
41218	Mrzla jama pri Glažuti	Brezno	2	3	
41220	Ledena jama v Smrekovem žlebu	Jama z občasnim ledom	2	3	
41279	Snežna jama pri Glažuti	Vodoravna jama	2	3	
41820	Brezno v oddelku 82	Brezno	2	3	
41836	Brezno v Jelenovem žlebu	Brezno	2	3	
41949	Brezno 2 v oddelku 76	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	2	
41992	Jama pri Danskem studencu	Vodoravna jama	2	2	
41993	Brezno na Kočevarjevi poti	Brezno	2	3	
41997	Jama vrh dolgega klanca	Vodoravna jama	2	3	
41998	Brezno vrh dolgega klanca	Brezno	2	3	
41999	Vodna jama v Jelendolu	Brezno s stalnim tokom	2	3	
42001	Brezno 1 pri Pajniču	Brezno	2	3	
42002	Brezno 2 pri Pajniču	Brezno	2	3	
42003	Brezno severozahodno od Grčaric	Brezno	2	3	
43523	Brezno v oddelku 85 ko Grčarice	Brezno	2	3	
43524	Brezno v oddelku 106 pri Glažuti	Brezno	2	3	
43525	Jama pri Glažuti	Vodoravna jama	2	3	
43526	Brezno pri treh lužah	Brezno	2	3	
43527	Brezno v Pristavi	Brezno	2	3	
43528	Snežnica v koritih	Brezno s snegom	2	3	

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	STOPNJA POUDARJ ENOSTI*	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
43529	Trojno snežno brezno v Smrekovem žlebu	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
44299	Brezno pri Ledeni jami	Brezno	2	3	
44313	Ledena jama pri Grčaricah	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
44702	Brezno v Anžlovarju	Brezno	2	3	
45026	Glupo brezno v Ložinskem gozdu	Brezno	2	3	
46302	Pod koto 841	Brezno	2	3	
46304	Udor ob cesti	Brezno	2	3	
46305	Flašencug	Brezno	2	3	
46308	Brezno zajčje radosti	Brezno	2	3	
46309	Jožkovo brezno	Brezno	2	3	
46310	Okarina	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
46311	Koparka	Brezno	2	3	
46313	Jama pod koto 910	Brezno	2	3	
46314	Brezno pri koti 910	Brezno	2	3	
46317	Žnabel	Vodoravna jama	2	3	
46501	Brezno vrh Dolgega klanca 2	Brezno	2	3	
46529	Jama pri kablu	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
46530	Grčovsko svinjsko brezno	Brezno	2	3	
46650	Enoletno brezno	Brezno	2	3	
46738	Brezno v oddelku 6	Brezno	2	3	
46739	Jama v oddelku 6	Spodmol, kevdrč	2	3	
46740	Brezno 1 v oddelku 6	Brezno	2	3	
46741	Brezno 1 v oddelku 7	Brezno	2	3	
46742	Brezno 2 v oddelku 7	Brezno	2	3	
46743	Jama pod Visokim vrhom	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	STOPNJA POUDARJ ENOSTI*	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
46744	Danijelin zverinjak	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
46745	Pasja žalost	Brezno	2	3	
46746	Žiga	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
46747	Kladivo pri cveku	Brezno	2	3	
46748	Brezno na cesti	Brezno	2	3	
46749	Smetišče RSNZ	Brezno	2	3	
46750	Leseno brezno	Brezno	2	3	
46751	Brezno sigovih slapov	Brezno	2	3	
46752	Brezno v okolici Petelinove bajte	Brezno	2	3	
46844	Prvoapriliska jama 2	Vodoravna jama	2	3	
46845	Prvoapriliska jama 1	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
46850	Pikovo brezno	Brezno	2	3	
46851	Brezno v Zapožarju 1	Brezno	2	3	
46852	Brezno v Zapožarju 2	Brezno	2	3	
46853	Brezno na Noku	Brezno	2	3	
46854	Kamrica	Brezno	2	3	
46855	Brezno pod Bršljanovo brado	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
46856	Brezno pod Grelcem	Brezno	2	3	
46863	Brezno 1 pri Okarini	Brezno	2	3	
47047	Brezno severovzhodno od Vršiča	Spodmol, kevdrč	2	3	
48040	Velb	Spodmol, kevdrč	2	3	
49206	Brezno pri Marinovcu	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
49208	Ponorna jama pri Glažuti	Jama občasni ponor ob občasnem toku	2	3	
49786	Grelc	Brezno	2	3	

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	STOPNJA POUDARJ ENOSTI*	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
49787	Brezno pod Glavicami	Brezno	2	3	
49881	Brezno v Ložinskem gozdu 1	Brezno	2	3	
49882	Brezno v Ložinskem gozdu 2	Brezno	2	3	
49886	Grčmanova jama	Vodoravna jama	2	3	
50271	Medvedov kevderc	Vodoravna jama	2	3	
50713	Brezno v Ložinskem gozdu 3	Brezno	2	3	
50714	Brezno v Ložinskem gozdu 4	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
50715	Jama rjavega medveda	Vodoravna jama	2	3	
50716	Zavito brezno	Brezno	2	3	
50717	Jama za vlako	Brezno	2	3	
50718	Podolgovato brezno	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
50719	Brezno ob smrekovem nasadu	Brezno	2	3	
50720	Jama pri brlogu	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
50721	Jama 523	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
50722	Mačji brlog	Vodoravna jama	2	3	
50800	Brezno nad cesto v Anžlovarju 1	Brezno	2	3	
50855	Brezno v Ložinskem gozdu 5	Brezno	2	3	
50856	Brezno v Ložinskem gozdu 6	Brezno	2	3	
50869	Brezno pod cesto v Anžlovarju 1	Brezno	2	3	
51061	Francijevo brezno pod Koriti 1	Brezno	2	3	
51062	Brezno pod Koriti 2	Brezno	2	3	
51063	Brezno pod Koriti 3	Brezno	2	3	
51064	Brezno pod Koriti 4	Brezno	2	3	

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	STOPNJA POUDARJ ENOSTI*	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
51065	Mickino brezno pod Koriti 5	Brezno	2	3	
51066	Kljunovo brezno pod Koriti 6	Brezno	2	3	
51067	Stojanovo brezno pod Koriti 7	Brezno	2	3	
51068	Stojanovo brezno pod Koriti 8	Brezno	2	3	
51103	Brezno mladega močerila	Brezno	2	3	
51380	Povšja skrinjica	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
52304	Brezno pri Konfinu 3	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
52367	Jelenjak	Brezno	2	3	
52375	Obetavna	Brezno	2	3	
52376	Špelin brlog	Vodoravna jama	2	3	
52377	Jama pri ovinku 1	Vodoravna jama	2	3	
52381	Oberstarjeva	Brezno	2	3	
52382	Udorni neskozenjc	Spodmol, kevdrc	2	3	
52384	Lepo brezno pri Grelcu	Brezno	2	3	
52385	Jama pri ovinku 2	Vodoravna jama	2	3	
52388	Brezno pod Malimi belimi stenami	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
52390	Unit test	Brezno	2	3	
52625	Jama nad smetiščem	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
52708	Brezno pod Slovenskim vrhom	Brezno	2	3	
52711	Brezno pri Danskem studencu	Brezno	2	3	
52714	Brezno pri Kipcu	Brezno	2	3	
52716	Brezno pri Mlaki	Brezno	2	3	
52766	Kresnikov paviljon	Brezno	2	3	
53122	Brezno nad Mlako	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	STOPNJA POUDARJ ENOSTI*	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
53123	Brezno pod skalo	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
53125	Jama pri Mlaki	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
53200	Brezno v Javornikovi dolini	Brezno	2	3	
53236	Brezno 2 pri Marinovcu	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
53255	Brezno pod Dansko cesto	Brezno	2	3	
53306	Jama pri Medvedovi cesti	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
53351	Partizanski kamin	Vodoravna jama	2	3	
53360	Spodmol pri Danskem studencu	Brezno	2	3	
53362	Srnjakov brlog	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
53369	Gornikovo brezno	Brezno	2	3	
53373	Jama pod Lepo gorico	Jama občasni ponor	2	3	

Opombe:

Številka režima vstopa pomeni: 3 – odprta jama s prostim vstopom.

PRIPOROČILO: V letu 2006 je bil sprejet Pravilnik o sporočanju podatkov o podzemnih jamah (Uradni list RS, št. 120/06), katerega namen je zbiranje in izpopolnjevanje podatkov o jamah. V 8. členu omenjenega Pravilnika je opredeljen obseg sporočanja popolnejšega podatka za že znano jamo, vključno z natančnejšo določitvijo lege vhoda v že znano jamo. V kolikor razpolagate s takšnimi podatki, jih sporočite Inštitutu za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU.

Preglednica 107: Pregled območij pričakovanih naravnih vrednot

ZAP. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA
1	Karbonatne kamnine	Območje pričakovanih geomorfoloških podzemskih naravnih vrednot

Preglednica 108: Pregled ekološko pomembnih območij in pripadajočih varstvenih usmeritev

KODA	IME	OPIS	VARSTVENE USMERITVE
30137	Vodna jama v Jelendolu	Južno od Rakitnice, ob cesti Rakitnica – Grčarice je brezno s stalnim tokom. Globoko je 10 metrov, skupna dolžina vseh rovdov pa je 15 metrov. Brezno je življenjskim prostor človeške ribice.	- Ob vhodu v brezno (ena drevesna višina, 30m) naj se ohranja raznomerna struktura gozdov. - 50 m od vhoda brezna naj se ne gradi gozdnih prometnic.

			- Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja.
31100	Kočevsko	Dinarski kraški svet na jugovzhodu Slovenije, pokrit pretežno z ilirskim jelovo bukovim ter bukovim gozdom, je del največjega strnjene kompleksa gozdov v Sloveniji.	Upoštevajo naj se usmeritve podane v poglavju 4.2.1 pri posebnih varstvenih območjih (Natura 2000) za celoten gozdni prostor ter vse upravljaljske cone.
80000	Osrednje območje življenjskega a prostora velikih zveri	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri rjavega medveda, volka in risa obsega Trnovski gozd, Nanos, Hrušico, Javornike, Snežnik in Kočevsko, ki tvorijo največje sklenjeno območje gozda pri nas.	Smiselno naj se upoštevajo usmeritve podane v poglavju 4.2.1 pri posebnih varstvenih območjih.

Preglednica 109: Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE GRČARICE
SI3000263 Kočevsko	POO	<u>Sesalci:</u> volk (<i>Canis lupus*</i>), rjavi medved (<i>Ursus arctos*</i>), ris (<i>Lynx lynx</i>), širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>), veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>), navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>), mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>), vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>). <u>Dvoživka:</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus*</i>), hribski urh (<i>Bombina variegata</i>), veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>). <u>Žuželke:</u> alpski kozliček (<i>Rosalia alpina*</i>), bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>), škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), brazdar (<i>Rhysodes sulcatus</i>), črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria*</i>), rogač (<i>Lucanus cervus</i>), gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>),

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE GRČARICE
		veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>). <u>Mahovi:</u> <i>Dicranum viride</i>, <i>Buxbaumia viridis</i>. <u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost, (9180*) Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih, (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)).
SI5000013 Kočevsko	POV	<u>Ptice:</u> črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>), gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>), koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>), kozača (<i>Strix uralensis</i>), mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>), pivka (<i>Picus canus</i>), sršenar (<i>Pernis apivorus</i>), belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>), triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>), mali muhar (<i>Ficedula parva</i>), sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>), divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>).

Opomba: Z * so označene prednostne kvalifikacijske vrste in HT.

Preglednica 110: Podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE

Habitatni tip	Cona/Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
(8310) Jame, ki niso odprte za javnost	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263 Kočevsko:</u> Celotno območje Natura 2000. Biološko pomembna jama je NV 41999	To so jame, vključno s pripadajočimi vodnimi telesi, ki niso odprte za javnost in so življenjski prostor specializiranih ali endemičnih vrst živali. Mednje sodijo različni nevretenčarji, zlasti hrošči, raki in mehkužci, ki imajo praviloma zelo omejeno razširjenost. Jame so prezimovališče in kotišče	106.790	5.479	Stopnja ohranjenosti strukture in funkcije HT na območju je povprečna ali zmanjšana. Jame na kraških poljih in kmetijskih zemljiščih so podvržene prekomernemu

Habitatni tip	Cona/Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	Vodna jama v Jelendolu ter kraška izvira v Grčaricah in v Grčarskih Ravnah.	številnih netopirjev ter življenjski prostor človeške ribice. V Sloveniji jih najdemo v dinarskem svetu.			onesnaženju z dušikom. Lažje dostopne jame so onesnažene z odpadki. (Vir: LIFE Kočevsko).
(9180*) Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih	Upravljalvska cona G – javorovi gozdovi SI3000263 Kočevsko: Posamezna manjša območja: južna pobočja vrha Turn (1254m) (znotraj odsekov 35A, 37A), v odseku 90, na meji odsekov 92, 101 in 102B, tri lokacije na Goteniški gori (znotraj odsekov 118, 119B, 120A, 120B in 121.	Sem štejemo vse gozdove plemenitih listavcev od okoli 400 do 1200 m nadmorske višine, ki se pojavljajo v obliki otokov znotraj bukovih združb. Poraščajo vlažna in hladna pobočja, skalnate jarke in vrtače, pretežno na karbonatni podlagi. V drevesni plasti prevladujejo gorski javor, veliki jesen in bukev, jelke se pojavljajo le posamič. Habitatni tip se je ohranil zlasti tam, kjer bukev ni konkurenčna. Pojavlja se na manjših površinah raztreseno po vsej Sloveniji. Ogroža ga spreminjanje v smrekove gozdove, ponekod mu pomlajevanje otežuje jelenjad.	506	35 35	Znane so samo posamezne lokacije HT. Zaradi preštevilčene rastlinojede divjadi je problem v pomlajevanju ključnih vrst. (Vir: Popis objedenosti mladja, 2020).
(91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))	Celoten gozdni prostor SI3000263 Kočevsko: Višje ležeči, pretežno ohranjeni gozdovi v GGE.	Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najboljše ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo panjevsko gospodarjenje, stelarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in oteženo pomlajevanje zaradi objedanja.	57.322	3.902	Zaradi preštevilčne divjadi je še vedno problem v objedenosti iglavcev in listavcev. Pomlajevanje jelke in njeno prehajanje v višje višinske razrede je oteženo. V višjih višinskih razredih se nahaja pretežno bukovo mladje. (Vir: Popis objedenosti mladja, 2020).

Preglednica 111: Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
volk (<i>Canis lupus</i> *)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja.	Podnevi se zadržujejo v skrivališčih v gosti podrast ali na nepristopnih krajih. Prehranjuje se zlasti s srnjadjo, jelenjadjo in divjimi svinjami. Ujame predvsem živali, ki so v slabi telesni kondiciji, zato je pomemben selektor. Je zelo prilagodljiv, omejuje ga le človekova dejavnost (velika gostota naselij in prometnic). Za preživetje vrste je pomembna povezanost populacij s koridorji.	86.239	5.313	Vrsta je pogosta, odlično ohranjena, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
rjavi medved (<i>Ursus arctos</i> *)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja.	Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Zaradi velikosti telesa in pretežno rastlinske prehrane, ki ni energetske bogata, mora medved pojesti veliko količino hrane, kar pomeni, da potrebuje veliko časa, da jo najde. Pri tem prehodi velike razdalje ter se seli. Zimo prespi, vendar to ni pravo zimsko spanje. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen motnjam, je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora. To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Pomembni so tudi mladi stadiji gozda, kjer uspevajo plodonosne vrste. Na izbiro življenjskega prostora močno vpliva človek.	86.239	5.313	Vrsta je pogosta, odlično ohranjena, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja.	Gozd, v katerem živi, je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za preživetje so ključni zadostna količina plena ter strpnost s strani ljudi. Na območjih, kjer je delež manjših parkljarjev majhen, je njegov glavni tekmeč volk. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave	86.239	5.313	Neugodno.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
		med izoliranimi populacijami v Evropi.			
širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor je prehranjevalni habitat. Vrsta je bila zabeležena v odseku 99.	Prebivalec gozdnatih območij. Zimska zatočišča: pogosto jame z nizkimi temperaturami do 5°C in visoko zračno vlago. Poletna zatočišča: drevesne dupline, stavbe, jame, ki jih dnevno menja. Območje dejavnosti: do 10 km od zatočišča. Prehranjevalni habitat: zreli listopadi gozd, gozdni rob. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline), pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.	99.530	5.363	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteinii</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor je prehranjevalni habitat.	Prebivalec velikih območij listnatih gozdov, predvsem ohranjeni dinarski jelovo-bukovi gozdovi, največkrat na nadmorski višini 300-900 m. Zatočišča: drevesna dupla, kottišča. Prehranjevalni habitat: strukturno bogati bukovi in hrastovi gozdovi, z velikim deležem zrelih sestojev, razvita grmovna plast. Hrana: nočni metulji, košeninarji, hrošči.	99.530	5.363	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Celotna GGE je prehranjevalni habitat.	Živi v odprtih in svetlih listopadnih gozdovih do 1200 m visoko. Poleti in pozimi si najde zatočišče v jamah in stavbah. Za prezimovanje potrebuje visoko zračno vlago. Lovi predvsem velike žuželke na košenih travnikih, v sadovnjakih in gozdovih brez podrasti. Občasno se seli na razdalje večje od 100 km. Ogroža ga predvsem izguba življenjskega prostora ter neustrezne prenove zgradb in preprečevanje dostopa v zatočišča (jame in drugi podzemni habitati, cerkvena podstrešja, zvoniki, podstrehe drugih objektov).	80.724	5.479	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celotna GGE je prehranjevalni habitat. Vrsta je bila zabeležena pri domu v Glažuti, jami pri Glažuti in graščini pri Gradu.	Živi v toplih zavetrnih dolinah z listopadnim drevjem in grmičevjem, najbolj mu ustrezajo zakrasela območja s kraškimi jamami. Prehranjuje se z žuželkami, med katerimi prevladujejo nočni metulji, mrežekrilci in mladoletnice.	104.471	5.402	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celotna GGE je prehranjevalni habitat.	Živi v toplih gozdovih na zakraseli podlagi, s številnimi jamami in bližino vode. Je izrazito jamska vrsta - v jame se zateka tako v času zimskega spanja kot poleti, ko tam preživi dan. Poleti ga najdemo tudi na podstrešjih. Prehranjuje se z žuželkami, med katerimi prevladujejo hrošči in nočni metulji. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu ter vznemirjanje na zatočiščih in kotiščih (od vandalizma, motenj, do neustreznih prenov zgradb).	104.435	5.402	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celotna GGE je prehranjevalni habitat.	Živi na toplih južnih pobočjih in v dolinah z listnatimi gozdovi ter na kmetijskih območjih. Potrebuje bližino vode in jame z različnim temperaturnim režimom, kjer tudi prezimuje. Poleti se čez dan zateka v toplejše dele jam ali v podstrešja stavb. Glavni vzrok ogroženosti je uporaba pesticidov pri zatiranju žuželk ter vznemirjanje na zatočiščih in kotiščih (osvetljevanje delov jam, motnje s strani obiskovalcev, vandalizem in neustrezne preнове	104.435	5.402	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste na območju je odlična, populacija ni izolirana, ampak je ob meji območja razširjenosti.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
		zgradb). Preprečevanje dostopa v zatočišča (jame in drugi podzemni habitati, cerkvena podstrešja, zvoniki, podstrehe drugih objektov).			
vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celotna GGE je prehranjevalni habitat. Vrsta je bila zabeležena pri domu v Glažuti.	Živi v toplih gozdnatih ali grmiščnih predelih, najraje na apnenčasti podlagi v bližini vode. Prezimuje v jamah z visoko zračno vlago, poleti pa se preko dneva zateče tudi na podstrešja stavb. Kotišča so na severu območja razširjenosti na toplih podstrešjih in v zvonikih, na jugu pa tudi v podzemskih jamah. Prehranjuje se s pajkovci in žuželkami, ki jih pobere z listov, vejic in s tal, lovi pa tudi leteče žuželke, ki jih prestreže z letalno mrežo. Pogoste so skupine ali faze, ki ne letajo oziroma so dejavne podnevi. Najbolj so ogrožena njegova kotišča v stavbah, ki so tudi najbolj izpostavljena.	90.802	5.405	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Vodni biotopi znotraj GGE.	Hribski urh je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrli kosi lesa, v skalnih razpokah v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča hribskega urha so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda. Je šibko konkurenčna pionirska vrsta, ki naseljuje življenjske prostore v zgodnjem stadiju naravne sukcesije (glinokopi, kamnolomi, kolesnice v gozdu), ko je prisotnih manj plenilcev in kompetitorjev. Zelo mobilni so predvsem mladi osebk (do 1200 m daleč od vode), ki imajo boljše možnosti za naseljevanje novih življenjskih prostorov. Živi od nižin do	106.790	5.479	Vrsta je redka. Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
		gozdne meje montanskega pasu.			
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	Celoten gozdni prostor SI3000263 Kočevsko: Vodni biotopi znotraj GGE.	Odrasel osebek se prehranjuje na kopnem, predvsem na ekstenzivnih vlažnih travnikih gričevnatega in hribovitega sveta. Prezimuje lahko na kopnem (v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu...) ali v vodi, kjer se tudi razmnožuje (srednje veliki kali in druge stoječe mirne vode, ki se zelo redko izsušijo in imajo bujno obrežno in vodno rastlinje ter čisto vodo). Ogroža ga uničevanje in onesnaževanje vodnih okolij, vlaganje rib, intenzivno kmetijstvo ter ceste in promet. Za ohranjanje vrste so pomembni ekološki koridorji, ki vse življenjske prostore na širšem območju povezujejo v funkcionalno celoto.	106.790	5.479	Vrsta je redka. Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju.
človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>)	Celoten gozdni prostor SI3000263 Kočevsko: Vrsta je bila najdena v vodni jami v Jelendolu (NV 41999), v kraškem izviru v naselju Grčarske ravne (oddelek 9b) ter v kraškem izviru v naselju Grčarice.	Živijo v podzemnih vodah dinarskega krasa s temperaturo 8-12°C. Ogroženost močerila je povezana z onesnaženjem površinskih voda na kraškem svetu.	106.340	1.679	neugodno
alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i> *)	Celoten gozdni prostor	Alpski kozliček je dnevno aktivna vrsta, ki jih najpogosteje opazujemo na mrtvih ali posekanih drevesih od sredine julija do sredine avgusta.	37.265	39	Vrsta je pogosta, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana na

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno listnati gozdovi znotraj Natura 2000 območja.	Ličinke živijo v mrtvih ali ostarelih drevesih različnih listavcev, predvsem bukve. Samice odlagajo jajčeca v sveže poškodovan bukov les in štore. Glede na sonaravno gozdno gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji se domneva, da je glavna nevarnost a vrsto puščanje hlodovine in cepanic znotraj območij kjer vrst živi v mesecu juliju in avgustu. Sveže posekan les namreč močno privablja osebkke te vrste, ki tu odlagajo jajčeca. Zarod pa seveda ob predelavi propade.			širšem območju.
bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celoten gozdni prostor znotraj GGE.	Prehranjuje se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem bukve in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov (2 leti). Hroščki so nekrilati, zaradi česar je omejena njihova mobilnost, kljub temu pa lahko posamezen osebek prehodi velike razdalje. Odrasli osebki so aktivni od maja do julija in jih najdemo večinoma na cestah ter ob posekanih deblih jelke ali bukve. Ličinka se razvija predvsem v svežih štorih jelke in bukve.	80.440	4.172	Vrsta je pogosta, ohranjenost vrste je zmanjšana, populacija ni izolirana.
škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celoten gozdni	Vrsto najpogosteje najdemo pod gnijočim vlažnim lubjem dreves listavcev (hrast, topol, javor, in bukev) ali iglavcev (smreka, jelka in bor). Ličinke in odrasle osebkke najdemo pod lubjem stoječih ali ležečih mrtvih dreves. Edini pogoj naj bi bila konstantna in vlažna	75.556	4.904	Vrsta je redka, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	prostor znotraj GGE.	mikroklima. V obeh fazah se vrsta prehranjuje predatorsko (ličinke kozličkov), ličinke pa se delno prehranjujejo tudi z lesnim drobirjem. Vrsto ogroža prekomerno odstranjevanje starih, umirajočih dreves.			
brazdar (<i>Rhyodes sulcatus</i>)	Upravljaljska cona A - območje triprstega in belohrbtega detla SI3000263 Kočevsko: Najvišje ležeči predeli v GGE.	Hrošči so aktivni ponoči. Gre za indikatorsko vrsto stabilnega, naravnega mešanega gozda s pragozdnim značajem. Živi za lubjem odmrlih debel, kjer je dovolj vlage. Ogroža jo gospodarjenje z gozdom, lahko pa jo tudi kaj hitro izlovimo. Pri iskanju hrošča pod lubjem odmrlih dreves se uničuje tudi njen življenjski prostor.	14.769	2.824 2.221	Vrsta je prisotna, ohranjenost vrste je dobra, populacija je skoraj izolirana.
rogač (<i>Lucanus cervus</i>)	Celoten gozdni prostor SI3000263 Kočevsko: Pretežno celoten gozdni prostor znotraj GGE.	Živi v starih sestojih listavcev, predvsem hrastov, na toplih legah z visokim deležem mrtvega lesa v nižinah in gričevju. Hrošči se pojavijo ob večerih od junija do avgusta. Samice zalegajo jajčeca v ali ob šture, stara ali padla drevesa. Pri tem je bolj kot drevesna vrsta pomembno, da je les v fazi razgradnje posebnih gliv. Celoten razvoj poteka počasi, tudi do 5 let. Zabubijo se v zemlji (15-20 cm globoko) in se razvijejo v hrošče, ki živijo samo nekaj tednov.	76.092	4.107	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, splošna ocena stanja je dobra.
črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i> *)	Celoten gozdni prostor SI3000263 Kočevsko Pretežno gozdnata pokrajina s posameznimi košenicami, pestro strukturiranimi gozdnimi	Vrsta potrebuje listnate do mešane presvetljene gozdove od nižin do 1000 metrov nadmorske višine z visokim deležem vrzeli, jas in gozdnih robov z dobro zastopanim zeliščnim in grmovnim slojem ter vrstno bogatimi travniki v bližini. Mlade gosence se hranijo z listi mrtvih kopriv, vrbovcev in drugih zelišč v podrasti, po prezimitvi pa se hranijo z listi grmovnih vrst (leska, robida, kosteničevje, navadna	10.476	410	Vrsta je pogosta, dobro ohranjena, populacija ni izolirana.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	robovi, gozdni jasami, gozdne ceste in poti.	metla). Metulji srkajo nektar cvetov konjske grive, navadne dobre misli, gadovca, osatov, mete in tudi drugih medonosnih rastlin, ki cvetijo pozno poleti v gozdu in ob gozdnem robu. Metulji so aktivni podnevi in ponoči: podnevi se odrasli osebkji hranijo, ponoči pa pariyo. Posamezne populacije so ogrožene zaradi pogoste košnje gozdnega roba ali zaradi uporabe pesticidov na površinah v bližini.			
gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Gozdni rob s prisotnimi vrstami veliki jesen in topol.	Živi v vlažnih dolinah s travniki in mešanimi gozdni sestoji. Gosenice se do zime skupinsko hranijo z listi velikega jesena in topola. Prezimijo v skupnih gnezdih iz listov hranilne rastline spetih s svilnatimi nitmi. Spomladi se gosenice hranijo posamič jesenom in topolom, poleg tega pa še z ozkolistnim trpotcem, vrednikovim jetičnikom, kosteničevjem ali travniško izjevko. Odrasli osebkji se zadržujejo večinoma na gozdnih robovih in gozdnih poteh, ki so le del dneva osončene. Hranijo se v glavam na belo cvetočih rastlinah (kobulnice, navadna kalin, dobrovita ipd.). Na populacije negativno vpliva predvsem intenzifikacija kmetijske rabe travniških površin v bližini življenjskega prostora, način gospodarjenja z gozdom (odstranjevanje vegetacije na gozdnih obronkih in monokulturno pogoždovanje z iglavci) ter reguliranje manjših potokov z odstranjevanjem obrežne vegetacije.	67.717	1.791	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija je (skoraj) izolirana, splošna ocena stanja je dobra.
veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u>	Vrsta je vezana na tople, vlažne, presvetljene in			Stopnja ohranjenosti je

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Presvetljeni in vrzelasti listnati in mešani gozdovi.	vrzelaste listnate in mešane gozdove z dobro razvitim zeliščnim slojem in pestrim gozdnim robom, v dolinah ob potokih in rekah, od nižin do 800 m nadmorske višine. Metulji potrebujejo za prehrano cvetoče naktarialne rastline v gozdni podrasti, na vrzelih in gozdnem robu. Samice odlagajo jajca na nekatere vrste stročnic (spomladanski in črni grahor ter nekatere grašice), s katerimi se prehranjujejo izlegle gosenice. Glavni dejavniki ogrožanja vrste so veliki posegi v gozdne površine (goloseki, nadomeščanje drevesnih vrst z monokulturami iglavcev), intenzivno odstranjevanje podrasti in čiščenje gozdnih robov ter klimatske spremembe z vse toplejšimi in sušnimi poletji.	67.717	1.791	dobra, populacija ni izolirana, ampak je ob meji območja razširjenosti, splošna ocena stanja je dobra.
zeleni žužnjak (<i>Buxbaumia viridis</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Montanski pas, med 500 in 1500 m nadmorske višine, redko sega v kolinski pas.	Mah uspeva predvsem na trhljih smrekovih štorih, pa tudi na jelovem, bukovem in jelševem razpadajočem lesu, v montanskem pasu, med 500 in 1500 m nadmorske višine, samo redko sega v kolinski pas. Ustrezajo mu tako trhli panji kot tudi večja debela s premerom nad 20 cm saj večja prostornina lesa lažje zadržuje vodo in vzdržuje stalno vlažnost rastišča.	78.268	5.335	Vrsta je prisotna, odlično ohranjena, populacija ni izolirana.
mah <i>Dicranum viride</i>	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Montanski pas do 1000 m nadmorske višine, redko pa sega v kolinski pas pod 500 m	Poseljuje lubje ob vznožju listopadnih, predvsem starih dreves v strnjenih listopadnih (predvsem bukovih) gozdovih. Vrsta se pojavlja v majhnih šopih ali posameznih blazinicah z majhno gostoto, skupaj z drugimi vrstami, ki poseljujejo isti habitat. V Sloveniji vrsta uspeva na razpadajočih bukovih ostankih, deblih in štorih v montanskem pasu do	78.268	5.335	Vrsta je prisotna, odlično ohranjena, populacija ni izolirana.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	nadmorske višine.	1000 m n.m., redko pa sega v kolinski pas pod 500 m n.m. Vrsta je ogrožena zaradi podiranja gostiteljskih dreves ter dreves v bližnji okolici, kar spreminja mikroklimatske razmere. Vrsta je občutljiva tudi na zračno onesnaženost.			
črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor v GGE.	Živi v mešanih bukovo-jelovih in iglastih gozdovih, kjer si za gnezdenje teše dupla z ovalnim vhodom. Za gnezdenje pa potrebuje bukova debela oziroma debela listavcev, ki jih uporablja več let. Pomembna so predvsem drevesa, ki imajo ravno deblo in imajo na višini 4-10 metrov malo stranskih vej ter so na tej višini debela vsaj 35 cm. Par potrebuje za uspešno gnezdenje kar 300-400 ha gozda. Med prehranjevanjem na starih drevesih (zlasti iglavcih) za seboj pušča velike luknje, v katerih išče lesne mravlje. Je stalnica in v Sloveniji pogosta gnezdilka.	94.292	5.411	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 160-300 gnezdečih parov.
gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>)	<u>Upravljalvska cona B - območje gozdnega jereba</u> <u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Dobro strukturirani sestoji z večjim deležem iglavcev in skupinami lesk, zaraščajoče površine v gozdnem prostoru.	Je tipična vrsta razčlenjenih gozdov z množico presvetlitev in veliko diverziteto drevesnih vrst, v kombinaciji s starejšimi sestoji nujno zahteva tudi pionirske stadije gozda ter jase ali poseke. Tak habitat gozdnemu jerebu omogoča pestro prehrano in večjo možnost prilagajanja na spremembe. Običajno naseljuje mešani gozd; v prevladujočem iglastem sestoji mora biti prisoten vsaj manjši delež listavcev. Glavni razlogi za upad populacije gozdnega jereba: pomankanje gostega grmovnega sloja (do 2 m višine) iglavcev, listavcev ali visokih steblik;	93.101	968 5.361	Vprašljivo, vrsta najverjetneje upada. 50-100 parov (Mihelič, 2015, Life Kočevsko)

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
		pomanjkanje zeliščnega sloja (borovnica, malinovje) na katerega ima z objedanjem velik vpliv parkljasta divjad; manjša dolžina gozdnega roba in primerljivo manjši delež površin v zaraščanju.			
koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>),	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Iglasti in jelovo-bukovi debeljaki nad 800 m nadmorske višine z velikim številom dupel in gozdnimi jasami.	Naseljuje pretežno iglaste, lahko tudi mešane gozdove v višjih legah (nad 800 m). Za gnezdenje potrebuje luknje, ki jih je v preteklem letu stesala črna žolna. V špranjah in drevesnih rogovilah dela zaloge hrane. Lovi tako v gozdu kot na bolj odprtih predelih (jase, poseke, gozdni robovi). V Sloveniji velja za redko gnezdilko gorskega in dinarskega sveta. Samci so stalnice, samice in mladiči pa klateži.	97.522	5.467	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 60-145 gnezdečih parov, splošna ocena stanja je dobra.
kozača (<i>Strix uralensis</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Vrzela gozd s starejšim drevjem. Teritorij je velik od 200-400 ha. V njem ima kopališča v vodnih kotanjah.	Kozača naseljuje v Sloveniji večinoma jelovo-bukove gozdove (<i>Omphalodo-Fagetum</i>), ki so tudi glavna gozdna rastlinska združba dinarskega sveta v Sloveniji. Potrebuje gozd debeljaka in pomlajenca z dovolj velikim številom velikih dupel in poldupel. Tolerira prebiralno sečnjo in ekstenzivno gospodarjenje z gozdom – pobiranje določenega deleža odmrlih vej, omejeno izločanje sušic ter vzdrževanje določenega števila posek in presvetlitev (neposeljenih in manjših od 2 ha). Izogiba se naseljenim območjem.	97.151	5.467	Splošna ocena stanja je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 300-450 gnezdečih parov.
mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u>	Prebiva v iglastih in mešanih gozdnih s številnimi presvetlitvami, jasami in posekami, praviloma v višjih legah. Za gnezditveno uspešnost potrebuje strukturiran gozd z dupli in gozdnimi jasami ali posekami v	97.522	5.467	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	Iglast in jelovo-bukov gozd na višjih nadmorskih višinah s presvetlitvami in gozdnimi jasami.	območju 2 do 10 km ² . Gnezdo si naredi v duplu, ki ga je prejšnje leto iztesal veliki detel. Je stalnica, samec celo leto brani teritorij.			20-30 gnezdečih parov.
pivka (<i>Picus canus</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor v GGE.	Naseljuje mešane in listnati gozdovi, rečne loke in drevesne mejice. Duplo si izteše sama, najpogostejše v listavce (javor, bukev, hrast, lipa, vrba). Hrani se z mravljami in drugimi žuželkami, ki jih lovi na tleh in na drevju, kjer izza lubja pobira tudi njihove ličinke in bube. Je manj specializirana na mravlje kot zelena žolna. Je stalnica, v Sloveniji velja za pogosto vrsto. V nižinskih predelih jo ogroža zlasti uničevanje rečnih lok in drevesnih mejic.	96.656	5.429	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 160-200 gnezdečih parov.
sršenar (<i>Pernis apivorus</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> <u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celotna GGE.	Naseljuje odprte gozdove s številnimi jasami in mozaično kmetijsko krajino. Za gnezditveno uspešnost potrebuje strukturiran gozd z visokimi debelimi drevesi, jasami in mirnimi conami, v polmeru 4 do 10 km od gnezda pa odprto krajino. Gnezdi na velikih drevesih, 10-20 m nad tlemi. Je selivka, ki prezimuje v zahodnem in centralnem delu ekvatorialne Afrike in se vrne sredi aprila. Zelo je občutljiv na človekove motnje v času gnezdenja ter na spremembe v gnezditvenem habitatu.	97.522	5.467	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 15-20 gnezdečih parov.
triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>)	<u>Upravljaljska cona A - območje triprstega in belohrbtega detla</u>	Omejujoč dejavnik za prisotnost vrste je prisotnost iglavcev (smreke, jelke). Izbira goste gozdove z velikim številom dreves na enoto površine. Najraje ima alpske smrekove in dinarske jelove gozdove v fazi debeljaka z visokim	17.916	2.824 2.409	Manj ugodno, 30-40 parov. (Vir: Bertoncelj in drugi, 2015, Life Kočevsko).

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	SI5000013 <u>Kočevsko:</u> Klimaksni iglasti sestoji z visokim deležem odmrlega drevja, gozdni rezervati. Vrsta je bila leta 2021 zabeležena na dveh popisnih točkah v oddelku 68B, leta 2023 (3 popisne točke od 7) pa v oddelku 68B, 71A in par na meji oddelkov 62 in 63B.	deležem odmrlih stoječih dreves (predvsem iglavcev). Optimalni prehranjevalni habitat naj bi imel več kot 10 stojećih odmrlih dreves (debelejših od 30 cm) na hektar gozda. Odmrlih, poškodovanih in ležećih dreves naj bi bilo najmanj 5 % od lesne zaloge. Prehranjuje se tudi na podrticah. Izmed drevesnih vrst ima najraje jelko zaradi sušećih se vrhov in odmrlih vej. Pojavlja se na predelih, kjer je zaradi snegoloma ali žledoloma večje število polomljenih oziroma sušećih se dreves, ter v predelih z večjo gostoto larv lubadarjev Scolytidae in kozličkov Cerambycidae. Teritorij je velik od 50 do 80 ha. Ogrožajo ga: odpiranje zaprtih gozdov in povečevanje intenzitete gospodarjenja v še pred kratkim zaprtih sestojih ter odstranjevanje odmrlega in propadajočega drevja.			
belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	<u>Upravljalvska cona A - območje triprstega in belohrbtega detla</u> SI5000013 <u>Kočevsko:</u> V okviru projekta Life Kočevsko – LIFE13 NAT/SI/000314 je bila vrst opisana v odseku 15B.	Prebiva v zrelih bukovo-jelovih gozdovih z veliko odmrlega, padlega drevja. Duplo si izteše v propadajoče drevo z mehkim lesom. Par ima velik teritorij. Hrani se pretežno z ličinkami lesnih hroščev na odmrlem drevju. Je stalnica in v Sloveniji zelo redka gnezdilka. Ogroža ga intenzivno gospodarjenje z gozdovi (odstranjevanje odmrlega, propadajočega drevja).	25.591	2.824 1.893	Neugodno, vrsta je v upadanju, velikost populacije je 20-30 gnezdećih parov.
mali muhar (<i>Ficedula parva</i>)	<u>Upravljalvska cona A - območje triprstega in</u>	Prebiva v zrelih mešanih ali listnatih gozdovih, zlasti bukovih z visokimi drevesi in bujno podrastjo ter jasami. Gnezdo je v duplu ali na vrhu odlomljenih		2.824	Stopnja ohranjenosti je povprečna ali zmanjšana, populacija ni izolirana na

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	<u>belohrbtega detla</u> SI5000013 <u>Kočevsko:</u> Najvišje ležeči predeli v GGE.	debel. Hrani se z nevretenčarji, občasno s plodovi. Zadržuje se visoko v krošnjah, lovi tudi v zraku. Je selivka, ki prezimuje v južni Aziji in je tako posebnost med našimi pticami, vrne se maja. V Sloveniji je zelo redka gnezdilka. Ogrožena ga intenzivno gospodarjenje z gozdovi.	14.714	2.149	širšem območju, velikost populacije je 20 parov.
sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>)	<u>Celoten gozdni prostor</u> SI5000013 <u>Kočevsko:</u> Najvišje ležeči predeli v GGE (Turn, Sušni vrh).	V Sloveniji je redek gnezdilec skalnih sten, ki jih obdaja odprta kulturna krajina ali goličave nad drevesno mejo. Njegova evropska populacija v zadnjih letih počasi narašča, kar je zlasti posledica prepovedi uporabe nekaterih pesticidov. Prehranjuje se v glavnem s pticami (od čisto majhnih, npr. kraljiček, do zelo velikih, npr. siva čaplja in gosi). Lovi v letu: za plenom opreza med kroženjem visoko nad tlemi, nato se z višine v izredno hitrem letu z zloženimi krili spusti nad plen. Je stalnica. Ogrožajo ga različne človekove dejavnosti: kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, planinarjenje in onesnaževanje okolja.	17.991	2.457	Stopnja ohranjenosti vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, velikost populacije je 6-7 gnezdečih parov.
divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>)	<u>Upravljalvska cona C - območje divjega petelina</u> SI5000013 <u>Kočevsko:</u> V okviru projekta Life Kočevsko – LIFE13 NAT/SI/000314 se je v letu 2015 izvajal popis divjih petelinov. Aktivnih rastišč v GGE ni. V	Samci divjega petelina se na rastiščih razkazujejo in tekmujejo s svatovskimi napevi, ki so mešanica klepanja, drobljenja in brušenja. En samec se pari z več samicami. Slednje same skrbijo za zarod. Gnezdo zgradijo na tleh v gostem kritju, pogosto ob deblu drevesa. Divji petelini so stalnice, ki v Sloveniji gnezdijo v zrelih iglastih in mešanih gozdovih gorskega sveta, prepredenih s posekami in jasami, na katerih je veliko plodonosnih rastlin. Potrebujejo tudi vodni vir	15.748	280 4.726	Neugodno. Brez aktivnih rastišč. (Vir: Potočnik, 2015, Life Kočevsko).

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	odseku 19 je bila zabeležena sled v snegu.	in predel, kjer nabirajo kamenčke za prebavo (gastrolite). Prehranjujejo se skoraj izključno z rastlinami, pozimi so to iglice in poganjki, ki jih nabirajo na drevju, v času brez snežne odeje pa se hranijo na tleh z listi, poganjki, plodovi (borovnice, brusnice, mahovnice, barjanske kopišnice). Mladiči jedo tudi pajke in žuželke. Ogroža ga intenzivna sečnja, širjenje gozdnih monokultur, vznemirjanje s strani človeka, ponekod tudi nezakonit lov.			

12.1.2 Podrobne kulturnovarstvene usmeritve

Preglednica 112: Pregled varovanih objektov in območij kulturne dediščine ter podrobne usmeritve

EID	IME	REŽIM	PODREŽIM	USMERITVE
1-20865	Glažuta – Arheološko najdišče	Arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-18826	Mlaka pri Kočevski Reki – Posestvo Strmec	Dediščina	Stavbna dediščina	Okolico ambientsa je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-23065	Jelenov Žleb – Kapelica sv. Antona Puščavnika	Dediščina	Stavbna dediščina	Neposredno okolico cerkve je potrebno vzdrževati v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-09505	Jelenov Žleb – Spomenik bitki v Jelenovem Žlebu	Dediščina	Memorialna dediščina	Okolico spomenika je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi

				prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-22554	Jelenov Žleb – spominske plošče padlim v bitki pri Jelenovem Žlebu	Dediščina	Memorialna dediščina	Okolico spomenika je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-22470	Jelenov Žleb – Grob Josipa Žagarja - Juga	Dediščina	Memorialna dediščina	Okolico spomenika je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-14882	Glažuta – Kapela Srca Jezusovega	Arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasni površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-13965	Jelenov Žleb – Spomenik bitki Pri štirni	Dediščina	Memorialna dediščina	Okolico spomenika je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-29694	Mlaka pri Kočevski Reki – Arheološko najdišče Grčmanova jama	Arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasni površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.

12.1.3 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.712,54	3.607,42	0,03	5.319,99
Delež (%)	32,19	67,81	0,00	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
01111-Jelova bukovja na globokih tleh	2.736,85	255,2	155,6	410,8	6,76	3,84	10,60	23,1	23,4	23,2	89,9
01121-Jelova bukovja na plitvih tleh	1.745,42	197,3	191,0	388,3	5,12	3,76	8,88	22,3	21,3	21,8	95,3
01185-Podgorska jelova bukovja - zas	797,44	100,6	129,1	229,7	3,57	4,19	7,76	30,8	25,8	28,0	82,9
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	5.279,71	212,7	163,3	376,0	5,74	3,87	9,60	23,4	22,9	23,2	90,7
09000-Gozdni rezervati	40,28	338,6	124,6	463,2	8,37	3,24	11,61	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI skupaj	40,28	338,6	124,6	463,2	8,37	3,24	11,61	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	5.319,99	213,7	163,0	376,7	5,76	3,86	9,62	23,1	22,7	23,0	89,9

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	169,02	3,2						
Drogovnjak	124,96	2,3	1,11	0,9	0,0	3,6	36,0	60,4
Debeljak	1.269,86	23,9	140,77	11,1	9,5	73,5	15,6	1,4
Sestoj v obnovi	599,35	11,3	291,26	48,6	2,2	54,2	29,2	14,4
RAZNOMERNO (ps-šp)	522,20	9,8	108,72	20,8	15,0	79,6	5,4	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.634,60	49,5	618,61	23,5	6,6	80,6	12,5	0,3
Skupaj	5.319,99	100,0	1.160,47	21,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	169,02	6,7	54,1	23,4	15,8	29,8	49,6	20,6	0,0	26,1	32,1	18,1	23,7
Drogovnjak	124,96	2,4	63,7	33,9	0,0	65,7	27,8	6,5	0,0	17,7	67,7	8,7	5,9
Debeljak	1.269,86					75,1	22,0	2,9	0,0	1,3	71,4	23,2	4,1
Sestoj v obnovi	599,35					32,2	54,2	13,6	0,0				
Dvoslojni sestoj	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (ps-šp)	522,20					69,0	17,0	14,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.634,60					60,2	37,6	2,2	0,0				
Panjevec	0,00												
Grmičav gozd	0,00												
Pionirski gozd z grmišči	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0								
Skupaj	5.319,99												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	3,5	9,6	13,5	18,1	55,3	23,3	87,9
Jelka	2,5	7,6	12,5	18,6	58,8	33,3	125,6
Bor	0,0	0,0	25,2	25,2	49,6	0,0	0,0
Macesen	2,9	7,6	11,3	17,5	60,7	0,0	0,1
Ostali igl.	17,1	35,6	19,1	9,1	19,1	0,0	0,0
Bukev	8,5	13,3	20,9	25,8	31,5	38,2	143,2
Hrast	13,4	20,4	26,1	25,4	14,7	0,0	0,1
Pl. Ist.	9,1	13,9	21,1	25,9	30,0	5,2	19,6
Dr. tr. Ist.	12,0	19,2	23,7	26,3	18,8	0,0	0,1
Meh. Ist.	13,3	23,3	20,0	26,2	17,2	0,0	0,0
Iglavci	2,9	8,4	12,9	18,4	57,4	56,7	213,7
Listavci	8,6	13,4	21,0	25,8	31,2	43,3	163,0
Skupaj	5,4	10,6	16,4	21,6	46,0	100,0	376,7

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	3,5	9,7	13,4	18,2	55,2	23,3	87,5
Jelka	2,5	7,6	12,5	18,7	58,7	33,3	125,1
Bor	0,0	0,0	25,2	25,2	49,6	0,0	0,0
Macesen	2,9	7,6	11,3	17,5	60,7	0,0	0,1
Ostali igl.	17,1	35,6	19,1	9,1	19,1	0,0	0,0
Bukev	8,5	13,3	20,9	25,8	31,5	38,2	143,4
Hrast	13,4	20,4	26,1	25,4	14,7	0,0	0,1
Pl. Ist.	9,1	13,8	21,1	25,9	30,1	5,2	19,7
Dr. tr. Ist.	12,0	19,2	23,7	26,3	18,8	0,0	0,1
Meh. Ist.	13,3	23,3	20,0	26,2	17,2	0,0	0,0
Iglavci	2,9	8,5	12,9	18,5	57,2	56,6	212,7
Listavci	8,6	13,3	21,0	25,9	31,2	43,4	163,3
Skupaj	5,4	10,6	16,4	21,7	45,9	100,0	376,0

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,46	0,93	1,08	1,12	2,16	59,9	5,76
Listavci	0,82	0,82	0,89	0,80	0,54	40,1	3,86
Skupaj	1,28	1,75	1,97	1,92	2,70	100,0	9,62

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,47	0,94	1,08	1,13	2,18	59,9	5,80
Listavci	0,82	0,82	0,89	0,81	0,54	40,1	3,89
Skupaj	1,29	1,76	1,97	1,94	2,72	100,0	9,69

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	262.800	23,1											
Listavci	197.200	22,7											
Skupaj	460.000	23,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	378,55	378,55											
Priprava tal	ha	7,35	7,35											
Sadnja	ha	7,35	7,35											
Obžetev	ha	24,40	112,00											
Nega mladja	ha	67,91	67,91											
Nega gošče	ha	214,55	214,55											
Nega letvenjaka	ha	234,07	234,07											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	22,06	22,06											
Nega prebiralnega gozda	ha	144,85	144,85											
Varstvo pred žuželkami	dni	225,00	225,00											
Zaščita s premazom	ha	23,60	147,80											
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	100,00	100,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	1.730,00	6.100,00											
Vzdrževanje travinj	ha	0,60	6,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	11,00	11,00											
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	5.180,00	5.180,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	91,50	91,50											
Ohranjanje biotopov - nega	ha	7,40	7,40											
Ohranjanje biotopov - sečnja	m ³	90,00	90,00											
Postavitev gnezdnic	kos	15,00	15,00											
Ostala varstvena dela	dni	4,00	4,00											

Preglednica/D-DV: Delež drevesnih vrst po LZ

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Smreka	87,90	23,34
Jelka	125,60	33,35
Macesen	0,15	0,04
Duglazija	0,02	0,01
Bukev	143,18	38,00
Graden	0,05	0,01
Gorski javor	18,04	4,79
Topokrpi javor	0,11	0,03
Veliki jesen	0,23	0,06
Gorski brest	0,22	0,06
Lipa in lipovec	0,98	0,26
Beli gaber	0,04	0,01
Češnja	0,06	0,02

Mokovec	0,04	0,01
Črni gaber	0,02	0,01
Skupaj:	376,64	100,00

12.1.4 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda

Rastiščnogojitveni razred: Jelova bukovja na globokih tleh – 01111

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	943,32	1.793,53	0,00	2.736,85
Delež (%)	34,5	65,5	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	3,8	9,6	12,3	17,2	57,1	25,1	103,0
Jelka	2,7	7,1	11,5	17,9	60,8	37,0	151,9
Macesen	2,9	7,6	11,3	17,5	60,7	0,1	0,3
Ostali igl.	17,1	35,6	19,1	9,1	19,1	0,0	0,0
Bukev	9,8	13,0	21,0	25,5	30,7	33,0	135,7
Hrast	22,8	23,1	5,7	31,1	17,3	0,0	0,0
Pl. lst.	10,1	13,1	20,9	25,6	30,3	4,8	19,8
Dr. tr. lst.	13,8	11,1	19,4	25,1	30,6	0,0	0,0
Meh. lst.	12,2	20,4	19,7	20,5	27,2	0,0	0,0
Iglavci	3,1	8,1	11,8	17,6	59,4	62,1	255,2
Listavci	9,8	13,0	21,0	25,5	30,7	37,9	155,6
Skupaj	5,7	10,0	15,3	20,6	48,4	100,0	410,8

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,56	1,03	1,17	1,27	2,74	63,8	6,76
Listavci	0,85	0,80	0,93	0,82	0,44	36,2	3,84
Skupaj	1,41	1,83	2,10	2,09	3,18	100,0	10,60

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	2.099,41	76,8	441,77	16,1	123,71	4,5	71,96	2,6	2.736,85	100,0
Skupaj vsi gozdovi	2.099,41	76,8	441,77	16,1	123,71	4,5	71,96	2,6	2.736,85	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	3,1	0,5	3,6	2,1	3,1	5,2	5,2	3,6	8,8	3,4
30 - 49 cm	0,7	0,0	0,7	0,2	0,2	0,4	0,9	0,2	1,1	2,2
50 in več cm	0,4	0,1	0,5	0,1	0,1	0,2	0,5	0,2	0,7	2,4
Skupaj	4,2	0,6	4,8	2,4	3,4	5,8	6,6	4,0	10,6	8,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	41,41	1,5						
Drogovnjak	92,75	3,4	0,44	0,5	0,0	9,1	90,9	0,0
Debeljak	847,92	31,0	94,07	11,1	10,9	72,3	16,4	0,4
Sestoj v obnovi	191,68	7,0	92,80	48,4	1,8	74,7	21,4	2,1
RAZNOMERNO (ps-šp)	124,59	4,6	27,79	22,3	2,8	96,1	1,1	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.438,50	52,5	318,82	22,2	9,2	82,9	7,9	0,0
Skupaj	2.736,85	100,0	533,92	19,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	110,03	19,67	0,00	0,00	0,00	393,69	0,00	10,48	0,02	0,03	533,92
%	4,08	0,73	0,00	0,00	0,00	14,61	0,00	0,39	0,00	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	724	9,3	42,7	35,2	12,2	0,6
Jelka	902	3,1	34,7	46,1	15,7	0,4
Macesen	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	1.015	7,0	25,4	35,2	24,4	8,0
Pl. Ist.	197	10,7	27,4	35,0	22,8	4,1
Dr. tr. Ist.	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	1.627	5,8	38,3	41,3	14,1	0,5
Skupaj listavci	1.214	7,6	25,7	35,1	24,1	7,5
Skupaj	2.841	6,6	32,9	38,6	18,4	3,5

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in korenčnik	11,4
Veje	0,6
Osutost	0,1
Skupaj	12,1

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	39,9	28,4	8,4
Jelka	40,2	22,7	8,5
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,2	0,0
Ostali igl.	0,0	2,5	0,0
Bukev	18,7	13,9	4,0
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	1,2	5,9	0,2
Dr. tr. Ist.	0,0	21,2	0,0
Meh. Ist.	0,0	47,5	0,0
Skupaj iglavci	80,1	25,2	17,0
Skupaj listavci	19,9	12,9	4,2
Skupaj	100,0	21,2	21,2

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	11,3	9,4	16,0	23,4	30,3	25,2	70,1
Listavci	6,1	8,2	8,2	10,4	23,2	12,9	17,4
Skupaj	7,5	8,9	12,5	18,0	29,0	21,2	87,5

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	29,7	37,1	0,0	0,1	0,0	28,9	0,0	4,2	0,0	0,0
2015	29,7	37,6	0,0	0,1	0,0	28,4	0,0	4,2	0,0	0,0
2025	25,1	37,0	0,0	0,1	0,0	33,0	0,0	4,8	0,0	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	161.400	23,1											
Listavci	99.600	23,4											
Skupaj	261.000	23,2											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	183,20	183,20											
Priprava tal	ha	0,25	0,25											
Sadnja	ha	0,25	0,25											
Obžetev	ha	2,25	6,75											
Nega mladja	ha	21,59	21,59											
Nega gošče	ha	85,65	85,65											
Nega letvenjaka	ha	94,46	94,46											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	17,86	17,86											
Nega prebiralnega gozda	ha	69,80	69,80											

Varstvo pred žuželkami	dni	83,00	83,00											
Zaščita s premazom	ha	2,25	9,50											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	1.090,00	2.500,00											
Vzdrževanje travinj	ha	0,60	6,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	10,00	10,00											
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	2.380,00	2.380,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	13,03	13,03											
Ohranjanje biotopov - nega	ha	1,70	1,70											
Ohranjanje biotopov - sečnja	m ³	90,00	90,00											
Postavitev gnezdnic	kos	10,00	10,00											

Rastičnogojitveni razred: Jelova bukovja na plitvih tleh - 01121

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	621,05	1.124,37	0,00	1.745,42
Delež (%)	35,6	64,4	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	3,0	10,0	14,8	19,6	52,6	19,0	73,8
Jelka	2,1	8,5	14,3	20,1	55,0	31,8	123,5
Bukev	6,8	11,0	19,6	25,8	36,8	44,3	172,0
Pl. Ist.	7,0	10,9	19,6	25,7	36,8	4,9	19,0
Dr. tr. Ist.	8,9	8,9	19,3	25,2	37,7	0,0	0,0
Iglavci	2,5	9,1	14,5	19,9	54,0	50,8	197,3
Listavci	6,8	11,0	19,6	25,8	36,8	49,2	191,0
Skupaj	4,6	10,0	17,0	22,8	45,6	100,0	388,3

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,38	0,90	1,04	1,07	1,75	57,7	5,12
Listavci	0,64	0,63	0,81	0,84	0,84	42,3	3,76
Skupaj	1,02	1,53	1,85	1,91	2,59	100,0	8,88

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	1.619,47	92,8	125,95	7,2	0,00	0,0	0,00	0,0	1.745,42	100,0
Skupaj vsi gozdovi	1.619,47	92,8	125,95	7,2	0,00	0,0	0,00	0,0	1.745,42	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	1,5	0,9	2,4	1,8	2,1	3,9	3,3	3,0	6,3	2,4
30 - 49 cm	1,7	0,2	1,9	0,6	0,2	0,8	2,3	0,4	2,7	5,1
50 in več cm	0,7	0,1	0,8	0,5	0,0	0,5	1,2	0,1	1,3	5,0
Skupaj	3,9	1,2	5,1	2,9	2,3	5,2	6,8	3,5	10,3	12,5

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	36,94	2,1							
Drogovnjak	17,45	1,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	217,50	12,5	27,42	12,6	11,4	74,9	13,7	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	95,09	5,4	50,55	53,2	0,0	77,9	22,1	0,0	0,0
RAZNOMERNO (ps-šp)	372,39	21,3	75,68	20,3	20,5	72,4	7,1	0,0	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.006,05	57,7	252,95	25,1	4,6	86,1	9,3	0,0	0,0
Skupaj	1.745,42	100,0	406,60	23,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	81,78	16,86	0,00	0,00	0,00	300,42	0,00	7,53	0,01	0,00	406,60
%	4,79	0,99	0,00	0,00	0,00	17,58	0,00	0,44	0,00	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	345	3,8	37,9	37,7	19,7	0,9
Jelka	593	1,2	27,3	48,6	21,4	1,5
Bukev	958	5,1	22,4	35,9	27,3	9,3
Pl. list.	132	12,1	31,8	31,1	20,5	4,5
Skupaj iglavci	938	2,1	31,2	44,6	20,8	1,3
Skupaj listavci	1.090	6,0	23,6	35,2	26,5	8,7
Skupaj	2.028	4,2	27,1	39,5	23,9	5,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	13,5
Veje	0,6
Osutost	0,2
Skupaj	14,3

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	31,3	26,9	5,6
Jelka	37,8	21,2	6,8
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	29,7	12,7	5,4
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	1,2	4,7	0,2
Dr. tr. list.	0,0	2,1	0,0
Meh. list.	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	69,1	23,5	12,5
Skupaj listavci	30,9	11,9	5,6
Skupaj	100,0	18,0	18,0

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	3,4	6,4	10,6	18,2	33,0	23,5	46,6
Listavci	6,4	7,8	7,1	9,8	18,3	11,9	20,9
Skupaj	5,2	7,2	8,6	13,9	27,5	18,0	67,5

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	21,4	32,5	0,0	0,0	0,0	41,1	0,0	5,0	0,0	0,0
2015	21,0	32,1	0,0	0,0	0,0	42,3	0,0	4,6	0,0	0,0
2025	19,0	31,8	0,0	0,0	0,0	44,3	0,0	4,9	0,0	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	76.700	22,3											
Listavci	71.000	21,3											
Skupaj	147.700	21,8											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	88,20	88,20											
Nega mladja	ha	1,60	1,60											
Nega gošče	ha	66,25	66,25											
Nega letvenjaka	ha	98,12	98,12											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	4,20	4,20											
Nega prebiralnega gozda	ha	73,55	73,55											
Varstvo pred žuželkami	dni	12,00	12,00											
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	2.800,00	2.800,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	76,88	76,88											
Postavitev gnezdnic	kos	3,00	3,00											

Rastičnogojitveni razred: Podgorska jelova bukovja - zasmrečena - 01185*Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	144,17	653,24	0,03	797,44
Delež (%)	18,1	81,9	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	2,9	8,9	16,2	20,4	51,6	28,0	64,3
Jelka	3,4	8,9	14,7	20,7	52,3	15,8	36,2
Bor	0,0	0,0	25,2	25,2	49,6	0,0	0,1
Bukev	9,0	22,3	25,3	27,4	16,0	46,8	107,2
Hrast	12,7	20,2	27,6	25,0	14,5	0,1	0,3
Pl. Ist.	9,7	22,1	24,8	27,4	16,0	9,1	20,9
Dr. tr. Ist.	12,3	21,4	24,6	26,7	15,0	0,2	0,6
Meh. Ist.	13,6	24,0	20,0	27,4	15,0	0,0	0,1
Iglavci	3,0	8,9	15,6	20,5	52,0	43,8	100,6
Listavci	9,2	22,2	25,2	27,4	16,0	56,2	129,1
Skupaj	6,5	16,4	21,0	24,4	31,7	100,0	229,7

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,34	0,67	0,81	0,76	1,00	46,1	3,57
Listavci	1,08	1,29	0,90	0,68	0,24	53,9	4,19
Skupaj	1,42	1,96	1,71	1,44	1,24	100,0	7,76

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	300,48	37,7	158,14	19,8	267,90	33,6	70,92	8,9	797,44	100,0
Skupaj vsi gozdovi	300,48	37,7	158,14	19,8	267,90	33,6	70,92	8,9	797,44	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	1,5	0,6	2,1	4,1	4,6	8,7	5,6	5,2	10,8	4,5
30 - 49 cm	0,5	0,6	1,1	0,3	0,6	0,9	0,8	1,2	2,0	4,1
50 in več cm	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,2	0,4	0,6	2,0
Skupaj	2,0	1,4	3,4	4,6	5,4	10,0	6,6	6,8	13,4	10,6

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	90,67	11,4						
Drogovnjak	13,18	1,7	0,67	5,1	0,0	0,0	0,0	100,0
Debeljak	192,79	24,2	18,75	9,7	0,0	76,8	14,7	8,5
Sestoj v obnovi	312,58	39,1	147,91	47,3	3,1	33,2	36,5	27,2
RAZNOMERNO (ps-šp)	1,23	0,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	186,99	23,4	46,23	24,7	0,0	34,2	62,3	3,5
Skupaj	797,44	100,0	213,56	26,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	31,84	0,58	0,00	0,00	0,00	171,72	0,00	8,93	0,26	0,23	213,56
%	4,51	0,08	0,00	0,00	0,00	24,30	0,00	1,26	0,04	0,03	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	150	0,7	25,3	46,6	24,7	2,7
Jelka	75	1,3	34,7	42,7	21,3	0,0
Bukev	254	2,4	7,9	27,6	38,5	23,6
Hrast	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	52	5,8	13,5	32,6	25,0	23,1
Dr. tr. Ist.	5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	225	0,9	28,4	45,3	23,6	1,8
Skupaj listavci	312	2,9	8,7	28,2	35,5	24,7
Skupaj	537	2,0	16,9	35,5	30,5	15,1

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in korenčnik	7,8
Veje	1,9
Osutost	0,1
Skupaj	9,8

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	84,3	72,7	38,7
Jelka	9,0	30,5	4,1
Bor	0,0	6,0	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	6,4	11,0	2,9
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	0,2	1,9	0,1
Dr. tr. Ist.	0,1	5,4	0,0
Meh. Ist.	0,0	6,2	0,0
Skupaj iglavci	93,3	64,1	42,8
Skupaj listavci	6,7	9,2	3,1
Skupaj	100,0	45,9	45,9

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	37,1	50,8	93,2	68,1	58,3	64,1	129,1
Listavci	7,2	7,1	7,3	8,6	22,9	9,2	9,3
Skupaj	18,8	29,7	48,9	47,7	54,6	45,9	138,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	70,0	9,1	0,0	0,0	0,0	16,3	0,0	4,2	0,4	0,0
2015	53,3	13,5	0,0	0,0	0,0	26,7	0,1	5,8	0,5	0,1
2025	28,0	15,8	0,0	0,0	0,0	46,8	0,1	9,1	0,2	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	24.700	30,8											
Listavci	26.600	25,8											
Skupaj	51.300	28,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	107,15	107,15											
Priprava tal	ha	7,10	7,10											
Sadnja	ha	7,10	7,10											
Obžetev	ha	22,15	105,25											
Nega mladja	ha	44,72	44,72											
Nega gošče	ha	62,65	62,65											
Nega letvenjaka	ha	41,49	41,49											
Nega prebiralnega gozda	ha	1,50	1,50											
Varstvo pred žuželkami	dni	130,00	130,00											

Zaščita s premazom	ha	21,35	138,30											
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	100,00	100,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	640,00	3.600,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	1,00	1,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	1,59	1,59											
Ohranjanje biotopov - nega	ha	5,70	5,70											
Postavitev gnezdnice	kos	2,00	2,00											
Ostala varstvena dela	dni	4,00	4,00											

Rastičnogojitveni razred: Gozdni rezervati - 09000

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	4,00	36,28	0,00	40,28
Delež (%)	9,9	90,1	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	1,7	9,1	14,8	11,2	63,2	30,4	141,0
Jelka	0,9	5,0	13,4	10,4	70,3	42,7	197,6
Bukev	11,3	16,2	20,8	18,7	33,0	24,6	114,0
Pl. Ist.	14,8	19,2	23,8	15,8	26,4	2,3	10,6
Iglavci	1,2	6,7	14,0	10,7	67,4	73,1	338,6
Listavci	11,6	16,4	21,1	18,4	32,5	26,9	124,6
Skupaj	4,0	9,3	15,9	12,8	58,0	100,0	463,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,29	1,11	1,82	1,02	4,12	72,1	8,37
Listavci	0,81	0,82	0,76	0,48	0,37	27,9	3,24
Skupaj	1,10	1,93	2,58	1,50	4,49	100,0	11,61

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	40,28	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	40,28	100,0
Skupaj vsi gozdovi	40,28	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	40,28	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	12,0	1,6	13,6	4,8	2,4	7,2	16,8	4,0	20,8	8,2
30 - 49 cm	5,6	0,8	6,4	9,6	0,8	10,4	15,2	1,6	16,8	32,0
50 in več cm	3,2	0,8	4,0	4,0	0,8	4,8	7,2	1,6	8,8	33,8
Skupaj	20,8	3,2	24,0	18,4	4,0	22,4	39,2	7,2	46,4	74,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Drogovnjak	1,58	3,9						
Debeljak	11,65	28,9	0,53	4,5	0,0	100,0	0,0	0,0
RAZNOMERNO (ps-šp)	23,99	59,6	5,25	21,9	0,0	95,4	4,6	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	3,06	7,6	0,61	19,9	0,0	100,0	0,0	0,0
Skupaj	40,28	100,0	6,39	15,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,78	0,38	0,00	0,00	0,00	4,12	0,00	0,11	0,00	0,00	6,39
%	4,42	0,94	0,00	0,00	0,00	10,23	0,00	0,27	0,00	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	54	3,7	33,3	44,5	18,5	0,0
Jelka	75	2,7	30,7	53,3	13,3	0,0
Bukev	49	0,0	8,2	40,8	42,8	8,2
Pl. list.	8	12,5	37,5	12,5	37,5	0,0
Skupaj iglavci	129	3,1	31,8	49,6	15,5	0,0
Skupaj listavci	57	1,8	12,3	36,8	42,1	7,0
Skupaj	186	2,7	25,8	45,6	23,7	2,2

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,8
Veje	0,6
Osutost	0,0
Skupaj	6,4

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Skupaj	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2005 do 2025

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2005	31,7	41,8	0,0	0,0	0,0	24,7	0,0	1,8	0,0	0,0
2015	30,7	47,0	0,0	0,0	0,0	21,6	0,0	0,7	0,0	0,0
2025	30,4	42,7	0,0	0,0	0,0	24,6	0,0	2,3	0,0	0,0

12.1.5 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	1.708,54	243,1	161,2	404,3	6,40	3,72	10,11	21,9	21,5	21,7	86,8
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI	4,00	211,3	137,5	348,8	6,28	3,41	9,70	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	1.712,54	243,1	161,1	404,2	6,40	3,72	10,11	21,8	21,5	21,7	86,6

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	22,79	1,3
Drogovnjak	25,59	1,5
Debeljak	401,51	23,4
Sestoj v obnovi	156,27	9,1
RAZNOMERNO (ps-šp)	225,53	13,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	880,85	51,5
Skupaj:	1.712,54	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	30,2
Jelka	29,9
Ostali igl.	0,0
Bukev	35,1
Hrast	0,0
Pl. lst.	4,7
Dr. tr. lst.	0,0
Meh. lst.	0,0
Iglavci	60,1
Listavci	39,9
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,9	8,3	12,7	18,6	57,5	60,1	243,1
Listavci	8,4	12,7	20,6	26,1	32,2	39,9	161,1
Skupaj	5,1	10,1	15,8	21,6	47,4	100,0	404,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	90.791	21,8											
Listavci	59.252	21,5											
Skupaj	150.043	21,7											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	104,60	104,60											
Obžetev	ha	4,20	13,70											
Nega mladja	ha	7,20	7,20											
Nega gošče	ha	56,55	56,55											
Nega letvenjaka	ha	57,79	57,79											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	2,13	2,13											
Nega prebiralnega gozda	ha	63,45	63,45											
Varstvo pred žuželkami	dni	35,00	35,00											
Zaščita s premazom	ha	3,20	10,40											
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	50,00	50,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograd	m	200,00	800,00											
Vzdrževanje travinj	ha	0,60	6,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	5,00	5,00											
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	3.030,00	3.030,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	20,20	20,20											
Postavitev gnezdnic	kos	6,00	6,00											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	3.571,14	198,2	164,3	362,5	5,42	3,94	9,36	24,3	23,5	23,9	92,7
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI	36,28	352,6	123,2	475,9	8,60	3,22	11,82	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	3.607,42	199,7	163,9	363,6	5,46	3,93	9,39	23,9	23,3	23,6	91,5

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	146,20	4,1
Drogovnjak	99,37	2,8
Debeljak	868,35	24,1
Sestoj v obnovi	443,08	12,3
RAZNOMERNO (ps-šp)	296,67	8,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.753,75	48,5
Skupaj:	3.607,42	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	19,7
Jelka	35,2
Bor	0,0
Macesen	0,1
Bukev	39,5
Hrast	0,0
Pl. lst.	5,5
Dr. tr. lst.	0,0
Meh. lst.	0,0
Iglavci	54,9
Listavci	45,1
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,9	8,5	13,1	18,4	57,1	54,9	199,7
Listavci	8,7	13,7	21,1	25,7	30,8	45,1	163,9
Skupaj	5,5	10,8	16,7	21,6	45,4	100,0	363,6

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	172.009	23,9											
Listavci	137.948	23,3											
Skupaj	309.957	23,6											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	273,95	273,95											
Priprava tal	ha	7,35	7,35											
Sadnja	ha	7,35	7,35											
Obžetev	ha	20,20	98,30											
Nega mladja	ha	60,71	60,71											
Nega gošče	ha	158,00	158,00											
Nega letvenjaka	ha	176,28	176,28											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	19,93	19,93											
Nega prebiralnega gozda	ha	81,40	81,40											
Varstvo pred žuželkami	dni	190,00	190,00											
Zaščita s premazom	ha	20,40	137,40											
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	50,00	50,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	1.530,00	5.300,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	6,00	6,00											
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m³	2.150,00	2.150,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	71,30	71,30											
Ohranjanje biotopov - nega	ha	7,40	7,40											
Ohranjanje biotopov - sečnja	m³	90,00	90,00											
Postavitev gnezdnic	kos	9,00	9,00											
Ostala varstvena dela	dni	4,00	4,00											

Občinski gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	0,03	0,0	33,3	33,3	0,00	3,33	3,33	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	0,03	0,0	33,3	33,3	0,00	3,33	3,33	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	0,03	100,0
Skupaj:	0,03	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Jelka	0,0
Bukev	100,0
Pl. lst.	0,0
Iglavci	0,0
Listavci	100,0
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Listavci	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	33,3
Skupaj	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	33,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
Iglavci	0	0,0											
Listavci	0	0,0											
Skupaj	0	0,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Skupaj
		dejan.	s ponov.											

12.2 Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebiralne (P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	TI	MI
16001	36	34	32	16	32	16	32	32
16002	36	34	32	16	32	16	32	32
16003	36	34	32	16	32	16	32	32
16004	36	34	32	16	32	16	32	32
16005	36	34	32	16	32	16	32	32
16006	14	14	32	14	32	14	32	32
16007A	14	14	32	14	32	14	32	32
16007B	34	34	32	16	32	16	32	32
16008	34	36	32	16	32	16	32	32
16009A	34	36	32	16	32	16	32	32
16009B	34	34	32	16	32	16	32	32
16010	36	34	32	16	32	16	32	32
16011	34	36	32	16	32	16	32	32
16012	34	34	32	16	32	16	32	32
16013	34	34	32	16	32	16	32	32
16014A	16	36	32	16	32	16	32	32
16014B	34	14	32	14	32	14	32	32
16015A	34	16	32	16	32	16	32	32
16015B	34	14	32	14	32	14	32	32
16016	34	14	32	14	32	14	32	32
16017	34	14	32	14	32	14	32	32
16018	34	14	32	14	32	14	32	32
16019	34	14	32	14	32	14	32	32
16020A	14	16	32	14	32	14	32	32
16020B	34	14	32	14	32	14	32	32
16021A	14	16	32	14	32	14	32	32
16021B	14	14	32	14	32	14	32	32
16022A	34	36	32	16	32	16	32	32
16022B	14	16	32	14	32	14	32	32
16023A	14	16	32	14	32	14	32	32
16023B	14	14	32	14	32	14	32	32
16024A	34	14	32	14	32	14	32	32
16024B	34	36	32	16	32	16	32	32
16025A	14	16	32	14	32	14	32	32
16025B	34	14	32	14	32	14	32	32
16026	34	14	32	14	32	14	32	32
16027	34	14	32	14	32	14	32	32
16028	34	14	32	14	32	14	32	32
16029A	34	14	32	14	32	14	32	32

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	TI	MI
16029B	34	34	32	16	32	16	32	32
16029C	34	14	32	14	32	14	32	32
16030A	34	16	32	16	32	16	32	32
16030B	34	14	32	14	32	14	32	32
16031A	16	36	32	16	32	16	32	32
16031B	14	14	32	14	32	14	32	32
16032A	16	36	32	16	32	16	32	32
16032B	34	14	32	14	32	14	32	32
16033A	34	14	32	14	32	14	32	32
16033B	14	14	32	14	32	14	32	32
16034A	34	14	32	14	32	14	32	32
16034B	14	14	32	14	32	14	32	32
16034C	36	36	32	16	32	16	32	32
16035A	16	36	32	16	32	16	32	32
16035B	14	14	32	14	32	14	32	32
16036A	16	36	32	16	32	16	32	32
16036B	34	34	32	14	32	14	32	32
16037A	14	16	32	14	32	14	32	32
16037B	36	36	32	16	32	16	32	32
16038A	14	16	32	14	32	14	32	32
16038B	34	14	32	14	32	14	32	32
16039A	34	34	32	14	32	14	32	32
16039B	16	36	32	16	32	16	32	32
16040A	36	36	32	16	32	16	32	32
16040B	34	14	32	14	32	14	32	32
16041A	34	16	32	16	32	16	32	32
16041B	34	14	32	14	32	14	32	32
16042A	36	36	32	16	32	16	32	32
16042B	34	36	32	16	32	16	32	32
16043A	36	36	32	16	32	16	32	32
16043B	34	36	32	16	32	16	32	32
16044A	36	36	32	16	32	16	32	32
16044B	34	14	32	14	32	14	32	32
16045	36	36	32	16	32	16	32	32
16046	34	36	32	16	32	16	32	32
16047	34	36	32	16	32	16	32	32
16048	34	36	32	16	32	16	32	32
16049	34	34	32	16	32	16	32	32
16050	34	16	32	16	32	16	32	32

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
16051A	36	36	32	16	32	16	32	32
16051B	34	36	32	16	32	16	32	32
16052A	34	14	32	14	32	14	32	32
16052B	14	16	32	14	32	14	32	32
16053A	34	14	32	14	32	14	32	32
16053B	14	16	32	14	32	14	32	32
16054A	34	14	32	14	32	14	32	32
16054B	34	34	32	14	32	14	32	32
16055	34	16	32	16	32	16	32	32
16056A	36	36	32	16	32	16	32	32
16056B	34	14	32	14	32	14	32	32
16057A	34	16	32	16	32	16	32	32
16057B	14	14	32	14	32	14	32	32
16058A	34	34	32	14	32	14	32	32
16058B	34	16	32	16	32	16	32	32
16059A	34	16	32	16	32	16	32	32
16059B	34	14	32	14	32	14	32	32
16060	36	36	32	16	32	16	32	32
16061	34	16	32	16	32	16	32	32
16062	36	36	32	16	32	16	32	32
16063A	36	36	32	16	32	16	32	32
16063B	34	36	32	16	32	16	32	32
16064	34	36	32	16	32	16	32	32
16065A	34	16	32	16	32	16	32	32
16065B	34	36	32	16	32	16	32	32
16066A	34	36	32	16	32	16	32	32
16066B	36	36	32	16	32	16	32	32
16067A	34	16	32	16	32	16	32	32
16067B	34	14	32	14	32	14	32	32
16067C	34	16	32	16	32	16	32	32
16068A	14	16	32	14	32	14	32	32
16068B	36	36	32	16	32	16	32	32
16069A	34	16	32	16	32	16	32	32
16069B	34	14	32	14	32	14	32	32
16070	34	34	32	14	32	14	32	32
16071A	36	36	32	16	32	16	32	32
16071B	34	36	32	16	32	16	32	32
16072A	34	34	32	16	32	16	32	32
16072B	36	36	32	16	32	16	32	32
16073A	34	16	32	16	32	16	32	32
16073B	34	36	32	16	32	16	32	32
16074	34	16	32	16	32	16	32	32
16075A	34	16	32	16	32	16	32	32
16075B	34	14	32	14	32	14	32	32
16076A	34	16	32	16	32	16	32	32
16076B	34	14	32	14	32	14	32	32
16077A	34	16	32	16	32	16	32	32
16077B	34	14	32	14	32	14	32	32
16078A	34	16	32	16	32	16	32	32
16078B	34	14	32	14	32	14	32	32
16079	14	36	32	16	32	16	32	32
16080A	14	16	32	14	32	14	32	32
16080B	34	36	32	16	32	16	32	32
16081A	14	14	32	14	32	14	32	32
16081B	34	16	32	16	32	16	32	32
16082	34	16	32	16	32	16	32	32
16083A	14	14	32	14	32	14	32	32
16083B	34	16	32	16	32	16	32	32
16084	34	36	32	16	32	16	32	32
16085A	34	36	32	16	32	16	32	32
16085B	34	16	32	16	32	16	32	32
16086A	34	14	32	14	32	14	32	32
16086B	36	36	32	16	32	16	32	32
16086C	34	16	32	16	32	16	32	32
16087A	34	16	32	16	32	16	32	32
16087B	36	36	32	16	32	16	32	32

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
16088	34	36	32	16	32	16	32	32
16089	34	14	32	14	32	14	32	32
16090	14	16	32	14	32	14	32	32
16091A	16	36	32	16	32	16	32	32
16091B	34	16	32	16	32	16	32	32
16092	34	36	32	16	32	16	32	32
16093A	34	36	32	16	32	16	32	32
16093B	14	14	32	14	32	14	32	32
16094	34	36	32	16	32	16	32	32
16095	16	36	32	16	32	16	32	32
16096	36	36	32	14	32	14	32	32
16097	14	16	32	14	32	14	32	32
16098	34	36	32	16	32	16	32	32
16099	34	36	32	16	32	16	32	32
16100	16	36	32	16	32	16	32	32
16101	34	16	32	16	32	16	32	32
16102A	36	36	32	16	32	16	32	32
16102B	34	16	32	16	32	16	32	32
16103A	36	36	32	16	32	16	32	32
16103B	34	16	32	16	32	16	32	32
16104	36	36	32	16	32	16	32	32
16105A	34	14	32	14	32	14	32	32
16105B	36	36	32	16	32	16	32	32
16106A	14	16	32	14	32	14	32	32
16106B	34	14	32	14	32	14	32	32
16107A	14	16	32	14	32	14	32	32
16107B	14	14	32	14	32	14	32	32
16108A	34	14	32	14	32	14	32	32
16108B	14	16	32	14	32	14	32	32
16109A	14	16	32	14	32	14	32	32
16109B	34	14	32	14	32	14	32	32
16110A	34	14	32	14	32	14	32	32
16110B	34	16	32	16	32	16	32	32
16111	34	14	32	14	32	14	32	32
16112	34	16	32	16	32	16	32	32
16113A	14	16	32	14	32	14	32	32
16113B	36	36	32	16	32	16	32	32
16114A	14	16	32	14	32	14	32	32
16114B	34	14	32	14	32	14	32	32
16115	14	16	32	14	32	14	32	32
16116A	14	16	32	14	32	14	32	32
16116B	14	14	32	14	32	14	32	32
16117A	34	36	32	16	32	16	32	32
16117B	34	14	32	14	32	14	32	32
16117C	36	36	32	16	32	16	32	32
16118	14	16	32	14	32	14	32	32
16119A	34	36	32	16	32	16	32	32
16119B	34	14	32	14	32	14	32	32
16120A	34	14	32	14	32	14	32	32
16120B	14	16	32	14	32	14	32	32
16121	34	36	32	16	32	16	32	32
16122A	34	16	32	16	32	16	32	32
16122B	34	14	32	14	32	14	32	32
16123A	14	16	32	14	32	14	32	32
16123B	34	14	32	14	32	14	32	32
16124A	14	16	32	14	32	14	32	32
16124B	34	36	32	16	32	16	32	32
16125A	34	16	32	16	32	16	32	32
16125B	34	14	32	14	32	14	32	32
16126	36	36	32	16	32	16	32	32
16127	34	36	32	16	32	16	32	32
16128	14	16	32	14	32	14	32	32
16129	14	16	32	14	32	14	32	32
16130	36	34	32	16	32	16	32	32
16131	36	36	32	16	32	16	32	32
16132	36	34	32	16	32	16	32	32

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
16133	36	34	32	16	32	16	32	32
16134	36	34	32	16	32	16	32	32
16135	36	34	32	16	32	16	32	32
16136	36	34	32	16	32	16	32	32
16137	36	34	32	16	32	16	32	32
16138	34	34	32	16	32	16	32	32
16139	36	34	32	16	32	16	32	32
16140A	34	36	32	16	32	16	32	32
16140B	34	14	32	14	32	14	32	32
16141A	34	36	32	16	32	16	32	32
16141B	16	36	32	16	32	16	32	32
16142A	34	36	32	16	32	16	32	32
16142B	14	14	32	14	32	14	32	32
16143	36	34	32	16	32	16	32	32
16144	36	34	32	16	32	16	32	32
16145	36	34	32	16	32	16	32	32
16146A	34	16	32	16	32	16	32	32
16146B	36	34	32	16	32	16	32	32
16147A	16	36	32	16	32	16	32	32
16147B	34	14	32	14	32	14	32	32
16148	16	36	32	16	32	16	32	32
16149A	16	36	32	16	32	16	32	32
16149B	34	34	32	16	32	16	32	32
16149C	34	16	32	16	32	16	32	32
16150	16	36	32	16	32	16	32	32
16151	16	36	32	16	32	16	32	32
16152	34	16	32	16	32	16	32	32
16153	16	36	32	16	32	16	32	32
16154A	36	36	32	16	32	16	32	32
16154B	16	36	32	16	32	16	32	32
16155A	14	14	32	14	32	14	32	32
16155B	34	16	32	16	32	16	32	32
16156	34	16	32	16	32	16	32	32
16157A	34	14	32	14	32	14	32	32
16157B	34	16	32	16	32	16	32	32
16158A	34	16	32	16	32	16	32	32
16158B	34	14	32	14	32	14	32	32
16159	16	36	32	16	32	16	32	32
16160A	14	14	32	14	32	14	32	32
16160B	16	36	32	16	32	16	32	32
16161	14	16	32	14	32	14	32	32
16162A	14	16	32	14	32	14	32	32
16162B	14	16	32	14	32	14	32	32
16163A	34	16	32	16	32	16	32	32
16163B	14	14	32	14	32	14	32	32
16164A	14	16	32	14	32	14	32	32
16164B	14	14	32	14	32	14	32	32
16165A	34	14	32	14	32	14	32	32
16165B	34	16	32	16	32	16	32	32
16165C	36	36	32	16	32	16	32	32
16166A	34	14	32	14	32	14	32	32
16166B	34	16	32	16	32	16	32	32
16167A	14	14	32	14	32	14	32	32
16167B	34	16	32	16	32	16	32	32
16168A	14	16	32	14	32	14	32	32
16168B	36	36	32	16	32	16	32	32

12.3 Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

Preglednica/D-NIZ: Seznam prirastnih nizov po gospodarskih razredih

GR	SDV	Niz	Ds3	Ds4	Ds5	Ds6	Ds7	Ds8	Ds9	Ds10	Ds11	Ds12	Ds13	Ds14	Ds15	Ds16
01111	SM	751	0,0796	0,0597	0,0477	0,0397	0,0340	0,0297	0,0264	0,0237	0,0216	0,0198	0,0183	0,0169	0,0158	0,0148
	JE	752	0,0819	0,0579	0,0592	0,0511	0,0475	0,0399	0,0303	0,0304	0,0239	0,0209	0,0191	0,0170	0,0158	0,0127
	OI	763	0,0292	0,0238	0,0212	0,0194	0,0177	0,0164	0,0156	0,0136	0,0122	0,0109	0,0096	0,0083	0,0071	0,0058
	BU	753	0,0635	0,0530	0,0449	0,0383	0,0326	0,0277	0,0234	0,0196	0,0162	0,0130	0,0101	0,0074	0,0049	0,0025
	HR	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102
	PL	754	0,0452	0,0340	0,0272	0,0226	0,0194	0,0169	0,0151	0,0135	0,0124	0,0113	0,0104	0,0097	0,0091	0,0085
	TL	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102
	ML	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102
01121	SM	755	0,1026	0,0706	0,0529	0,0418	0,0341	0,0287	0,0246	0,0215	0,0190	0,0170	0,0153	0,0139	0,0128	0,0117
	JE	756	0,0740	0,0641	0,0557	0,0484	0,0420	0,0364	0,0316	0,0275	0,0238	0,0207	0,0179	0,0156	0,0135	0,0118
	OI	763	0,0292	0,0238	0,0212	0,0194	0,0177	0,0164	0,0156	0,0136	0,0122	0,0109	0,0096	0,0083	0,0071	0,0058
	BU	757	0,0564	0,0422	0,0338	0,0281	0,0240	0,0210	0,0186	0,0168	0,0152	0,0140	0,0129	0,0119	0,0110	0,0104
	HR	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102
	PL	758	0,0545	0,0357	0,0257	0,0197	0,0157	0,0129	0,0109	0,0093	0,0081	0,0071	0,0063	0,0057	0,0051	0,0047
	TL	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102
	ML	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102
01185	SM	759	0,0769	0,0664	0,0573	0,0494	0,0426	0,0368	0,0317	0,0274	0,0237	0,0203	0,0176	0,0151	0,0130	0,0112
	JE	760	0,1872	0,1525	0,1243	0,1011	0,0825	0,0671	0,0547	0,0446	0,0363	0,0295	0,0241	0,0196	0,0159	0,0130
	OI	763	0,0292	0,0238	0,0212	0,0194	0,0177	0,0164	0,0156	0,0136	0,0122	0,0109	0,0096	0,0083	0,0071	0,0058
	BU	761	0,1262	0,0805	0,0568	0,0427	0,0336	0,0272	0,0226	0,0192	0,0165	0,0144	0,0128	0,0114	0,0101	0,0092
	HR	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102
	PL	762	0,0477	0,0323	0,0239	0,0186	0,0150	0,0126	0,0108	0,0093	0,0081	0,0073	0,0065	0,0059	0,0053	0,0049
	TL	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102
	ML	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102
09000	SM	751	0,0796	0,0597	0,0477	0,0397	0,0340	0,0297	0,0264	0,0237	0,0216	0,0198	0,0183	0,0169	0,0158	0,0148
	JE	752	0,0819	0,0579	0,0592	0,0511	0,0475	0,0399	0,0303	0,0304	0,0239	0,0209	0,0191	0,0170	0,0158	0,0127
	OI	763	0,0292	0,0238	0,0212	0,0194	0,0177	0,0164	0,0156	0,0136	0,0122	0,0109	0,0096	0,0083	0,0071	0,0058
	BU	753	0,0635	0,0530	0,0449	0,0383	0,0326	0,0277	0,0234	0,0196	0,0162	0,0130	0,0101	0,0074	0,0049	0,0025
	HR	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102
	PL	754	0,0452	0,0340	0,0272	0,0226	0,0194	0,0169	0,0151	0,0135	0,0124	0,0113	0,0104	0,0097	0,0091	0,0085
	TL	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102
	ML	764	0,0316	0,0272	0,0239	0,0213	0,0192	0,0175	0,0161	0,0149	0,0138	0,0129	0,0122	0,0115	0,0108	0,0102

12.4 Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

Dnina v državnih in gozdovih lokalnih skupnosti 165 eur, v zasebnih 78 eur.

Vrsta dela	Enota	Normativ		
		Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lok. skupn.
Priprava sestoja	ha	20	20	20
Priprava tal	ha	24	24	24
Sadnja	ha	105	105	105
Obžetev	ha	32	32	32
Nega mladja	ha	32	32	32
Nega gošče	ha	36	36	36
Nega letvenjaka	ha	32	32	32
Nega drogovnjaka	ha	18	18	18
Zaščita s premazom	ha	12	12	12
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,193	0,193	0,193
Vzdrževanje travinj	ha	11	11	11
Vzdrževanje grmišč	ha	40	40	40
Vzdrževanje vodnih površin	kos	8	8	8

	Enota	Cena
sadike smreka	kos	0,69
sadike jelka	kos	1,50
sadike hrast graden	kos	1,50
sadike gorski javor	kos	2,15
sadike češnja	kos	2,30
sadike hruška	kos	3,00
premazi	kg	7,54
feromoni veliki	kos	5,49
feromoni mali	kos	8,54

SKDVEP	SORTIMEP	SORTIMENT	PC	NC
11	H1	Hlodovina I	143,00	143,00
11	H2	Hlodovina II	108,00	108,00
11	H3	Hlodovina III	99,00	99,00
11	O	Ostali les	60,00	60,00
21	H1	Hlodovina I	105,00	105,00
21	H2	Hlodovina II	90,00	90,00
21	H3	Hlodovina III	86,00	86,00
21	O	Ostali les	55,00	55,00
30	H	Hlodovina	92,00	92,00
30	O	Ostali les	73,00	73,00
34	H1	Hlodovina I	220,00	220,00
34	H2	Hlodovina II	170,00	170,00
34	H3	Hlodovina III	130,00	130,00
34	O	Ostali les	95,00	95,00
39	C	Celulozni les	58,00	58,00
40	H1	Hlodovina I	121,00	121,00
40	H2	Hlodovina II	110,00	110,00
40	H3	Hlodovina III	90,00	90,00
40	O	Ostali les	67,00	67,00
50	H	Hlodovina	250,00	250,00
50	O	Ostali les	105,00	105,00
55	H	Hlodovina	96,00	96,00
55	O	Ostali les	70,00	70,00
60	H	Hlodovina	145,00	145,00
60	O	Ostali les	85,00	85,00
70	D	Drva	45,00	45,00
80	P	Prostorninski I	63,00	63,00
90	H	Hlodovina	85,00	85,00
90	O	Ostali les	37,00	37,00

12.5 Ločene priloge

Kataster GC je izdelan na podlagi nove aplikacije Evidenca gozdnih cest, kjer so podatki ovrednoteni na podlago LIDAR, tako da imajo ceste sedaj realno (grafično določeno) dolžino, zato so se cestam v glavnem spremenile razdalje (zmanjšale ali povečale).

Šifra ceste	Ime ceste	Kategorija	Dolžina	Min. širina vozišča	Maks. naklon	Ocena javnega značaja
		G1, G2, G3	m	m	%	%
	Potrjene ceste					
060003	Prevagilo-Jelenov žleb	G1	3494	3,00	9	30
060004	Prevagilo-Pristava	G3	1736	3,00	13	10
060005	Mosti-Smrekov žleb	G2	5311	3,00	12	20
060006	Kragulovec	G3	607	3,00	7	10
060007	Grčarice-Jelenov žleb*	G1	12765	3,50	12	35
060008	Medvedjak*	G2	2447	3,00	9	25
060009	Kispruh-Danski studenec	G2	3927	3,00	7	20
060010	Medvedova pot	G3	1715	3,00	8	10
060011	Anžlovarska cesta	G3	1252	3,00	10	10
060012	Glažuta-Perhajm	G2	4659	3,50	13	20
060013	Pajničev klanec	G3	855	3,00	17	10
060015	Strmec odd 127, 129, 130	G3	1454	3,00	7	10
060016	Strmec odd 128, 161 162	G3	935	3,00	8	10
060017	Jelendol-Zgornja cesta Strmec	G2	1002	3,00	11	25
060018	Zgornja cesta Strmec	G2	9567	3,00	14	45
060019	Zgornja c. Strmec-Odcep Grad	G3	305	3,00	11	45
060020	Zgornja c. Strmec-odd. 164, 166	G3	1132	3,00	12	10
060026	Keln-Fervoterica	G2	498	3,00	12	25
060089	Pod Ložinski vrh-Strmec I.	G2	6080	3,00	8	30
060092	Ledenik*	G3	225	3,00	12	25
060096	Črni vrh-Turn	G3	3345	3,00	10	0
060097	Cesta v odd.29	G3	819	3,00	4	0
060098	Jelenov žleb-Črni vrh-Zadolje	G2	7648	3,00	11	25
060125	Jasnica-Strmec	G1	531	3,00	10	45
060126	Grčarice-Kot	G3	1168	3,00	4	40
060127	Ravenska pot	G2	4396	3,00	11	30
060128	Ravenska pot-Črni vrh	G3	2754	3,00	7	25
060129	Lepa gorica	G3	1476	3,00	8	15
060130	Adamov laz-Smrek. žleb-Korita	G2	2912	3,00	13	35
060131	Mrzla jama	G3	701	3,00	9	30
060132	Solniški žleb-Travna gora	G2	362	3,00	8	35
060133	Debeli vrh	G2	5677	3,00	8	10
060145	Fajfa-Debeli vrh*	G3	977	3,00	7	20
060151	Glažuta-Debeli vrh	G3	3389	3,00	17	15
060156	Strmec II	G3	850	3,00	9	30
060158	Nad Grčarskimi Ravnam	G2	4637	3,00	8	30
060160	Stružnica	G3	302	3,00	6	25
060201	Kukov hrib*	G3	2173	3,00	10	30
060208	Perhajm-Sovje stene*	G3	1965	3,00	8	20
060222	Okrog Slovenskega vrha*	G3	1190	3,00	6	20
060223	Mlake-Livade	G2	6878	3,00	9	30
060230	Odcep okrog Slovenskega vrha*	G3	1473	3,00	6	0
060234	Proti Ogenci	G1	422	3,00	6	45
060235	Pristava-Krajčev gozd	G3	790	3,00	6	20
060248	Rajtštajg	G3	IZBRISANA			
060273	Mlake-Livade-odcep Gredice	G3	210	3,00	7	40
060274	Mlake-Livade-odcep Strmec	G3	493	3,00	6	30
060734	Ravenska pot-Rudeževa cesta	G3	656	3,00	12	10

060738	K dvema jelkama*	G3	235	3,00	10	25
060790	Odcep Debeli vrh	G3	257	3,00	16	0
060791	Jelenov žleb-Kozolček	G3	1759	3,00	17	10
060792	Med odd. 99 in 124	G3	440	3,00	4	10
060825	Za gradom	G3	476	3,00	5	0
060927	Grčarice	G1	206	3,50	10	35
	Dolžina vseh cest skupaj		121.533			

GC 060007 Grčarice – Jelenov žleb je mejna cesta z GGE Gotenica v dolžini 2990 m. GC 060008 Medvedjak je mejna cesta z GGE Gotenica v dolžini 2447 m. GC 060092 Ledenik je mejna cesta z GGE Stojna v dolžini 90 m. GC 060145 Fajfa – Debeli vrh je mejna cesta z GGE Draga v dolžini 180 m. GC 060201 Kukov hrib je mejna cesta z GGE Gotenica v dolžini 433 m. GC 060208 Perhajm – Sovje stene je mejna cesta z GGE Draga v dolžini 840 m. GC 060222 Okrog Slovenskega vrha je mejna cesta z GGE Stojna v dolžini 1190 m. GC 060230 Odcep ceste Okrog Slovenskega vrha je mejna cesta z GGE Stojna v dolžini 1473 m. GC 060738 K dvema jelkama je mejna cesta z GGE Stojna v dolžini 110 m.

13 Kartni in prostorski del načrta

Gozdnogospodarski načrti poleg splošnega dela skladno z Zakonom o gozdovih vsebujejo še prostorski del. Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo pa prostorski del nadalje opredeli kot kartni in prostorski del, ki se izdelata kot ločene priloge h gozdnogospodarskemu načrtu gozdnogospodarske enote.

13.1 Kartni del

Kartni del vsebuje 12 kart, ki dopolnjujejo in prostorsko prikazujejo najpomembnejše lastnosti gozdnogospodarske enote in najpomembnejše usmeritve ter ukrepe.

13.1.1 Pregledna karta

Pregledna karta prikaže umestitev gozdov predmetne GGE v GGO in druge prostorske enote, kot so občine in katastrske občine. Podlaga karte je državna topografska karta s prikazanimi cestami in naselji. Prikazana je tudi površina gozdov, ločenih po lastništvu.

Karta omogoča uporabniku hiter splošen pregled nad umestitvijo gozdov v GGE in drugimi prostorskimi enotami.

V GGE je 5.319,99 ha gozdov, od tega 32,2 % zasebnih gozdov in 67,8 % državnih gozdov. GGE leži v občinah Ribnica, Loški Potok, Sodražica in Kočevje. Podrobnejši podatki o površini gozdov glede na občine, katastrske občine in po oblikah lastništva so prikazani v Poglavju 1.

13.1.2 Karta tipov drevesne sestave gozdov

Karta 2 prikazuje tipe drevesne sestave gozdov glede na razvojne faze/tipe sestojev in poenostavljeno drevesno sestavo (iglavci, listavci). Ločeno so prikazani sestoji listavcev (delež listavcev višji od 75 %), pretežno listavcev (delež listavcev med 50 in 75 %), pretežno iglavcev (delež iglavcev med 50 in 75 %) in sestoji iglavcev (delež iglavcev višji od 75 %). Tipi drevesne sestave gozdov so določeni na podlagi terenskega opisa sestojev, zbrani pa so v sestojni karti ZGS. Za lažjo orientacijo so na karti prikazani še odseki, gozdne in javne ceste.

Podrobnejša razdelitev tipov drevesne sestave gozdov je opredeljena in prikazana v poglavju 3.5.

13.1.3 Karta rastišč

Karta 3 prikazuje površine gozdov po gozdnih rastiščnih tipih. Osnova za določitev gozdnih rastiščnih tipov so bili fitocenološki elaborati in knjiga Gozdni rastiščni tipi Slovenije (Bončina in sod., 2021). Za lažjo orientacijo so na karti prikazani še odseki, gozdne in javne ceste.

Podrobni podatki o površini in deležu posameznih gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč so podani v poglavju 1.1.7 Vegetacijski oris GGE.

13.1.4 Karta kategorij gozdov

Karta 4 prikazuje površine gozdov po štirih kategorijah gozdov: večnamenski gozdovi, gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, gozdovi s posebnim namenom brez dovoljenih ukrepov (gozdni rezervati), varovalni gozdovi. Za lažjo orientacijo so na karti prikazani še odseki, gozdne in javne ceste.

V GGE Grčarice prevladujejo večnamenski gozdovi (99,2 %), 0,8 % je gozdov s posebnim namenom brez dovoljenih ukrepov, varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni v enoti ni.

Podrobnejši podatki o kategorijah gozdov glede na lastništvo, rastiščne tipe in rastiščnogojitvene razrede so podani v poglavju 3.1.

13.1.5 Karta rastiščnogojitvenih razredov

Karta rastiščnogojitvenih razredov (RGR) prikazuje površine RGR po gozdnih odsekih iz podatkovne baze ZGS. RGR se oblikujejo po skupinah rastišč in gospodarskih kategorijah gozdov. Oblikujejo se znotraj RGR GGO, pri čemer so upoštevane tudi razvojne težnje v pogledu drevesne sestave in zgradbe gozdov, funkcij gozdov in stopnja njihove poudarjenosti ter način in intenzivnost gospodarjenja. Za lažjo orientacijo so na karti prikazani še odseki, gozdne in javne ceste.

Podrobnejši opisi značilnosti posameznih RGR so podani v poglavju 9.1.

13.1.6 Karta habitatov, biotopov in ogroženosti vrst

Na karti so prikazane vsebine s področja ohranjanja biotske raznovrstnosti, pridobljene v postopku vgrajevanja naravovarstvenih smernic s strani ZRSVN. Namen karte je prikazati območja gozdov, na katera se nanašajo Konkretna usmeritve s pripadajočimi upravljavskimi conami, navedene v poglavju 6.2.3.

Na karti so prikazana Ekološko pomembna območja, območja Natura 2000, naravne vrednote in upravljavske cone (A, B, C in G).

Preglednica K6: Prikaz območij pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti

Prikaz območij gozdov znotraj GGE za povezavo z usmeritvami iz poglavja 6.2.3	Površina (ha)
Celotni gozdni prostor	5.359,70
Ekološko pomembna območja	5.359,70
Natura 2000	5.359,70
Naravne vrednote	11,09
UC A	2.820,18
UC B	847,90
UC C	279,86
UC G	34,75

13.1.7 Karta funkcij gozdov

Karta funkcij gozdov prikazuje območja s poudarjenimi ekološkimi, socialnimi in proizvodnimi funkcijami gozdov. Funkcije gozdov so prikazane ploskovno, linijsko in točkovno. Funkcije gozdov se kartira na podlagi tehničnih navodil, ki so del Navodil za izdelavo načrtov za gospodarjenje z

gozdovi in upravljanje z divjadjo. Karta funkcij gozdov v merilu 1:50.000 je podana kot priloga načrta v formatu pdf (interaktivni pdf).

Funkcije gozdov so bolj podrobno opredeljene v 2. poglavju - "Prikaz funkcij gozdov".

13.1.8 Karta ukrepov

Karta ukrepov prikazuje vrsto sečnje in jakost načrtovanega možnega poseka (izraženega v deležu lesne zaloge sestoja), združeno po sestojih. Možni posek se določi ob terenskih meritvah (opisi sestojev), njegova jakost pa je odvisna od stanja sestoja ter usmeritev na ravni RGR. Možni posek se ne določa v rezervatih, ekocelicah in v že negovanih sestojih.

Največ površin (2.627,20 ha) ima jakost ukrepanja med 21 do 25 %. Najpogostejša vrsta sečnje je 103 - prebiralna sečnja (2.532,45 ha). V skupini poseka 101 - redčenja je najpogostejša jakost poseka od 21 do 25 %. Pomladitveni posek ima najpogostejši delež ukrepanja nad 25 %. Sanitarni posek ima najpogostejši delež ukrepanja nad 25 %, njegova skupna površina znaša 36,84 ha.

Preglednica K8: Površina gozdov glede na vrsto in jakost možnega poseka (v ha)

Vrsta poseka	Delež možnega poseka od LZ (v ha)				
	1-10 %	11-15 %	16-20 %	21-25 %	nad 25 %
101 - redčenja	7,31	55,14	376,36	740,19	98,81
102 - pomladitveni posek	15,03	2,75	100,61	402,32	740,14
103 - drugo	8,40	13,66	684,04	1.471,46	354,89
300 - sanitarni posek	1,01	0,71	0,00	13,23	21,89
Skupaj	31,75	72,26	1.161,01	2.627,20	1.215,73

Možni posek je podrobneje opredeljen v poglavju 6.3.1.

13.1.9 Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del

Karta 9 prikazuje območja načrtovanih gojitvenih oz. varstvenih del, združena v tri sklope: obnova, nega in varstvo. Gojitvena oz. varstvena dela se načrtujejo na ravni sestoja; na karti 9 so prikazana na ravni celega sestoja, čeprav so dejansko dela načrtovana samo v delu sestoja. V GGE skupna površina območij obnove znaša 427,1 ha, nege 933,2 ha in varstva 218,6 ha.

Podrobneje so načrtovana gojitvena in varstvena dela opredeljena v poglavju 6.3.2.

13.1.10 Karta območij gozdov za poenostavljeno izbiro drevja za posek

V GGE Grčarice ni območij, kjer posamična izbira drevja za posek ni obvezna zato ne prikazujemo Karte 10.

13.1.11 Karta cestnega omrežja ter površin potencialno najugodnejših načinov spravila

Karta 11 vsebuje najprimernejše oblike/tehnologije in omejitve glede pridobivanja gozdnih lesnih proizvodov. Karta prikazuje vse gozdne prometnice in druge prometnice, ki se lahko uporabljajo za

pridobivanje gozdnih lesnih sortimentov. Prevladujoč način spravila se določi na ravni odseka, kjer niso upoštevani vsi terenski pogoji, ki vplivajo na izbiro načina spravila. Natančnejše tehnološke karte so del gozdnogojitvenih načrtov, ki niso sestavni del GGN GGE.

Več o odprtosti gozdov in načinu spravila je opisano v poglavju 1.3.

13.1.12 Karta požarne ogroženosti gozdov

Karta 12 prikazuje gozdove glede na različno stopnjo požarne ogroženosti. Požarna ogroženost je določena na ravni odseka. Metodologija določitve požarno ogroženih kategorij je opisana v GGN GGO Kočevje 2021-2030 v Poglavju 9. Površine kategorij požarno ogroženih gozdov so opisane v poglavju 1.6.

Požarna ogroženost je določena po štirih stopnjah ogroženosti: 1 - zelo velika ogroženost; 2 - velika ogroženost; 3 - srednja ogroženost; 4 - majhna ogroženost.

13.2 Prostorski del

Prostorski del načrta je povzetek vsebin gozdnogospodarskega načrta GGE in je namenjen kot pripomoček pri usklajevanju različnih interesov v gozdnem prostoru in presojanju poseganja v gozdni prostor. Sestavljen je iz preglednic, kratkega komentarja in kart, ki so priložene kot priloga GGN GGE.

13.2.1 Stanje in razvoj gozdnih površin

Na karti 1 so v merilu 1:25.000 prikazane gozdne površine iz preteklega načrta, novo določene gozdne površine (gozd in druga gozdna zemljišča), zemljišča v zaraščanju (po uradni evidenci rabe zemljišč MKGP), površine, ki niso določene kot gozd ter površine, ki so bile v preteklem obdobju izkrčene.

Preglednica P1: Stanje in razvoj gozdnih površin.

	Površina (ha)	indeks (%)*
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	5.314,61	100,00 – 1a/1a
1b) Novo določene površine gozdov	13,31	0,25 – 1b/1a
1c) Novo izločene gozdne površine	7,93	0,15 – 1c/1a
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	0,00	0,00 – 1d/1a
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	5.319,99	100,10 – SP/1a
Površine v zaraščanju (niso gozd)	15,74	
Druga gozdna zemljišča	3,19	

* osnova indeksa je pretekli gozdnogospodarski načrt GGE

Iz preglednice je razvidno manjše povečanje površine gozda, saj je bilo novo določenih površin gozdov nekoliko več kot novo izločenih (niso več gozd). Razlog je vključitev nekaterih zaraščajočih površin v gozd in zaradi nove metodologije zajemanja prostorskih podatkov za ugotavljanje gozdnega roba z uporabo digitalizacije pri izračunavanju površin in uporabe ortofoto načrtov ter podatkov o rabi zemljišč, ki jo vodi MKGP (MKGP 2025).

13.2.2 Večfunkcionalna območja

Na Karti 2a se prikaže območja gozdov, kjer so na istem območju navzoče ekološke (vsaj 2. stopnja) in okolju prijazne socialne funkcije (zaščitna, naravna dediščina, kulturna dediščina, higiensko zdravstvena, estetska in raziskovalna), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

V GGE Grčarice so območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar pa se po svojem pomenu ne izključujejo (karta 2a). Najbolj pogosto se pojavljajo kombinacije funkcije varovanja naravnih vrednot, funkcije varovanje kulturne dediščine ali raziskovalne funkcije s funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti, hidrološko funkcijo ali funkcijo varovanja gozdnih zemljišč. Takih površin je v enoti 85,44 ha.

Preglednica P2a: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje.

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Navzoče funkcije, ki se ne izključujejo	85,44	1,6
Ostala površina	5.234,55	98,4
Skupaj	5.319,99	100,0

Karta 2b je namenjena prikazu območja gozdov, kjer prihaja do nesoglasij pri rabi gozdnega prostora; to so gozdovi, kjer so na istem območju navzoče ekološke (1. in 2. stopnja) in za okolje obremenjujoče socialne funkcije (turistična, rekreacijska, poučna in obrambna), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

V GGE Grčarice teh območji ni, zato karte ne prikazujemo.

13.2.3 Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Na Karti P3 je v merilu 1:25.000 prikazana intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 36. členom Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo.

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi je določena po odsekih, pri čemer se je kot merilo upoštevala vsota števil, ki izražajo povprečni letni možni (50 %) in realiziran (50 %) posek v bruto m³ na hektar ter dvakratni obseg načrtovanih (50 %) in realiziranih (50 %) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

- 1 - zelo velika intenzivnost: vsota obeh števil presega število 9,
- 2 - velika intenzivnost: vsota števil je od 6 do vključno 9,
- 3 - srednja intenzivnost: vsota števil je od 3 do vključno 6,
- 4 - majhna intenzivnost: vsota števil je od 0 do vključno 3,
- 5 - gozdovi brez načrtovanih ukrepov.

Preglednica P3: Pregled površin intenzivnosti gospodarjenja

Intenzivnost gospodarjenja	Površina (ha)	Delež (%)
1 - zelo velika	2.240,99	42,1
2 - velika	2.274,98	42,8
3 - srednja	747,14	14,1
4 - majhna	12,27	0,2
5 - brez načrtovanih ukrepov	44,61	0,8
Skupaj	5.319,99	100,0

Intenzivnost gospodarjenja v GGE Grčarice je večinoma velika in zelo velika. Kar velik delež je tudi območij s srednjo intenzivnostjo (14,1 %). Gozdov brez načrtovanih ukrepov je 0,8 %.

13.2.4 Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Na Karti P4 v merilu 1:25.000 je predviden prikaz območij gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov, kjer pravni režimi dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov, ter varovane površine (gozdovi s posebnim namenom, kjer izkoriščanje lesa ni dovoljeno – režimi ne dopuščajo izkoriščanja gozdnih proizvodov skladno z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom ter s 44. členom Zakona o gozdovih).

Preglednica P4: Površina gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Kategorija	Površina (ha)	Delež od GGE (%)
Večnamenski gozdovi	5.279,71	99,2
Gozdovi s posebnim namenom	0,00	0,0
Gozdovi s posebnim namenom (ukrepi niso dovoljeni)	40,28	0,8
Varovalni gozdovi	0,00	0,0
Skupaj	5.319,99	100,0

Gozdovi s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni, so gozdni rezervati Glažuta, Bela stena in Črni vrh, ki so razglašeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. V enoti ni varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni.

13.2.5 Gozdovi za sanacijo in stanje gozdov po standardih kakovosti okolja in merilih občutljivosti, ranljivosti ali obremenjenosti okolja

V GGE ni gozdov za sanacijo, zato karte ne prikazujemo.

13.2.6 Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali in za ohranitev biotske raznovrstnosti

Karta št. 6a v merilu 1:25.000 je namenjena prikazu območij grmišč, zimovališč in mirnih con.

Preglednica P6a: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Območja	Površina (ha)	Delež od GGE (%)
Ekocelice brez ukrepanja	91,50	1,7
Mirne cone	279,86	5,3
Zimovališča	19,30	0,4
Skupaj	390,66	7,4

* Delež je izračunan glede na površino gozdnega prostora (5.359,70 ha).

Preglednica P6b: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Območja	Površina (ha)	Delež od GGE (%)
Natura 2000	5.359,70	100,0
EPO	5.359,70	100,0

* Delež je izračunan glede na površino gozdnega prostora (5.359,70 ha).

Na področju GGE Grčarice so prisotna območja Natura 2000: Kočevsko - SI3000263 POO in Kočevsko - SI5000013 POV. Celotna enota je tudi del ekološko pomembnih območij - EPO (Kočevsko – 31100 in Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri - 80000).

13.2.7 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Na Karti št. 7 v merilu 1:25.000 so prikazana varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah in druge zbirke podatkov o vodah skladno z Usmeritvami s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. Na teh območjih je glede na ZV-1 potrebno posegati v gozdni prostor na način, da se ne ogrozi stanje voda oziroma, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda. Na ogroženih območjih je potrebno pridobiti vodno soglasje, v kolikor bi poseganje v gozdni prostor pospeševalo erozijo oziroma drugače ogrožalo stabilnost zemljišč. Karta naj služi kot groba orientacijska osnova, konkretno poseganje naj upošteva dejanske terenske razmere, ter usmeritve iz poglavja 6. Zaradi številnih slojev je karta prikazana kot interaktivni pdf, medtem ko so vsi sloji prikazani in dostopni na spletnem pregledovalniku Atlas voda.

Prikazi na Karti št. 7 zavzemajo površino gozdnega prostora, z izjemo vodotokov in referenčnih odsekov, ki so prikazani na celotni GGE.

Preglednica P7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Varstvena območja		
Vodovarstvena območja - državni		
Vodovarstvena območja - občinski	4.105,71	74,9
Kopalne vode		
Referenčni odseki vodotokov		
Referenčni odsek na jezerih		
Vodna zemljišča		
Vodna zemljišča tekočih celinskih vodah		

Vodna zemljišča stoječih celinskih vodah		
Vodna telesa površinski voda		
Vodna telesa vodotokov		
Vodna telesa jezer		
Vodna telesa morja		
Območja poplavne nevarnosti		
Območje razreda velike poplavne nevarnosti		
Območje razreda srednje poplavne nevarnosti		
Območje razreda majhne poplavne nevarnosti		
Območje razreda preostale poplavne nevarnosti		
Opozorilna karta poplav		
Območja pogostih poplav		
Območja redkih poplav		
Območja zelo redkih poplav		
Plazovita območja		
Plazljiva območja*		
Plazljiva območja iz NUV1		
1 - Ni verjetnosti pojavljanja plazov	730,43	13,3
2 - Zelo majhna verjetnost pojavljanja plazov	1.833,13	33,5
3 - Majhna verjetnost pojavljanja plazov	2.096,53	38,2
4 - Srednja verjetnost pojavljanja plazov	462,04	8,4
5 - Velika verjetnost pojavljanja plazov	354,53	6,5
6 - Zelo velika verjetnost pojavljanja plazov	3,47	0,1
Opozorilna karta verjetnosti pojavljanja zemeljskih in hribinskih plazov SKUPNA		
Zanemarljiva stopnja verjetnosti pojavljanja		
Zelo majhna stopnja verjetnosti pojavljanja		
Srednja stopnja verjetnosti pojavljanja		
Velika stopnja verjetnosti pojavljanja		
Zelo velika stopnja verjetnosti pojavljanja		
Potencialna erozijska območja		
Običajni zaščitni ukrepi		
Zahtevni zaščitni ukrepi		
Strogo varovanje		
Celotna površina GGE	5.480,13	100,0

13.2.8 Območja gozdov, kjer obstajajo omejitve pri krčitvah gozdov

Karta P8 v merilu 1:25.000 prikazuje območja gozdov, kjer je krčenje prepovedano skladno s pravno podlago, s katero so razglašeni. To so območja gozdnih rezervatov, varovalnih gozdov, ter (pri)mestnih gozdov, kjer je gozd objekt razglasitve. V GGE je območij gozdov, kjer je krčenje prepovedano **40,28 ha**, kar predstavlja **0,8 %** površine gozdov.

Prikazana so tudi območja gozdov, kjer krčenje gozdov praviloma ni dopustno, kar pomeni, da na teh območjih iz različnega kartnega gradiva ni absolutnih prepovedi krčenja gozdov, potrebna pa je dodatna presoja (npr. pridobitev vodnega soglasja). V ta območja so vključeni gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij, gozdovi na območju gozdnih učnih poti, sklenjena območja gozdov, razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine, gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave, manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna, plazljiva območja s srednjo, veliko in zelo veliko verjetnostjo pojavljanja plazov (Opozorilna karta verjetnosti pojavljanja zemeljskih in hribinskih plazov SKUPNA – GeoZS 1:25.000, Portal e-vode, Direkcija RS za vode,

2025), erozijska območja s strogimi in zahtevnimi ukrepi (Opozorilna karta erozije), plazljiva območja iz NUV1 (velika in zelo velika stopnja verjetnosti pojavljanja), plazovita območja (karta lavinske nevarnosti NUV1) in vsa vodovarstvena območja. V GGE je območij gozdov, kjer krčenje gozdov praviloma ni dopustno **5.279,71 ha**, kar predstavlja **99,2 %** površine gozdov.

V GGE ni gozdnih površin, kjer je krčenje gozdov dopustno ob konkretni presoji skladno z 21. členom zakona o gozdovih.

13.2.9 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru

9a Območja gozdov, ki niso zadosti odprta z gozdnimi cestami

V GGE ni območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami, zato karte P9b ne prikazujemo.

9b Območja gozdov, ki niso zadosti odprta z gozdnimi vlakami

V GGE ni območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami, zato karte P9c ne prikazujemo.